BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLVIII
C
54
NAPOLI

III. 36

XLVIII C ~~78~~ 54

FRIDERICI SPANHEMII F.

DE

PAPA FOEMINA

Inter

Leonem IV. & Benedictum III.

DISQUISITIO HISTORICA.

Quâ

Ut Onuphrii, ſic præcipuè Allatii, Labbei, Blondelli, Launoji, Mabilloni, adverſùs *Papiſſam* præſidia excutiuntur.

NAPOLI

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud JOHANNEM VERBESSEL.
CIↃ IↃ C XCI.

FRIDERICI SPANHEMII F.

DE

PAPA FOEMINA

inter

Leonem IV. & Benedictum III.

DISQUISITIO HISTORICA.

Qua

Un Dauphini, sic præcipuè Allatii,
[illegible] Blondelli, Launoii, [illegible]
ioni, adversus *Papiſſam* pro-
lata excutiuntur.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud JOHANNEM VERBESSEL.
CIↃ IↃ C XCI.

VIRO

Dignitate, Virtute, Fide Nobiliſſ. Ampliſſimoque,

ANTONIO HEYNSIO,

CONSILIORUM

Hollandiæ & Weſtfriſiæ

Moderatori, Magni Sigilli Cuſtodi, Feudorum vice ſacrâ Adminiſtro, &c.

FRIDERICUS SPANHEMIUS F.
S. P. D.

Si mente meâ, qualiter vel Salmaſii nuper vel Blondelli, ſacra Antiquitas recondita eſſe crederetur, &

 exi-

exiſtimatio tantorum Nominum accederet, tùm demùm polliceri mihi poſſem, VIR AMPLISSIME, ex qualicunque hac Diſquiſitione, quod de Salmaſianâ (ſi modò Vir ille exolviſſet publicam fidem) augurabatur Illuſtris Sarravius, *ſtatutum iri quid de omni iſtâ ſive Hiſtoriâ, ſive Fabulâ, judicandum ſit.* Nec adeò ignobile argumentum duxêre Viri Summi, quin etiam alter *ſuſcitaturum* ſe *Papiſſam* & coràm & literis, etiam apud me adoleſcentem, profiteretur; alter verò ſtimulos adderet ad expediendam *rem arduam*, ità Pariſinus Senator, *& magnis difficultatibus implicitam.* Neque profectò cogitatione unquàm meâ præceperam fore, ut hæc in me provincia de-

vol-

volveretur. Quam non præpoſtero ullo vel laureolæ aucupio; vel Johannæ ſtudio, quæ ſeu aliqua fuerit, ſeu nulla, parùm attinet ad cauſæ cardinem, ſuſceptam à me eſſe, aſſeverare quâvis contentione poſſum. Neque defuturos in noſtris eſſe ſcio, qui gratiæ nihil apponi mihi, aut meæ huic opellæ, contractis ſuperciliis decernent; indignati tantum abs re meâ otii mihi fuiſſe, ex quo converti cæpta eſt Fœmina, apud recentiores Criticos, in *Fabulæ* argumentum, ſpatiis præcipuè temporum, ut opinantur, excluſa. Sed nec εὐαγγέλια, qualia dixit alicubi Tullius, ſeu præmia boni nuntii ab iis exſpecto, quibus aut diligentia mea otioſa videbitur, aut veritas

acerba, qualem certè hâc commentatione, cognatio rerum, ac diſcuſſio cauſæ, etiam Chronologiæ Papalis, mihi in Παπομανοῦντας non infrequenter expreſſit. Quo ſaltem nomine non eſt quod ſuſpicer malam me gratiam apud bonos iniviſſe. Et neſcio quâ animi fiduciâ præverto æquiorum judicium, qui factum à me eſſe optimo jure cenſebunt, quod eorum ſaltem momenta libraverim; ac ſubduxerim calculos, infirmarim quandoque Teſtium ac Monumentorum fidem; Onuphrii puta, hinc Allatii, Labbei, Launoji, Mabilloni, ipſiuſque in noſtris Dav. Blondelli, qui expunxiſſe omninò infandum Nomen, damnaſſeque æternâ oblivione, putabantur. Tu, VIR AM-

PLIS-

PLISSIME, quantumvis incumbas totus in eas Reip. curas, quæ immortalem gloriam miniſterio tuo adjungant, & is ſis cujus omnibus patet auctoritas, & gratia, & opera, ſi quando tamen juverit feſſum tot laboribus animum legendo remittere, dareque tibi vacivum aliquod curarum tempus, ſedebis arbiter litis, illâ auctoritate, non quam dignitatis, ſed ſapientiæ tuæ gradu, & laude acerrimi judicii, ingenii perpoliti, raræque doctrinæ, obtinuiſti jam olim. Imo obtinuiſti etiam in eâ Gente quæ ſagax eſt ingeniorum æſtimatrix, & quæ Legatione pro Republicâ fungentem, præſagâ amplioris fortunæ, ſuſpexit ſimul & formidavit. Taceo humanitatem quæ in te ſumma

 eſt

eſt, quâ etiam certas ad officia, quantum incorrupta integritas ſinit, & quæ ſolâ tuâ pietate vincitur. Certè ut ego à te amari, ex quo pernoſti hunc animum apertum & ſimplicem, ità tu ſimul & ſalutari à me, & obſervari ac coli cœptus es. Faxit verò Supremum Numen ut te corporis animique vires non antè deſtituant, quàm diſtituent totius Reipublicæ vota, cujus ſalus in tuâ ex parte vertitur, habituſque bonis artibus & literis honos! Lugd. Batavorum, ipſis Kal. Januarijs Gregor. Anno Æræ Vulgaris MDCXCI.

LEG-

LECTORI.

Disquiſitionem hanc de Papâ Fœminâ ſuccreviſſe brevi in hanc molem, ad publicas συζητήσεις, argumento conviciis penè quorundam mihi extorto, intelliges ex ſubjectis Præſtantiſſimorum Iuvenum Nominibus:

Nomina Defendentium.

HERMANNUS HOEGGERUS, Helvet. 14. Junii, Anno 1690.
JOHANNES LEEUWEN, Oldenſaliâ-Tubantus. 28. Junii, V. D. M.
FRIDERICUS MONTANUS, P. F. Ultrajectinus. 11. Octobris, poſt Ferias major.
JOHANNES WESSELIUS, Embdanus. 1. Novembris.
JOHANNES OOSTBROECK, Groninganus. 2 Decembris.
HERMANNUS BOERHAVEN, Batavus. 16. Decembr. Phil. D. & L. A. M.

SUMMA
&
SERIES MATERIARUM
Hac Diſquiſitione.

Fœminæ ſuſtinentes quamcunque perſonam, virili ſpecie: An verò Pontificis illam, dubium, p. 1
Summa narrationis de Iohanne Fœmina, 3
Diſcrepantia quædam circa tempus, patriam, nomen, 4
Schola tam ut Athenis, & Romæ, 5. 6
Papæ quales electi quandoque, 7. 156
Sexum mentiendi facilitas, inter Italos, 8. 120
Exempla antè & poſt Iohannam, 10
Heremperti fabula, ſub extrema Sec. IX. de Patriarchâ Conſtantinopol. fœminâ, andrs, 12
Circumſtantia poſt Marianum Scotum adjecta, 14. vid. Add.

Ma-

Marianum qui primum auctorem habeant, 17
An ſit Iohanna Mariani commentum; prolixè exceptio confutata 18 46.345.&c.
An, quod Mabillonus poſt alios, in Mariani Codices per fraudem illata, 22
Vndè Mariani Martinus & alii non meminère? 26. 496
Antè Marianum an ſcriptores nulli retulerint 26. &c. 340. &c.
Si Marianus primus auctor, non hinc fabulam argui 30. 348
Diſcrimen inter Cyriacum Papam commentium, & Iohannam 31
Hiſtorici Vniverſales, & Chronographi antè Marianum, 33
Scriptores quidam Sec. IX. *Onuphrius notatus* 34 vid. Add.
Ex Hermanno Contr. argumentum pro Iohannâ, 35
Papæ qui Romæ taciti, 38. 41
Tacenda cur Iohanna? Exempla ſimilium omiſſionum 40. 354. 358
Ex ſilentio ſcriptorum, negat ipſe Blondel-

del-

dellus procedere argumentum, 42.449
Ioh. de Launoy, de Fabulæ origine, exceptio diluta, 43
Abſurditates aſſerti oſtenſæ, 46
Qui natam jam Fabulam nulli exploſerint, diſſimularint verò? 47
Teſtes rei poſt Marianum Scotum, 50
Silentium Lamberti, Hugonis Floriacenſ. &c. *undè* 51. vid. Add.
Sigebertus an Iohannam in Chronico tacuerit; prolixè res expenſa, 52
Vt vitiati Codd. Sigeberti; de MSS. Leidenſi, 55
Neque ex Sigeberti, vel Exſcriptorum ſilentio, negativam ſequi, 57
Martini Poloni narratio, & an iſta genuina? 59
Exceptio prima, quod deſit in Martini Codd. authenticis, multis revicta; 62. 503
MSS. Codd. Leydenſes pervetuſti, 66. vid. Add.
An Martinus primus Fabulæ narrator, ut nuper quoque Mabillonus; 69

Rei falſitas oſtenſa. Martini auctoritas qualis. Etiam teſtes antè Martinum. 70. 139. 149. vid. Add.

Qui Martinum teſtes exceperunt. Teſtimonium Bernardi Guidonis ex Leydenſi MS. Seculi XIV. 74

Teſtes alii primæ notæ obiter indicati, 76. vid. Add.

Diſcrepantiæ in circumſtantiis quales, 83

De additâ limitat. Vt aſſeritur, ut fama eſt, ut creditur &c. 86. 507

Facta quæ Papam Fœminam adſtruunt: Ac primò Iohannes dicti XXI. XXII. *faſſo Blondello,* 88

Factum Synodi Conſtantienſis, faſſo Launoio, 89

De ſtatuâ Romæ erectâ, Papiſſæ teſte. Res pluribus expenſa, 91. vid. Add.

Simulachra Iohannæ alia. De Senenſi ſtatuâ, pluribus, 96

Ioh. Launoji ingenua confeſſio, 99. 101

De Sellâ, aut Sellis pertuſis, in Conſecrat. Pontificum, 102

Quæ certa, & de quibus conſentiunt prin-

principes Adverſarii, 103
Confeſſio Pighii, Mabilloni, de cauſâ aboliti Ritûs, 109
Quæ incerta & dubia, circà Sedes Lateranenſes perforatas, 110
Cauſæ variæ hujus ritûs allegatæ, & expenſæ, 112
An ſedes ad egerendum? 113
An ut alii balneares? 115
Retuliſſe ſedem enitentis puerperæ, 117
Figura ſedis Lateranenſis, ex Martinello, Chifletio, Winghio, Chimentellio, &c. 118
Simulare ſexum, quàm facile Seculo Iohannæ, ex teſtium fide, 119
Ἐπίκρισις *Auctoris; ſimul tempus aboliti Ritûs*, 122. &c.
Depravatio Pontificum jam à Seculo IX. 126
Error Erphordienſis Hiſtorici de Papâ muliere, undè, 127
Collatio Iohannæ cum aliis Papis hujus & proximi temporis, 128. 155. &c.
Collatio cum Monachorum commentis, 130
Non

Non ab Hæreticis fictam, aut primò traditam eſſe Papam Fæminam. 131. vid. Add.
Iniquitas Baronii, & ſuorum, 134
Exempla Fabularum quæ in Hiſtoriam tranſiverint, prolixè expenſa, 135
Diſcrimen primum à narratione de Papâ Fœminâ, 139
Diſcrimen alterum multis oſtenſum. Origines variarum R. E. Traditionum, 142
Diſcrimen tertium, in Auctoribus hujuſmodi Traditionum, 147
Diſcrimen quartum, in rebus ipſis traditis. Nihil incredibile in Papâ Fœminâ. 150
Conferuntur rurſùs credi juſſa ab Adverſariis Iohannæ, cum circumſtantiis de Papâ Fœminâ. 153
Collata hæc cum Pontificibus, qui ſedem Petri (ut loquuntur) fœdè polluerint, 156. vid. Add.
Duæ obſervationes momentoſæ hac in cauſâ, 158
Fabularum inſigniorum R. E. fundamenta

in Facto aliquo hiſtorico ſigillatim oſtenſa, 159
Fabula Iohanninæ comminiſcendæ ullane occaſio, aut origo, excogitari poſſit, 163
Aventini conjectura ad examen revocata, 165
Conjectura altera Onuphrii Panvinii, pluribus perpenſa, 169
Onuphrianæ, vel fraudes, vel hallucinationes, 170. 285. 408. &c. vid. Add.
Baronii, Bellarmini, nuperque Mabilloni, hariolatio de natalibus Papæ Fœminæ, 175
Abſurditas conjecturæ multis demonſtrata, 177
Blondelli ingenua confeſſio 176. 182
Baronianum commentum aliud, de Iohanne VIII. *in Photii cauſâ, fœmininæ levitatis poſtulato*, 183
Prolixè confutatum, 185. &c. 503
Iohannis VIII. *ſeu* IX. *viriles ubique animi*, 193
Leonis Allatii commentum aliud ex Thiotâ Moguntinâ 195

Ab-

Abſurditates hujus Græculi notatæ 197

Sorberii Medici nova & inſulſa hariolatio, ex hiſtoriâ Sec. XIV. 202. 513

Acropoles adversùs Papam Fœminam, Allatii, Blondelli, Labbei, Launoji, &c. 205

Silentium Hiſtoricorum Arabum, & Orientalium, undè. 207

Iudæorum de Papâ Fœm. teſtimonia, 208

De ſilentio Græcorum, in ſpecie Photii Patriarchæ; Allatii præſidia enarrata, 209 &c.

Allatius pleriſque creditus Fabulam profligaſſe, 212

Photiani ſilentii cauſa quædam ab Auctore reprobata, 214

Ex Photii de Iohannâ taciturnitate nihil adversùs eam concludi, 216

Multis iſtud evictum, vel teſte Blondello, 217. 514.

An verò Photius Papam Fœminam tacuerit, inquiritur, 222

Blondelli alia confeſſio, 227

Mala fides Romanæ Eccleſiæ, circà Græco-

rum monumenta, oſtenſa, 229. 249
Quæ ex Photii Anecdotis urgentur, 231
Cæterorum Photiano ævo in Græcis ſilentium, Metrophanis, Styliani, Nicetæ, &c. *undè.* 233. 241
Breviarium Synodi VIII. *ab Allatio objectum, ejuſque auctoritas expenditur,* 237
Blondellus Allatianam illationem explodens, 243
Allatii nova commenta, 245
Græcorum craſſa ignorantia Hiſtoriæ Papalis, 246. 515.
Diſſidia cum Græcis poſt Iohannam nata, 247
Vſus & praxis Romanæ Curiæ in Allatium retorta, 249
Cavillum Michaëlis III. *ab Allatio objectum, quale,* 252
Hiſtoricorum Byzantinor. Cedreni, Stylitzæ, Zonaræ &c. *ſilentium, undè* 255
Blondelli ingenuum aſſertum, 256
De Barlaamo Monacho ab Allatio objecto, 257

Ejus

Ejus pro Papâ Fæminâ luculentum teſtimon. 259
Allatii criſis confutata, 260
Ejuſdem exceptio de teſte inimico retorta, 261
Locus ex Dialogo quodam Barlaami, 262
Barlaamus Iohannæ in Oriente teſtis an idem qui Barlaamus Calaber, Latinorum defenſor 264
Trolixa de Barlaamo diſſertatio. Diverſus uterque demonſtratur 265
Ad Anaſtaſii Bibliothecarii auctoritatem tranſitur, 271
Præſidia omnia ex Anaſtaſio recenſita, præcipuè Ioh. Launoji 272 & ſeq.
An Opus hodiernum, de Vitis Pontificum, ſit Anaſtaſii Abbatis, & R. E. Bibliothecarii, 278
Auctoris negans ſententia multis aſſerta, ac demonſtrata, 279. &c.
Onuphrianarum aſſertionum levitas, 285
Codices Anaſtaſii quàm à ſe ipſis diſcrepantes, 287. 517. &c.
An in Vitis Anaſtaſii nulla olim Iohannæ men-

mentio, inquiritur. Confeſſio non una Editorum, 289
Fraus Moguntinenſium in premendâ lectione Codicis Palat. MS. pluribus adſtructa, 291. 518.
Salmaſii, & Ioh. Voſſii, de Papâ Fœm. ſententia 294
Codd. alii Anaſtaſiani in quibus Vita Iohannæ Papæ. 295
Exceptio de illatis in Anaſtaſium verbis Martini Poloni, 296
Conſiderationes Auctoris. 297
Anaſtaſii plerique Codd. indè à Vitâ Leonis IV. *mutili* 300
Argumentum fraudis; ab indoctis librariis emendandæ ex Martino, 301
Corrupti Anaſtaſii plura & certa documenta, 302
Speciatim in extremis Leonis, & deſignando initio Benedicti, 305. 325
I. Launoji de Anaſtaſianis Codd. ſententia, 308
Scriptoris de Vitis Pontificum, in tacendis quæ Romæ inviſa, aut Papis adverſa, peſſi-

peſſima fides exemplis adſtructa, 310
Vnus ejuſdem ſcopus quis fuerit? 317
Mendacia Anaſtaſii ſtudio cauſa Pontificia enarrata, 318
Bibliothecarii ingenium, ſervitus, fides in cauſâ Photianâ, 321
Silentium ſcriptorum poſt Anaſtaſium, quanti faciendum, 323
Benedicti Vita hodierna, in quibus interpolata, 324
Lotharium deſiiſſe imperare, quo tempore electus Benedictus, 326
Objectio Iob Launoji ex hiſtoriâ Schiſmatis Anaſtaſii Presbyteri, multis expenſa, & diluta, 331. 519.
Documenta alia de Papâ Fœminâ, antè Marianum Scotum, 341. vid. Add.
Illationis pro fabulâ Iohanninâ vanitas, ex ſilentio antè Marianum, clariſſimè oſtenſa, 345. 522. &c.
Confitentes rei in Adverſariis, 349. vid. Add.
Auctoritas ab illis aſſerta Fabulis, longè diutiùs tacitis, 352. vid. Add.

An ex phraſi, Benedictum ſucceſſiſſe *Leoni, ſequatur Papam Fœminam nullam fuiſſe,* 354

Nomina & Tempora ſæpè ut expuncta, 358

Palmare argumentum Sirmondi, hinc Labbei, Blondelli, ex Epiſt. Hincmari ad Nicolaum, 360

Alterum ex Privilegio Corbeienſi, confirmato à Benedicto III. 361

Prior objectio fusè diſcuſſa. Ac primò, lectionem ſuſpectam eſſe probatum, 363

Hiatus in verbis Hincmari; vel voculæ qualis mutatio. 364

Exempla fraudum circà Epiſtolas admiſſarum, 366

De Epiſtolis Gregorii I. *de illâ Benedicti* III. *ad Hincmar. de aliâ Lupi Ferrarienſis ad Benedictum.* 369

De Epiſt. Gregorii IV. *Papæ ad Gallos.* 371

Aliud argumentum falſi, aut mutilationis, ex Epiſtolâ reſponſoriâ Benedicti, 372

Item

Item ex tempore quo abdicavit Lotharius, 374
Dubio quod proponunt occurritur. 376
Rerum converſio in Imperio & Galliis, à morte Leonis, antè ſedem Benedicti, 378
Launojus verba Hincmari prudenter non objecit, 380
De Privilegio quod Benedicto III. *tribuitur, vivo adhuc Lothario,* 381
Interpolatum oſtenditur, ex collatione primò Lucæ Dacherii, Mabilloni, Labbei & Coſſartii, 382
Dati deindè ac ſubſcriptionis fides ad examen revocata; 383. 514.
Notæ Chronicæ falſitas multis revicta, 385
Lotharius quando abdicaverit, Labbei & Mabilloni exceptiio diſcuſſa, 387
Alia interpolati Inſtrumenti indicia, 391
Nonas Octobr. Annus VII. *Ludovici Imp. Indictio* IV. *Anni Lotharii, Anni P. C. &c. expenſa ſingula,* 392. vid. Add.
Diplomatum id genus vitioſi Characteres, exemplis confirmati, 397

Diploma aliud Benedicto affictum, 525
Pontificum Privilegia, in favorem Cœnobiorum, quot & à quo tempore confiсta.
Rei exempla ex Adverſariis plura, 398
Νοθεύσεως *characteres*, 402. vid. Add.
Blondelli conceſſio de Lothario, 403
Launojum Privilegii vanitatem in hac causâ intellexiſſe, 405
Examen Chronologiæ Onuphrii, Blondelli, Labbei, 407
Quæ ſit auctoritas Inſtrumentorum è Bibliothecâ Vaticanâ, ipſo Adverſariarum judicio, 409. 526. 527.
Blondelli ingenuæ confeſſiones, 410
Labbei à Blondello & ab Annalibus Bertini diſſenſus, 412
Confeſſiones nuperæ & luculentæ de incertitudine Chronologiæ Papalis, 415
Ocularis demonſtratio pugnæ perpetuæ, Onuphrii, Baronii, Labbei, &c. *cum Veteribus*, *& inter ſeſe*, 418
Diſſenſus in Paparum numero, ordine, initio, fine, Interpontificiis. 421
Conſpectus primus antichroniſmorum, &

va-

variationum, indè à Petro Apoſt. & aliquot ſucceſſoribus, 423. &c.
Continuata diſſenſio in ſubſequentia ſecula, 433
Ex Anaſtaſio nulla certa ratio temporum, 435
Conſpectus alter variationum, circà Papas Seculi IX. *& futilis Demonſtrationis Labbeanæ,* 436
De tempore Stephani IV. *vel* V. *Eugenii* II. *Valentini, Gregorii* IV. *Sergii* II. *quibus ſucceſſit Leo* IV. 437
De initio & fine Leonis IV. 448
Quo anno accuſatus apud Imperator. 453
Diſcrepantia circà mortem Leonis, undè 456
Circà tempus vacantis ſedis & electi ſucceſſoris, 460
Iohannæ an nullum tempus ſuperſit, antè Benedictum III. 465
De tempore quo ſederit Iohanna, 466
Ex diſcrepantibus calculis nihil colligi contrà Iohannam, quod non contrà Papas alios, 467

Diſſi-

Diſſidia circà initium & finem Benedicti III. 468. &c.
Bellum Pap. circà tempus Nicol. I. 473. &c.
Vti etiam Hadr. II. *& ſucceſſorum*, 477
Tab. diſſenſûs circà tempus Sergii III. 478
Turbatæ ſucceſſionis Pontificum, hoc & ſequente ævo, plura documenta, 479
Quæ unius Pontificis, ut ſint alteri adſcripta, 481
Exempla eorum quæ ad Leonis IV. *tempus, non Iohannæ illud, ſpectant* 483
De Ethelwulphi Anglo-Saxonis itinere Romano, & tempore reditûs, 484
Quæ rectè ad ſedem Iohannis Fœminæ referantur, 488
Sterilitas Hiſtoriæ toto hoc tempore, 489
Quæ denique ad Benedicti Papatum ſpectent, poſt Iohannam, 490
Concluſio adverſùs D. Blondellum, & Phil. Labbeum, 492
Hujus ignorantiam, & plagia, qui in Galliis arguerint, 493
Addenda non pauca, ad ſuperiores materias, 494. &c.

DIS-

DISQUISITIO HISTORICA

DE

Fœminâ quæ Pontifex Romæ ſederit,

Inter Leonem IV. & Benedictum III. Nomine Johannis VII. vel VIII.

I. Non equidem abhorret ab Hiſtoriæ fide, fuiſſe Viros qui ſe Curios ſimularint mendaci fronte, & qui Socratico vultu, cynædi ipſi, turpia in aliis caſtigarint. Sed neque iſtud alterum, fuiſſe Fœminas quæ aut Viros modò fortitudine, modò

doctrinâ æmulatæ ſint, aut ſexum ſuum arte mentitæ, cujus pertæſæ frequentes leguntur Viragines, tanquàm πάντων ὅσ' ἐςʹ ἔμψυχα, καὶ γνώμην ἔχει, ἀθλιωτάτε φυτε, *omnium quotquot animam & mentem habent miſerrimæ propaginis*, judice Tragico[a]. Hinc de Semiramide, de Amazonibus tum Africanis ad Tritonidis lacum, tum poſteà Aſianis ad Pontum Euxinum, de claris ac doctis Mulieribus, pace belloque, obviæ hiſtoriæ ac commentarii. Quicquid verò Fœminæ virili habitu aut Imperiorum Principes, aut Belli Duces, aut Milites ſtrenui, aut in Scholis Doctores, aut in Cœnobiis Monachi, vel Abbates, paſſim memorentur, res eſt monſtro propior, mulier Romæ Pontifex. Undè, poſt Blondellianam Anacriſim, recentiores in noſtris plurimi, moti rei portento, ac ſecuri ejus Viri auctoritate, re fortaſſis perpenſâ minùs, in

[a] *Euripid. Med.* 230.

in cavilli modò argumentum vertunt. Ac par illis *Iohannæ Papæ* ratio eſt, quæ *Semiramidis* in Virum, aut ſi vis in Columbam, Matris in Piſcem, transformatæ; aut quæ *Sardanapali* fœminæ; vel quæ Regis illius Pannonii, quem *Margaritam*, Galli *Le Roy Margot*, Jacobi Anglorum quem *Reginam*, Elizabethæ quam *Regem*, per jocum dixêre;

Rex erat Elizabeth, nunc eſt Regina Iacobus.

II. Summa verò hiſtoricæ ac ſimplicioris narrationis, de *Iohannâ Papatum* adeptâ, qualis ea in antiquis MSS. nonnullis Anaſtaſii Bibliothecarii, Heidelbergæ quondam, nunc Romæ, etiam Pariſiis aſſervatis, tum apud Marianum Scotum, Sigebertum Gemblacenſem, Galfridum Arthurum, Martinum Polonum, Bernardum Guidonem, & ὁμοψήφυς, mutilatos licet quandoque aut interpolatos, huc tota re-

mentio, inquiritur. Confeſſio non una Editorum, 289

Fraus Moguntinenſium in premendâ lectione Codicis Palat. MS. pluribus adſtructa, 291. 518.

Salmaſii, & Ioh. Voſſii, de Papâ Fœm. ſententia 294

Codd. alii Anaſtaſiani in quibus Vita Iohannæ Papæ. 295

Exceptio de illatis in Anaſtaſium verbis Martini Poloni, 296

Conſiderationes Auctoris. 297

Anaſtaſii plerique Codd. inde à Vitâ Leonis IV. *mutili* 300

Argumentum fraudis; ab indoctis librariis emendandæ ex Martino, 301

Corrupti Anaſtaſii plura & certa documenta, 302

Speciatim in extremis Leonis, & deſignando initio Benedicti, 305. 325

I. Launoji de Anaſtaſianis Codd. ſententia, 308

Scriptoris de Vitis Pontificum, in tacendis quæ Romæ inviſa, aut Papis adverſa, peſſi-

peſſima fides exemplis adſtructa, 310
Vnus ejuſdem ſcopus quis fuerit? 317
Mendacia Anaſtaſii ſtudio cauſæ Pontificiæ enarrata, 318
Bibliothecarii ingenium, ſervitus, fides in cauſâ Photianâ, 321
Silentium ſcriptorum poſt Anaſtaſium, quanti faciendum, 323
Benedicti Vita hodierna, in quibus interpolata, 324
Lotharium deſiiſſe imperare, quo tempore electus Benedictus, 326
Objectio Ioh. Launoji ex hiſtoriâ Schiſmatis Anaſtaſii Presbyteri, multis expenſa, & diluta, 331. 519.
Documenta alia de Papâ Fœminâ, antè Marianum Scotum, 341. vid. Add.
Illationis pro fabulâ Iohanninâ vanitas, ex ſilentio antè Marianum, clariſſimè oſtenſa, 345. 522. &c.
Confitentes rei in Adverſariis, 349. vid. Add.
Auctoritas ab illis aſſerta Fabulis, longè diutiùs tacitis, 352. vid. Add.

An ex phraſi, Benedictum ſucceſſiſſe *Leoni, ſequatur Papam Fœminam nullam fuiſſe,* 354
Nomina & Tempora ſæpè ut expuncta, 358
Palmare argumentum Sirmondi, hinc Labbei, Blondelli, ex Epiſt. Hincmari ad Nicolaum, 360
Alterum ex Privilegio Corbeienſi, confirmato à Benedicto III. 361
Prior objectio fuſè diſcuſſa. Ac primò, lectionem ſuſpectam eſſe probatum, 363
Hiatus in verbis Hincmari; vel voculæ qualis mutatio. 364
Exempla fraudum circà Epiſtolas admiſſarum, 366
De Epiſtolis Gregorii I. *de illâ Benedicti* III. *ad Hincmar. de aliâ Lupi Ferrarienſis ad Benedictum.* 369
De Epiſt. Gregorii IV. *Papæ ad Gallos.* 371
Aliud argumentum falſi, aut mutilationis, ex Epiſtolâ reſponſoriâ Benedicti, 372
Item

Item ex tempore quo abdicavit Lotharius, 374
Dubio quod proponunt occurritur. 376
Rerum converſio in Imperio & Galliis, à morte Leonis, antè ſedem Benedicti, 378
Launojus verba Hincmari prudenter non objecit, 380
De Privilegio quod Benedicto III. *tribuitur, vivo adhuc Lothario,* 381
Interpolatum oſtenditur, ex collatione primò Lucæ Dacherii, Mabilloni, Labbei & Coſſartii, 382
Dati deindè ac ſubſcriptionis fides ad examen revocata; 383. 514.
Notæ Chronicæ falſitas multis revicta, 385
Lotharius quando abdicaverit, Labbei & Mabilloni exceptiis diſcuſſa, 387
Alia interpolati Inſtrumenti indicia, 391
Nonas Octobr. Annus VII. *Ludovici Imp. Indictio* IV. *Anni Lotharii, Anni P. C.* &c. *expenſa ſingula,* 392. vid. Add.
Diplomatum id genus vitioſi Charactetes, exemplis confirmati, 397
 Di-

Diploma aliud Benedicto affictum, 525
Pontificum Privilegia, in favorem Cœnobiorum, quot & à quo tempore conficta. Rei exempla ex Adverſariis plura, 398
Νοθόσεως characteres, 402. vid. Add.
Blondelli conceſſio de Lothario, 403
Launojum Privilegii vanitatem in hac causâ intellexiſſe, 405
Examen Chronologiæ Onuphrii, Blondelli, Labbei, 407
Quæ ſit auctoritas Inſtrumentorum è Bibliothecâ Vaticanâ, ipſo Adverſariarum judicio, 409. 526. 527.
Blondelli ingenuæ confeſſiones, 410
Labbei à Blondello & ab Annalibus Bertini diſſenſus, 412
Confeſſiones nuperæ & luculentæ de incertitudine Chronologiæ Papalis, 415
Ocularis demonſtratio pugnæ perpetuæ, Onuphrii, Baronii, Labbei, &c. *cum Veteribus*, *& inter ſeſe*, 418
Diſſenſus in Paparum numero, ordine, initio, fine, Interpontificiis. 421
Conſpectus primus antichroniſmorum, & va-

variationum, indè à Petro Apoſt. & aliquot ſucceſſoribus, 423. &c.
Continuata diſſenſio in ſubſequentia ſecula, 433
Ex Anaſtaſio nulla certa ratio temporum, 435
Conſpectus alter variationum, circà Papas Seculi IX. *& futilis Demonſtrationis Labbeana,* 436
De tempore Stephani IV. *vel* V. *Eugenii* II. *Valentini, Gregorii* IV. *Sergii* II. *quibus ſucceſſit Leo* IV. 437
De initio & fine Leonis IV. 448
Quo anno accuſatus apud Imperator. 453
Diſcrepantia circà mortem Leonis, undè 456
Circà tempus vacantis ſedis & electi ſucceſſoris, 460
Iohanna an nullum tempus ſuperſit, antè Benedictum III. 465
De tempore quo ſederit Iohanna, 466
Ex diſcrepantibus calculis nihil colligi contrà Iohannam, quod non contrà Papas alios, 467

Diſſidia circà initium & finem Benedicti III. 468. &c.
Bellum Pap. circà tempus Nicol. I. 473. &c.
Uti etiam Hadr. II. *& ſucceſſorum*, 477
Tab. diſſenſûs circà tempus Sergii III. 478
Turbatæ ſucceſſionis Pontificum, hoc & ſequente ævo, plura documenta, 479
Quæ unius Pontificis, ut ſint alteri adſcripta, 481
Exempla eorum quæ ad Leonis IV. *tempus, non Iohannæ illud, ſpectant* 483
De Ethelwulphi Anglo-Saxonis itinere Romano, & tempore reditûs, 484
Quæ rectè ad ſedem Iohannis Fœminæ referantur, 488
Sterilitas Hiſtoriæ toto hoc tempore, 489
Quæ denique ad Benedicti Papatum ſpectent, poſt Iohannam, 490
Concluſio adverſùs D. Blondellum, & Phil. Labbeum, 492
Hujus ignorantiam, & plagia, qui in Galliis arguerint, 493
Addenda non pauca, ad ſuperiores materias, 494. &c.

DISQUISITIO HISTORICA

DE

Fœminâ quæ Pontifex Romæ ſederit,

Inter Leonem IV. & Benedictum III. Nomine Johannis VII. vel VIII.

I. Non equidem abhorret ab Hiſtoriæ fide, fuiſſe Viros qui ſe Curios ſimularint mendaci fronte, & qui Socratico vultu, cynædi ipſi, turpia in aliis caſtigarint. Sed neque iſtud alterum, fuiſſe Fœminas quæ aut Viros modò fortitudine, modò do-

doctrinâ æmulatæ ſint, aut ſexum ſuum arte mentitæ, cujus pertæſæ frequentes leguntur Viragines, tanquàm *πάντων ὅσ' ἐςʼ ἔμψυχα, καὶ γνώμην ἔχει, ἀθλιωτάτε φυτῦ*, *omnium quotquot animam & mentem habent miſerrimæ propaginis*, judice Tragico[a]. Hinc de Semiramide, de Amazonibus tum Africanis ad Tritonidis lacum, tum poſteà Aſianis ad Pontum Euxinum, de claris ac doctis Mulieribus, pace belloque, obviæ hiſtoriæ ac commentarii. Quicquid verò Fœminæ virili habitu aut Imperiorum Principes, aut Belli Duces, aut Milites ſtrenui, aut in Scholis Doctores, aut in Cœnobiis Monachi, vel Abbates, paſſim memorentur, res eſt monſtro propior, mulier Romæ Pontifex. Undè, poſt Blondellianam Anacriſim, recentiores in noſtris plurimi, moti rei portento, ac ſecuri ejus Viri auctoritate, re fortaſſis perpenſâ minùs, in

a *Euripid. Med.* 230.

in cavilli modò argumentum vertunt. Ac par illis *Iohannæ Papæ* ratio eſt, quæ *Semiramidis* in Virum, aut ſi vis in Columbam, Matris in Piſcem, transformatæ; aut quæ *Sardanapali* fœminæ; vel quæ Regis illius Pannonii, quem *Margaritam*, Galli *Le Roy Margot*, Jacobi Anglorum quem *Reginam*, Elizabethæ quam *Regem*, per jocum dixêre;

Rex erat Elizabeth, nunc eſt Regina Iacobus.

II. Summa verò hiſtoricæ ac ſimplicioris narrationis, de *Iohannâ Papatum* adeptâ, qualis ea in antiquis MSS. nonnullis Anaſtaſii Bibliothecarii, Heidelbergæ quondam, nunc Romæ, etiam Pariſiis aſſervatis, tum apud Marianum Scotum, Sigebertum Gemblacenſem, Galfridum Arthurum, Martinum Polonum, Bernardum Guidonem, & ὁμοψήφȣς, mutilatos licet quandoque aut interpolatos, huc tota redit.

dit. Nempè inter *Leonem* IV. (defunctum ſive anno DCCCLIII. ut Marianus Scotus, & diu poſt Auctor Compilationis Chronologicæ apud Piſtorium, Cœlius quoque Rhodiginus, Lectionum Antiquarum
[b] Cap. 1. libro XIV.[b] ſive anno DCCCLIV. ut habet Sigebertus, vel Auctor Chronici Magni; ſive DCCCLV. ut habent Codices Anaſtaſii, quem ſequuntur Platina, & plerique; Urſpergenſi verò, poſteà & Jac. Bergomate, differentibus exceſſum Leonis ad Annum DCCCLVII. vel DCCCLVIII.) & inter *Benedictum* III. creatos Romæ Pontifices, ſediſſe *Iohannem fœminam* & Johannis quidem nomine: Quem Johannem *octavum* Platina, & cæteri ferè; *ſeptimum* Otho Friſingenſis, Bergomas, Sabellicus, & alii; *Iohannem* ſimpliciter, numero non adpoſito, plurimi, ne *inter Papas numerari* videretur, caventibus Sigeberto, Martino, aliiſque. Hanc ſe-

ferunt ex *Moguntiaco* natali loco oriundam, appellatamque anteà *Iohannem Anglicum*, ſeu quod Anglicanæ ſtirpis fuerit, ſeu aliundè nato cognomine; alii ſed poſteriores *Agnetem* vel *Hagnam* dixêre, corruptè ex vulgari *Iannetta*; aut veriùs *καθ' ἀντίφρασιν*, ironico ſenſu, quaſi *caſtam*, ſceleriſque *puram*, unde *Agnes* in Legendis. Addunt igitur, captam hanc puellari ætate literarum ac peregrinationum ſtudio, fuiſſe habitu virili *Athenas* à familiari quodam ſuo deductam, antiquam videlicet literarum ſedem, collapſam licet, & vel ſolo nomine, ac vetuſtatis imagine, ut fit hodieque, luſtrandam; quin inſtaurandam eo ferè tempore; cum Scholis Conſtantinopolitanis, ſtudio Bardæ fratris Theodoræ, ſub quâ hic præfectus educationi Michaëlis fuit, περὶ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ βασιλέως προσέχων τὸν νοῦν, idemque *bonarum Literarum reſtitu-*

tor, ac *Scholarum*, ut ex Cedreni Compendio, & Zonaræ libro xvi. intelligitur. Indè Romam Johannem hanc delatam referunt, profeſſamque ibi eodem habitu Sacras literas, quas reverà Romæ traditas tùm auditoribus fuiſſe, Scholâ extrà Muros Civitatis erectâ, auctor eſt Anaſtaſius in Vita Leonis iv. Et Johannes Launoius de Scholis Celebrior. Cap xiii. *Ex quibus primum apparet, celebrem hanc fuiſſe Scholam, antè Annum* dcccxlvii. *quo Leo* iv. *Pontificatum inivit.* Tandem ſubjiciunt, perſonatum hunc Doctorem, ob ſcientiæ opinionem, morumque præſtantiam ac ſuavitatem, in Papam omnium conſenſione electum fuiſſe, mortuo Leone iv. Et ſanè Leo ex eâdem Scholâ ad Apoſtolicæ, ut loquuntur, dignitatis culmen paucis antè annis aſcenderat. Et quam addunt, *magnæ fuiſſe in Vrbe opinionis, ſcientiâ & vitâ,*

ac

ac in *Scholis* Romæ profeſſam, ut Martiniani Codices, ea nec ignota, nec ſine teſtimonio anteactæ vitæ, nec extrà omnes Ordines ſacros fuiſſe, cenſenda eſt, ut ſuponunt Viri Docti. Quanquám & electos Papas, aut eligi aptos, qui *nondum in ſacris Ordinibus conſtituti* fuerint; doceat[c] prolixè Ceremoniale Romanum, atque etiam exemplum Conſtantini II. poſt electionem à Georgio Prænestino *in Clericum* primùm conſecrati. Non etiam obſtitit locus Nativitatis, quum & *Germani* fuerint Pontifices alii, nec Romæ educati; uti alii Græci, Syri, Siculi, Hiſpani, Galli, &c. nondum ad *Italos* reſtrictâ dignitate, vel ad Romanæ Eccleſiæ *Cardinales*, uti poſteà.

[c] *fol. m.* 17. 18.

III. *Sexum* autem eò faciliùs ſimulare potuiſſe hanc Johannam, res ipſa teſtatur, quod barbis tùm deſtituerentur Itali & Occidentales, mento raſi, ſeu jam evulſis pilis,

 ſeu

ſeu abraſis; quâ in re & Juſtinianum Imperatorem Romanos eſſe æmulatum, *τὸ γένειον κηρὸν ὡς οἱ Ῥωμαῖοι*, ha-
d Edit. Reg. p. 375. bet Chronicon Alexandrinum[d], ad Olympiadem CCCXXXVI. Et diſertè hac occaſione monuit Laonicus Chalcocondylas, Hiſtoriæ Turcicæ
e Edit. Reg. p. 160. *Libro* VI.[e] *ὅτι οἱ ἄῤῥενες σχεδόντοι τῆς Ἰταλίας, καὶ ξυμπάσης τε πρὸς ἑσπέραν χώρας ἐπιεικῶς ξυρῶνται τὸ γένειον*, *quod mares cùm per Italiam, tùm regiones penè omnes Occidentis, barbas raderent*, quod & Nummi ac Statuæ docent. Undè inter *αἰτιάματα accuſationes* ſeu *errores* Latinorum, jam olim retulêre Græci, ſedente Nicolao I. qui ſecundus à traditâ hac Johannâ Pontifex fuit; quod *αὐτῶν οἱ Ἱερατικοὶ ξυρῶνται τὸ γένειον eorum Clerici barbis raderentur*; idque *γυναικισμὸν mollitiem muliebrem* Græci interpretati ſunt, poſt Julianum in
f Epiſt. LXX. T. VIII. Concil. col 471. Miſopogone, quinimò ipſum Hadrianum Cæſarem. Nicolaus[f] Epiſt.

ad

ad Hincmarum, de recente querimoniâ Græcorum : *Quin & reprehendere ſatagunt, quia penes nos Clerici barbas ſuas radere non abnuunt.* An fortè occaſione latentis nuper fœminæ ſub habitu Pontificis, non dixit ſanè Nicolaus. Ex adverſo barbam prolixiorem habuerunt iidem inter virorum decora, & hinc barbati in Nummis Byzantinis plerique Cæſares, ac præ cæteris Conſtantinus ille *Pogonatus* ; quo etiam factum, ut Sabas Archimandrita, teſte in ejus Vitâ Cyrillo Schythopolitano[g], è Membranis Colbertinis, [g] *apud Catel. T.* III. *pag.* 250.
τὴν τῶν γενείων ἀφαίρεσιν barbæ ſuæ amiſſionem reputaverit divinam quandam caſtigationem, *πρὸς τὸ ταπεινοῦσθαι quo humilis ipſe fieret.* Quin nec in ipſâ Orientali ac Latinâ Eccleſiâ deſtituebatur Johanna noſtra exemplis, Fœminarum quæ religionis ac diſciplinæ ſtudio ità ſexum occultaſſent, ut pro Viris ad extremum habitæ,

& ad Dignitates etiam ſacras admotæ, certâ jam tùm traditione crederentur. Talis *Eugenia*, Philippi Alexandriæ Præfecti filia, Gallieno imperante, celebrata jam Bedæ inter Latinos, & poſt eum Uſuardo, antè hos Alcimo Avito Viennenſi ſub initia ſeculi VI. quæ virili habitu Monachus primò, tandem Abbas, complurimum annorum decurſu, nec ſine ſuſpicione virilis libidinis, celebrata fuit.

h *Alcimus Poëm. L. VI. p. m.* 312. *Ed. Sirm.*

Eugeniæ [h] *dudùm toto celeberrima Mundo*
Fama fuit, dùm dat Chriſti pro nomine vitam,
Antè tamen mulier fortes proceſſit in actus,
Cùm ſtipante choro ſanctorum fieret Abbas,
Atque Patrem complens celaret tegmine Matrem.
Sed poſtquàm ſancto cunctis præclaruit ore,

Et

Et meritis annisque graves, longâ-
que verendos
Relligione ſenes, juvenili rexit in
avo, &c.

Nec abſimilis *Theodora* illa Alexandrina, Leone imperante, de quâ præter Menologium, aut Metaphraſtem, Nicephorus Caliſtus, Hiſtoriæ Eccleſ. Libro XVI. [i] quæ primò fur- *Cap. v.* tim in ſtuprum adducta, tandem ἐν ἀνδρώῳ σχήματι τὰ γυναικῶν ὑποκρύπτουσα, *ſub virili habitu muliebria occultans*, ità rem contexit, ut crimen etiam illi intentatum fuerit, *quaſi pueri procreati pater eſſet.* Quin in illo errore ad finem uſque, ſexu conſtanter celato, in frequente Monachorum choro, & Alexandrinæ Urbis conſpectu, detinuiſſe eam Alexandrinos, ſocioſque Aſcetas, idem Nicephorus refert, μέχρι τέλους διέμεινε σπεύδουσα τὸ λαθεῖν, *ad finem uſque ſexum, ſicut inſtituerat, celare perſeveravit.* Iiſdem exemplis excitata,

tata, & quidni illo Joannis Anglici, fuit ſeculo XII. *Hildegundis Virgo*, quæ *ſub habitu virili ſexum muliebrem occultans, inter novitios ſuſcepta*, ac *Ioſephi nomine appellata*, vixit inter pingues Monachos Ordinis Ciſtertienſis, moritura etiam cum opinione ſanctitatis, ex Cæſario Heiſterbacenſi [k] in Dialogis, hinc *Trithemio* in Chronico, [l] ad Annum MCLXXVIII. Imò verò novum ſimulati ſexûs in Johannâ noſtrâ, ad ſedem Papalem ſublimandâ, ſuppeditat argumentum Mabillonus, Muſæi Italici Tomo I. [m] Refert enim ex Herchemperto vel Herembertо, Monacho Caſſinenſi, Beneventanis Ducibus oriundo, auctore Chronici Longobardorum *triginta* plus minùs annis poſt obitum Leonis IV. fuiſſe in ſomnio revelatum Arechiſo principi Beneventano, *Patriarcham qui Conſtantinopoli nuper electus fuerat, fœminam eſſe, ſexum*

k *Diſt.* I. *c.* XL.

l *Oper. P.* II. *p.* 258.

m *P.* I. *pag.* 27.

Con-

Conſtantinopoli maſculinum ſub Clerici veſte mentitam. Quocircà expergefactum Arechiſum ſuos nuncios Conſtantinopolim miſiſſe, per quos tam turpi & pernicioſo errore ſublato, fœmina à Patriarchali ſede dejecta fuerit. Pluribus refertur ex fuſiore Hiſtoriâ Heremperti, Edit. Neapolitanæ A. MDCXXVI. *pag.* 90. Atqui Patriarchæ tempore Arechiſi illîus, quem Carolus M. in ordinem coëgit, fuêre vel *Nicetas* ab A. DCCLXVI, Eunuchus quidem apud Theophanem, nec tamen *errore* electus, neque *dejiciendus* niſi morte; vel *Paulus* qui ſub Irene ſpontè abdicavit, ceſſurus *Taraſio* ex Laico Patriarchæ. Sed neq; deinceps fœminæ, vel *Ignatius*, Methodio ſuſfectus ab A. 847. is ſanè Eunuchus, facto Leonis Armenii, ſed pro tali agnitus, imò Romæ aſſerendus in Patriarchali eâ ſede; vel inclutus ille *Photius*, introductus primùm A. 858. Nulla igitur tùm *fœmina, Conſtantinopoli ſexum maſculinum mentita*, in

Pa-

Patriarchali throno collocata fuerat, *pernicioſa errore*. Sed quod Romæ nuper acciderat, electione Papæ *fœminæ*, convertere illicò Monachi in Conſtantinopolitanos ſtuduerunt, fervente tùm diſſidio cum Latinis; & indè natam fabulam Heremberti omninò putem, de ſomnio ac legatione Arechiſi Beneventani.

IV. Sed nec ſatis fuit, perſonatam hanc fœminam fuiſſe in Pontificem aſſumptam. Addunt plurimi ſequentes circumſtantias, tacente tamen Mariano, cui ſatis fuit breviſſimo in Chron. ſignaſſe *ſeriem* & *annos* Pontificum, *Hic & ille Papa ſedit* &c. Tradunt igitur, fuiſſe hunc Johannem fœminam per familiarem ſuum, cui ſoli fraus innotuit, in deliciis illis faſtigii Papalis *impregnatam*; undè poſteà, ignara temporis ſui partûs, *enixa* fuerit in viâ publicâ quum de S. Petro, ſeu Baſil. Vaticanâ, in Lateranum fictis greſſibus tenderet, inter Amphitheatrum (quod Coloſſæum, Itali Co-

Coliſæum) vocant, Veſpaſiani opus, & Eccleſiam S. Clementis, eo ex partu moritura, ſuperatis in Pontificatu annis *duobus*. Quæ nec ſola inter fœminas fertur, quæ ſub ſpecie maſculâ uterum latenter geſſerint, etiam in frequente hominum turbâ, nec prodendæ niſi ex partu. In cujus *facti deteſtationem*, tradidit Martinus Polonus, *credi à quibuſdam, propterea Papam eandem viam ſemper obliquare*, ſive declinare. Quin Thodoricus Niemus, ſcriba non unius Pontificis, & cui exploratiſſima Roma fuit, clarus jam ſub finem Seculi XIV. addidit in Libro de Privilegiis & Juribus Imperii, idem factum *veterem Statuam marmoream, illic poſitam, adhuc figurativè demonſtrare.* Tandem *ſellæ perforatæ* myſterium in conſecratione Pontificum adhibitæ, explorando ſcilicet ſexui, attractatis ab ultimo Diacono genitalibus, eſſe qui ex eo ſcandalo deri-

rivarint, retulit B. Platina, in *Vitâ* hujus Johannis, & eum antè Guil. Brevinus, Libro de VII. *Eccleſiis principalibus Vrbis Romæ.* Sed & in Græcis idem ſcripſit inclinato nonnihil Seculo XV. Laonicus Chalcocondylas, de Rebus Turcicis Libro VI.ⁿ occaſione Eugenii Pontificis auxilia nulla Græcis ſubminiſtrantis, additis à Laonico vocibus τ͂ ἀψαμδύυ *contrectantis* novum Pontificem, Ἄῤῥην ἐϛιν ἡμῖν ὁ Δεσπότης, *Mas nobis Dominus eſt!* Ac poſt illos eadem Bergomas, & alii non infimæ notæ ſcriptores, mediâ in Româ Pontificiâ. Quin in Martini Pœnitentiarii Chronico MS. quod aſſervat Leyda, additum lego: *Et ex hoc conſuetudo inolevit, quod dùm Papa eligitur, palpatur an habeat genitalia.*

ⁿ *Ed. Reg.* p. 160.

V. Quicquid verò ſit de poſterioribus circumſtantiis, deque uſu *ſellæ perforatæ*, cui impoſitos ſtatim à conſecratione Pontifices docet Liber

ber Ceremoniarum Rom. Eccleſiæ, quo fine hodiè ambigunt, & quibus de appendicibus nos infrà; ſumma ſanè fuit, quoad rei caput, & Johannæ fœminæ Pontificatum inter Leonem & Benedictum, Virum ſeſe mentitæ ac Sacerdotem, Hiſtoricorum & Chronographorum conſenſio. Saltem indè à *Mariano Scoto* (ſcribente Chronicorum Libros terminanteque Seculo XI. ad Annum MLXXXIII.) *ſparſam fuiſſe in vulgus* hanc ſive fabulam, ſive hiſtoriam, *ab obitu Leonis* IV. *ducentis & eô ampliùs annis*, fatetur ingenuus Launoius, *Epiſtolar. P.* IV. *Epiſt.* VIII. Cujus Mariani verba ſunt, ad Annos DCCCLIII. DCCCLIV. & exhibent omnes editi Codd. *Leo Papa obiit Kal. Aug. Huic ſucceſſit Iohanna mulier, annis* 2. *menſibus* 5. *diebus* 4. Hinc vulgò *fabulam* cenſent *obſtetricante Mariano Scoto natam*, & ità quoque Natalis nuperus Hiſtoriæ Eccleſiaſt. To-

mo XVI. Nec abjudicat Mariano ſcriptori quæ modò deſcripſimus verba, ipſe Cæſar Baronius, *primum* hunc *fabulæ auctorem* cenſens, ad Annum DCCCLIII.[o] Conſimiliter inter præcipuos *Iohannæ* aſſertores agmen ducit Marianus, in *Anacriſi* Blondellianâ. Quinimò abſurdiſſimè ſuſpicantur, Baronius cum ſuis, fuiſſe *Iohannam* hujus ipſius Mariani ex errore quodam, & ex retorſione nuperâ Græcorum in Leonem IX. Pontificem, commentum. Cui effugio intercedunt, I. Mariani conditio, ordine Presbyteri, profeſſione Monachi, Fuldenſis primò tùm Moguntini, deditiſſimi ſuperſtitionibus Rom. Eccleſiæ, Papatûs adoratori: Uſque adeò ut Hildebrando ſive Gregorio VII. abjectiùs aſſurgat, iniquiſſimus in Henricum Imperatorem, & indictam ab eo Synodum, Anno MLXXXI. tanquam *conſpirantes adverſùs Dominum, & adverſùs Vi-*

o Num. LVI. LVII.

ca-

carium ejus Papam Gregorium. 2. Laus omnigenæ doctrinæ, fidei optimæ, diſertæ ſcriptionis, ac ſanctitatis plurimæ, illi paſſim attributa, etiam à Sigeberto, in Libro de Eccleſiaſticis ſcriptoribus, à Trithemio, & aliis. Quin de eo, perindè atque de Homero Græcia, litigarunt Angli, Scoti, Fuldenſes, Moguntini, Ratisbonenſes. Et ejus ex Chronicis emendari poſſe non pauca in Euſebio, & Caſſiodoro, ipſe Voſſius noſter; verſatiſſimo ſuprà vulgus ejus ætatis in Mathematicis etiam diſciplinis, & in doctrinâ Temporum, indèque emendaturo (quod eum antè tentaverat nemo) rationes Cycli decemno-vennalis Dionyſiani. Quicquid jam *anachroniſmos* Marianos accuſent recentiores, quibus nec Codices Anaſtaſii, nec Eginhardum, nec Adonem, nec Sigebertum, nec Hermannum, nec Chronographos id genus facilè liberabunt.

3. Ipſum excogitati à Baronio commenti ludibrium, cui calculum nuper adjecit in Muſæo Italico Joh. Mabillonus. Quis enim ſibi facilè perſuadeat, Monachum hunc celeberrimum, ſedente Hildebrando, ipſis Cæſaribus metuendo, inſerturum Chronico ſuo ſimpliciter fuiſſe, *Leoni* IV. *ſucceſſiſſe Iohannam mulierem*, addito *tempore* geſti Papatûs, ſi res hæc tùm nova, inaudita, nullis monumentis tradita, nuper fortè à Græculis, per ſarcaſmum, retorqueri cœpta in Romanos Pontifices? Poſtquàm ſcilicet Leo IX. Anno MLIII. objeciſſet in Epiſtolâ quâdam ad Michaëlem Patriarcham, idque ex *publicâ famâ*, (*quod tamen abſit*, ajebat Leo, *ut velimus credere) contigiſſe ut Eunuchos promovendo*, (qualis Ignatius Rangabes filius) *fœminam in ſede Pontificum ſuorum ſublimaſſent aliquando* Conſtantinopolitani. De cujus *fama* per Latinos ipſos

ipſos ſparſæ origine, ſupra *p.* Huic autem retorſioni Græcorum in Leonem, de *Papâ fœminâ*, & *Iohannâ* quidem, ſedente ultrà biennium, *inter Leonem* IV. & *Benedictum* III. ab Anno MCCCLIV. quæ tùm fuiſſet ſpecies, quæ vis aut gratia, ſi res primùm ab ipſis excogitata, nec ulla unquàm hac de re inter homines *fama*, minùs *publica*? Et rem planè inauditam, portentoſam, ludicram, ſimul & mendaciſſimam, nec ſanè in vulgus totius Europæ ſpargendam niſi diu poſt ſcriptam à Leone IX. eam Epiſtolam, id eſt diu poſt annum MLIII. Marianus Scotus, Latinus Monachus, in ipſo contumeliæ exortu, inſeruiſſet illi Chronico, in Paparum ipſiſſimâ ſerie, quo ſe etiam Romanæ Eccleſiæ, & oculatis ejus ævi Viris, approbare allaboravit? Qui Marianus ut Pontifices quandoque omiſit, quia Romæ inviſos, v. gr. *Leonem tertium*,

p Num. III. p. 12. 13.

tium, inter Sergium I. & Johannem V. vel VI. memoratum Martino & aliis; ita nec memorare dubitavit quos Roma reprobarat, Conſtantinum II. dein Agapetum poſt Marinum I. Baſilium poſt Hadrianum III. Bonifacium VI. poſt Formoſum &c.

VI. Undè feliciùs alii ſe extricarunt ex inſolubili nodo, eum ſecando, neſcio quibus *Mariani Codicibus* allegatis, in quibus Johanna deſit. Et quidem unâ fide auctoris Anonymi Notarum in Metropolin Crantzii, apud Nicol. Serarium [q], & ex eo Leonem Allatium, in Symmictis, ac Joh. Chifletium, in Judicio [r] de Fabulâ Johannæ; vel fortè alterius cujuſdam Codicis è Bibliothecâ Gemblacenſi, cujus meminit ad Sigebertum Aub. Miræus.[ſ] Indè audacter Mabillonus, Itineris Italici Tomo I. [t] *In ſinceris Mariani Scoti (& Sigeberti) exemplaribus de* Jo-

q *Hiſt. Mog. L. I. C. XLII.*

r *Anno 1658.*

ſ *pag. 107.*

t *pag. 27.*

Johannâ *mentio nulla eſt*. Nempè unum & alterum exemplar, in quo fortè lemma iſtud ab exſcriptoribus Monachis omiſſum fuerit, ſunt illis *ſincera exemplaria Mariani!* Interpolati verò vel fraude vel errore Codices omnes MSS. in principibus Bibliothecis, Vaticanâ, Viennenſi, Oxonienſi, Gallicanis, Germanicis, &c. & ipſum illud Prototypum Francofurtanum, *aliquot ſeculis aſſervatum in Bibliothecâ ſummi Templi*, ex quo Baſileenſis editio prodiit, Anno MDLIX. dein Francofurtana Anno MDLXXXIII. curante Piſtorio? Quin Codex ille Mariani, qualis tum editus, tantum abeſt ut ſuſpectus fuerit additionum Monachalium, ut *contrà multis in locis decurtatum* indoluerint Editores, ex Præfatione; prout Editor Antiquitatum Oxonienſis Academiæ meminit *Exemplaris Mariani*, duplo auctioris edito, *qui multo plura oc-*

cultet quàm edat. Neque ipſe Joh. Latomus, *diligentiſſimus Hiſtoriarum ſcrutator*, qui LXXX. locis depravatam lectionem ſe correxiſſe affirmavit, apud Serarium de Rebus Moguntinis,[u] locum hunc dubium fecit. Niſi quod accuſatus Heroldus omiſſæ parentheſeôs, quæ adjecta fuerit à Mariano, *ut aſſeritur*, planè ut Sigebertus, *fama eſt hunc Johannem fœminam fuiſſe.* Verùm parentheſis illa videtur potiùs ad Marianum appoſita alieno charactere, παρεγχειρισμῷ quodam. Neque ſanè peccaturus tàm inſigni fraude primus editor Baſil. Joh. Heroldus, qui ab Electore Moguntino, perſuadente editionem Johanne Latomo, vetuſtiſſimum Francofurtenſium Codicem vulgandum nuper obtinuerat. Ex quo intelligas fidem Joh. Chifletii, qui in *Iudicio de Fabulâ* (quam vocat) *Iohannæ Papiſſæ*, accuſat Johannem Piſtorium, ex cujus

[u] *Lib.* 1. C. XL. p. 170.

jus Bibliothecâ prodiit Mariani Scoti Chronicon, dudùm poſt Editionem Baſileenſem, ut hujus *interpolationis* auctorem, & inſertæ ſcilicet Johannæ mulieris. Ac pari fide invehi Chifletium in Joh. Oporinum, ut Martini Poloni interpolatorem, infrà palàm facimus. Quin ſi totum illud de *Iohannâ muliere*, ejuſque *ſucceſſione*, & *annis* quibus ſederit, alienâ manu in Marianum illatum fuerit, turbantur jam rationes aliæ hujus Chronographi: V. gr. quando is demùm ad Annum DCCCLVII. *Benedictum Papam ſediſſe annis duobus* &c. mox nonniſi ad Ann. DCCCLX. *ſediſſe Nicolaum*. Quorum tamen Paparum conſecrationem biennio anticipant, qui Johannæ locum eſſe nolunt. Unde nec Baronio hæc in mentem venit exceptio; ac flocci ea habita oculatiſſimis Launoio, & Blondello, qui Mariani traditionem de

Johannâ ἐν γνησίοις omninò habuerunt.

VII. An verò antè Marianum nemo facti adeò inſoliti, publici, nefandique meminerit, ſub judice lis eſt. Ac de ſilentio Anaſtaſii Bibliothecarii, tùm & illo Photii Patriarchæ, aliorumque in Græcis ſcriptoribus, poſteà. Nos jam certis inſiſtimus. Neque ſanè Mariano anterior fuiſſe cenſendus eſt, inſigni errore Conradi Deckeri, & aliorum, *Ranulphus* ille *ab Higeden*, Ceſtrienſis Anglus, auctor Polychronici ſeu Hiſtoriæ ab O. Cond. celebratiſſimus inter omnes ævi ſui Hiſtoricos, ſed medio demùm Seculo XIV. Aſt verò *Radulphum*, Flaviacenſis vel Flaicenſis Cœnobii in Pago Bellòvacenſi Monachum, Commentatorem in Leviticum, Hiſtoricum inſignem, & Trithemio referente, *in omnibus literis humanitatis ſuo tempore doctiſſimum*, atque inter *diſſer-*

ſertiſſimos Galliæ Viros habitum, teſte in Epiſtolarum aliquâ Nicolao de Clemangiis, hunc Radulphum (inquam) Johannæ meminiſſe, Clariſſ. Blondellus ac cæteri Papiſſæ μάστιγες largiuntur. Nunc floruiſſe eum Radulphum paulo poſt Seculum x. inchoatum, ſeſquiſeculo circiter antè Marianum, colligitur ex Trithemio, nec diſſentientibus Onuphrio, Sixto Senenſi, Poſſevino, Bellarmino, Genebrardo, Gualtero, Guil. Eiſengreinio qui ſua Illyrico & Centuriatoribus oppoſuit, Aub. Miræo, ac noſtro quoque Gerb. J. Voſſio, aliiſque. Quod ſi ità eſt, concidit exceptio Baronii, & reliquorum, *nullum penitùs antè Marianum inventum eſſe Auctorem, qui de ejuſmodi portento meminerit.* Quo factum eſt ut Blondellus noſter, & poſt eum Phil. Labbeus non uno in loco [x], rejiciant Flaviacenſem in Annum MCLVII. Idque authoritate unîus

[x] *de Script. Eccl. T.* I. *p.* 273. 799. *T.* I. *p.* 987.

unîus *Alberici* Trium Fontium Monachi, qui in Chronico MS. quod ſcripſerit Seculo XIII. Pariſiis aſſervato, nec Orbi viſo, referat ad Ann. MCLVII. ex *Helinando*, penè ſuppari ſibi Monacho in Diœceſi Bellovacenſi, *Radulphum Nigrum Monachum Flaicenſem, qui floruerit hoc tempore, feciſſe Opus ſuum ſuper Leviticum, per* XX. *Libros diſpoſitum*, &c. Tacitis reliquis Radulphi Flaviacenſis, qui & in Cantica, & in XIV. Pauli Epiſtolas, commentatus eſt, & Francorum Hiſtoriam, Chronicon, atque alia ſcripſiſſe memoratur, Trithemio, Sixto Senenſi, Aub. Miræo, Voſſio, Labbeo &c. Et quum plures omninò *Radulphi* fuerint, Flaviacenſis noſter, qui aliis Germanus & Fuldenſis habitus, tùm præter Radulphos Anglos, in Galliis ipſis, Radulphus Ardens, Radulphus de Columna, Radulphus de Rivo, & ſi qui plures, annon fieri potuit ut

Ra-

Radulphus ille *Niger*, Monachus Flaicenſis Seculi XII. à ſuis jactatus fuerit ſcriptor Operis in Leviticum, xx. Libris diſpoſitum, quod fuiſſet prioris Radulphi, ſive Flaviacenſis, ſive Fuldenſis apud Sixtum Senenſem y? Quomodò confuſi ſæpè Scriptores cognomines; olim Ignatii, Clementes, Arnobii, Hilarii, Baſilii, Cyrilli, Euſebii, Gregorii, Paulini, Victorini, Vigilii, Sedulii, plures alii; deinceps in Byzantinis, ut monitum aliàs, Germani, Stylitæ, Anaſtaſii, Pſelli, Nili, Gennadii, Georgii, Symeones, Gregorii, Barlaami, &c. & in Latinis mediæ ac poſterioris ætatis, Gregorii Papæ, Udalrici, Anſelmi, Claudii, Scoti, Durandi, Raymundi, complures id genus, permixti quandoque, quia iiſdem nominibus, diverſiſſimi licet vel ætate, vel ſcriptis.

y *Bibl. L.* IV. *p. m.* 370.

VIII. Detur verò liberali jam conceſſione, ex uno Alberico Mona-

nacho, qui & Cyriacum Papam, & mendaciſſima alia aſſeruit, Johannam verò ſiluit, nullum fuiſſe, antè Marianum Scotum, Radulphum, ſed nec alium in tantâ ſcriptorum ſegete, indè à Pontificatu Benedicti III. (de Anaſtaſio poſteà) qui Johannam retulerit in Paparum ordinem, aut qui impoſuiſſe hanc toti Eccleſiæ fœminam ſcripto tradiderit, rectè Launoius in hac cauſâ, non eſſe *tantùm de poſteriori tempore præſcribendum, contrà hujuſmodi narrationem*[z]. Et alibi Animadverſionibus, de auctoritate Negantis Argumenti [a]: *Nam etſi auctores Leonis* IV. *& Benedicti* III. *æquales vel ſuppares, de Muliere illâ ſiluerint, viciniores tamen illis minùs verecundi, ſilentium facere deſierunt*, citatque *Marianum Scotum* &c. Joh. Thiertius Exercit. contra Launoium, Capite LII. *Ex Scriptorum æqualium vel ſuppariũm ſilentio, negans argumentum nihil valet.* Ha-

z *Laun. Epiſt. ad Car. Maur. Tellier. P.* IV.
a *Pariſ.* 1662. *pag.* 273. 274.

Hadrianus Valeſius, diſceptatione de Baſilicis, Capite VI. *Qui verum inveſtigant, æquales maximè aut ſubpares Auctores ſequi debent* &c. *Si æquales atque etiam ſubpares deſunt, ad proximos quoque ſubparibus eſt decurrendum.* Cumprimis ſi ſunt manifeſtæ rationes, cur æquales illi aut ſuppares ſcriptores, nihil eâ de re tradiderint quæ in diſceptationem venit. Oſtenditque laudatus modò Sorbonicus Doctor ingens ſanè diſcrimen, inter fabulam de *Cyriaci* Pontificatu & Martyrio, deque XI. *Mille Virginibus*, quam Baronius & alii objiciunt *in hiſtoriam tranſiviſſe*, *æquè ac Iohannam Mulierem*, & inter narrationem de hac *Iohannâ*, Leonem inter & Benedictum. Ibi enim *intercedere annos nongentos & viginti octo*, indè à Pontiano Papâ, cui Cyriacum ſucceſſiſſe ferunt, uſque ad Elizabetham Schonaugiæ Abbatiſſam, cui primò divinitùs patefa-

ctum

ctum volunt, Ann. MCLVI. quicquid ad Cyriacum pertinet; quum *à Leone* IV. cui Johanna ſucceſſerit, *uſque ad Marianum Scotum*, *qui Anno* MLXXXVI. *migravit, intercedant tantum Anni* CCXXXI. Idem judicium eſto de fabulamentis propè innumeris, quæ ex recentiſſimis aut ſuppoſitis teſtibus à Baronio ipſo & Romanenſibus tradita atque aſſerta, qui tamen *Iohannam* conficiunt, hoc præcipuè, quod antè Marianum Scotum nullus rem ſcripto tradiderit. Ac primò Anaſtaſio excepto (Paparum cauſæ mancipato, ac ſcribente Vitas Pontificum eo tempore quo, ſi quæ Johanna fuit, nefas erat, & Romæ quidem, ſub nutu ſeveriſſimi Nicolai, referre in cenſum Pontificum, ac tantam labem chartis adſpergere, perpetuâ cum ignominiâ Rom. ſedis) rari fuêre inter Latinos Hiſtorici, antè Marianum, qui pari cum eo inſtituto rerum & temporum ſe-

riem, ac Paparum in ſpecie, Univerſali Chronico complecterentur. Equidem *Freculphus*, *Haymo*, *Walafridus*, ſcribere deſierunt antè Annum DCCCLIV. quo Johannam Marianus inducit, uti *Rabanus* antè Johannæ exceſſum. *Ado Viennenſis* ſanè auctor *Breviarii Chronicorum*, Seculo IX. ſed dubium meritò; an ultrà mortem Ludovici Pii, & initium *Lotharii* ſolius imperantis, *ac Ludovici fratris ejus*, *Caroli item ac Ludovici*, in Galliâ & Italiâ *Regum*, *principatum*; ut diſertè Ado in ipſo Chronici ſui exordio, deinceps ab aliis poſtremâ ejus parte augendi. Ex quâ etiam intelligitur, *Benedictum* III. quem *Leoni* IV. ſubſtituunt, non collocatum *in Apoſtolicâ ſede*, *niſi jam defuncto Lothario Imperatore*. Perſecutus magis idem quoque Ado res Imperatorum quàm Pontificum, quorum & nonnullos tacet, qui ſederunt ipſo hoc ſeculo poſt Leonem

De *Annalibus* vulgò *Bertinianis* poſteà, quorum ſilentium cauſantur non modò, verùm & traditam his mortem Lotharii, paulo poſt obitum Leonis IV. *Benedicto* jam ſucceſſore *electo*, & quidem Anno DCCCLV. Quâ de fallaci Chronologiâ poſteà, cui repuguant Adonis, Hermanni, Mariani, & aliorum calculi. *Guilielmus* Bibliothecarius Continuator creditus Anaſtaſii, orditur demùm ab Hadriano II. Nicolai I. ſucceſſore. *Regino* Prumienſis, ſub initia Seculi X. *Chronici* quidem ſcriptor eſt; ſed in quo res Francorum ac Germanorum præcipuè complectitur, omiſſis Papis qui poſt Leonem III. uſque ad Ann. DCCCLXIV. ubi mentio *Nicolai Papæ*. Idemque editus à Piſtorio inter Rerum Germanicar. ſcriptores. *Luitprandi* Ticinenſis Diaconi non eſſe opus, Librum de Pontificum Romanorum geſtis. ſed recentiſſimi Auctoris, convenit Eruditis; quem-

ad-

admodùm *Abbonis Floriacenſis* Epitomen de Vitis Pontificum, clari inclinato eodem Seculo x. non eſſe niſi compendium excerptum ex Anaſtaſio, ipſe compilator profitetur. *Flodoardus* Rhemenſis, Chronicon illi adſcriptum de Francorum rebus orſus demùm eſt infrà Johannam, ſeu ab Anno DCCCLXXVII. ſeu veriùs ex Pithœo ab Anno DCCCCXIX. aliis quoque Pontificibus ſilentio tranſmiſſis, ut pridem obſervavit contrà Blondellum Cognardus[b], Advocatus Gallus. Quomodò de Matthæo Pariſio verè Blondellus[c]; *Nec Iohanna is meminiſſe debuit, hiſtoriam ab A.* D. MLXVII. *Wilhelmi* I. *primo, auſpicatus.* Et ità de aliis. Tandem inter Hiſtoricos *Hermannus Contractus* Monachus Augiæ Majoris, Mariano paulo anterior, Johannam ſanè tacet, quod pari cum aliis religione, pudoreque, factum ab eo eſſe potuit. Sed ità tacet, ut conturbatæ rationes in edi-

b *Traitté contre M. Blond. p. 30.*

c *pag. 89.*

editis Exemplaribus intelligantur, Colonienſi; Anni MDCXVIII. & Francofurtano Urſtiſii, Anni MDLXXXV. tùm Piſtorii, Anni MDCXIII. novumque indè pro Johannâ præjudicium exſurgat. Ex. gr. *Leonem* IV, ſecùs ac Chronographi alii, facit Papam numero CV. *in Edit.* Urſtiſii; eundemque *ſediſſe* ait conſtanter *annos* IX. cum aliquot *menſibus*. Igitur Leo IV. ſi cœpit ab A. DCCCXLVII. ut volunt, demùm eſſe deſierit, juxtà Hermannum, & Editionem Colonienſem, Anno DCCCLVI. ſi non DCCCLVII. nec antè Benedicti III. initium ducendum fuerit. Quo in Benedicti initio ſatis convenit Hermanno Contracto cum Mariano Scoto, qui Benedictum ſediſſe refert ab Anno DCCCLVII. cum Urſpergenſi Abbate, Chronici ſcriptore; & qui hos ſecuti. Quùm autem Leonis IV. Pontificatum proroget Chronicon Hermanni ultrà quàm omnes alii,

qui

qui ad ſummum ſediſſe Leonem annos totos VIII. & mortuum Anno DCCCLIV. vel DCCCLV. hoc ipſo intelligitur ſive Hermannum, ſive qui eum interpolarunt; obſcuraſſe ſaltem ex parte *Iohannæ* tempus intermedium, inter mortem Leonis, & ſucceſſionem Benedicti. Equidem adeò inter ſe diſcrepant, vel ad hæc tempora, Hermanni Codices, atque Editiones, ut factâ collatione protinùs conſtet, quâ fide Romæ, & in Cœnobiis, in tractandis id genus Chronographis ac deſcribendis verſati ſint. Non verò ultrò ii Codices ſic vitiati, qui favent calculo Mariani, & qui Benedicti III. ἐνθρονισμὸν referunt demùm ad A. DCCCLVI. vel DCCCLVII.

VIII. Sed verò tacuiſſe Johannam in Paparum ordine homines addictiſſimos Romanæ ſedi, aut eraſam eam ab amanuenſibus Monachis eſſe, ut factum Codicibus nonnullis Ma-

riani, Sigeberti, Martini Poloni, Ranulphi Ceſtrienſis; quid valde mirum? Nec enim reponenda unquàm ea fœmina fuit in Paparum cenſu, decreto Romæ facto; prout ad calcem Indicis Martiniani: *Niſi forent decreta ſummorum Pontificum, ſuppatationes Martini darent* XXIV. *Iohannes*. Quomodò & Decretum, ac Indices Pontificum in Romanorum Chronicis, tacent *Leonem* III. inter Sergium I. & Johannem VI. obſervante & Martino, ad Annum DCXCVIII. *fortè* (inquit) *propter malum introitum*. Undè reverà *Leo* Florentinus fuit *undecimus* ejus nominis. Ità omittunt Romæ *Conſtantinum* II. Papam, movendum à Stephano IV. ultrà annum quamvis, imò *biennium* apud Martinum, Papatum adminiſtraturum, reſcindendis ejus Actis, ac nomine diſpungendo. Sic & *Bonifacium* VI. Formoſi ſucceſſorem, poſt veteres Tabulas, Cæſar

Ba-

Baronius ſpongiâ induxit. Pariter nec *Benedictum* IV. *qui penitùs obſcurus remanſerit*, exhibet vetus apud Baonium Inſcriptio, ad Annum DCCCCVI. nec *intruſorum Pontificum alios, qui penitùs fuerint abrogati*[d], Tabulæ nonnullæ Paparum repræſentant. Onuphrius quoque ad vitam Nicolai Papæ I.[e] notat quoſdam Pontifices à Sigeberto & aliis eſſe proditos, imò etiam à Mariano, quales *poſt Marinum Agapitus, & poſt Hadrianum* III. *Baſilius, quibus locus in hac ſerie eſſe non poſſit*, nec facit Baronius. Ut planè conturbatus ordo Pontificum, hoc comprimis ævo & proximè ſequente, appareat, Româ pro lubitu hos & illos rejiciente. Uti ferè olim Neronis & Domitiani acta, ac memoria, abolenda Romanis fuêre, quin *Senatuſconto cavendum, ne Domitiani nomen literis conſignatum, aut ſtatua ejus ulla extaret*; referente in hæc

d *Baron. ad Anno* DCCCXCVII. *Num.* I.

e *Addit. ad Plat.*

verba Procopio in Hiſtoriâ Arcanâ[f]. Ità, referente Bedâ in Hiſt. Anglo-Saxonum[g], adeò fuit exoſa memoria Regum paris, *Oſrichi & Eanfridi, propter apoſtaſiam, ut cunctis placuerit, Regum tempora computantibus, ut ablatâ de medio Regum perfidorum memoriâ, idem annus ſequentis Regis regno aſſignaretur.* Nec frequentius aliud in Eccleſiæ annalibus, quàm eraſa è Diptychis *Epiſcoporum* nomina, qui hæreſeôs notam, aut remotionis pœnam incurriſſent. Undè conſtanter Sigebertus, Martinus, Rolewinkius, ac cæteri, *inter Pontifices non numerari* eam Fœminam, *numerum non facere, non poni in Catalogo Sanctorum Pontificum, ob rei turpitudinem,* ſeu infamiam, Româ jam olim decernente. Hinc & tacitam eandem Nicolao I. Benedicti ſucceſſori, ſuperbiſſimo Pontificum, deinceps Leoni IX. cum Græcis commiſſo, ità quoque Concilio Tullenſi an-

f Cap. VIII.

g Lib. III. c. I.

anno DCCCLIX. Servato item Lupo in Epiſtolis, aut Hincmaro Rhemenſi, extrà cauſas quas habuit cum Nicolao I. & Hadriano II. pro vindicandâ Gallicanæ Eccleſiæ libertate, Apoſtolicam ſedem inprimis reverito iſti Præſuli, nihil mirabuntur qui intelligent Johannæ ſucceſſionem habitam ipſo jure nullam; nec alium potuiſſe his dici *ſucceſſorem* Leonis IV. præter Benedictum III. Hinc Baronii regula, (ex Gratiano hauſta, vel potiùs ex Decreto Nicolai I. quod refert Gratianus) ad Annum DCCCXCVII. *Num.* I. *Non numerandos inter Pontifices*, qui poſteà *damnati fuère*, & qui non ex iis ſunt de *quorum factâ poſteà legitimâ electione conſtitit.* Quid illi fœminam, fraude nefandâ ſeſſuram ad breve tempus, & ex errore electam, inter ſucceſſores Leonis IV. cenſuiſſent?

IX. Sed rectè jam haud ſemel Blondellus, ad vexatum à Ræmundo

ſilentium variorum in ſcriptoribus Seculi IX. X. XI.[h] Ex. gr. de Erigenâ; *Ejus non extant omnia, nec ad hiſtoriam pertinent*: De Walramo Naumburgenſi; *Aliud illi propoſitum fuit, quàm ut Iohannæ famam propagaret*: De multis qui pro cauſâ Imperatorum adverſus Papas ſcripſêre: *Non ſequitur, Papæ adverſati ſunt, ergò quicquid Romanæ ſedi ſive verè ſive falsò objici potuit, reverà objecerunt! An quiſquis adversùs Romanam ſedem bellum ſuſcipit, hoc ipſo probra ejus omnia conquirere neceſſe habet?* De Bennone Cardinale; *Nec ſi Iohannam Romæ reverà fuiſſe demus, Bennoni, unius Gregorii* VII. *vitam ſcripturo, memoranda fuit*: De Hincmaro Rhemorum Archiepiſcopo; *Famæ propriæ, libertatiſque Eccleſiaſticæ vindex, Romanorum Pontificum nominibus ſemper pepercit*: De aliis; *Scripſiſſe Annales Gentis ſuæ*; aut *Libros non extare*; aut *benè ip-*

h *Anacriſ.* p. 74. & ſeq.

ſis

ſis cum Romanis Pontificibus conveniſſe &c. An verò poſt Leonem IV. *immediatam* Benedicti III. *ſucceſſionem* voluerint Hincmarus & reliqui, vivo adhuc Lothario Imperatore, qui mortuus fuerit A. DCCCLV. quod inſuper urgetur, infrà diſquirendum; nec enim aliud argumentum urſit Joh. Launoius, & quidem ex Anaſtaſio Bibliothecario.

X. Quod verò affirmat doctiſſimus iſte Sorbonicus, ac cætera ingenuus, [i] *Fabulam hanc poſt annos ab obitu Leonis ducentos, & eo amplius, primùm in vulgus ſpargi cœpiſſe*, id eſt poſt annum MLIV. vel MLV. (quo tempore Marianus Scotus jam inter Monachos vixit) mox accepturam fidem & authoritatem, *cùm quid Romæ poſt Leonis* IV. *mortem geſtum fuerit, planè neſciretur, vel, (quod vix credere* ſe poſſe ait) *nefariè diſſimularetur*, precarium omne eſſe, atque ab omni ſimilitudine veri alienum,

[i] *Epiſt.* VIII. P. IV. p. m. 356.

num, nemo non videt. Dixerant Ræmundus, Serarius, Ciaconius, & alii, nonniſi *trecentis*, imò totis *quadringentis* ab eventu annis, memorari cœptam eſſe, nunc ad *ducentos* reſtringit Vir doctus. Ac primò hæc nullo teſte Launoius, meritoque in eum retorquetur quod urget aliàs ex Auguſtino, etiam integro Commentario, *in quæſtionibus facti, nihil ſalutarius fieri, quàm ut rationem præcedat authoritas*. Hîc verò ſine authoritate rationem in præſidium adfert. Equidem ex facto aliquo notiſſimo, certoque teſtimonio, docendum fuerat illi Viro, quâ occaſione, & undè *tùm primùm ſpargi cœperit* hujuſmodi fabula, mox & credi ab omnibus, ut *nemo* (ſic ipſe) *vel certè pauci dè eâ dubitarint*, eademque tranſmitti ad poſteros Chronicis etiam primæ notæ, ab oculatiſſimis ſcriptoribus, qualis Marianus eſt habitus, poſteà Sigebertus, Martinus

Po-

Polonus, Ranulphus Ceſtrienſis, aliique. Quo magis notata illi Epocha ſparſæ primùm narrationis de Fœminâ, quæ ſediſſet inter Leonem IV. & Benedictum III. incidit in ea tempora quibus tùm Romæ ſeveriſſimi ac ſagaciſſimi Pontifices; Leo IX. mox Victor II. Nicolaus II. Alexander II. Gregorius VII. Victor III. Urbanus II. Paſchalis II. tùm ſcriptores incluti ac Papatûs acerrimi vindices extitêre, Albericus Caſſinenſis, Lanfrancus, Petrus Damiani, Humbertus Cardinalis, Anſelmus Lucenſis, dein Cantuarienſis alter, Bertholdus Conſtantienſis, Lambertus Schafnabergenſis, Yvo Carnotenſis, ipſe Marianus Scotus, mox Guibertus Abbas, Sigebertus Gemblacenſis &c. & quotquot in Berengarium, Romæ damnandum indè à Leone IX. ſtrinxêre calamum. Demus nunc Fabellam hanc, non putidiſſimam modò;

&

& ad ciendos cachinnos natam, ſed & quæ infamiæ notam inureret Romanæ ſedi, fuiſſe heri & nudiustertiùs à ſchiſmaticis fortè, cavilli in modum, in Leonem IX. retortam, aut à nugivendulo quopiam, vel Henricianarum partium Viro, per ludibrium confictam, aut in ſomnio alicui, ſenum eſſe digno, revelatam, pari exemplo quo ſuprà Mabillonus[k], de ſomnio *Arechiſi Principis Beneventani*! Ecquæ veri ſpecies eſt, amabo, aut Marianum Scotum, laudatiſſimum ævi ſui ſcriptorem, eo quidem quo Chronicon ſuum tempore digeſſit, fuiſſe conſpurcaturum hoc ipſum deridiculâ, ac fœdâ, nuperque diſſeminari cœptâ narratione? Aut ſedentes tùm Romæ Pontifices, ac ſucceſſuros proximè Hiſtoricos, atque Hyperaſpiſtas Pontificiæ majeſtatis, piſce magis mutos, nullo unquàm aut decreto, aut calamo, compreſſuros

k *Num.* III.

fuiſſe

fuiſſe in ipſo ortu eam fabellam, quæ adeò mox vires acquiſitura fuit, ut *nulli* vel *pauci* omninò *de eâ re dubitarent*, faſſo Launoio? Ac meritò reddatur illis ratiocinatio Nicolai I. in *Epiſt.* ad Hincmarum Rhemenſem [l], ubi de Græcorum aliis accuſationibus; *ſi falſa ſunt, quæ impingere moliti ſunt Romanæ Eccleſiæ, undè, cùm apud ipſam*, (in ejuſdem Romanæ Eccleſiæ gremio) *floruerint tot magni doctores*, (ut floruêre, ex quo de muliere Pontifice fama percrebuit) *nullus tamen eorum de hac reprehenſionem fecit?* Sanè poſtquàm ex Revelationibus *Elizabethæ* natus eſt *Pſeudo-Cyriacus* Papa, antè Annum MCLXV. Roberto Autiſſiodorenſi, Alberico Trium Fontium, Martino Polono, Vincentio Bellovacenſi, & ſuperſtitioſiſſimis aliis Monachis, aut Canoniſtis, propalandus, non defuêre qui in eâ fæce temporum Pſeudo-Papam diſpunge-

rent,

[l] *Concil. Ed. Noviſſ. T.* VIII. *col.* 472.

rent, ac fabulam eam indignabundi coarguerent. In iis *Gobelinus Perſona*, Halberſtad. Præpoſitus, ſcriptor Coſmodromii ſeu Chronici ab Orbe Condito, paulo poſt Ann. MCCCC. circà tempus Synodi Conſtantienſis; quod editum primò ab Henr. Meibomio ſeniore eſt; & poſteà *Wernerus Rolewinckius*, liberior is in Faſciculo Temporum. Quorum hic tamen, quemadmodùm haud diu à Mariano Sigebertus, Otto Friſingenſis, Galfridus, Godefridus Viterb. Martinus Polonus, Radulphus auctor Polychronici, ac reliqui, *Iohannam* in Paparum ordine cenſuit, haud numerandam licet: Perſona utique *Iohannam* diſſimulavit, ſed curſim modò memoratis Leone, Benedicto, Nicolao &c. nec annis Chriſti adpoſitis quibus in Papas electi; & diſſimulavit quidem eo tempore quo, [m] fatente Launoio, nemo in Conſtantienſibus Patribus eâ de re du-

[m] *Vid. infrà* N. XVI.

dubitavit. Sed neque hic, neque ullus alius, in tantâ ſegete Scriptorum, vel Hiſtoricorum, ſeu ex ratione temporum, ſeu ex rei abſurditate, rem hanc oppugnare ſuſtinuit. Et alterum iſtud Launoius undè habuit; *quid Romæ poſt Leonis* IV. *mortem geſtum fuerit, planè neſciviſſe, vel nefariè diſſimulaſſe?* Longam ſc. Chronographorum & Hiſtoricorum ſeriem, indè à Mariani temporibus! qui res etiam Benedicti III. Nicolai I. & ſequentium Paparum, omnemque ejus ævi hiſtoriam, ſcriptis tradiderunt, Johannâ poſt Leonem inſertâ, aut certè diſſimulatâ, ſed piè. Undè etiam Papatui ac ſuperſtitionibus deditiſſimi Monachi *nefariè* ea *diſſimulaſſent*, quæ ad expungendam fœminam, amoliendam infamiam à Romanâ ſede, tantamque labem detergendam, ſpectaſſent? Sed rectè παρενθετικῶς ipſemet Vir doctus adjecit, *quod vix crediderim.* Et ſicubi *igno-*

rantiâ peccarunt, vel *hæſitarunt*, in annis Sergii, Leonis, Benedicti, Nicolai &c. & in rebus mox *poſt Leonem* IV. *geſtis*, haud obſcurè indè factum, quod media Johanna rationes ejus temporis conturbaret. Quam tamen tranſilire ſatiùs duxêre plurimi, qui poſt Benedictum III. ſedi admotum res geſtas commentati ſunt, quàm damnandam æternis tenebris ad poſteros hiſtoricè propagare.

XI. Deinceps obvii ſunt inter Latinos, qui poſt Marianum Scotum *fœminæ Pontificis* affirmatè meminerunt, ſæpè cum pudoris quadam ſignificatione, plurimi etiam puerperii memores; nulli qui fabulam exſibilant, omnes ad unum obnoxii Romanæ ſedi. Joh. Launoius, Libro de Auctoritate Neg. Argumenti contrà J. Bapt. Thierſ. n *Marianum ſecuti ſunt* (in *præbendo huic fœminæ teſtimonio*) *Auctores penè infiniti*, *quos*

n Pag. 274. Par. 1662.

quos recenſere ſupervacaneum foret. Nec teſtes jam omnes damus, operâ ab aliis occupatâ, ſed præcipuos modò quoſdam qui indè à Mariano, ſeu Seculo XI. exeunte, conſignaturi ſeriem temporum, atque etiam Pontificum, perpetuâ ſucceſſione Johannam, vel mulierem Papam, prodidêre. Quod enim intacta nonnullis fuit, v. gr. Lamberto Schafnaburgenſi, aut Hugoni Floriacenſi, Seculi XI. & XII. ſcriptoribus, cauſa in propatulo eſt. Quia nempè inſtiterunt hi modò deſcribendis compendio rebus ſeu Germanorum, qualis Lambertus, ac poſt eum Bertholdus Conſtantienſis, aliique plurimi, ſeu Francorum illis, qualis Hugo iſte Floriacenſis. Et quod Hugoni tribuitur *Chronicon* rerum ab exordio Mundi ad Adelaidem Comitiſſam, de hoc diſertiſſimis verbis Compilator Chronici utriuſque Francici; *Chronicon ab exordio mundi uſque ad*

Ludovicum Auguſtum Caroli Magni filium Hugo *tantùm perduxit.* Igitur deſiit Hugo antè Leonis IV. Johannæ, & Benedicti III. tempora, quod & [o] Cognardus obſervavit. Aſt verò primum à Mariano locum vendicat ſibi *Sigebertus*, Gemblacenſis in Brabantibus Cœnobii Monachus, clarus jam Anno MCI. quem inter primos Johannæ teſtes ipſe Baronius cenſuit, ſed accuſandum paſſim huic Purpurato tanquàm *ſceleris*, *impoſturæ*, & *fraudis* non uniûs reum. Neque Sigebertum hoc ordine ſimpliciter moverunt vel Blondellus, vel Launoius, qui Viri nobis ſunt omnium inſtar. Quamvis prior alicubi, *minùs eorum ſententiæ repugnandum, qui Sigeberti manuſcriptis Ioannam infartam volunt.* Et ſanè in primâ editione Chronici hujus Anno MDXIII. per Henricum Stephanum, Lutetiæ Pariſiorum antè exortum Lutherum adornatâ, ex Codicibus in-

[o] *Traitté, pag. 75.*

indubiæ vetuſtatis, apparet ad Ann. DCCCLIV. Lotharii XIV. inter paragraphos, *Normanni & Hincmarus*, inſerta media hæc pericope: *Ioannes Papa, Anglicus: Fama eſt hunc Ioannem fœminam fuiſſe, & uni ſoli familiari cognitam, qui eam complexus eſt, & gravis facta peperit Papa exiſtens. Quare eam inter Pontifices non numerant quidam; ideò nomini numerum non facit.* Fatendum tamen eſt, ſi verba ea fuêre Sigeberti, interjecta ab hoc eſſe parentheſeôs in modum, nec annos hujus Papæ illi ſupputari, quum ad eundem omninò annum referat Benedictum, *Benedictus Romanæ Eccleſiæ* CII. *præſidet:* Leonem verò dixerat Papam CI. alii CIV. Fatendum ſecundò eſt, eadem illa verba, nihil luxato contextu, nec turbatâ ratione annorum, potuiſſe omitti ab exſcriptoribus Monachis, ſecùs ac in Mariano fieri potuit. Quo magis negabat Sigebertus; eum Johan-
 nem

nem Anglum, quem *fama erat fœminam fuiſſe, facere nominis numerum.* Idemque *Benedicto* ſucceſſori attribuit illud tempus, quod *Fœmina* iſta impleverat, quaſi nulla fuiſſet, quia *inter Papas non numeranda.* Undè præter Codices quorum meminit Aubertus Miræus, *Gemblacenſem*, *Acquicinctinum*, *Lipſianum*, & *Ortelianum*, præter alios memoratos Bernartio Genebrardo, Nic. Serario, Johanni Chifletio, & Tomo I. Indicis Expurgandorum[p], in quibus ſuperior parentheſis nulla legi dicitur, legitur verò, ſed mutilata *Johannis Papæ* nomine, apud Piſtorium Nidanum; monemus ingenuè deſiderari eandem in Codice Sigeberti pervetuſto, qui fuit Corbejenſis Cœnobii, ſcripto in membranâ, poſt Chronica Euſebii, & Proſperi, & quidem Anno MCLIV. ſi verè in limine notatur, quem Bibliotheca noſtra Leydenſis aſſervat. Sed & collato eo Codice

[p] *Romæ* 1608.

cum

cum aliis, ac præcipuè cum iis quibus uſus eſt Aubertus Miræus, Gemblacenſi, Lipſiano &c. patet non pauca addita, mutata, detracta, quædam etiam paſſim in noſtro deſiderari ex eo genere quæ Romæ inviſa, & quæ Baronius exagitat in Sigeberto. Quomodò v. gr. quæ Romæ geſta inter Henricum V. Imperatorem & Paſchalem, Juramentum à Papâ præſtitum Henrico, reſtitutio ab eodem facta Juris Inveſtiturarum, & alia quæ habentur ad Annum MCXI. in editione Miræi, abſunt verò à Corbejenſi Codice. Ac de ſuis aliiſque Sigeberti MSS. Miræus, ad A. CCCLXXXVII. *In numeris Pontificum annotandis, MSS. Sigeberti exemplaria non conſentiunt. Ipſe Gemblacenſis codex, in numeris, audaci cujuſpiam manu eſt vitiatus.* Alibi ad Annum DCCCXXIV. *Ità MSS. Cod. Gemblacenſis, Aquicinctinus, & Ortelianus. Sed & ſuprà monuimus, in numeris Pontificum an-*

notandis, *ipſe ſibi Sigebertus non conſtat*, id eſt Sigeberti Codices; quum hic aliàs annos ſe diligentiſſimè putaſſe, libraſſeque rationem temporum, ipſe teſtetur in Libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, in quo de hujus Chronici ſui inſtituto. Et ſanè qui Stephanus apud Miræum, ad Annum DCCCXVI. eſt Papa XCVI. ut Paſchalis XCVII. ii in noſtro Codice ſunt XCII. & XCIII. Mox ſequitur in eodem, magno ſanè hiatu, *Eugenius Romanæ Eccleſiæ centeſimus præſidet*, qui Eugenius Onuphrio eſt CI. Ità qui Leo IV. fuit, antè Johannam & Benedictum, idem eſt in Gemblacenſi Codice Miræi, *Leo V. hujus nominis.* Rursùs qui Marinus Papa ad Annum DCCCLXXXVIII. eſt *centeſimus nonus*, apud Miræum, in noſtro mendoſiſſimè, *Marinus centeſimus præſidet.* Undè ſanè colligitur, ex id genus MSS. Codd. nihil certi de omnimodo Sigeberti ſilentio, quo-

quoad Johannam fœminam, ſtatui ac pronunciari poſſe. Quin vero propius eſt, injeciſſe aliquam mentionem Sigebertum, ſed cautè, ut ſuprà in Edit. Anni MDXIII. & alterâ Francofurtanâ, Anni MDLXVI. Ut qui Sigebertus Mariani Scoti Chronicon viderat, ejuſdemque in Libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis [q], cum laude meminit. Atque iſtud, præter Baronium, facile conceſſêre Ræmundus, Launoius, alii. Undè nec Leonis IV. Pontificatum extendit Sigebertus, ſecùs ac faciunt Johannæ expunctores, ultrà Ann. DCCCLIV. inchoatum, cum Mariano concordans. Si autem planè obſcuravit Papiſſam Sigebertus, minùs rectè inferas hanc illi ignoratam. Quin pari is jam affectu fuit, quo *Vincentius Bellovacenſis*, vel *Guilielmus Nangiacus*, vel *Albericus Trium fontium Monachus*, & ſi qui alii, qui nulli Johannæ recordantur. Hi licet eo

[q] Cap. CLXXII.

tempore ſcripſerint, quo vulgata jam multorum tabulis fuerat; nec infimæ notæ, Mariani, Radulphi Flaviacenſ. Ottonis Friſingenſis, Galfridi Arthuri, Goffridi Viterbienſis, Martino Polono mox in hunc ordinem ſucceſſuro, Viro primæ authoritatis. Nec terruiſſe ex. gr. vel Albericum, vel Vincentium, facti abſurditatem, ſed veriùs turpitudinem atque infamiam, vel indè patet, quod uterque longè abſurdiora tradiderit hiſtoricâ fide, atque inter ea *Cyriacum* Papam, Pontiani ſcilicet ſucceſſorem, & XI. *mille Virgines* Romam ad Cyriacum profectas. Cui fabuloſæ narrationi, nuper demùm natæ, nixæque ſolâ revelatione Elizabethæ Schonaugienſis, unus antè Albericum *Robertus Autiſſiodorenſis*, in Chronico ad MCC. annum perducto, adſtipulatus fuiſſe cognoſcitur. Undè ſtudio atque induſtriâ preſſiſſe ſuperſtitioſiſſimos hoſce Monachos

Pa-

Papam fœminam, Paparum cenſu expunctam, ac propudium Apoſtolicæ ſedis, nemo non videt. Atque eadem ratio eſt tacitæ Johannæ Honorio Auguſtodunenſi, Conrado Urſpergenſi, Matthæo Weſtmonaſterienſi, Gobelino Perſonæ, & ſi quibus paucis aliis, præ tantâ ſcriptorum ſegete, qui ſcapham ſcapham appellarunt, propè iſti infiniti, nec infimi inter Chronographos ordinis.

XII. Nunc de Martini Pœnitentiarii teſtimonio ut dicamus, Seculi XIII. ſcriptore, poſtulat ordinis ratio. Nec is modò ad Ann. DCCCLV. poſt Leonem ſignavit *Iohannem Anglum*, vel *Anglicum, natione Maguntinum*, qui ſederit *annis* II. *menſibus* V. *diebus* IV. verùm addidit circumſtantias *(ut aſſereretur) impraegnationis* per familiarem, *partûs* in viâ è S. Petro ad Lateranum, hinc *mortis* ex partu, *ſepulturæ*, & *obliquatæ* deinceps

ceps *via ejuſdem* à Pontificibus, in *deteſtationem facti*, ut *crederetur omninò à quibuſdam. Nec ideò poni in Catalogo Sanctorum Pontificum.* Quo de Martini teſtimonio, Viri ſingulari doctrinâ & authoritate, Nicolao III. Pœnitentiarii, dein ad Gneſnenſem Archiepiſcopatum promovendi, Johannæ adverſarii duo excipiunt, perquàm ſibi invicem oppoſita. Alii in Martini genuinis & antiquis Codd. Johannæ nullam prorſus mentionem fieri; aut ſi aliqua omninò, *adjectum eſſe appendicis loco, velut fabulamentum,* ità Suffridus Petri Leowardienſis Notis ad Martinum, vel *totum hoc ab Inimicis Martiniano Chronico fuiſſe innexum*, ità Leo Allatius, poſt Fl. Raimundum, & Andr. Victorellum. Pedibus eunt in eam ſententiam non pauci recentiores, ac noviſſimè Joh. Chifletius, allegato *membraneo Codice, ſcripturâ & antiquitate venerabili, ex Bibliothecâ Ioh. Iacobi Chifle-*

tii,

tii, Parentis ſui. Et Reverendiſſimus Burnetus, in Itinerum ſuorum hiſtoriâ, meminit *Martiniani Codicis* in Angliâ viſi, à quo abeſſet omnis illa narratio de Johanne Anglico fœminâ. Alii planè ἐξ ἐναντίας, Martinum cenſent primum fuiſſe hujus fabulæ artificem, vel narratorem, tantùm abeſt ut in ejus Chronicon illata ſit Johanna fœmina. Et inter hos quoque Johannes Mabillonus, Muſæi Italici Tomo I [r], ubi ex Ptolomæo de Lucâ contendit, Martinum Polonum, qui in ſummâ dignitate obierit A. MCCLXXVIII. *primum eſſe hujus fabulæ*, ſic ille, *ſi non auctorem, ſaltem narratorem.* Ità Serarius, *Hiſt. Mogunt. Lib.* I. C. XLII. *Atque hic rectè primus ſtatuitur* &c. Utrique, ſi quid judicamus, adſtruendæ potiùs veritati narrationis, quàm deſtruendæ. [r] *Parte* I. *pag.* 17.

XIII. Principio non fuiſſe in authenticum Martini Chronicon per

frau-

fraudem illata, quæ leguntur de Johanne Anglico, evincunt omnia. Ac primò non abſque fronte Allatianâ, aut qualis Ræmundi fuit, fabuloſum additamentum, cujus jam meminerunt ut ex Martino tot incluti Hiſtorici, medio in Papatu, tribui poteſt ulli Proteſtantium, qui demùm à Luthero vixêre. Non etiam vetuſtioribus vel Joh. Huſſo, vel Bohemis, vel Schedelio Norimbergenſi apud dictum Ræmundum, quo tempore de Johannâ Papiſſà nemo dubitaret, ne Conſtantienſes quidem, ut infrà pluribus, obviâ iſtâ in omnibus penè Chronicis, & conſpicuâ in ipſâ (ut fatentur) appellatione *Johannis* XXI., qui numerus Johannam fœminam ſupponit, *Johannis* VIII. nomine. Deindè, quorum manu vel conſilio MSS. Codices infiniti vitiati pridem fuerint, & ſeu additiones, ſeu mutilationes, ſeu depravationes quaſcunque paſſi, cum-

cumprimis ubi cauſa Pontificum, vel Monachorum ageretur, an Proteſtantium illo, an verò miniſtrorum Romanæ Curiæ, Inquiſitorum, Expurgatorum, Cœnobitarum, arbitrentur Viri Docti & ingenui. Ac contrà id genus Monachorum impoſturas, præter noſtros, conqueſti publicis ſcriptis Joh. Launoius, Tractatibus variis contrà ſuppoſitiones Monachorum, & Gabriel Naudæus in iis quæ occaſione Librorum *de Imitatione Chriſti*, contrà Monachos Benedictinos, in Galliâ vulgavit. Quin malæ fidei in reſecandâ *Iohannâ* ex Chronico non uno, ipſe Blondellus plus vice ſimplici Papiſtas accuſavit. In ſpecie verò, ne extrà hanc cauſam digrediamur, prudenter Hermannus Conringius, Vir in verſandis id genus Codd. ac conferendis, exercitatiſſimus, Notis ad Bullam Innocentii x.[f] *Quod in nonnullis Codicibus Martini hæc* (de Joha- [f] Pag. 191. 192.

hannâ fœminâ) *narratio deſit*, *adſcribendum eſt manibus cautiorum quorundam hominum, ſedis Romanæ honori ſtudentium.* Quod adeò verum eſt, ut non ex Mariano, aut Sigeberto, aut Martino tantummodò, expurgari Johannam Romæ voluerint, ſed ex ipſo J. Bapt. Platinâ, referente Johánne Bernartio, Libro de Utilitate Legendæ Hiſtoriæ; *eſſe Romæ in Bibliothecâ Vaticanâ antiquiſſima Platinæ exemplaria MSS.* in quibus *de Iohanne fœminâ ne litura quidem reperiatur.* Et ſanè quid unum & alterum Martiniani Chronici exemplar, in quo fortè aut abſit hæc narratio, aut alio charactere, vel manu deſcripta videatur, præ ſexcentis aliis, nec dubiæ ætatis, quæ Johannam repræſentant eo modo, & ordine, & verbis, quibus Editio Baſileenſis, typis Johannis Oporini, A. MDLIX. curante Baſilio Joh. Heroldo, unà cum Mariani Scoti Chronicis; dein Fran-

Francofurtana, curante Joh. Piſtorio? Et hi tamen interpolatores, Ræmundo, Victorello, Chifletio, Allatio, cenſentur. Certè invidiam hanc non modò ipſe Blondellus amolitus eſt, ſed & retundit Mabillonus, qui Ptolomæi Lucenſis, clari ſub initia Seculi xiv. id eſt paucis poſt Martinum annis, iſta citat: *Omnes quos legi* (ſic Lucenſis, qui Johanni xxii. à ſacris Confeſſionibus fuit) *præter Martinum, tradunt poſt Leonem fuiſſe Benedictum* iii. *Martinus autem Polonus ponit Iohannem Anglicum.* Æqualis omninò Lucenſi Bernardus Guido, Gallus, Ordinis Prædicatorum, idemque Inquiſitor contrà Albigenſes Toloſanos, ab Anno mcccv. qui eadem Martini repoſuit in Speculo Hiſtoriali Romanorum Pontificum. Exceperunt Ranulphus Ceſtrienſis in Polychronico, Antoninus Florentinus, multi alii, Martinum rei teſtem laudaturi. Sed verò

rò ſuccurrit opportunè, calumniæ diluendæ, ne ad Bibliothecas inſigniores provocemus, Muſæum noſtrum Leydenſe. Eſt in eo Codex pervetuſtus Martinianarum ſupputationum, chartâ pergamenâ, in Quarto, ſcriptus utique haud longè à Martini ætate, ut cuivis judicium erit; in quo continuâ ſerie à morte Leonis, nullâ ne diſcretâ quidem lineâ, nullo omninò characteris diſcrimine, ipſiſſima illa lego quæ in editis Codicibus extant: *Poſt hunc Leonem Iohannes Anglicus, Nat. Maguntinus ſe. an.* 11. *M.* v. *D.* 111. *&* *mortuus eſt Romæ & ceſſ. Papatus* m. 1. *Hic ut aſſeritur fœmina fuit, & in puerili ætate* (alii *puellari*, aut *pupillari*) *à quodam ſuo Amaſio in habitu virili Athenas ducta* &c. Et reliqua quæ in editis, uſque ad verba *Benedictus* 111. *Nat. Romanus.* In margine antiquo charactere eſt; *De Papâ fœmineo.* Alius item Martini Codex MS.

MS. ejuſdem Bibliothecæ, in Folio, ſatis antiquus, nec paris tamen vetuſtatis, eodem ordine inter mortem *Leonis* IV. & *Benedicti* III. *electionem*, exhibet eandem narrationem, vix voculâ unâ aut alterâ diſcrepante. In margine hoc lemma eſt, qualia ad reliquos Papas, *Iohannes*: Dein, *hic Papa fœmina fuit*. Mox, *Papa pariens moritur*: In fine verò Martinianæ hujus narrationis, adjectum eſt continuo textu, ut monitum ſuprà: *Et ex hoc conſuetudo inolevit, quod dum Papa eligitur, palpatur an habeat genitalia.* Tertius denique nobis Codex eſt, in membranâ deſcriptus, oppidò antiquus, in quo Hiſtoria Romanorum Pontificum præfati *Bernardi Guidonis*, quam inſcripſit Johanni ſummo Pontifici, Ann. MCCCXX. nec multo recentior videtur hic Codex membraneus. Et in hoc quoque *Iohannes dictus Anglicus* memoratur, inter Leonem IV. & Bene-

dictum III. continuatâ Hiſtoriâ, eodemque charactere, & iis quibus rem narravit Martinus vocibus. Ita in Indicibus pervetuſtis Romanorum Pontificum, Fuldenſi & Vorauvo, editis ad calcem Martinianarum ſupputationum, apparet inter Leonem & Benedictum media *Iohanna*; & in MS. Indice noſtræ Bibliothecæ, ad Guidonis hiſtoriam addito, in quo poſt *Iohannem* XXII. reliqui Pontifices ſunt aliâ manu ſignati, leguntur: *Leo* V. *Papa* CVII. *Iohannes mulier mentita Virum*, CVIII. *Benedictus* III. *Papa* CIX. Apage igitur commentum de illatâ in Polonum Johannâ fœminâ, & quidem, ſi diis placet, per Hæreticos! Dixerit Allatius[t], ubi de Martinianis Chronicis; *Vnuſquiſque quæ ipſe digna memoriâ judicabat, addidit; eraſitque* NB. *quæ ſibi indigna lectu videbantur*, qualia ſunt quæ is de Johanne fœminâ.

[t] *Symm.* p. 417.

XIV.

XIV. Quod verò Mabillonus ex Lucenſi colligit, Martinum fuiſſe primum *hujus fabulæ vel auctorem, vel narratorem*, ſuaptè concidit. Habuit ex Nic. Serario, & id genus oppugnatoribus Papæ fœminæ, qui hinc Martinum appellant *virum ſimplicem, credulum, fabellis* quibuſcunque adoptandis ac propagandis natum. Sanè ea fuit Martini hujus exiſtimatio & authoritas, ut rem ejus penè verbis alii poſteà tradiderint; quomodò *is ſolus & præcipuus ſupputator* quondam in Romanâ Eccleſiâ habitus fuit, ejuſque *Supputationes*, ſummorum Pontificum & Imperatorum, pro normâ plurimis extiterunt. Quis verò tantæ authoritatis virum, Pœnitentiarium ac Miniſtrum Pontificis, ad primas Eccleſiæ dignitates evehendum, collaturum magno ſtudio Chronica ſe priora, & exactiorem annorum rationem initurum, quibus quiſque Pontifex creatus eſ-

ſet; ut ipſemet in *Præfatione*, quis (inquam) facile putet inſerere hunc voluiſſe *biennalem* & ultrà *Papam*, eamque *fœminam*, monſtrum informe, execrandum; nullis antè ſe Chronicis traditum, idque ad perpetuam Romanæ ſedis infamiam? *Quis*, ut reddantur Ciaconio [u] ſuæ voces, ſed inverſo argumento, *non videt, commentum hoc à Martino excogitatum non eſſe, nec ab eo confictum, ſine ullo auctore, citrà veriſimilitudinem?* Imò dùm is *Iohannem vigeſimum primum* recenſet, in quo terminavit Chronicon, hoc ipſo univerſam Eccleſiam ſuppoſuiſſe ſuo tempore *Iohannem* VIII. illam quam dicimus fœminam, clariſſimè teſtatur. Sed verò antè Martinum memoraſſe *Iohannam mulierem* ipſum quoque *Marianum Scotum*, *ſeſſuram* (planè ut Martinus) *annis* II. *menſibus* V. *diebus* II. ſuprà invictis argumentis demonſtratum eſt. Nec iſte tamen intrà

u *Ad Leonem* IV. *col m.* 296.

Ma-

Mariani terminos ſe continuit, prementis facti *circumſtantias*. Sic Martino anteriores non jam *Sigebertus* modò, de cujus relatione controvertitur; ſed & *Otho Friſingenſis Epiſcopus*, qui Chronicon produxit ad Annum MCXLVI. *Galfridus* cognomento *Arthurus*, ab Anno MCLI. Epiſc. Aſaphenſis, *Radulphus Flaviacenſis*, quem ad Annum MCLVII. relatum volunt, tùm & *Godefridus Viterbienſis*, (citatus Martino inter eos *quorum ſcripta compilaſſet*) qui in flagrantiſſimâ apud tres Imperatores gratiâ fuit, ac *Pantheum* ſuum Urbano III. Pontifici inſcripſit. Omnes Johannam, ſeu Papam fœminam, tradidiſſe, ſcripta teſtantur. Otho quidem, Conradi III. Imperatoris frater uterinus, Henrici IV. ex Agnete filiâ nepos, recenſuit in ſerie Pontificum, quanquàm loco non ſuo, *Iohannem* VII. *fœminam*. Galfridus, laudatiſſimus ſui temporis ac

ſinceriſſimus Hiſtoricus, adeò Johannæ meminit, ut Aub. Miræus aliique, ex Galfrido in Sigebertum illatam fuiſſe hariolati ſint *Radulphus* Commentator in Leviticum, vel præcipuè hanc ob cauſam, à Blondello, Labbeo, Natali Alexandro, rejicitur in Seculum XII. quem alii Seculo X. inchoato claruiſſe arbitrati ſunt.* *Godefridus* denique, ex cujus quoque *Chronicis* ſuum ſe *compilaſſe opuſculum* Martinus teſtatur, Panthei Parte XX. poſt Leonem IV. proximè ſubjunxit, ante Benedictum III. *Papiſſa Iohanna non numeratur*; utique ſanè, non cenſenda in legitimis Pontificibus. Ita *Conradus Vrſpergenſis*, cujus Chronicon terminatur in Anno MCCXXIX. quamvis Johannam premat, pro Johannâ tamen ſuppeditat argumentum, uti ſuprà *Hermannus Contractus.*y Si enim Conrado fides eſt, *Leo* IV. *Papa migravit* demùm *Anno* DCCCLVII. cui

Be-

x *Vide ſuprà Num.* VII.

y *Vide Num.* VIII.

Benedictus Papa ſanè *ſucceſſerit*, *ſed deceſſurus ipſe eodem anno*, facturus locum *Anno* DCCCLVIII. *Nicolao Papæ*. Igitur ſi Benedictus III. admotus primùm Papatui eſt Anno DCCCLVII. quod & Marianus Scotus, Martinus Polonus, aliique; & ſi Leo IV. ut multis contendunt ex Anaſtaſio, mortuus eſt Anno DCCCLV. relinquitur Johannæ *biennium* intermedium. Sed ne fieret, quia *non numeranda inter Papas*, decreto Romanæ Curiæ, hinc Leonis IV. Pontificatum prorogavit Urſpergenſis, poſt Hermannum Contractum, ad Annum DCCCLVII. Et ità Albertus Stadenſis, qui licet Leoni ſubjungat Benedictum III. tamen videtur ſuppponere *Iohannem* VIII. dùm Johannes proximus, ſucceſſor Hadriani II. eſt illi *Iohannes* IX. Hactenùs de primis Johannæ teſtibus, qui verti in controverſiam minimè debeant.

XV. Martinum exceperunt eo-

dem adhuc Seculo XIII. & mox XIV. ac XV. teſtes ſine fine, nec illi de fæce, aut proletarii. Certo argumento, nihil ſcripſiſſe Pœnitentiarium in re tantâ, tamque ignominioſâ Papali ſedi, cujus non ſibi conſcia eſſet univerſa Roma. In hoc ordine apparet *Iohannes de Pariſiis*, Dominicanæ familiæ Theologus, ſcripturus de Poteſtate Regiâ & Papali, pro Philippo Pulchro, adverſùs Bonifacium VIII. quâ fuit vir ille apud ſuos doctrinæ famâ, judice quoque Abbate Spanheimienſi. In iis *Bernardus Guido*, de quo ſuprà[z], acerrimus quantumus *Inquiſitor Hereticæ labis*, ac Tudenſis poſteà in Gallæciâ Epiſcopus, magni habitus Johanni XXII. cujus MS. Seculo XIV. exaratum, præter Colbertinam & Avenionenſem Bibliothecas, Leydenſis noſtra capit. Profeſſus is, *ſe Romanorum Pontificum nomina, & tempora quibus Romanæ*

z *Num.* XI.

Eccleſiæ præfuerunt, nec non inſignia geſta, & notabilia facta, quæ ſub eorum temporibus evenerunt, ſcribere geſtientem, plurium Tractatorum, Hiſtoriographorum, & Chronicorum ſæpè perlegiſſe libros, & opera &c. *Deſiderans* (inquit) *in cunctis & ſingulis, veritatis certitudinem pleniùs invenire, præcipuè propter magnam & multam diſſonantiam varietatemque temporum quam reperi, in diverſis Chronicis, annorum, menſium, & dierum, nec non rerum geſtarum, quæ ut reor plerumque contigit propter vitium Scriptorum.* Hinc opus inſcribi voluit, *Flores Chronicorum*, & *Catalogum Romanorum Pontificum.* In quo tamen Martinum ferè ubique ſequitur, ut in reliquis, ſic in *Iohanne Anglico*, *fœminâ*, quam ordine ſucceſſionis inter Leonem IV. & Benedictum III. hiſtoricè deſcribit. Et is eſt quem Blondellus dixit *Lutebenſis Eccleſiæ* Epiſcopum, *Lutevam* voluit

Epi-

Epiſcopatum Galliæ Narbonenſis Primæ; ſed de quo Clar. Mareſius, *Fateor me neſcire quis ſit Bernardus Guido Lutebenſis.* Accedunt *Chronicorum* ſcriptores *Anonymi* non pauci, quorum ipſe meminit in [a] Anacriſi ſuâ David Blondellus, poſt Magdeburgenſes, Flacium, Juellum, Mortonum, &c. Sic inter *Epiſtolas Univerſitatum* Oxonienſis, Pariſienſis, Pragenſis, ſcriptas fervente *ſchiſmate*, antè Synodum Conſtantienſem, pro eo *extinguendo*, & quas edidit ſuperiore ſeculo Uldricus Huttenus, una eſt quæ diſertè *Iohannem fœminam* eamque *in Papatu imprægnatam* aſſerit, *ſucceſſorem Leonis* IV. *circà A. D.* DCCCLIV. Diſertiſſimis de eâdem verbis *Ranulphus* ille *Higedenus* Ceſtrienſis in Angliâ Occidentali Monachus, paulo poſt medium Seculum XIV. laudatus Polydoro & omnibus à fide, gravitate, in *Polychronico* ſuo adhibitâ, cujus Libro V. C. XXXII.

[a] Pag. 10.

Jo-

Johannæ puerperium commemoravit ; malè is cum Radulpho Flaviacenſi à nonnullis confundendus. Exceperunt Viri primæ exiſtimationis, multæque doctrinæ, ex. gr. *Guilielmus Occamus* , famoſiſſimus Monachus, habitus inter ſeculi ſui portenta , hujus quoque Johannæ memor , in *Dialogo* inter Magiſtrum & Diſcipulum, adverſùs uſurpationes Papales conſcripto: *Franciſcus Petrarcha* , verè ſuæ ætatis ſtupor, Canonicus Patavinus, flagellum novæ Babylonis, Papiſſæ idem teſtis , Libro Italico de Vitis Cæſarum & Romanorum Pontificum : *Iohannes Boccacius* , Petrarchæ auditor & æqualis, Hiſtoricus inſignis , non relicturus intactam hanc Johannam Libro [b] de Claris Mulieribus : *Theodoricus à Niem* , grande lumen caliginoſiſſimis temporibus, ſcriptor inter alia Vitæ Johannis XXIII. de quo nuper [c]: *Antoninus Florentinus*, Sanctis etiam ad-

b *Cap.* XCIX.

c *Suprà Num.* IV.

adſcriptus, magnæ ipſis aliàs authoritatis, ſcripturus paria cum Martino; *Parte* II. Chronic. *Matthæus* quoque *Palmerius*, Hiſtoricus Florentinus inter principes ſui ævi, producto *Chronico* ad medium ferè Seculum XV. *Gulielmus Brevinus* Gallus, aſſertor Juris Regii, & inter eos qui explorati ſexûs in electo Pontifice meminerunt; quod *Romæ à Romanis didicerat*, inquit Blondellus: [d] *Rodericus Zanchez*, vel *Sanctius*, Palentinus in Hiſpaniâ Epiſcopus, ac ſub Paulo II. præficiendus Arci S. Angeli, quem *ab ineptiis & mendacio procul abfuiſſe* teſtatus eſt Alphonſus Garſias Libro de Doctis Viris: *Compilator Chronologicus*, deſinens in A. MCCCCLXXIV. apud Piſtorium, aſſerens, rem *fateri Romanos*: *Bartholomæus Platina*, aliis Baptiſta, Abbreviator Apoſtolicus, *procul mendacio* judice Volaterrano, & quem de Johannâ tradidiſſe vindictæ ſtudio in Paulum II. hujus ul-

[d] *Anacr.* p. 72.

ulturum injurias, hinc ſubleſtâ fide, frigidiuſculè nuper Natalis [e] Alexander: *Baptiſta Fulgoſius*, non de nugivendulorum grege, Dux aliquando Genuenſis: *Wernerus Rolwinckius*, Monachus ſuperſtitioſiſſimi Ordinis, auctor notiſſimus Faſciculi Temporum: *Hartmannus Schedel*, ſcriptor Chronici Norimbergenſis, impreſſus A. MCCCCXCIII. prolixè memorans, à morte Leonis IV. (poſtquam *vacaſſet ſedes menſ.* II. *diebus* XV.) *Iohannem Anglicum*, cum omnibus circumſtantiis, ut ſimulati ſexûs, peregrinationum, ſcholarum, electionis in Pontificem, imprægnationis, partûs, mortis, durationis in Pontificatu, ac ſellæ perforatæ, & explorati ſexûs, citato *Martino*: Hinc *Baptiſta Mantuanus*, cognomento *Hiſpaniolus*, Generalis Carmelitici Ordinis, Poëta liberrimus, adulari neſcius Romanæ Curiæ: *Iacobus Philippus Bergomas*, in Supplemento Chro-

[e] *Tomo.* XVII. p. 93.

Chronicorum, deſcriptus hac in cauſâ ipſi Launoio[f]: *M. Antonius Coccius Sabellicus*, Venetus: *Raphaël Volaterranus*, quanquam inter adulationem & metum medius, judice Paulo Jovio: *Iohannes Nauclerus* Nobilis Suevus: *Iohannes Lucidus*, Emendator temporum: *Albertus Crantzius*, ſcripturus quoque de Jbhannâ, antè Lutherum Orbi notum: *Iohannes Trithemius*, in Diſciplinarum atque Hiſtoriarum penetralia ſic admiſſus, ut pro Mago habitus fuerit, in *Chronicis*[g] Johannem Anglicum ſubſtituturus Leoni IV. *Ludovicus Coelius Rhodiginus*, nemini Seculi ſui ſecundus, judice Varrone noſtro Batavo, aſſerturus[h] hanc *ſolam Iohannam, à condito ævo, ſpecie Viri, Pontificatum Romæ auſam invadere*, & quæ ibi plura. Mittimus alios propemodùm ſine numero, nec modò ante lucem Reformationis exortam, medio in Papatu, habitos inter decora

f *Epiſt.* Parte VII. pag. 688.

g *Ad Ann.* 854.

h *Antiq. Lect. Lib.* XIV. C. I.

cora ſuperioris ætatis; & laudatiſſimos quoque ipſi Baronio ad Martyrolog. Bellarmino, Poſſevino, Miræo &c. omnes hos teſtes non Fabulæ Johanninæ ſed Hiſtoriæ; verùm illos etiam qui poſt cœptam Reformationem ſcripſêre, acerrimos cauſæ Papalis vindices, conſonos tamen hac parte ad unum penè omnes, præter Aventinum, Panvinium, Florimundum Ræmundum, & qui horum vitulâ ferè ararunt. In iſtis ſunt, *Ioh. Raviſius Textor*, *Leander Albertus*, *Alphonſus à Caſtro*, *Dominicus à Soto*, *Barthol. Carranza*, *Stephanus Paſchaſius*, id genus alii non pauci. Videri poſſunt citati longâ ſerie, cùm apud Blondellum ipſum, qui ultrà LXX. rei teſtes ipſe memorat, tùm etiam apud Magdeburgenſes, Illyricum, Juellum, Cookium, Wolfium, Mornæum, Mortonum, Gerhardum, Deckerum, Calixtum, Grimmium, Voetium, Hottingerum,

Mateſium, aliosque in vulgus celebratos, qui de Johannâ commentati ſunt. Neque nos iſtorum ſcrinia compilamus. Accedant quotquot plures, quàm Johannis hujus expunctio pateretur, *Iohannes* ſupputârunt, qualiter plerique ſcriptores, etiam Itali, faſſo Blondello, Platinâ XXIV. Johannes recenſente. Ne dicamus inedita in Bibliothecis monumenta, nec Vaticanâ exceptâ, ſed premenda hactenùs, aut illatæ in ea *Papiſſæ* precario obtentu, ſi quando vulgentur, mutilanda. Undè faſſus Johannes Launoius, Vir hac parte integerrimus, quanvis Johannæ minimè favens[i], *Neminem vel certè paucos dubitaſſe, quin Fœmina Romanam ſedem occuparit.* Et ſi ideò potiſſimùm traditionem, v. gr. de leprâ Conſtantini M. cenſebat *apocrypham* Godefridus Viterbienſis[k], *quia in nullis Libris authenticis, neque in Chronicis legeretur*, non cenſeri potuit

i *Epiſt. ad Car. Maur. Tell. p. m.* 356.

k *Chronic. Parte* XVI.

fuit illis apocrypha ea narratio, ut nec cenſita Godofrido eſt, quæ perpetuâ ſucceſſione in Libris primæ auctoritatis, probatiſque Chronicis, lecta traditaque fuit. Ex quo nempè poſuerat Roma pudorem, & poſtquàm totis annis CL. monſtris aſſueta, diſſimulare ulteriùs probra ſua neſcivit. Hinc liberiùs Fœminam eam tradere Scriptores qui monſtroſa ea tempora exceperunt.

XVI. Nec detrahit fidei teſtium, quorum ſumma in re ipſâ conſonantia eſt, nam ſediſſe *Fœminam* διεφώνησεν οὐδὲ εἷς, qualiſcunque inter eos diverſitas, in *circumſtantiis* nonnullis, tacitis fortè Mariano, breviſſimo in Chronico, quo tempore ſederet Hildebrandus, aut de quibus primi hujus Fœminæ proditores, antè Martinum, & qui hunc ſecuti, ſilueruńt. Levius etiam eſt, quod urgent de diſcrepantiâ in præciſo *tempore* occupatæ à Johannâ *ſedis*,

 quod

quod ſtudio obſcuratum à ſuppari-bus Chronographis videtur, pro-ducto Papatu Leonis, & anticipato illo Benedicti, ac Nicolai, ut infrà pluribus. Ità parum eſt *Iohannam* hanc poſteà etiam *Hagnam*, vel *Agne-tem*, fortè per antiphraſin quaſi mi-nimè puram, caſtam, à nonnullis fuiſſe appellandam: aut errore nato ex idiotiſmo *Iannettæ*, ut ab aliis obſervatum eſt, quomodo & *Iuttam* dixêre. Sic antequàm *Iohannis* no-men aſſumeret, ſexum mentita, po-tuit *Gilberta* quondam eſſe appella-ta, quo nomine nonnunquàm venit. Leviſſimum verò eſt, quod eandem *Iohannem* VII. non VIII. plures dixêre, ut Otto Friſingenſis, J. Phil. Bergomas, Sabellicus, Volaterranus, & ſi qui alii. Quemadmodùm v. gr. qui *Iohannes* XXI. aliis XX. eſt; qui his *Stephanus* VI. aliis VII. qui com-muniter *Leo* IV. aliis V. eſt, proximè antè Johannam; qui Leo IX. eſt Mar-

tino Polono *Leo* x; ità qui Leo deceſſor Johannæ, vel Benedicti III, his eſt *centeſimus quintus*, aliis eſt *centeſimus ſeptimus*, Mariano *centeſimus ſecundus*, Blondello eos ſecuto quibus eſt *centeſimus primus*. Satis (ut dixi) ad inſtitutum eſt, conveniſſe inter omnes de *Papâ Fœminâ*, ſed Paparum mox tabulis expungendâ, nec numerandâ in Catalogis Pontificum. Undè ſupplendus fuit hiatus *biennii*, acceſſione temporis factâ modò ad annos Sergii, modò ad illos Leonis, aut Benedicti, aut Nicolai, &c. variâ planè & incertâ temporum ratione apud Chronographos, qui Mulierem eam ſepultam voluerunt. Quâ de re deinceps, deque adjectis ſuccedente ævo, à non uno Chronographo circumſtantiis. Fruſtrà denique ad hos teſtes excipiunt, tradidiſſe eos Johannam ex communi *famâ*, ex *populari errore*, ut Ræmundus, addendo *ut aſſe-*

ritur, ut fama fert, ut dicitur, ut creditur à pleriſque, ut vulgò hæc circumferuntur. Nam & alia multa his ferè verbis tradidêre Monachorum Chronica, poſt Bedam, & in vetuſtioribus Euſebium, Socratem, Sozomenum, Euagrium; atque in eundem modum ſexcentis locis Nicephorus, Metaphraſtes, Vitæ Sanctorum, multa commemorant; quibus tamen, qui Johannam oppugnant, pleniſſimam fidem adjiciunt. Categoricè etiam Marianus Scotus & complures alii rem expreſſêre, & illud, *ut aſſeritur*, in Codd. nonnullis Mariani dubiâ manu adpoſitum videtur. Aliud etiam eſt, retuliſſe *Papam fœminam* in duraturas Tabulas, ſub oculis Apoſtolicæ ſedis, Viros Monachos, aut Romanæ Eccleſiæ Præſules, non ſine pudoris aliquo indicio, & quaſi hæſitanter, ac cum præfatione aliquâ; aliud, intuliſſe eos in elaboratiſſima *Chro-*

ni-

nica, quibus tempora emendare, annoſque accuratiore calculo ſignare adlaborarent, *fabulam* quam ortum duxiſſe *ex populari errore*, ac *mendaci famâ*, cognoviſſent. Quod poſterius ab eorum Præfationibus, átque inſtituto ; alieniſſimum fuit. Hinc etiam, *à pleriſque*, vel *ferè omnibus*, itá tradi, itá credi, rectè Martinus, & cum eo alii, qui cautum ſilentium Scriptoris non unîus, & rei turpitudinem, ac Romanorum invidiam, intelligerent. Undè illud Platinæ: Iſta *ferè omnes affirmant*; *de primo* (declinatâ viâ ad Lateranenſem Baſilicam) *non abnuerim* ; *Erremus nos etiam hac in re cum vulgo* ; ſibi ipſi attributo *errore*, ſiquidem nullus à Leone Johannes Anglicus, fœmina.

XVI. Hinc quæ ſit ingenuitas Confutatorum Fabulæ Johanninæ liquet, quibus ſi fides eſt, Baronio, Gretſero, Ræmundo, Serario, Allatio, Chifletio, Labbeo, Alexandro

Natali, cæteris, *putidiſſima fabula* demùm à *ſcriptoribus Catholicis nonnullis vulgata eſt*; *ducentis* circiter aut quod excurrit *annis* (imò penè *quingentis*, vel putando cum Joh. Launoio ab extremis Leonis IX Pontificis, Mariano jam Monacho) *credita*; ab *Hæreticis* interpolata; & in Anaſtaſium, in Marianum, in Sigebertum, in Ottonem, in Godefridum, in Martinum, in Guidonem, & ſi qui plures ſunt, per fraudem intruſa, & quæ ſunt id genus præſtigiæ verborum, aut exceptionum ludibria. Sed teſtibus facta publica accedant, mediâ in Urbe, Orbeve Papali, omni exceptione majora. Primò non de nihilo eſt, imò *vix fieri potuiſſe, abſque reſpectu ad Iohannem* VIII. fatetur in Anacriſi Blondellus noſter, quod qui *Iohannes viceſimus* dici debuerat, electus is Anno MCCLXXVI. tamen *viceſimus primus & dici voluit, & Romæ dictus eſt.*

eſt. Ciaconius in hoc Johanne xx. *Iohannes* xx. *dictis* xxi. *ab his qui fabuloſam & commentitiam Iohannam fœminam numero Pontificum interſerunt.* Eandemque, ait Anacrita, *videri fuiſſe mentem Iohannis* xxii. *&* xxiii. *Marini Sanuti, aliorumque omnium qui Iohannes viginti tres agnoverunt.* En factum ipſius Pontificis, *inter doctiſſimos habiti*, Johannem viii fœminam ſupponentis; quo tempore Martinus Polonus, Chronicon ſuum adornabat, terminandum in Nicolao iii. Johannis xxi. ſucceſſore! Et fortè tum fando primùm audita hæc Johanna fuit, aut à Martino perſuadenda novo Pontifici, totique Papali Curiæ, indè aucturæ unitate nomen Pontificium *Iohannis!*

XVIII. Factum alterum non minus inſigne ſuppeditant Acta Conſtantienſis Synodi, *Seſſione* xv. Quando nempè ex Joh. Huſſi Libro de

Eccleſiâ propoſitiones excerptæ fuerunt, quæ Patrum obelis configerentur. In eo Libro ſemel iterumque Huſſus, *Capitibus* VII. & XIII. de *Johanne Papâ Anglicâ muliere, qui Hagna* vel *Agnes diceretur*, [l] citato Ceſtrienſi Chronographo, ex *Libro* V. id eſt Ranulpho ab Higeden, quo in Anglis nullus ferè majori fide in hiſtoriâ verſatus eſt. Et ex iiſdem quoque Capitibus decerpta ab Huſſi criminatoribus, quæ anathemate ferirentur. At quæ de Johanne Papâ vel Agnete falsè ibidem Huſſus, planè intacta manſêre; & rationem addit Joh. Launoïus, *Epiſt.* antè allegatâ ad Carolum Tellerium, quia *ab annis pluribus eâ de re non ambigebatur.* Claruit autem Ceſtrienſis ille annis ampliùs L. antè Conſtantienſem Synodum. Undè verò tam ſubitò, intrà annos paucos, *fabulæ* omnium putidiſſima, & quæ Papalem ſedem in illam *Meretricis* conver-

[l] Operum Huſſi, T. I. f. CCVII. & CCXX.

verteret, altas adeò radices egit, ut nec Papæ, nec Concilia, nec Academiæ tùm principes Pariſienſis, Oxonienſis, Pragenſis, nec oculatiſſimi in priorum temporum Hiſtoriâ Viri, & quibus Archiva Pontificum patuêre, ac veteres Tabulæ, & Sacræ diptychæ, *eâ de re poſthac ambigerent?*

XIX. Cumprimis verò attentionem merentur *Statua*, ſeu *Simulachra*, huic Johannæ, inter alia Pontificum publicè erecta, in ipſo ſacrario; ne addam Picturas, Nummos, aliaque hujus Fœminæ nota Romæ monumenta. Nec neceſſe eſt preſſiùs ut urgeam *Statuam* illam, *quæ figurativè factum demonſtraret*, Mulieris nempè ſpecie, recentis ex partu, erectam in loco monſtroſi publicique partûs, de quâ primus Theodoricus Niemus, circà Annum MCCCCXIII. Excipiunt quidem Confutatores Johannæ, aliò ſpectaſſe

iſtud

iſtud ſimulachrum, expreſſiſſeque, vel *priſcum Ethnicorum Sacerdotem, ad Sacrificium praeunte Miniſtro pergentem, vel aliquod Gentilium Numen*, & ità nuperus compilator Hiſt. Eccleſiaſticæ Natalis Alexander, *Tomo* XVI. Sed puduit ſimilis exceptionis ipſum D. Blondellum, in Anacriſi[m] ſuâ. Equidem 1. Non carebat res exemplis, in utrâque hiſtoriâ Sacrâ & Exoticâ, poſita ſcilicet monumenta publicæ *deteſtationis*, & infauſtæ *memoriæ*, rerum quæ portentoſæ, aut quæ ſub omnium oculis accidiſſent, ac neſcirent occultari. Ac nonnulla ſuppeditat ipſe Blondellus, dicto loco; & paſſim obvia ſunt fœdæ Idololatriæ, aut infandi Parricidii, aut depaſcentium Incendiorum, aut id genus facinorum, publica μνημόσυνα. 2. *Quod Senis, in ſeculi felicioris majori luce*, ſic denuò Blondellus, *factum eſſe fatentur omnes*, (erectam Johannæ ſtatuam,

m Pag. 70. 71.

tuam, de quâ illicò) *Romæ incumbente ſequiorum temporum caligine fieri potuiſſe, jure nemo negaverit.* Et quidni, *acri recentis injuriæ ſenſu lancinata Romana Eccleſia, infulatæ illius Scrophæ, quæ Cleri Populique cultu biennium, & quod excurrit, conſervata dicitur, publicè poſitâ* Statuâ *deteſtandam memoriam proteſtari, altâque mente repoſtam, ob nuper admiſſum nefas, δυσφημείαν in perpetuum profiteri decreviſſet?* 3. Non nugator profectò Theodoricus à Niem, Vir pari doctrinâ & authoritate, qui magnam vitæ partem Romæ exegit; Scriba ipſe non unîus Pontificis, & cujus tempore *Statua* illa ſtetit. Iſne rem pudendam adeò, & publicam; quæ tot teſtes habuit quot Romæ ſpectatores, finxiſſet de ſuo, aut inſeruiſſet graviſſimo ſcripto, quale fuit illud *de Privilegiis & Iuribus Imperii?* 4. Sed pridem antè Niemum Martinus, & tot alii, dùm tradunt

viam

viam eam *conſultò declinaſſe*, vel *obliquaſſe* Pontifices, quæ duceret vel reduceret ad Lateranenſem Baſilicam, confirmante omninò Platinâ; Viris profectò hujus rei non ignaris, annon tacitè innuunt, violatæ illius viæ inaudito facinore ſervatam Romæ memoriam, & cum execratione quidem? Et quid vero conſentaneum magis eſt, quàm notatam illam viam fuiſſe & locum portentoſi eventûs, non ratione *partûs* in viâ publicâ, frequentibus & cotidianis rei exemplis, ſed *partûs Papalis*, aliquo monumento, quo dignoſceret poſteritas? Nec ſatis eſt dixiſſe, mutatam illam viam quâ irent aut redirent in Lateranum Pontifices, ob *anfractus*, & *anguſtias*, vel viæ *incommoda*: Quum facilè dilatari potuiſſet, ut factum ferunt à Sixto v. ſed qui memoriam plateæ prioris abolevit; nec hodierna latior appareat, imò *faciat ea iter proceſſionis prolixius*,
faſ-

faſſo rurſùs Blondello. 5. Illîus ipſius *Statua* abolitio, & ſeu confractio, ſeu projectio in Tiberim, Sixto V. Pontifice, certum argumentum eſt fœdi ſpectaculi, ſempiternâ oblivione delendi, iis temporibus quibus Lux Reformationis horrorem facti augebat, pudoremque Romæ Pontificiæ. Aut enim expreſſit ea Satua *Puerperæ fœminæ* ſimilitudinem, aut longè aliud quid, *Gentilis ritûs* publicum documentum. Si poſterius, ſervari omninò debuit, avertendæ illi invidiæ, ac diluendæ, quam fecerat Niemus, & poſt eum Scriptorum ſylva. Quo magis in confeſſo eſt, ſtudioſiſſimum fuiſſe Sixtum V. veterum Monumentorum, quæ perire minimè paſſus eſt, ut erecti Obeliſci, & conquiſitæ ac reſtitutæ ſub eo Pontifice vetuſtatis imagines, prolixè reſtantur. Si autem reverà in *Iohannæ puerperæ* ſeu memoriam ſeu deteſtationem poſita ea ſtatua fuit,

ni-

nihil mirum ſublatam ex oculis ab eo Pontifice fuiſſe, quo nullus acrior vindex fuit Pontificiæ majeſtatis, & in tollendis Romanæ Eccleſiæ ſcandalis ſeverior. 6. Neque faciunt ſatis iſta Viri nuperi, *Sixtum eam viam, in quâ poſita erat Statua, rectiorem duci & amplificari curaviſſe.* Non ideò profectò abolitum fuiſſet inſigne vetuſtatis ac ſuperſtitionis Gentilis Monumentum, ſed vel reſtitutum eô loci, vel in alium tranſlatum oportuit.

XX. Sed neque unum illud ſimulachrum Johannam repræſentaſſe cenſendum eſt. Bononiæ, publico admodùm loco, ex adverſo Baſilicæ majoris, inter ſtatuas alias, conſpici illam Pontificis vultu ac ſpecie fœmineâ, quam *Iohannam* eſſe vox Populi ſit, retulit quoque nuper Reverendiſſ. Burnetus, Saromenſis hodie Epiſcopus, in narrationibus Italici Itineris [n]. Et quamvis Nicolai IV. qui

[n] *Epiſt. Flor. datâ* 1685.

qui facit fœminam retulerit, imaginem eſſe velint, quos Johannæ pudet, tamen diſſimillimam eſſe illi Nicolai, quæ Romæ ad Mariam Majorem poſita eſt, idem Burnetus obſervat. Nos de re haud oculis noſtris viſâ judicium non interponimus, nec fidem præſtamus. Sed nulli effugio locum facit Senenſis Statua, Florentinæ hodiè ditionis, inter illas Romanorum Pontificum, indè à Petro ad Pium II. Senenſem, umbilico tenùs in Summo Templo, loco excelſo, aliquot Seculis conſpicua. Et hîc, dicam magni Launoi verbis,[o] *qui capti non ſunt oculis collocatam inter Leonem* IV. *& Benedictum* III. *Ioannæ mulieris ſtatuam adſpiciunt.* Nec diffitetur rem Mabillonus, Muſæi Italici *Tomo* I. *Parte* priore[p]. Et quidem adpoſitum ſtatuæ nomen fuit, *Iohannes* VIII. *Fœmina de Anglia.* Cogitet nunc aliquis ſummæ iſtius Baſilicæ ſanctitatem; dignitatem Urbis Se-

o *Animadverſ. in Thirſum*, p. 274.

p *Vide pag.* 159. 160.

nenſis,quæ ſeveriſſimis Pontificibus, Gregorio VII. Alexandro III. Pio II. dein Pio III. Paulo V. natalis fuit; tempus denique quo ea ſtatua, inter Pontificias alias, ſuo ordine & loco ſtetit, nomine Johannis VIII. Reputet inſuper cum animo ſuo, non interceſſiſſe ſanctiſſimos (ſic illi) Pontifices, erectioni fœdi iſtius æternique monumenti *Papæ fœminæ*; neque ſagaciſſimum aliàs Pium II. cui, Æneas quum eſſet, *Iohannam* exprobraverant Bohemi, juſſiſſe probroſum Romanæ Eccleſiæ nomen Senenſi è Baſilicâ tolli. Et arbitretur qui æquus eſt, an rei tam portentoſæ, ex fabellis natæ, tantique probri, à Græculis in Rom. Eccleſiam jactati, aut à malevolis confiсti, vel certè ab ignariſſimis ævi prioris vulgati, paſſuri fuiſſent Pontifices, Cardinales, Præſules, Clerus omnis, extare authenticum Lapidem, atque æternam Imaginem, inter reli-

liquas Pontificum? Paſſi verò, quia de facto nimis quàm Romæ conſtabat, & poſtquàm eam ſedem tot Monſtra alia inſediſſent, de quibus exeuntis IX. totiuſque X. Seculi, & ex parte XI. hiſtoria, etiam Baroniana. Sanè Æneas Sylvius, preſſus à Bohemis & Valdenſibus, ſimularat aliquando ſe de rei veritate ſubdubitare. Urgentibus enim Bohemis, *quod Romana ſedes Fœminam pro mare coluiſſet, & in Apoſtolatûs apice collocaſſet*, nihil repoſuit Æneas aliud, ut liquet ex Epiſtolâ cxxx. inter Sylvianas, ſeu ex Dialogo contrà Bohemos, quàm fuiſſe *ignorantiam facti*, in electione hujus fœminæ, haud ſanè factum negans; additurus tamen, *neque certam hiſtoriam eſſe*. Imò verò, *quaſi res ipſa penitùs conſtaret*, ita alicubi Launoius Sorbonicus [q], *ad argutias confugit*. Fabulam autem ſi habuiſſet Sylvius, ut vulgò hodie & confidenter Gnathones, ac ludi-

[q] *Citatâ Epiſt.* VIII. *Parte* IV.

 cram

cram illam quidem, annon Pontifex factus removiſſet ab oculis ac memoriâ hominum fœdiſſimum ſpectaculum, & à ſanctiſſimo quidem loco, in quo ampliſſimam ipſe Bibliothecam, & alia natalis ſibi ſedis monumenta, poſuit? Vel etiam tantum indulſiſſent Pontifices, Clerus, Senatus, Populuſque Senenſis, *ſculptoris errori & licentiæ*, uti nugatus eſt nuper Natalis Alexander; quo errore cernebant iturum eſſe ad ſeram poſteritatem putidiſſimi figmenti auguſtum Simulachrum, futurum jam teſtem veritatis? Neque verò ablatum illud è Senenſi Dominico probrum fuit, antè tempora Clementis VIII. urgente, creberrimis convitiis, in honorem Apoſtolicæ ſedis, Cæſare Baronio, apud Cardinalem Senenſem, & magnum Hetruriæ Ducem. Sed neque, quod falſò Baronius in literis ad Florim. Ræmundum, Senatorem Burdegalenſem,

ſem, qui inter primos Johannam oppugnavit ut *popularem errorem*, fuit ea Statua *disjecta ac comminuta*, gratulato ſibi & Eccleſiæ plurimùm hoc nomine Purpurato. Verùm transformata fuit ea in virilem ſpeciem, *mutatis formæ muliebris lineamentis*, atque *ex Fœmina facta Zachariæ Pontificis figura, appoſito Zachariæ nomine.* Hæc poſtrema in Muſæo Italico Joh. Mabillonus, ex literis Jacobi Mignanelli. Launoïus vero Anno MDCXXXIV. ipſam Johannæ ſtatuam adhuc conſpici Senis potuiſſe retulit, *ſi qui modò non capti oculis eſſent.* Sic Vir ille, de quo dicendum inter Doctores Pontificios, quod de Maimonide inter Magiſtros Vir maximus, *ex primis deſiiſſe nugari.*

XXI. An ex facto & ritu *ſellæ pertuſæ*, quam alii etiam *ſtercorariam* vocant, cui impoſiti olim Pontifices ſtatim à Conſecratione, inferatur *Papa fœmina*, & indè mos ille exploran-

randi *ſexum* novi Pontificis, de quo pridem Robertus Gallus familiæ Dominicanæ, *Vir Sanctus* [r] Bzovio, poſteà Chalcocondylas, Sabellicus, Brevinus, Platina, Bergomas, Schedelius, Joh. Stella, Petrus Meſſias Hiſpalenſis, Chronica Judæorum, &c. quidam etiam MSS. Codices Martini Poloni, major videtur eſſe ratio dubitandi. Non illepidus ſanè Poëta ille fuit, Johannes Pannonius Quinqueccleſienſis in Pannoniâ Epiſcopus, qui cecinit pridem, circà Ann. MD. apud Mornæum, Rivetum, & alios,

r *Ad An.* 1316. *N.* VII.

Non poterat quiſquam reſerantes æthera claves
Non exploratis ſumere teſticulis.
Cur igitur noſtro mos hic nunc tempore ceſſat?
Antè probat quod ſe quilibet eſſe marem!

Concinebat Marullus Epigrammatum ſcriptor, ubi de Innocentio

VIII. ex Ciborum familiâ, multorum liberorum patre:

Quid quæris teſtes, ſit mas an fœmina, Cibo?
Reſpice natorum, pignora certa, gregem.

Equidem hîc certa, & de quibus nec diſſentient Onuphrius, Steph. Pighius, Bellarminus, Chiffletius, Mabillonus, & quotquot vel de Baſilicâ Lateranenſi, vel de Conſecratione Pontificum, vel de Sellarum ritu egêre, diſtinguenda fuerint ab incertis, aut controverſis.

XXII. Pro confeſſo eſt, noviter electos Pontifices, ad Palatium Lateranenſe deductos, & conſecrandos ſolenni ritu, primò omnium collocatos fuiſſe in Sede lapideâ ex albo marmore, quam *Stercorariam* ab antiquo dixêre, in porticu Baſilicæ Lateranenſis, inter duas fores poſitâ. De hac Cardinalis Stephaneſcus tempore Bonifacii VIII.

——— *Et ſedes capiens de ſtercore nomen,*
In plateâ eſt circà Templum deſpecta parumper.

Hanc verò *perforatam* eſſe, ut noſtrorum quidam, negant teſtes oculati, & Mabillonus nuper in Ordinem Romanum[ſ], ac docet ejus figura apud Chimentellium in Marmor Piſanum[t]. Stercorariam verò dictam eſſe volunt, quod Pontifice ex eâ ſede ſurgente, caneretur hic verſiculus ex Pſ. CXIII. *Suſcitat de pulvere egenum, & de ſtercore erigit pauperem, ut ſedeat cum Principibus* &c.

ſ Comment. in Ordin. Rom. p. CXXI.
t Figura XLIV.

2. Sed neque Viri illi negant, quod ex vetuſtiſſimo Ceremoniali Romano MS. probat Valer. Chimentellius JC. Piſanus; quod Liber Ceremoniarum Rom. Eccleſiæ, qualis mihi eſt ex editione Colonienſi Anni MDLVII. Venetiis primùm edendus ab Archiep. Corcyrenſi, invitâ Româ; quod Ordo Romanus,[u] auctore Cencio

u Cap. 10.

cio de Sabellis Cardinale, ſub Honorio III. ſucceſſore Innocentii III; quod Ceremoniale Romanum editum juſſu Gregorii X. & inſertum *Tomo* II. Muſæi Italici nuperi *; quod Jacobus Cardinalis in Vitâ Cœleſtini V. ubi de *Conſecratione* Bonifacii VIII. quod denique teſtes ſine numero, plurimi (ut Platina) occaſione Papæ fœminæ, extrà omnem dubitationis aleam eſſe jubent. Videlicet, deductos à priori ſede Pontifices ad aliam *Sellam*, eamque *perforatam*, è lapide ſeu marmore porphyretico, deducentibus Cardinalibus, per Palatium Lateranenſe, ad portam Eccleſiæ ſeu Capellæ S. Sylveſtri. Et olim quidem unius tantùm ſedis facta mentio, deinceps *duæ* conſtanter memoratæ ſimiles magnitudine & formâ, utraque antiqui admodum operis, utraque *pertuſa*, & *obſtetricariam* ferè ſellam referens, ſine ornatu, pulvino, vel

* Pag. ...

operimento, quæ & ipſæ *retinent hodieque nomen ſtercorariæ*, ut Philippus Winghius apud Joh. Chifletium[y]. In his fatentur omnes, Papam in ſolenni conſecratione ſedere juſſum, ſed *jacentis* in modum, *potiùs quàm ſedentis*, id eſt inſtar λοχευούσης ſeu reclinantis puerperæ, ibi tantiſper *quieturum*. Nec profectò fœdæ contrectationis meminêre ipſa Ceremonialia, peragendæ olim (ſi quæ fuit) intrà Conclave, certè extrà conſpectum riſumque multitudinis, quanquàm alii, *in totius Populi conſpectu* factum crediderint. Dicunt iſta modò, in Sedium alterâ accepiſſe jacentem Papam *Claves*, & *Ferulam*, ſignum regiminis & correctionis, in alterâ eaſdem reſtituiſſe, cingendum ibi zonâ, indeque admiſſurum pedum oſcula, ac denarios argenteos diſperſurum in populum, factâ ſic *inthronizatione*. 3. Largiuntur ſimiliter, ritum illum componendi ità

z *Iudic. de Ioh. pag.* 8.

Pon-

Pontifices in ſellâ pertuſâ, oppidò vetuſtum eſſe, de quo legatur jam Seculo XI. in conſecratione Honorii II. Anno MLXI. dein Paſchalis II. Anno MXCIX. apud Pandulphum Cardinal. Libro de Romanis Pontif. Quo tempore Papa fœmina à Mariano, ac deinceps, nullâ diſſimulatione tradita chartis fuit. Cujus quidem Pandulphi exemplaria interpolata fuiſſe à *Schiſmaticis*, aut *Hæreticis* illius temporis, nemo niſi Ræmundus aliquis, aut Richomius Jeſuita, & id genus ſerva ingenia, dixerint. Hinc *Sedes* illas referre vetuſtatem, antiquo admodùm opere, & ſculpturâ, convenit inter omnes. Neque profectò Pandulphus ait, tunc primùm fuiſſe ritum illum inſtitutum, imò verò ceremoniam refert uſurpari tunc conſuetam, ſtatim ab electione Pontificum. Mabillonus in Ordinem Romanum: z *Ex his intelligi par eſt, prædictarum Sedium u-* z Comment. p. CXXIII.
ſum

ſum longè antè natam, auctore Martino Polono, PſeudoPapiſſæ fabulam, in creatione Pontificis invectum fuiſſe. Utique ſanè! Præterquàm quod Martinum Polonum precariò facit hic noſter, ex Onuphrio, *auctorem fabulæ* Johanninæ, tunc demùm natæ; hypotheſi antè deſtructâ[a], eâ evidentiâ rationum, quæ ſcrupulum relinquant nulli paululum ingenuo. 4. Imò adeò fuiſſe inviolatam hanc ceremoniam, iis quidem temporibus, in Conſecratione Pontificum, docet alibi idem Mabillonus, ex Conſtantino Cajetano[b], ut quia in Cœnobio Caſſinenſi reperta fuerit ſimilis *Sella pertuſa*, ut erant Lateranenſes, inferant, *Pontifices, ſtatim poſt ſuam Conſecrationem, Caſſinum proficiſci ſolitos, ad repetendum totum ſuæ Conſecrationis ritum.* Hîc verò *unius* tantùm ſellæ mentio eſt, itá apud Platinam, Sabellicum, alios; & undè in Laterano *duæ* ſint, an certioris explorationis ergò,

a *Suprà Num.* XIV.

b *Itin. Ital. T.* 1. *p.* 1. *p.* 121.

ergò, ut facetè nonnemo, an ut ſpecies honoris adderetur, aut in ſymbolum duplicis Poteſtatis, cujus non ſit capax fœmina, ambiguum eſt.

5. Certum denique eſt, perſeveraſſe hunc diutiſſimè ritum (quicquid jam de Papis ſit in Galliis Avenione conſecratis, indè à Clemente v.) uſque ad tempora inchoatæ Reformationis, Leone x. ultimo qui ità conſecratus fuerit. Quod conſtat ex Paridis Graſſii *Diario*, ſub eodem Leone Sacris Ceremoniis præfecti, referentis quomodò is Pontifex, *pro more vectus* ad Lateranum, *ſederit in Sedellâ apud portam Eccleſiæ*, ſtercorariâ nempè; poſteà ut *ad Capellum S. Sylveſtri* (ubi ſedes perforatæ duæ) *primò ſedens quaſi jacens, acceperit à priore Canonicorum Claves*, & reliqua. Nec aliundè *penitùs abolitum fuiſſe totum illum Sedium ritum, poſt Leonem* x. ipſe fatetur Mabillonus[c], quàm quod *Romanos fabulæ tam malè in-*

c. *Muſ. Ital. T.* II. p. CXXIV.

inventæ, (à quo, & undè, non facile dixerit) *quàm facile creditæ, pudere cœpit. Cujus ritûs origo hanc fabulam* (nempè Martinianam narrationem, quæ demùm Seculi XIII.) *ano vel altero Seculò præceſſit.* Hinc Steph. Win. Pighius, ſuperiore jam Seculo, dixit *Cathedras* illas *pertuſas vulgi fabulis infames*, obſervante jam antè nos Cl. Mareſio. *

* T. II. Diſput. ult.

XXIII. Quæ cùm ita ſint, certa illa & pro talibus Romæ agnita, duo reliqua eſſe videntur, quæ magis obſcura: 1. Præciſum *tempus* hujus inſtitutæ Ceremoniæ, an à Papatu Benedicti III. aut Nicolai I. aut proximè à Johannis VIII. exceſſu? 2. *Finis* & *uſus* ſellæ iſtius perforatæ, in quâ compoſiti novi Pontifices, & *inthronizati ſecundùm formam Romanæ Eccleſiæ*, ut lego apud Dacherium, Tomo IV. [d] Spicilegii, ubi de electione Urbani VI. Ac primum quidem iſtud nihil mirum ſiluiſſe Scripto-

[d] Miſcell. Ep. p. 306.

ptores IX. labentis, aut X. Seculi, qui ſibi ſilentium indixêre eorum quæ proximè poſt Leonem IV. Romæ geſta, ſeu ea *ignoraverint*, ſeu veriùs *diſſimulaverint*, ut ſuprà Joh. Launoius. Et ſatis ad inſtitutum, viguiſſe indubiè Sedium pertuſarum ritum jam Seculo XI. ex allegatis modò exemplis. Et ſi Mabillono judice, *præceſſit* iſte ritus *uno vel altero Seculo* Martini Poloni ætatem, quidni *tribus*, aut *quatuor* Seculis? quidni jam *decimo*, aut *nono* inclinante, adhiberi cœptus? Siquidem hujus Ceremoniæ non alia origo vero ſimilior apparet; nec aliam dedêre anteriores etiam Platinâ Viri, & inter eos Robertus ille Avenionenſis Gallus, in *Libro Viſionum*, ſub finem Seculi XIII. quem citat Rivetus noſter in Vindiciis Epiſt. P. Molinæi ad Balzacum. Nec profectò intercedit, quod Benedictus III. vel Nicolaus I. dicantur apud Anaſtaſium,
col-

collocati *in Patriarchali*, *vel Apoſtolico ſolio*, *ut mos eſſet Pontificum.* Quum generali illâ voce complexus ſit omnem Conſecrationem, neque deinceps *Sedes perforata* obſtiterit quo minùs in *Patriarchali ſolio*, intrà Baſilicam Lateranenſem, oſtentarentur Pontifices. Adde, nihil ſedis pertuſæ requiri poſſe ab eo Anaſtaſio, qui nec Johannæ fœminæ, nec reliquorum meminit, in vulgatis ſcilicet Codicibus. Nunc ſi in alterum inquiris, uſum ſellæ hujuſmodi perforatæ, & reclinantis in eâ novi Papæ, fatebuntur hodiè Doctiſſimi, & inter eos præfatus Mabillonus, *hujus ritûs cauſam ignorari.* Duo tamen hariolantur: Primum, *credibile eſſe* quod ſpectarit eò ritus, ut memor eſſet novus Pontifex, *ſe non Deum ſed hominem eſſe*, *neceſſitatibus naturæ*, *utpotè egerendi*, *ſubjectum.* Alterum, perforatas illas ſellas fuiſſe *balneares*, *quales exonerandæ*

alvo

alvo in balneis ſervierint. Prius modeſtè Platina, colorem additurus; dum Romæ ſcriberet. Quod commentum recentiores plerique Romæ amplexi, exceptis doctioribus, quos inter Valer. Chimentellius, antè laudatus. Et ſanè ejus vanitatem arguunt ſequentia. 1. Quòd Platina hunc uſum ſellæ perforatæ referat ex ſententiâ quadam ſuâ; *De ſede perforatâ ità ſentio*: Monens ſimul, fuiſſe antè ſe Scriptores, qui in eâ *ſede, ad eam rem perforatâ, genitalia ab ultimo Diacono attrectari*, tradidiſſent. Equidem non Brevinus modò aliquis, aut Chalcocondylas; ſed inveteratam traditionem innuit Platina, Romæ planè creditam, de quâ jam Robertus ille Gallus, ſcriptor *Viſionum*, laudandus Poſſevino, Bzovio, aliis: *Duxit me ſpiritus ad Palatium Lateranenſe, & poſuit me in Porticu antè ſedes Porphyrii, ubi dicitur probari Papa, an ſit homo maſcu-*

 lus.

lus. 2. Quod confundant cum uſu prioris Sellæ marmoreæ, minimè pertuſæ, dictæ quoque *Stercorariæ*, in quâ primo loco poſitus Pontifex, ut dictum modò fuit, additis è *Pſalmo* vocibus, *Qui de ſtercore erigit pauperem* &c. Sanè tùm memor eſſe juſſus conditionis ſuæ, atque originis, noviter exaltatus Papa. Aſt in Sellâ pertuſâ dum jacuit, & *aliquamdiu in eâ quievit*, ſic Ordo Romanus, neque Cardinalibus, neque ipſi Pontifici, leguntur expreſſæ ullæ voces, quæ innuerent eum eſſe hominem, naturæ neceſſitatibus obnoxium. Imò tunc planè aliud actum, aliæ voces inſuſurratæ conſecrando, prout etiam hunc Ritualem morem deſcripſit Cardin. Cæſar. Raſponius nuperus, *Libro* 11. [c] de Baſilicâ Lateranenſi. 3. Ut planè otioſum ac ludicrum fuiſſet iſtud neceſſitatis egerendi ſymbolum, rei quam in dies natura Pontificem docuit; itâ lon-

c *Cap.* 12.

longè convenientiori honeſtiorique, revocari in memoriam humana illius ſors, ac conditio potuit. Quale fuit ſymbolum *Stupæ in S. Petro accenſæ*, cum hac monitione, *Pater ſancte ſic tranſit gloria mundi!* Cujus meminêre qui de Conſecratione Pontificum, & quoque Philippus Winghius, in Collectaneis MSS. apud Joh. Chifletium, in Epiſtolâ antè allegatâ.

XXIV. Sed nec *balnearem* fuiſſe ſellam, ex primâ inſtitutione, ut contendunt Onuphrius, Pighius auctor Herculis Prodicii, Phil. Winghius, Joh. Chifletius, Joh. Rhodius, Val. Chimentellius, & plures alii, multa evincunt. Primò cui bono *balnearis* ſella, in ſolenni Conſecratione Pontificis, quales fuêre in uſu promiſcuo, & in balneis publicis obviæ, ac paſſim in magnatum ædibus, nec aliàs *pertuſæ* in apſidis ſpeciem, niſi quædam fortè ad fœdos uſus, & ferè muliebres? Cur ea

ſella, ad balneum Pontificis, repoſita in *Capellâ S. Sylveſtri*; loco ſacro, publico, in quo peracta Conſecratio? Deindè largiamur, quod urgent illi Viri, ſellas *balneares paſſim in Templis* reperiri, ſed *nec perforatas* illas eſſe addunt ingenuè; nec commune habentes quicquàm cum illo Inaugurationis Pontificiæ ritu. Accedit, recentiorum commentum eſſe eum ſellarum uſum, poſtquàm in Papam fœminam conjuratum eſt, Onuphrio Panvinio inter anteſignanos; nec *uſûs* illius *balnearis* meminêre tot Romanæ Eccleſiæ Ceremonialia. Quâ ratione *putidum commentum* vocavit Valerius Chimentellius[f], receptum illud, *de admonitione quâ ſe Pontifex hominem eſſe meminiſſet, humanis neceſſitatibus ſubjectum, dùm Sellæ quaſi familiaricæ incumberet*. Denique, ut *balnearem* ſellam repræſentaſſe volunt utramque Lateranenſem, quid-

[f] Cap. xx. p. 91. Lib. cit.

ni pari jure dixero, retuliſſe veriùs ſellam enitentis *puerperæ*, δίφρον λοχαῖον, in quâ *reclinis* jacet parturiens, monumentum ejus Puerperii, quod ſub omnium oculis acciderat, nec occultari Romæ potuit; quicquid Puerperam ejecerint ex Paparum ordine? Cui conjecturæ duo favent: 1. Figura ſellæ perforatæ Lateranenſis, quam exhibent poſt alios è Pontificiorum grege (puta Martinellum in *Roma Ricercata*, cui adde Joh. Rhodium *Notis* ad Scribonium Largum) Joh. Chifletius ex Philippo Winghio, in Epiſt.[g] ad Internuncium Alexandri VII. & Val. Chimentellius in Marmore Piſano, ex imagine ad eum miſſâ ab Octavio Falconiero[h], Viro laudatæ memoriæ. Nec enim abſimilis forma eſt ſellis utero ſe levantium, ut cuivis patet, uti nec ſedibus balnearibus purgantium ſe fœminarum. 2. Situs Pontificis in eâ ſellâ, quem diſertè ſcribunt fuiſ-

g *Brux.* 1658.

h *Mar. Piſ.* C *p.* 92.

fuiſſe *jacentis* in modum, ac *reclinantis*, ferè ut enitentes ſolent, ibique pauliſper *quieſcentis*, ex modò dictis.

Sella Perforata Lateranenſis

XXV. Undè ſanè in propatulo eſt, cùm dubiam & obſcuram eſſe originem Sellæ perforatæ, ipſis oppugnatoribus Johannæ, tùm argui eoſ-
dem

dem temeritatis, dùm nullo probabiliore uſu ejus ſellæ oſtenſo, falſi accuſantur tot graves rei teſtes, mediâ in Urbe commorati, pridem antè Lutherum exortum. Qui nempe, velo amoto, & pudore cohibito, quod vulgatiſſimum erât prodidêre, relatâ origine ſellæ pertuſæ ad Papam fœminam, adhibitæ ſcilicet in deteſtationem fraudis, & in cautelam quandam, quæ nec *ſuperabundans nocet*, ſaltem cautelæ in ſpeciem, *ad evitandos ſimiles errores*, ut Joh. Stella in Libro de Vitis ac Geſtis Pontificum. *Quandoquidem*, ſunt Blondelli noſtri[i] voces, *totis nono, decimo* &c. *ſeculis, raſos maximâ ex parte Italos fuiſſe teſtantur Icones; utque Viri paſſim propemodùm imberbes, nonnullæ è contrà Mulieres piloſæ quotidie occurrunt.* Undè ſimulare ſexum nec difficile admodùm fuit, nec inſuetum. Et hinc Oratio Joh Pierii Valeriani, Viri quanti, ad Cardina-

[i] *Anacr. pag.* 67.

 lem

lem Hippolytum Medicæum creatum Anno MDXXIX. ac S. R. E Cancellarium ſub Clemente VII. *pro Sacerdotum Barbis*; quas dùm priorum temporum conſuetudo, & ſanctio Alexandri III. ſuſtuliſſent, accidiſſe quiritatur, ut *Mulier ad Solii Pontificii majeſtatem evecta* fuerit: *Quod ne rursùm accidere poſſet*, inquit ille, *inde inſtitutum plerique omnes credunt, in novi Pontificis ingreſſu, eam Majorum noſtrorum imprudentiam declinare*, nempè *coacto novo Pontifice virilitatem locupletiſſimus teſtibus approbare*, & quæ de hoc ritu ibi plura. Ac præter ſacras fœminas vel virgines, quas initio diximus [k]ſexum in Cœnobiis fuiſſe mentitas, & ad Patrum etiam dignitatem admotas, quin ſuſpectas virilis libidinis & ſtupri fœminis illati; longè plurima ſunt id genus exempla, quæ requiri ex Vitis Sanctorum, & Legendariis poſſunt, Romæ probatis. Occur-

k Suprà Num. III.

currēnt ibi *Thecla*, virili habitu Paulum comitatura; *S. Margarita*, quæ & *Marina* apud Bedam, Uſuardum, vitiatæ etiam Virginis accuſanda; *S. Euphroſyne*; *S. Pelagia*; *S. Melania* pueri ſpecie; & ſi quæ aliæ quæ formam muliebrem ità occultarunt, ut fugerit iſta omnium etiam perſpicaciſſimorum aciem. Opportunè itaque laudatus Blondellus reperit in hujuſmodi circumſtantiis, relatis à Martino, Bern. Guidone, Chalcocondylâ, Brevino, Sabellico, Platinâ, Bergomate, Schedelio &c. nihil admodùm abſurdi aut alieni à conditione temporum; ſolo fretus, in oppugnandâ Johannâ, ſilentio ſcriptorum antè Marianum, & calculo annorum ac menſium quibus ſederint proximi Johannæ Pontifices, de quo poſteà. Imò verò, *cui Romanorum*, inquit ille, *quos nunc avitæ ſupinitatis pudet, patrum memoriâ perſuaſum non erat, perforatas in Laterano ſedes pro-*

bando Paparum ſexui deſtinatas fuiſſe? Quanquàm non difficiles largimur, videri hujuſmodi ceremoniam, quicquid alii, fuiſſe inter *occultanda Sacrorum arcana*, nec exponenda *oculis vulgi*; qualia fuêre plura, urgente in Epiſtolâ ad Leonem x. Paride Craſſio Cardinale, [l] occaſione emiſſi Venetiis, Anno MDXVI. *Libri Sacrarum Ceremoniarum Romanæ Eccleſiæ*, perquàm invitâ Româ, flammis ulturâ ejus publicationem Libri. Seu vera jam fuerit illa *attrectatio*, de quâ tot ſcriptores, ſeu ſimulata & mimica, quales mimici ritus plures in Ceremoniali Romano, & *geſtus* facilè *deridendi & ſubſannandi*, ſi in notitiam vulgi pervenirent. Sic ibidem Craſſius, Ceremoniarum tunc Magiſter, laudatâ prudentiâ Gentilium, *quibus quaſi peculiaris mos omnibus fuerit, arcana Ceremoniarum nec velle, nec audere in vulgus edere, aſſerentibus non licere profanis noſſe Deorum myſte-*

l *Epiſt. apud Mabill. Muſ. Ital. T. II. p. 589.*

ſteria; in quibus nulla major quàm fides ſilentii deberetur. Addit Purpuratus: *Spectat ad Romanum Pontificem, ne Sacræ ſuæ Ceremoniæ maculentur* &c. *Sed & quod omnium principium eſt, ne prolatæ in vulgus, velut proſtitutæ, Pontificalium ſacrorum exiſtimationem minuant*, & quæ ibi plura. Nec dubium eſt quin ſucceſſu temporis color alius additus ſit illi ritui *ſedis perforatæ*, hinc ceremoniæ aliæ adhibendæ in propatulo, quæ priſtinam infamiam probandi ſexum velo quodam obtegerent. Undè de ſuo tempore Platina, & cautè: *Hæc vulgò feruntur, incertis tamen vel obſcuris authoribus.* Quare & abolendus *trium ſedium* ritus fuit, qui nullus deinceps apparuit poſt Leonem x diſcuſſâ priorum temporum caligine, ſcandalo amovendo, quum revocarent in omnium memoriam *eam fabulam*, ſic Mabillonus, *cujus tùm Romanos pudere cœpit.*

XXVI.

XXVI. Sed demus, ſpectaſſe aliò quàm explorandis virilibus mirum illud genus Sellarum Lateranenſium! Quas *ſordidas ſedes* rectè dixiſſet Poëta, à *Curulibus* profectò Flaminum, vel Sacerdotum Auguſtalium, à Patriarchali Throno, à Faldiſtorio, à ſplendidis Cathedris, λαμπραῖς καθέδραις, vel à Theſſalicis ſedibus, admodùm diverſas, neque reſpondentes Inſignibus tantæ Majeſtatis, Regno, Mitræ, ſplendentibus auro, purpurâ, ſerico Ornamentis, ac pompoſo Equitatui, in Conſecratione novi Pontificis. Neque verò ſimile quid legas in Conſecrationibus veterum; uti nec ad *honorem biſellii*, de quo vetus Inſcriptio, referas inſellationem illam in ſedibus duabus pertuſis, ut ſuprà. Undè autem *perſuaſio* illa *avita* ſagacium Romanorum, agnita Blondello, *deſtinatas olim fuiſſe probando ſexui*? Unde hæc tam inveterata

ſuſ-

ſuſpicio, in Viris minimè fatuis? Quam ſi jungas declinationi viæ antiquæ, quæ duceret ad Baſilicam Lateranenſem; & Statuis ac monumentis ejus Fœminæ, de quibus modò dictum; certo hæc indicio ſunt, perſuaſum ſaltem Romæ fuiſſe electam aliquando in Pontificem fœminam, latentem ſub habitu Clerici, habilis crediti ad ſuſtinendum onus tantæ Dignitatis. Quicquid jam de puerperio ſit, aut de tempore geſti Papatûs; quò ferè ſolo ſe præſidio tuentur, qui Johanni VIII. locum eſſe nolunt.

XXVIII. Perpendente me autem hiſtoriam Romanorum Pontificum, qui Seculo IX. imperante jam Ludovico Pio, deinceps Lothario, tùm hujus Succeſſoribus, & qui poſteà toto Seculo X. ſurrexerunt ad illum apicem Dignitatum, mirari deſii impoſuiſſe fœminam, pro innatâ ambitione ac cupidine dominandi, fraude

de in ſubſidium vocatâ, facilitatem addentibus Seculi moribus. Jam ad tempora *Eugenii* II. in ſchiſmate electi, quando Lotharium filium ablegavit Romam Ludovicus, notavit m Auctor Annalium Bojorum, conturbatum fuiſſe ſtatum Reipubl. *ſuperiorum Pontificum ambitione immodicâ, inſatiabili avaritiâ, verſutiâque improbâ*. Paulò antè Johannam de quâ lis eſt, ne aſſurgam altiùs, cœperant primùm Pontifices, in ſpecie *Sergius* II. & *Leo* IV. hic anteà Monachus, ac in Scholis docens, adire Pontificatum inconſultò Imperatore, *quod anteà Romani auſi non fuerant*, ut noviſſimè etiam Natalis Alexander, n ad hunc Leonem. Vix Leone mortuo, quo tempore Johannem concorditer electum tradunt Marianus, Martinus, & cæteri; *Anaſtaſius* Presbyter à Leone in Synodo *excommunicatus*, clandeſtinis machinationibus id egit, ut gradum ſibi facere

m *Avent Lib.* IV *Annal. p. m.* 227.

n *Tomo* XV. *pag.* 35.

ret

ret ad Papatum proximum, invadendum ferè unà cum Benedicto III. Johannâ ergò ſublatâ. Quæ deinceps Monſtra ſucceſſerint, & quàm execrandis artibus, quâve ſub larvâ, adepti ſint Pontificatum ipſo Seculo IX docent Eccleſiæ Annales. Tales ex. gr. *Marinus* II. ſucceſſor Johannis IX. *Formoſus* I. toto ſexennio Pontifex, *Bonifacius* VI. *Stephanus* VII. reliqui, ipſi Baronio & univerſis habiti homines *facinoroſi*, *monſtroſi*, *nefarii*, *Pontificatûs avidiſſimi*, *& audaciſſimi competitores*, *ingreſſi ut latrones*, *intruſi in Cathedram Petri*; per quos videre contigit perquàm *indignia*, *turpia*, *deformia*, *execranda*, *abominanda*, & ſi quid gravius eſt. Undè natus error auctoris Anonymi Hiſtoriæ Erphordienſis, deſinentis ad medium Seculum XIII. qui *Papam mulierem*, *Iohannis* quoque nomine, confundit cum poſteriore qui aliàs *Iohannes* IX. eſt.

o Chron. Erf. C. VII. eſt. [o] *Nota; iſte Papa fuit mulier, & eſſet octavus, ſi computaretur inter alios.* Mox dominatas eſſe in ſolio Pontificio *ſordidiſſimas Meretrices*, quales Marozia, & Theodora mater & filia; ac fuiſſe à *ſcortis intruſos* in Papalem ſedem homines *vitâ turpiſſimos*, *infames*, *obſcœnos*, ex *adulterio genitos*, & *gignentes*; *Pſeudopapas*, *in ſcenâ Mimos*, *abortivos Pontifices*, *Pueros* vix *duodecennes*, qualis fuit *Iohannes* XII, Vitæ Papales docent, & fatetur Purpuratus, ac cum eo quicquid Hiſtoricorum eſt, noſtraque Introductio plenior fuſè repræſentat, ad [p] Seculum IX. & X. Eaque his temporibus geſta indignatur [q] Baronius; *adeò nova*; *adeò turpia ac deteſtanda*; *ſolo auditu horrenda*, *atque pudenda*, *ut fabulam putares anilem*, quod tamen ne *putes fabulam* monet Cardinalis. Idemque de *Iohanne decimo*; *Opus illo dignum quem infamis Fœmina*, *infami opere*, *in*

p Tomo II. à pag. 820. & ſeq 921. & ſeq.

q Tomo X. ad Ann. 925. N IX.

in Petri ſolium intruſiſſet. Ito jam & mirare novum atque inſolens factum, ſolutiſſimis ac profligatiſſimis temporibus, quibus longè magis nova & incredibilia Romæ contigiſſe, largiuntur! Nega ſimulare potuiſſe, poſt ſexcentas alias, etiam Romæ laudatas, ſexum ſuum Fœminam, habitu ſeu Monachi, ſeu Clerici! Aut eandem eruditionis laude inſignem, (quam laudem & Hypatiæ Alexandrinæ, & Marcellæ, & Euſtochio, & Conſtantiæ, cuidam filiæ Archiepiſcopi Athenienſis, & innumeris ſequiori ætate, adſcripſerunt Hiſtorici, ut de noſtrâ ætate nihil dicam) nega promoveri ullo modo potuiſſe ut ad Magiſterii in Scholâ Romanâ dignitatem, ità deinceps ad Summum Sacerdotium, nec vi aliquâ, ſed *concorditer*, omnium in ſe converſo deſiderio, quæ ſunt blandientis ſexûs artes, latentis in hac quanquàm!

XXVIII. Accedit, hanc de Johanne Fœminâ narrationem non eſſe ex eorum *mendaciorum* genere, [u] aut *anilium fabularum, quas per otium vulgus fingit*, ut loquitur alicubi Papirius [r] Maſſonus; aut quales obtruſère frequentes Viſionarii, Solitarii, atrâ bile infecti, qui ſomnia ſua pro Revelationibus habuerunt; aut quales commenti quos tenuit inſanabile fallendi Apocryphis cacoëthes, & quibus nullum in Hiſtoriâ fuit omninò probabile fundamentum. Quale nullum eſſe in hac cauſâ, ſiquidem Johanna nulla fuerit, nec dari veriſimilem originem poſſe tanti erroris, infrà demonſtramus. Neque etiam profectò in fabularum earum cenſu eſt, quæ perſuadendæ fuerunt credulæ ſuperſtitioni, auctoribus Monachis, Monialibus, Legendariis, Pſeudo-Actorum conſarcinatoribus, ac ſubornatis Romæ teſtibus, Fabularumque propolis, in favorem Idolo-

u *Apud Laun. de Neg. Arg. p.* 255.]

Idolatriæ Romanæ, Papatûs, Purgatorii, novarum Reliquiarum, vel Imaginum, novorum Ordinum Monachalium, ſic Divorum Divarumque, Officiorum, Monaſteriorum, Eccleſiarum, Capellarum, Feſtorum, Confraternitatum, Inſtitutorum id genus, illis ut auctoramentum accederet, atque in novas fundationes pecuniæ emungerentur, extorquerentur Immunitates, Stipes collatitiæ, Largitiones, Oblationes, Feſta Dona, Subſidia, Annui proventus. Denique non eſt hæc de Johannâ traditio ex iis quæ ab *Adverſariis* Romanæ Eccleſiæ, Græcis puta, aut Schiſmaticis, vel Hæreſêos notâ infamatis, in ejus contumeliam ac probrum ſcriptæ vulgatæque cenſentur: Quicquid refundant multo cum ſale, ac profuſis maledictis, *præſertim in Hæreticos & Novatores*, Ræmundus, Baronius, Serarius, Gretſerus, Victorellus, Genebrardus, Binius, Allatius, Labbeus,

beus, ſimiles. Imò verò conſignavêre eam hiſtoricis chartis Chronographi inſignes, ac primæ exiſtimationis Viri, in ipſo Romanæ ac Latinæ Eccleſiæ gremio, etiam antè exortos Valdenſes, Huſſitas &c. iique ferè omnes Monachi, aut Clerici, aut Præſules, quandoque Inquiſitores hæreticæ labis, abjectiſſima tyrannidis ac ſuperſtitionis Papalis mancipia. Quanquàm inter omnia ea probra quæ jactata ſunt in Romam Pontificiam, & in vaniſſimas Sanctitatis, Succeſſionis, Infallibilitatis, Dominationis, quas ſibi vendicavit prærogativas, non eſſet aliud acerbius ac fœdius, quàm ſediſſe aliquamdiu *Papam Fœminam*, impuriſſimam meretricem, quæ referret ad literam *Mulierem amictam purpurâ & cocco, auro & gemmis* ſ ornatam. Produnt tamen eam rem gnathones, Eccleſiæ filii, & conſignant duraturis Tabulis; alii pudore quodam ſilentii velo in-

ſ *Apocal.* XVII. 4. XVIII. 16.

involvunt, quo tempore Johanna non ignorata; nulli verò antè tempora Reformationis, ſeu antè Aventinum, [t] flagrantibus jam cum Luthero certaminibus ſcribentem Annales, *Fabellam* appellare ac configere ſuſtinent. Quod enim narrationi ſuæ ſubjunxit Platina, *Erremus nos etiam hac in re cum vulgo!* non id *negaſſe* fuit, ut confidenter Bartholdus Nihuſius [u] adverſus Calixtum, ſed adſtruxiſſe potiùs; ſcilicet ſe *malle errare cum vulgo, ſiquidem error ſubeſſet*, quam diſcedere à conſtanti traditione. Quinimò tradunt Papam fœminam illi ipſi Scriptores quibus magna aliàs fides habetur à Baronio, & à Confutatoribus Johannæ, quorumque narratiunculas & hauriunt avidè, & propinant intrepidè, ſi quando favent Romanæ ſedi, ejuſque vel dominatui, vel traditionibus, aut cultibus patrocinantur. Ità credi vult Purpuratus, vo-

t *Annal. Lib.* IV.

u *Append. ad Allat. pag.* 60.

ſunt Paraſiti Romani, conjuratorum hoſtium depoſitioni, ac putidis commentis, quoties de Leone Iſauro, de Conſtantino Copronymo, de Leone Armeno, de Berengarianis, Valdenſibus, Wiclefitis, Bohemis, & ſi qui alii Romæ inviſi fuêre, teſtantur enormia & planè incredibilia, in cauſæ propriæ compendium, pluribus in noſtrâ *Hiſtoriâ Imaginum* exemplis, & in illâ immanium *Perſecutionum*, à Seculo cumprimis XII. & XIII. de quibus Introductio ad Eccleſiæ Hiſtoriam. Credendum verò illi ipſi negant domeſticis amiciſque Scriptoribus, quoties de Romanis Pontificibus eorumque perfidiâ, rebellione, vel infamiâ occupatæ Sedis, procul odii ſuſpicione, aut privati affectûs cauſis, hiſtoricè referunt. Undè tot invectivæ expreſſæ Baronio ac declamationes paſſim, in Marianum, in Sigebertum, in Aimoinum, in Urſpergenſem, in Mat-

Matthæum Pariſium, in Platinam, in Aventinum, in omnes ſuæ hypotheſi adverſantes Chronographos, uti in Euſebium, Socratem, Theodoretum, in Veterum alios, quoties Annalium Scriptori moleſta accidit & importuna eorum hiſtorica narratio.

XXIX. Sed verò longè ſunt diſſimillima ea *Fabularum* exempla, quibus ſcatent Chronica, Martyrologia, Legendæ, Tabulæ id genus Eccleſiaſticæ, quæ tamen in Hiſtoriam tranſiverunt, & quæ multorum ſunt aſſenſu ac fide comprobatæ. Qualibus exemplis non modò pugnat Cæſar Baronius[x], ut abroget fidem Johannæ, & traditionem Mariani, Sigeberti, Martini, reliquorum, in eundem ordinem referat, verùm etiam his ſe tuetur Clariſſimus Blondellus[y] in Anacriſi. Hujuſmodi ſunt aſſertæ ac creditæ fabellæ, ut addamus etiam ἐπίμετρα,

[x] *T. x. ad Ann.* 853. 879. *&c.*

[y] *Pag.* 65. 66.

ac cumulemus exempla, ex. gr. de Magdalenæ in Galliam Maſſilienſem cum Marthâ, & Lazaro, adventu: De collapſo Romæ in ipſo Domini Natali Pacis Templo; uti de collapſâ Statuâ aureâ in Romuli Pallatio; & collapſis Idolis Ægypti, Joſepho Ægyptum cum Infante ingreſſo: De Dionyſio Areopagitâ Pariſiorum Epiſcopo, & Martyre: De primis Gallorum, Hiſpanorum, aut Britannorum I. Seculi Apoſtolis: De Imaginibus Chriſti θεοτεύκτοις vel ἀχειροποιήτοις, Edeſſenâ, Veronicæ, aliis: De Aſſumptione B. Virginis animâ & corpore, in Cœlum, præſentibus Apoſtolis: De tranſlatione Jacobi Majoris Apoſtoli Iriam Flaviam Gallæciæ, quæ deinceps Compoſtella, ubi hodie colitur: De Cyriaco Papâ, poſt Pontianum, XI. Mille Virginum admiratore ductoreque: De Papis aliis, memoratis Mariano, Sigeberto, aut Compilatori Chronologico,

co, qualis eſt Leo poſt Liberium, Fabianus inter Vigilium & Pelagium I. Paulus quidam poſt Benedictum III. ſic Agapetus Baſilius, extremo ſeculo IX: De ſeptem Dormientium Epheſiorum ſomno, indè à Decio Imperatore, qui ſub Theodoſio Jun. poſt annos CXCII. evigilarint: De Leprâ Conſtantini M. ejuſque ſanatione miraculoſâ, ac Baptiſmo per Sylveſtrum Papam: De Donatione Conſtantini M. aut alterâ Ludovicii Pii: De Animâ Trajani per Gregorii M. preces ex Orco liberatâ: De Hieronymi Cardinalatu, titulo S. Anaſtaſiæ, conferente Damaſo Papâ: De Chriſmate cœlitùs miſſo, quo perunctus fuerit ac delibutus Clodovæus Rex Francorum: De Germano Autiſſiodorenſi Epiſcopo, ſublato Anno Æræ Vulg. CCCCXXXV. qui Britonum quendam Regem Reginamque, ob negatum ſibi & ſociis ſuis horridâ hyeme hoſpitium, ſolo egrediendi

juſſu Regiâ expulerit, Regnoque abdicaverit, ſubſtituto qui eum benignè exceperat, in ſuâ paupertate, *Regis Subulco, cum Conjuge*: Et quæ propè infinita ſunt ejus commatis, chartis Eccleſiaſticis tradita, ac paſſim aſſerta, defenſaque, ut hiſtoricæ veritatis: Ab iis nempè qui, ut cum Blondello eodem loquar, *de poſteritatis judicio ſecuri, inſuper habitâ famæ curâ, id unum anhelare videntur*,

—— *bullatis ut ſibi nugis*
Fabula turgeſcat, dare pondus idonea fumo.

Diſparitatem inter eas traditiones, fabellaſque, & hiſtoriam Johannæ Pontificis, ſequentes obſervationes quàm evidentiſſimè commonſtrant.

XXVIII. Primò, illarum plurimæ nonniſi ab uno alterove ſingulari ſcriptore, aut etiam nugivendulo, traditæ intelliguntur, dùm Papa fœmina à ſexcentis, ut ità dicam, Hiſto-

ſtoricis, ex ſuperiori diſquiſitione. Verbi causâ, fabella de collapſo Romæ in ipſo Domini Natali *Pacis Templo*, quod *Æternum* dixerint, Auctorem habet Incertum ejus Homiliæ quæ titulo Petri Damiani, clari Seculi XI. falsò inſcripta eſt, & docet ipſe Baronius Præfatione [a] antè Annum I. Æræ Chriſtianæ. Ac Martinus Polonus rectè ejus Templi meminit ſub Tito, in quo repoſita fuerint ornamenta Templi Hieroſolymitani, Judæâ ſubactâ. Ità quæ habet idem Martinus in limine Supputationum, ubi de Chriſto Pontifice, puta de collapſâ *Statuâ aureâ*, collapſis *Idolis Ægypti*, & aliis quæ in *Ægypto* acciderint, non ipſe finxit, ſed ex Euagrio, vel ex Palladio in Hiſtoriâ Lauſiacâ, deſcripſit, origo autem ab Apocryphis, qualis Liber *de Infantiâ Salvatoris*. Quanquàm nec hujuſmodi omnia in fabulis habeat Baronius, vel Roma hodierna,

a *Num.* XI. XII. XIII.

ut

ut obſervamus alibi ad I. Seculum Chriſtianum. Ità illud *de Animâ Trajani*, primus commentus eſt Joh. Diaconus in Vitâ Gregorii, vel Pſeudo-Damaſcenus in Orat. de Fidelibus defunctis, uti & alterum de Theclâ πρωτομάρτυρι, quæ *Falconillæ* cuidam ſalutem impetraverit. Sic *Papas* vel commentitios, vel reprobatos, vel recenſitos loco non ſuo, ex. gr. Leonem poſt Liberium, Fabianum poſt Vigilium, Paulum vel Stephanum aliquem poſt Benedictum III. Agapetum poſt Marinum, Baſilium poſt Hadrianum III. unus & alter ſic inſeruit Catalogo Pontificum, modò Godefridus Viterbienſis, modò Marianus, & ex eo Sigebertus, modò Compilator Chronologicus, qui ſequaces nullos habent, minùs eam teſtium nubem quâ Johanna fœmina circumſepta eſt. Sic exauthorationem illam *Britonum Regis*, unus ferè Henricus Autiſſiodorenſis Mona-

na-

nachus Seculo IX. literis mandavit, ex quo Legendarii, obſervante ipſo Launoio. Sic *Hieronymum* Cardinalatu donatum à Damaſo, ipſe Baronius ad Ann. CCCLXXXII. mutuatum dicit è *fontibus Libellorum ex portentoſis mendaciis conſarcinatorum.* Adde quæ Baronius ipſe promit paſſim ex id genus *fontibus*, ex Pſeudo-Actis, ex Apocryphis his & illis tabulis, ex Vaticanis monumentis, quale eſt v. gr. [b] Inſtrumentum *Donationis Ludovici*, de quo nos Introd. Hiſtoricæ [c] Tomo II. tacente Scriptorum ſegete qui ea tempora deſcribunt. Et in hunc ordinem referas fabularum ſexcenta exempla, quæ Johannæ Papiſſæ aſſertoribus nequicquam objiciantur.

b *Ad An.* 817.

c *Pag.* 902.

XXIX. Secundò, iſtorum non pauca, tradita licet pluribus aut gravibus ſi voles Chronographis, interim longè recentiſſimæ traditionis eſſe comperiuntur, collatæ ad rerum ge-

geſtarum tempus, ignorat æque antiquis ac probatis ſcriptoribus, qui tacendi nullas cauſas habuerunt. Nempè quæ de circumſtantiis *Nativitatis* vel *Infantiæ* Chriſti referuntur, non antè Seculum IV. V. VI. chartis tradita, nec altiùs repetit ipſe Baronius, haud tacituris Euangeliſtis, nec primarum ætatum Chriſtianis *Aſſumptam* carne in Cœlum *Virginem*, convenientibus Hieroſolymam Apoſtolis, nullum tradidiſſe probatum Scriptorem, *ſex* aut *ſeptem* prioribus Seculis, indè ab Ignatio, Athenagorâ, Juſtino, Irenæo, Clemente, Tertulliano &c ne ipſum tradidiſſe Venerabil. Bedam, multis Joh. Launoius Sorbonicus, in ſuis de Pariſienſi Martyrologio, & contrà Vindicias Parthenicas Nicolai Billiadi. Appulſum *Mariæ Magdalenæ*, cum ſuis, ad litus Maſſilienſe, & fabellas de ejus Antro quod S. Balmæ dicitur, longâ Pœnitentiâ, Reliquiis in hunc diem,

fin-

finxêre ſuperſtitioſiſſima tempora, ac præſidium his demùm in Bullis Pontificum, in Pſeudo-Flavio Dextro, in ſuppoſitis Tabulis, apud Petrum Eſquilinum, Vincentium Bellovacenſem, Antoninum Florentin. &c. vel ex Diſquiſitione Joh. Baptiſtæ Guaſnæi, pro Adventu Magdalenæ in Gallias. Primos qui ætate Apoſtolorum in *Gallias*, in *Hiſpanias*, in *Germanias* delati fuerint ſeu Apoſtoli, ſeu Viri Apoſtolici, fundatores Eccleſiarum, quales Petrus ipſe, Jacobus, Paulus, Clemens, Trophimus, Dionyſius, Saturninus, Martialis, Creſcens, Joſephus Arimathæus, &c. tradidêre primùm commentitiæ tabulæ circà tempora Caroli M. & deinceps, inferendos in Martyrologia, in Legendaria, in poſteriorum Monachorum Chronica. *Imaginem Edeſſenam*, à Chriſto ipſo ſudario vel linteo impreſſam, primus omnium retulit Euagrius, ſub finem

Se-

Seculi VI. hinc Damaſcenus; *Veronica* illam (alii Berenices) de quâ multis Chifletius, & Aringius, poſt Baronium, Pamelium, & ſi quos alios, primus memoravit apud Marianum Scotum Methodius quidam Tyri Epiſcopus, qui fuerit *Chronici* auctor, id eſt Methodius aliquis ſuppoſititius, longè diverſus ab illo Methodio qui Martyr ſub Diocletiano. Idem de *Sacris Sindonibus*, & *Linteis Sepulchralibus* judicium eſt, quorum auctoritas omnis fundata in ſcriptoribus recentiſſimis, vel apud Joh. Chifletium hac de re commentantem. *Iacobi Majoris* adventum in Hiſpaniam, dein truncati Corporis navigio impoſiti tranſlationem ad Iriam Flaviam, confingit Baronius ex ignorantiâ tot ſeculorum, ſcriptorumque qui vixêre antè Leonem III. vel Gregorium VII. vel auctorem Turpinianæ Fabulæ, ad Ann. DCCCXII. & DCCCXVI. Inter Pontianum, cui *Cyria-*

riacus Papa ſucceſſerit, & Elizabetham Schonaugienſem, quæ prima Cyriacum tradidit, & Legendam de Urſulâ ac XI. mille Virginibus, fluxiſſe ultrà *Annos noningentos*, ſuprà Launoius obſervavit. *Septem Dormientes*, qui Decii temporibus intrà ſpeluncam clauſi fuerint, antè Gregorium Turonenſem, hinc Sigebertum, in Græcis Metaphraſtem, Cedrenum, Nicephorum, tot ſeculorum retrò decurſu, memorarunt nulli. *Lepram* Conſtantini M. hinc *Baptiſmum*, *Donationem*, ignoraſſe ſcriptores omnes, indè ab Euſebio, Rufino, Theodoreto, Socrate &c. qui Conſtantini geſta quàm diligentiſſimè ſcripſerunt, & qui deinceps inter idoneos Hiſtoricos habiti, ſumma conſenſio eſt. Qui de *Animâ Traiani* fabellam propinavit Joh. Diaconus, vel Pſeudo-Damaſcenus, aut alterum de *Chriſmate Clodovæi* Hincmarus Rhemenſis, aut de expulſio-

K ne

ne *Britonis Regis* per Germanum Autiſſiodorenſem Henricus Monachus, Libro 1. de Miraculis S. Germani, hos omnes *tribus* ferè, aut *quatuor*, vel ultrà ſeculis, poſteriores eſſe rebus quas commenti ſunt, res ipſa loquitur. Diſpar jam duplici nomine Johannæ Papiſſæ cauſa eſt. 1. Quod eam inter & Radulphum Flaviacenſem Seculi x. vel ſi vis Marianum Scotum Seculi xi. ſcriptorem, (de Anaſtaſio nondùm pronunciamus) non is ſit hiatus *trium*, *quatuor*, & ultrà Seculorum. 2. Quod ibi intererat illa *tradidiſſe*, in rei Chriſtianæ incrementum, ut ſilere ea nec potuerint nec debuerint ſcriptores coævi vel proximi, ſi ſciverunt, ſcituri omninò ſi res accidiſſent; ſecùs re ſe habente cum *Papâ fœminâ*, quam obſcurare damnareve æternis tenebris honos Apoſtolicæ ſedis jubebat.

XXX. Tertiò, intereſt plurimùm co-

cognoviſſe quando & à quibus res primùm traditæ vulgatæque, an à Viris probatæ doctrinæ, prudentiæve, nec contemnendæ auctoritatis, & qui Illuſtrium Scriptorum catalogo inſeri meruerunt; an verò à nugacibus, & malè feriatis, & Legendarum fabris. *Eruditorum nemo eſt*, ſic alicubi Joh. Launoius, *qui memoratos Authores*, (auctorem Libri de *d* Aſſumptione Mariæ, Simeonem Metaphraſtem, Nicephorum, Antoninum Florentinum, Andream Cretenſem) *& ſimiles alios indiligentiæ vitio laboraſſe, judicii acrimoniâ non valuiſſe, multa ex Libris Apocryphis deſumpſiſſe, & omnia promiſcuè, & ſine ullo vel certè parvo delectu, in ſuos jeciſſe Commentarios ignoret.* Dum ſcilicet id unum penſi habuerunt, ut imponerent dementatæ ſuperſtitioni, iis ætatibus quibus pſeudo-Miracula, Viſiones, Revelationes, Somnia, & anilia quæque

d *Animad. XIV. in Thierſium. p.* 253.

nullo molimine perſuaſa Populis, etiam Imperatoribus, Regibuſque, rerum ignaris. Et quid de imponendi facilitate dubites, per fraudum id genus architectos, iis ignorantiæ temporibus, quando v. gr. Chriſtianus Ditmarus, memorans Eclipſim Solis Anno DCCCCLXXXIX. XII. Kal. Nov. neceſſe judicarit, *cunctis perſuadere Chriſticolis, ut veraciter crederent, hoc non fieri aliquâ malarum incantatione mulierum; vel eſu; vel huic aliquo modo ſeculariter adjuvari poſſe?* Longè verò diſpar ratio eſt traditæ ignominioſiſſimæ toti Eccleſiæ rei, ſcil Papæ mulieris, Orbi non ità pridem expoſitæ, & quidem (ex conceſſis ferè) traditæ per Marianum, Sigebertum, Godefridum, Radulphum, Othonem Friſingenſem, Martinum Polonum, Bernardum Guidonem, Ranulphum Higedenum, & innumeros ſcriptores alios tot ſeculorum ſucceſſione, quorum

rum antè in Romanâ Eccleſiâ exiſtimationem atque auctoritatem dicebamus. Et qui jam eſt abjectiſſimus ſcriptor, ſimplex, credulus, nullo judicio, ex. gr. *Martinus Polonus*, Onuphrio, Hardingo, Bernartio, Serario, Ciaconio, id genus Papiſſæ flagellis, idem aliquando in temporum Supputatione, & Hiſtoriæ fide, habitus ferè princeps Chronographus fuit; ipſi Platinæ (ubi de tranſlatione S. Nicolai, in Victore III,) tollendus ut *Vir magnæ doctrinæ, ſingularisque vitæ*; quanquam *Martinum Scotum*, pro Sarmatâ vel Polono, legam. *Mariani* verò laudes, inſignemque doctrinam, reſtitutoris ſuâ ætate temporum, & hiſtoriæ, ſuprà [c] vidimus. c *Num.* v.

XXXI. Quartò, quas cauſantur *in hiſtoriam tranſiviſſe Fabellas*, inconſultâ temeritate, nemo non intelligit ejus eſſe generis, quæ ſe ipſa deſtruunt, ſomniantium phantaſmata,

ac ſine ratione inſanientium deliria. In hoc ordine eſſe conſtat, v. gr. portenta diei Natalitii, vel Ægyptiaca, Dionyſium Pariſiorum, Jacobum Compoſtellanum, Cyriacum Papam, Urſulam Britannicam cùm Virginum exercitu, Septem Dormientium ſomnum ad cc. propemodùm annos, Donationem Conſtantini, Purpuram Hieronymi, Ampullam Rhemenſem, Caſam Lauretanam, infinita alia hiſtoriæ, rationi, ac ſenſui propè communi adverſa, pariterque omnibus exploſa qui depudere non didicerunt. Nihil cum fabulis iſtis commune eſt in traditâ *Iohannis Anglici*, latentis fœminæ ſub virili ſpecie, aſſumptione in Pontificem, Leonem inter & Benedictum. Nihil hîc aut novum, ac ſine exemplo; aut repugnans loco vel tempori; aut ex earum rerum genere quæ ſuâ ſe cùm abſurditate, tùm impoſſibilitate produnt; aut quibus opponas eam Hiſtoriæ fidem,

quæ

quæ univerſali conſenſione, certiſque & indubiis characteribus firmata ſit. An fortè quod ſexum ſeu Virgo ſeu Meretrix ſimularit? An quod eam curioſitatis deſiderium ad peregrinationes, ad ſtudia literarum, ad luſtrandas Athenas, aut linguæ Græcæ ſibi notitiam comparandam, impulerit? An quod Magiſtri vel Clerici habitu Romæ in Scholâ docuerit? An quod ex eâ Scholâ ad Papatum non ſine gradu aſcenderit, Leonis anteceſſoris exemplo? An quod uterum latenter geſſerit? An quod doloribus partûs præventa enixa fortè ſit in viâ publicâ? Horum nulla vel abſurda eſſe vel ἀδύνατα credidit ipſa Roma, totis *quatuor* aut *quinque* Seculis, nc Papis, Conciliis, Academiis exceptis, vel oculatiſſimis eorum temporum Viris. Ac multis abſurditatum, quas cauſantur, offucias diſcutit ipſe David Blondellus, contrà obſtrepentes Ræmundum, Allatium,

tium, & gregales, rerum exemplis in medium prolatis. Circumſtantiam verò *temporis* quod attinet, quo Papatum Johanna geſſerit, ſuccurrat denuò Blondellus, in Anacriſi e ſuâ, riſurus Allatium, inanemque Græculi *conatum, ſi Deus iſti arriſerit*, inquit facetè Vir Optimus. Oſtenditque fieri omninò potuiſſe, ut *Veteres, quos deteſtandi ſcorti memoriam refricare puduit, productis ad lubitum Leoniani Benedictique Pontificatûs annis, lacunam expleverint*. Quâ de re in poſtremâ hujus Diſquiſitionis parte.

e Pag. 35.

XXXII. Et conferant modò velim quæ urgent portentoſa vel incredibilia, in Johannæ Pontificatu, quicquid eſt hodie Jeſuitarum aut Monachorum qui Johannam conficiunt, cum iis quæ aliàs in arce veritatis ipſi illi homines locant, & quæ credulitatis Populorum, Papalis dominatûs, Romanæ ſuperſtitionis, publici-

cique & nefandi Cultûs objectúm modò ſunt, vel fomentum! Lege ſi lubet Joh Chifletii (*Fabulam Johannæ* Epiſtolâ aliquâ confutantis) prolixas aſſertiones, ex gr *Sudarii Veſontini*, in quo Corpus Chriſti compoſitum in ſepulchro fuerit, à Cive Veſuntino redempti, allatique ex Oriente Seculô XII. *Sacræ Sindonis Taurinenſis*, quæ referat Corpus Chriſti de cruce cruentum, delatæ Camberium ex Græciâ, Anno MCCCC. LVIII. *Sindonis ſepulchralis* Compendium Picardiæ tranſlati, ſub Carolo Calvo, apud Bergomatem; & id genus alios; *Sudarii Edeſſeni*, de quo Vir ille ex Damaſceno, Nicephoro, & priore Euagrio; *Linei Pepli Veronicæ*, quo deterſerit faciem Chriſti ad ſupplicium euntis, &c. Lege Baronianas in Martyrologium, & paſſim in Annalibus, ex Apocryphis nugas; Serarii illas quandoque in rebus Moguntinis; Ciaconii com-

menta in Vitis Pontificum; Bzovii Monachales præſtigias in Continuatione Annalium; Aringianas in Româ Subterraneâ ſine ſine Fabellas; Jeſuitarum Chinenſia, Japonica, Indicave potenta; Allatianas paginas de Miraculis Elizabethæ Marpurgenſis, ac ſexcenta ejus farinæ, ubi is de rebus Orientis, & de Vitis Sanctorum; ac frontem perculſus ſtupe eorum Virorum qui Johannam hoc præcipuè expungunt, quod *fabulam* ſapiat, videlicet ſediſſe Romæ Viri ſpecie Fœminam. Audi Ciaconium ad Leonem IV. lancinantem ab abſurdo hanc Johannam! *Homines-ne hac tempeſtate adeò ſtupidos & ſtultos fuiſſe, ut in tantæ poteſtatis gradum ignotum hominem (*imò Romæ, ut ferunt, omnium amorem ſtuporemque) *& qui per longa tempora ipſis probatus non fuiſſet* (probatus utique *ſcientiâ*, & quoad ſpeciem externam *vitâ*, ut Martinus & reliqui) *imò fœminam pro ma-*

maſculo (errore in perſonatis Abbatibus, Monachis, Confeſſoribus, apud Nicephorum & Legendarios obvio) *Leoni* IV. *ſubſtituerint*, *quis unquàm credet*? Sed ſodes, *quis unquàm credet* Romæ dominatas haud longè poſteà *impuriſſimas Meretrices*, & *ſubſtitutos* in Papali ſede, intruſoſque in Cathedram Petri fuiſſe, modò exauthoratum ac perjurii reum *Formoſum*; modò homines facinoroſos, fures, latrones, ſcelera, *Stephanum*, *Bonifacium*, alioſque qui Formoſum proximè exceperunt; modò ſtupris, adulteriis, execrandiſque flagitiis infames, *monſtra* ipſi Baronio, *Iohannem* X. XI. XII. XIII. hunc etiam *puerum omnibus probris ac turpitudine contaminatum*? Sed en fabulæ Johanninæ argumentum aliud, apud Ciaconium, & ſequaces! *Præterea tuliſſet-ne Deus, ut Sedem Petri, quam ipſe conſtituit, à quo Eccleſia Sancta dirigitur, Fœmina nullius Ordi-*

dinis capax, polluiſſet! Atqui tulit Deus plus vice ſimplici, faſſis Adverſariorum ingenuis, *Sedem Petri polluere* Pontifices *in Hæreſim* prolapſos, Liberium Arianum, Anaſtaſium Neſtorianum, Honorium Monothelitam, Johannem XXIII. Atheum. Tulit Deus *per annos ferè* CL. (ſunt Genebrardi *f* voces) *Pontifices circiter* L. *Apotacticos, Apoſtaticoſve* potius quàm Apoſtolicos. Concinunt Luitprandus, Glaber, Mart. Polonus, Rolwinckius, Sigonius, Nauclerus, Crantzius, Aventinus, Sabellicus, Onuphrius, Baronius, Bellarminus, Spondanus, Ducheſnius, ac qui non? Tulit Deus *tricipitem* Eccleſiam, *tria teterrima monſtra* ut vocavit Platina, jam Seculo XI. nempè Benedictum IX. Sylveſtrum III. Gregorium VI. Deinceps & tempore Concilii Piſani, quod celebratum Ann. MCCCCIX. tulit rurſùs Benedictum XIII. Gregorium

f *Chron. L.* IV. *ad Ann* 901.

rium XII. & Alexandrum V. cui Johannes XXIII. ſuffectus eſt. Tulit Deus *Schiſma* illud infandum totis annis *quinquaginta*, faſſo Spondano, ſcilicet à morte Gregorii XI. quando biceps Eccleſia *Romam* & *Avenionem* ſimul adoravit: Quod ſchiſma ſpeciali Libro complexus eſt Theodoricus Niemus, & execrati ſunt inſuper publicis ſcriptis Franc. Zabarella, Hieronymus Marius, Nicolaus de Clemangiis, Viri alii quotquot aliquo pietatis ſenſu tangerentur; præter Regna integra, Scholas, Academias, Synodos, de quibus nos aliàs ad Hiſtoriam Seculi XIV. & XV. Tandem *ferre poſſe* Dei Providentiam, ut *ſedem Petri polluat Fœmina*, vel *Infans*, nec eum caſum eſſe ἐξ ἀδυνάτων genere, doceat ipſe Paulus Laymannus Pontificius, qui ſic in Quæſtionibus Canonicis de Prælatorum Electione g: *Secundus caſus eſt*, inquit, *ſi electus in Pontificem ob alium* de-

g C XII. Diling. 1627.

defectum inhabilis ſit, jure divino aut naturali, ut ſi ſit Infans, Amens, aut Mulier.

XXXIII. Denique, ne reponam quæ ſuperiùs animadverſa, diſcrepant fabellæ Monachales, & conſuta antè mendacia, à traditâ hac Fœminâ, in his potiſſimùm duobus: 1. Quod illa omnia faverent Romanæ Eccleſiæ, ejuſque Dogmatis, Inſtitutis, Ritibus, Diſciplinæ, Tyrannidi, ac commodis inſervirent Cleri, aut Monachorum. Contraria omnia in Fœminâ Pontifice, quæ totam Papatûs molem concuteret, ſannis Pontificiam ſedem exponeret, intemeratæ Succeſſionis, atque Infallibilitatis Papalis præſtigias diſſiparet. Interim compulit vis veritatis, propriæ ut turpitudinis tot Teſtes exurgerent, etiam inviti. 2. Quod iſtorum pleraque, mendaciſſima licet, habuiſſe in facto aliquo Hiſtorico fundamentum deprehendantur,

nec

nec deſint fabularum haud obſcuræ origines, ſi fortè ſingulorum quorundam hominum ſomnia, & Imaginariæ, aut Reliquiariæ, vel Monaſticæ ſuperſtitioni adſtruendæ febriculoſa commenta, excípimus. Ità quod de *Pacis Templo*, quo tempore Chriſtus natus eſt, ex Homiliâ ſub Petri Damiani nomine retulit Martinus Polonus, non caruit ſpecie; poſtquàm Clemens Alexandrinus Stromatum Libro v.[h] tradidiſſet, [Numam Pompilium omnium primum ἱδρύσαντα πίστεως καὶ εἰρήνης ἱερὸν, *poſuiſſe Templum Fidei & Pacis*; ſtructum hoc quanquàm, quod *Pacis* dictum eſt, à Veſpaſiano fuerit. *Dionyſium Areopagitam*, Pariſiorum Epiſcopum & Martyrem, peperit Dionyſius alter Decii tempore, cum aliis in Gallias miſſus, & *Pariſiacis deſtinatus Epiſcopus*, apud Gregorium Turonenſem Libro I.[i] Hiſtoriæ Francorum. *Tranſitum B. Virginis*, vel

Aſ-

h *pag. m.* 548.

i *Cap.* XXVIII.

Aſſumptionem Corporalem in *Cælum*, peperit abuſus vocis; dùm Veteres *aſſumptionis* nomine, ſeu *ἀναλήψεως*, ita *tranſlationis*, *migrationis*, *tranſitûs*, nil niſi beatam *ἀνάλυσιν reſolutionem* hujus corporis cum Paulo voluerunt, frequentibus rei exemplis apud Euſebium de Morte Helenæ, vel illâ Conſtantini M. apud Nazianzenum de funere Gorgoniæ Sororis, apud Auguſtinum, Bedam, Ildefonſum, alioſque, & paſſim in Martyrologiis. *Septem dormientium ſomnum* ſub Decio peperit non modò ſequioris ævi mendax ſuperſtitio, ſed & vox *dormitionis*, *obdormitionis*, quæ figuratè mortem dicit, ad literam accepta. *Cyriacio Papæ* Pontiani ſucceſſori, (quanquàm ex unîus Elizabethæ Viſionibus naſcituro) potuerunt dediſſe originem alii *Cyriaci*, qui vulgò feruntur Martyres ſub Decio, & Diocletiano, vel *Cyriacus* ille Hieroſolymitanus peregrinaturus ad

Lo-

Loca Sancta, & occidendus ſub Juliano, ut in Martyrologio videre eſt, ad diem IV. Maji. *Hieronymi* Purpuram Cardinalitiam, in recentiorum ſcriptis, ac picturis obviam, fecit titulus *Presbyteri Rom. Eccleſiæ*, ex poſterioris Romæ, & ex Seculi XII. XIII. ac ſequentium moribus, æſtimandus. Idem de *Patriarchali*, aut *Metropoliticâ*, vel *Archiepiſcopali* in his & illis Diœceſibus dignitate ſtatuendum eſt, tributâ ex uſu ſuccedentis Eccleſiæ *Apoſtolis*, *Euangeliſtis*, & *Apoſtolicis* viris. Quomodò *Petrinum* in Urbe *Româ* Epiſcopatum, ac Martyrium, deduximus alibi ex fabulis de debellato in mediâ Urbe *Simone Mago*; ex malè acceptâ *Babylone*, unde Petrina prior ſcripta fuit; & ex *Romanæ Eccleſiæ* affectato *principatu*, ſuprà Hieroſolymitanam, Cæſarienſem, Alexandrinam, Antiochenam, Corinthiacam, alias, quæ ſibi fundatorem Petrum vendica-

 rent,

Aſſumptionem Corporalem in *Cælum*, peperit abuſus vocis; dùm Veteres *aſſumptionis* nomine, ſeu ἀναλήψεως, ita *tranſlationis*, *migrationis*, *tranſitûs*, nil niſi beatam ἀνάλυσιν *reſolutionem* hujus corporis cum Paulo voluerunt, frequentibus rei exemplis apud Euſebium de Morte Helenæ, vel illâ Conſtantini M. apud Nazianzenum de funere Gorgoniæ Sororis, apud Auguſtinum, Bedam, Ildefonſum, alioſque, & paſſim in Martyrologiis. *Septem dormientium ſomnum* ſub Decio peperit non modò ſequioris ævi mendax ſuperſtitio, ſed & vox *dormitionis*, *obdormitionis*, quæ figuratè mortem dicit, ad literam accepta. *Cyriacio Papæ* Pontiani ſucceſſori, (quanquàm ex unîus Elizabethæ Viſionibus naſcituro) potuerunt dediſſe originem alii *Cyriaci*, qui vulgò feruntur Martyres ſub Decio, & Diocletiano, vel *Cyriacus* ille Hieroſolymitanus peregrinaturus ad Lo-

Locà Sancta, & occidendus ſub Juliano, ut in Martyrologio videre eſt, ad diem IV. Maji. *Hieronymi* Purpuram Cardinalitiam, in recentiorum ſcriptis, ac picturis obviam, fecit titulus *Presbyteri Rom. Eccleſiæ*, ex poſterioris Romæ, & ex Seculi XII. XIII. ac ſequentium moribus, æſtimandus. Idem de *Patriarchali*, aut *Metropoliticâ*, vel *Archiepiſcopali* in his & illis Diœceſibus dignitate ſtatuendum eſt, tributâ ex uſu ſuccedentis Eccleſiæ *Apoſtolis*, *Euangeliſtis*, & *Apoſtolicis* viris. Quomodò *Petrinum* in Urbe *Româ* Epiſcopatum, ac Martyrium, deduximus alibi ex fabulis de debellato in mediâ Urbe *Simone Mago*; ex malè acceptâ *Babylone*, unde Petrina prior ſcripta fuit; & ex *Romanæ Eccleſiæ* affectato *principatu*, ſuprà Hieroſolymitanam, Cæſarienſem, Alexandrinam, Antiochenam, Corinthiacam, alias, quæ ſibi fundatorem Petrum vendica-

 rent,

rent, habitum (quanquam non ſenſu hodierno) *Caput & Principem Apoſtolorum.* Ità *Chriſma* in Unctionem Regiam Clodovæi finxit illud ævum, quo Francorum ſecundæ Dynaſtiæ Reges inungi cœpêre, exemplo Gothicorum in Hiſpaniâ Regum, quorum primus perfuſus oleo unctuſque legitur Wamba, Anno DCLXXII. in Chronico Bruxellenſi. Qui verò *Papæ Romani* feruntur apud Marianum, vel Sigebertum, vel Godefridum, vel unum Compilatorem Chronologicum, Leo aliquis poſt Liberium, Fabianus poſt Vigilium, & reliqui relati ad Seculum IX. Paulus, Agapetus, Baſilius, non planè fuêre homines fictitii, fabuloſi, qui nulli Romæ extiterint, qualem eſſe Johannem Anglicum volunt: Seu iſti in Papatum quorundam factione intruſi fuerint, ſeu mox dejecti, ſeu ex errore nominis recenſiti ab uno vel altero, ſeu etiam tranſpoſiti, quomodò *Fa-*

bia-

bianus Papa locandus inter Antherum & Cornelium Romæ Epiſcopos, ætate Cypriani. Nunc ad *Iohannam*, quæ Romæ fuiſſe, ac ſediſſe inter Leonem IV. & Benedictum III. tradita eſt infinitis propè Hiſtoricis ac Scriptoribus, perpetuâ ſucceſſione, additis circumſtantiis nominis, famæ, electionis, temporis quo ſederit, imò partûs in viâ publicâ, publicis & ejus facti Monumentis. Utique ſi habenda in *fabularum* genere eſt, certè non ex illis fuit, quibus fundamentum haud aliud, quàm in credulâ ſuperſtitione, & Monachi alicujus, aut Fraterculi, aut Viſionariæ fœminæ, atque inſanientium id genus hominum ſomnio, ac delirio. *Sanè quicquid hiſce, quos olim tenuit inſanabile fingendi cacoëthes, ſomniare collubitum fuit, præſtare non cogimur*, ut reddamus [k] Clariſſ. Blondello ſuas voces, nec fabularum ejus indolis originem ac rationem quærimus

[k] *Anacr. p.* 64. 65.

mus aliam, quàm in cerebro Monachali. Aſt comminiſcendi hujuſce in Apoſtolicâ ſede Monſtri fuiſſe occaſionem aliquam, ſeu arreptam ſeu oblatam, ac tradendæ Papæ Fœminæ infinitis propè paginis, credendæque tot ſeculis, intrà Urbem Romam, & Papali Orbe toto, Orientem quoque pervagatæ, *ut de eâ nulli vel pauci ambigerent* (repeto Joh. Launoii conceſſa) oportere aliquod extitiſſe in hiſtoriâ fundamentum, undè ſit origo erroris, omnes penè largiuntur. Ipſe * Onuphrius, ex quo ferè ſapiunt quotquot Johannam oppugnant: *Omnia inſignia mendacia ab aliquâ veritate originem habent*, ità *hæc fabula.* Undè origini iſti pandendæ ſedulò & multo molimine incubuerunt, Aventinus, Onuphrius, Bellarminus, Baronius, Allatius, Nihuſius, Lebbeus, Sorberius, Mabillonus, Nat. Alexander qui cæterorum modò compilator eſt. Omnes hi

* *Annot. ad Ioh. VIII.*

hi verò, tantum abeſt ut frivolis oppidò conjecturis labefactarint hiſtoriæ Johanninæ veritatem, ut potiùs vanitate effugiorum commentorumque eandem judicio noſtro firmarint, quod modò demonſtrandum venit.

XXXIV. Aventinus hiſtoricus inclytus, idemque liberrimus, terminans Annales Bojorum ad Ann. MDXXXII. & cujus hiſtoriam *obrutam immenſâ impietate, merſamque profundâ ignorantiâ, atque offuſam denſâ caligine*, [l] dixit [m] Cæſar Baronius, primus omnium *fibellam* confidentiùs appellavit quicquid de Johannâ vulgatum eſſet, ejuſque hanc finxit originem: Nempè habitum pro hâc Johannâ fuiſſe *Iohannem nonum*, qui veriùs aliis *decimus*, Platinæ *undecimus*, putato huic Johanne VIII. Indèque appellandum iſtum *fœminam*, quod *Alberti locupletiſſimi Etruriæ Principis*, (qui tum Raven-

l T IX. ad An. 772. N. XXII.

m Annal. Boj Lib. IV p. m. 285.

nam, Bo.o.iam, Romam in poteſtate haberet) *Socrus Theodora, Scortum nobile atque imperioſum, Romæ* tunc temporis *dominata, Iohannem nonum, amatorem ſuum, Bononienſibus primò, deinde Ravennatibus, poſtremò Romanis primarium Sacerdotem creavit*; quod refert Baronius ad A. DCCCCXII. alii ſeriùs: *Vndè fabellam ortam crediderim*, inquit Aventinus, *quæ temerè vulgarit, his temporibus fuiſſe Sacerdotem Maximam, fœminam, quæ appellata ſit Iohannes.* Vanitatem hujus conjecturæ ipſe Blondellus noſter intellexit. Primò enim malè *Iohannem nonum* dixit, qui minimùm *decimus*, iis qui Johannem neſciunt inter Leonem & Benedictum, quum tamen de Johanne *octavo* quæratur. Iſque demùm Seculi X. Pontifex fuit, tollendus è medio à Maroziâ Theodoræ filiâ, A. DCCCCXXIX. vel DCCCCXXX. ex Luitprando, Sigeberto, Martino Polono, & aliis.

Se-

Secundò, ut non quadrat ætas, ſic nec tempus geſti Papatûs; quùm Johannæ *biennium*, alteri Johanni ultrà annos *tredecim* omnes tribuant, violentâ etiam morte per inſidias ſublato, ſuffocando nempè *cervicali in os ejus injecto*; quibus circumſtantiis nihil commune eſt cum hiſtoriâ Johannæ. Tertiò, quanquàm poſtremus hic Johannes meretriciis amoribus implicitus fuerit, & à *Theodorâ Scorto infami, infami opere in Petri ſolium intruſus*, ut Baronius ad Annum [n] DCCCCXXV. tamen in eo virilia omnia, libido, ferocia, militares ſpiritus, Vir ubique non Fœmina. Quartò, ſi ideò *Papa fœmina*, quòd tùm potentiſſima ac ſordidiſſima Meretrix Romæ dominaretur, *qui factum ut fœmina Pontifex* (dicam verbis [o] τοῦ πάνυ Blondelli) *de Theodoræ nomine non dicta ſit Theodorus Papa?* Cur à Johanne Amaſio ſuo dicenda ea mulier *Iohannes?*

n *Num.* IX.

o *Anacr. p.* 61.

Cur Johannes *octavus*, qui decimus omninò dici debuit? Poſtremò ratio nulla eſt, quare Johannes iſte decimus, delicium Theodoræ Romæ imperantis, dicendus potiùs *fœmina* fuerit, quàm *Iohannes* alter qui *undecimus* vulgò, ſucceſſor prioris, mediis Leone VI. & Stephano VIII. Nam & hic per Fœminam intruſus, Maroziam ſcortum, Theodoræ filiam, ex quâ Maroziâ & Sergio Papâ genitus fuerat; & ſub eo Pontifice probroſus Fœminæ dominatus cumprimis apparuit, dùm illi *non ætas*, inquit Baronius [p], *non natalitia, non legitima ſuffragaretur electio.* Dicat nobis Aventinus, aut quicunque alius Aventini ὑπερασπιστής, cur prior Johannes cum Theodorâ ſuâ, potiùs occaſionem dederit cudendæ fabellæ de Johanne Papâ Fœminâ, quàm Johannes poſterior cum Maroziâ ſuâ, quæ priorem, delicias Matris, nihil degener filia nefariè ſu-

p *ad Ann.* 933 *Num.* 1. *&c.*

ſuſtulit, accelerando Pontificatui ejus Johannis qui vulgò *undecimus*? Quanquam alium Johannem XI. præmittat Martinus Polonus, qui *ſtatim ejectus fuit*, nec *in numero Pontificum ponendus*, ad Annum DCCCXXX.

XXXV. Onuphrius Panvinius, quem compilant ferè quicquid eſt Papiſſæ maſtygum, ſuis in Platinam Annotationibus quas nondùm conſummato judicio ſcripſit, moriturus anno ætatis XXXIX. magno apparatu ducit nos ad rei totîus fontem. [q] *Hanc fabulam*, inquit, *ex Iohannis Papæ* XII. (Platinæ & aliis Johannis XIII.) *Viri impuri vitâ manaſſe crediderim*. Quid ita? *Is* nempè *Iohannes per vim, patris Alberici Principis Romani potentiâ, adhuc penè adoleſcens Papa factus, aliquot Concubinas, ut Luitprandus Ticinenſis* [r] *illorum temporum ſcriptor tradit, habuit. In his præſertim erant Ioanna, Raineria, & Stephania. Ex* Joanne *igitur Papâ,*

[q] *Edit. Col. p.* 148. *in Ioh.* VIII.

& ejus item Scorto Joannâ, *ad cujus fortè arbitrium*, tanquàm Papæ, *omnia Romæ pendebant*, *Ioannis fœminæ Papæ fabula manavit*; *quæ proceſſu temporis aucta*, *in hiſtoriæ auctoritatem imperiti alicujus Scriptoris operâ paulatim irrepſit.* Dictum feliciter! Nempè ſic impugnavit Johannam Onuphrius, ſic perquiſivit tam inſignis rei originem, ut ſuſpicionem aliorum firmarit omninò Johannam extitiſſe. Taceo quæ præmiſit ipſo illo loco falſa & inconſiderata plurima, Papiſſæ abrogandæ. Puta, ex quo hanc fœminam Pontificem fuiſſe ſcribunt, *per annos continuos* quadringentos *nullam ejus mentionem factam*; quod ad *ducentos* ferè reſtrinxêre Baronius, Launoius, Blondellus: Neminem hujus *meminiſſe antè Martinum Ciſtercienſem Monachum*, quem confundit cum Martino Polono Dominicano; adeòque non Marianum, non Radulphum, non Othonem

nem Friſingenſ. non Galfridum Monomutenſem, ne de Anaſtaſio præjudicem: *Auctorem fabulæ* fuiſſe eundem *Martinum*, *quo Monacho digna fuerit*, ſic ille; cujus commenti, *auctore* jam Onuphrio & ipſo *Monacho*, ac reliquorum vanitatem [r] ſuperiora noſtra docuerunt. Quale & iſtud eſt, à Launoio & aliis repoſitum, totis *annis noningentis*, *à Petro uſque ad Formoſum*, neminem electum Papam, *niſi ab ineunte ætate educatus fuiſſet in Romanâ Eccleſiâ*, & antè *vel Diaconus vel Presbyter Cardinalis*. Falſiſſimâ ſanè ſuppoſitione de iis temporibus, quibus nulla Cardinalatûs nondùm nati habita ratio eſt, ex hiſtoriâ Pontificum, & iis quæ de Origine Cardinalium alii diſſertarunt; imò ne *Ordinum* quidem Sacrorum, quum eligibiles fuerint *nondùm in Sacris Ordinibus conſtituti*, & qui ne *Subdiaconi* quidem, ex Ceremoniali Romano. Certè quantum ad Onuphri-

r *Num.* N. VI. & *ſeq.* III. X XI. XII. XIII. XVII. &c.

phrianam Johannæ originem, nihilo hæc ſimilior vero eſt illâ Aventini, quin frigidior propè hyeme Gallicâ hujus Monachi, quamtumvis in doctioribus habiti, conjectura. 1. *Johannæ* inſignis ſcorti, cujus ex nutu res Romana penderet ſedente Johanne XII. nullus meminit ibi Luitprandus. Finxit eam Johannam Onuphrius. Aſt *Rainera vidua multis præfecta Vrbibus*, & hujus *amica Stephana*, nominatim apud Hiſtoricum mentio eſt, tum *Lateranenſis Palatii* verſi in *proſtibulum Meretricum*. Quanquam inter
* Tomo IX. col. 649. cæteras & *Annam viduam* * lego in Actis Synodi Romanæ Johannem abdicantis, ſub Othone I. nullam rurſùs *Iohannam*. 2. Qui tanti nunc Luitprandus eſt Panvinio, hunc aliàs falſi arguit, uti in Notis ad For-
. c. moſum I. Quæ enim Luitprandus ſ, de corpore *Formoſi* Papæ exhumato, violatâ ſepulturâ, & exercitâ immanitate in exuvias defuncti Pontificis,
dam-

damnandi ſententiâ latâ, mutilandi tribus digitis, ac projiciendi in Tiberim, hæc Onuphrio *ſunt procul dubio fabulæ magis quàm vero ſimilia.* Confirment licet Acta Synodi alterius Romanæ, ſub Johanne IX.[t] Conciliorum Tomo IX. & ipſe Cæſar Baronius ad Ann.[u] DCCCXCVII. 3. Affine profectò nihil inter Johannem VIII. & hunc Johannem XII. qui antè Octavianus, filius Alberici. Cur hic, patriâ Romanus, dictus fuiſſet Anglicus, ſive Moguntinus? Cur Johannes *octavus*, qui veriùs *tertius decimus*? Cur ſediſſe annos *duos*, cum paucis fortè menſibus, qui annos circiter *novem* Pontificatum tenuit? Cur Johanna illa, ex hoc Johanne naſcitura, toto *Seculo* anterior cenſetur, illa Pontifex ab Anno DCCCLIV. vel certè DCCCLV. hic verò demùm ab anno DCCCCLV. vel DCCCCLVI? Cur is Johannes *fœmina*, qui nimis ſtrenuè ſe virum probaverat, tùm

[t] *Col.* 502. *Ed. Labb.*

[u] *Num.* VI.

tùm ſtupris, adulteriis, inceſtis amoribus, tùm perfidiâ in Ottonem I. non uno juramento violato? Et quid in utriuſque exitu commune, dùm altera *Romæ*, inter publica *Sacra*, ex *partu* cadit, mediâ *luce*; alter *extrà Romam*, ſi Luitprando jam credit Onuphrius, cui adſtipulantur tot Chronographi, *dùm ſe cum cujuſdam Viri uxore oblectaret*, & quidem *noctu*, ſeu à *Diabolo percuſſus*, ità *Luitprandus, ſeu à marito adulteræ *confoſſus*, interiit? En tibi fiduciam Onuphrii, præituri omnibus confutatoribus Fabulæ! Nec *imperiti Scriptoris* fuit, ut ille, ſed ſagaciſſimi Impoſtoris, ex *Iohanne* iſto *duodecimo* extundere *fabulam Iohannis octavi*, Papæ fœminæ, imprægnandæ, ex partu moriturae, inter Leonem IV. & Benedictum III. Sphingis hoc quoddam ænigma fuiſſet, ne Oedipo quidem expediendum, & longè evidentiùs latuit *homo* ſub eo *animante* quod

* Lib. VI. C. XI.

pri-

primò πτεράπυς, hinc δίπυς, poſteà τρίπυς, quàm Johannes ille XII. ſub commentitiâ (ut illi) Johannâ VIII. fœminâ, in publico parturiente.

XXXVI. Num felicius ſit εὕρημα Baronianum, cui plerique poſt Baronium ſcriptores aſſurgunt, perpendendum modò eſt. Neque unum illud fuit, ut duceret nos ad Johannæ natales, & eos quo obſtetricati huic Fabulæ. Primum de quo Purpuratus ad Annum DCCCLIII. *Num.* LVIII. ipſi cum Bellarmino commune eſt, diſputanti de Romano Pontifice *Libro* III. C. XXIV. Putant Johannam hanc in lucem primùm editam fuiſſe, ſeu medio circiter Seculo XI. quando florere in Germaniâ cœpit *Marianus Scotus*, non alieno Baronio; ſeu, ut Bellarminus, demùm *circa tempora ipſius Martini Poloni, qui primus hoc ſcripſerit.* Quò autem ex conceptu ea naſcitura? Nempè ex verbis Leonis IX. in *Epiſt.* ad

ad Michaëlem Patriarcham Conſtantinopolitanum, exprobrantis Græcis ſparſum olim rumorem, *quandam fœminam fuiſſe Pontificem Conſtantinopolitanum*: Undè factum, ut remanſerit fama de *fœminâ Pontifice*, & *Pontifice Univerſali*, qualis etiam diceretur Patr. Conſtantinopolitanus. Quod mox à Græcis, vel *ſchiſmaticis Romanam Eccleſiam odio proſequentibus*, in hujus contumeliam verſum ſit, *fœminam illam Romanum Pontificem fuiſſe. Atque ità*, inquit Baronius, *ut acceperat ipſe eam fabulam Marianus, eodem tempore ſcripſiſſe quis non intelligat?* Quâ conjecturâ, quantumvis ſpecioſâ plurimis, probandâque nuper doctiſſimo Mabillono, in Muſæo Italico [u], ſcilicet *Græcos poſteà Patriarcham fœminam in Romanos regeſſiſſe*, neſcio an alia majori ſe abſurditate prodat. Riſit ipſe Blondellus noſter, & exploſit. *Itanè verò*, inquit Vir magnus [x], *ludicram divi-*

u *Parte* 1. *p.* 27.

x *Anacr. p.* 62.

divinatoriam exercere juvat; ut quicquid in buccam venit pro libidine efflare audeamus? Mox, *digna quæ in ſpongiam incumbat levior, cætera gravis purpuráque inſignis, Auctoris conjectura!* 1. Sediſſe aliquando Conſtantinopoli *Fæminam*, dùm *Eunuchos* promoviſſent, quales fuêre Nicetas tempore Copronymi, & Ignatius tempore Theodoræ, nullus unquàm *rumor*, nulla *fama*, niſi in literis ſolîus Leonis, unîus in hunc diem rei teſtis. Seu finxerit Leo, aſtu quodam, captatâ occaſione ex Patriarchis *Eunuchis* affricandi *Fæminam* Græcis, ne hæc ſoli Romanæ ſedi imputaretur; Seu, ut putat Mabillonus, habuerit idem Leo ex iis quæ Herembertus Caſſinenſis Monachus, circà Annum DCCCLXXXVIII. in Chronico ſuo ſcripſerat[y], de *ſomnio* quodam Arechiſi Beneventani Principis, ſcilicet *Conſtantinopoli nuper electam Fæminam fuiſſe, ſexum maſculinum ſub*

y *Vide ſuprà Num.* III. *in fine.*

M *Cle-*

Clerici veſte mentitam, ſed *errore ſublato, à Patriarchali ſede dejiciendam.* Quo ipſo intelligitur omnis hujuſmodi rumor de Patriarchâ fœminâ toties reponendus in hac cauſâ, ſparſus modò à Latino Monacho fuiſſe, fabellam pro hiſtoriâ propinante, certè ſparſus Romæ, in Italiâ, quo tempore bellum contrà Græcos exarſerat. Nec levem is rumor Monachalis, cui nullum in hiſtoriâ Conſtantinopolitanâ fundamentum fuiſſe ſuprà [z] dicebamus, ſuſpicionem ingerit erroris nuper Romæ admiſſi, *electam* videlicet in Pontificem *fœminam, quæ ſexum maſculinum ſub Clerici veſte mentita fuiſſet.* Undè error ſimilis impingendus Conſtantinopolitanis fuit, inverſo jam Baronii, Bellarmini, Mabilloni ratiocinio.. 2. Sed veſtram quæſo fidem! Quod Latinus Pontifex, in Epiſtolarum aliquâ, de incerto quodam rumore, quaſi fœminam ſub Eunuchi habitu Græci promo-

z *Num.* 111. *hujus Diſq.*

moviſſent, *quod tamen nec* ipſe Leo *crederet*; id ipſum ſeu Græci, ſeu quicunque hoſtes Romanæ Eccleſiæ, retorſiſſent illicò in Romanum Pontificem, ſpecie nullâ, fundamento nullo, nullâ hujuſmodi antè *famâ*, ne per *ſomnium* quidem, minùs famâ *publicâ*? Excogitaſſent tùm Græculi *Iohannam* aliquam, aut *Papam fœminam*, quæ nunquàm fuiſſet in naturâ rerum, additis circumſtantiis ludicris, anilibus, & quæ arguerentur apertæ falſitatis, ſiquidem Johanna nulla? Et cavillum hujuſmodi, deridiculum oppidò vaniſſimumque abiiſſet mox in certam apud Romanos, Italos, Latinos penè omnes, hinc Chronographos propè infinitos, hiſtoriam? 3. Vel etiam quod in contumeliam *Græcorum* dixiſſet Leo Pontifex, mox Latini ſcriptores, Monachi, deditiſſimi Romanæ ſedi, procul odio in eandem, convertiſſent in opprobrium *Papæ Ro-*

mani, ac ſediſſe Romæ fœminam, tali tempore, tali appellatione, & quæ ſunt circumſtantiæ reliquæ, ſidenter tradidiſſent? Feciſſet hoc *Marianus Scotus*, paucis poſt Leonem annis, auctor Fabulæ Baronio, Launoio, Melch. Inchofero, aliis, & ipſi Blondello, non is reſtitutor futurus modò hiſtoriæ & temporum in Chronico ſuo, ſed & adorator idem Papalis ſedis, ſedente Gregorio VII Hildebrando, ut paſſim oſtendit? Aut feciſſet *Martinus*, qui rumorem ſub Leone IX natum, mox detritum, nuſquàm aliàs memoratum extrà eam Epiſtolam Leonis, ſuſcitaſſet *ducentis* à Leone & eô *ampliùs* annis? Et quidem verſâ ignominiâ in Romanam ſedem, excogitatâ Johannâ fœminâ, cum circumſtantiis gravidationis, partûs; & ſcripto eo commento Romæ, in tantâ luce, ubi ipſe Pœnitentiarius eſſet Pontificis, ac devotiſſimus illi ſedi? Finge tibi ex

ex incerto rumore de Regio partu in *Angliâ* ſuppoſito, aliquem *Gallis* infeſtum id ipſum propalare de regio Delphino, per fraudem iſti Genti obtruſo, cujus tamen nulla unquàm fama, nullus anteà teſtis extiterit. Fierine poſſe crederes, ut poſt unîus vel alterius ſeculi decurſum, abiturum illud commentum ſit in hiſtoriam, adoptandam ipſis Gallis, ac principibus in eâ Gente Hiſtoricis, æmulis aliàs gloriæ ſuæ Gentis, ſuorumque Regum? Quinimò futurum, ut illius Pſeudo-Delphini, qui nunquam fuiſſet in naturâ rerum, tradatur aliquando in Regiâ ipſâ Francorum, à Miniſtris Regiis, & nomen, & tempus nativitatis, & educatio, & ſi quæ aliæ ſunt circumſtantiæ? Ne ipſe credat Judæus apella, nec illi quidem qui gryphes equis jungere didicerunt. 4. Inſuper precarium illud omne Bellarmini eſt, videlicet *remanſiſſe tamdiu famam &*

opinionem de fœminâ Pontifice, & Pontifice univerſali; nempè ex paucis illis verbis in literis Leonis de Patriarchâ quodam Conſtantinopolitano fœminâ. Undè hariolatus iſtud Bellarminus eſt? Quis hæc præter Purpuratum Jeſuitam? Et quando Romæ Conſtantinopolitanus audiit Pontifex ſimpliciter, vel Pontifex univerſalis, ut exindè vulgatum Romæ fuerit, *Pontificem univerſalem fuiſſe fœminam?* 5. Quæ idem Bellarminus de *Martino Polono*, qui *primus ſcripſerit* Papam fœminam, ex *incerto* hujuſmodi *rumore*, antè diſcuſſum fuit. Habuit ex Onuphrio Panvinio, ex his reliqui, & ipſe Mabillonus. Legantur quæ nos ſuprà ad hujus aſſertum, Paragrapho XIV. Et ſuccurrat commodum Clariſſ. Blondellus, dicto loco: *Nec Martinus primus, nec ex incerto rumore, ſed ex antiquorum Mariani, Radulphi, Othonis, Galfridi, Go-*

de-

defridi, &c. *teſtificatione, Papiſſa aſſertor fuit.* Appoſitè & ingenuè, ut virum ſummum decuit.

XXXVII. Baronius ſalutem nullam ſperans, in hoc Infallibilitatis & Succeſſionis Pontificiæ naufragio, ex Bellarminianâ illâ tabulâ, ut ſcilicet crederentur Latini Chronographi tranſtuliſſe ſeriò in hiſtoriam, & torſiſſe in Romanam ſedem, cavillum minimè ſerium Leonis IX. adverſùs Conſtantinopolitanos, quod ne ipſi quidem Græci, ne ipſe Michaël Cerularius vel Leo Achridenſis commiſſi cum Leone IX. in iſtam retorſiſſent, ad tabulam aliam præſidiumque confugit. En Baronianum inventum, acclamaturis poſt Cæſarem pleriſque ſcriptoribus, ipſo nuper Lud. Maimburgio, εὖγε καλῶς. Nempè Johannem VIII. fœminam non Johannes *decimus*, ut voluit Aventinus, non ejus nominis *undecimus*, vel etiam *duodecimus*, ut alii,

pepererunt, ſed Johannes *nonus* ſucceſſor Hadriani II. ab Anno DCCCLXXII. Decembri menſe, ad annum DCCCLXXXII. eodem menſe, quo locum fecit Marino. Is Johannes fuit, qui [a] *ob nimiam animi facilitatem & mollitudinem, abjectâ penitùs omni virilitate, fractus animo, ſacerdotalis conſtantiæ expers, atque robore enervatus, non Papa (ut Nicolaus & Hadrianus) ſed Papiſſa fuerit contumeliæ loco dictus; utpotè qui nec reſiſtere ſciret Eunucho, quique vinceretur à Semi-viro, non Vir ſed eſſet Fœmina potiùs nuncupandus.* Et ſic factum, ut *nomen contumeliæ tranſierit (poſteris rerum inſciis) in veritatis opinionem, atque id à pluribus decantatum fuerit, Johannem* VIII. *fuiſſe fœminam, ſicque jactata vulgò invenerit eo modo locum fabula. Ejuſmodi planè ſcommatibus proſcindi ſæpè ſolere, levioribus de cauſis, Romanos Pontifices à maledicis & otioſis, quis Romæ verſa-*

a *Annal. Bar. T.* x. *ad A.*879. *N.* v.

tus

tus ignorat? Nec *maledicos tantùm*, addit ille, *ſed & ſapientes atque prudentes provocaſſe adverſum ſe Iohannem Pontificem, quæ dicentur inferiùs demonſtrabunt.* Hæc de Johannæ fœminæ per errorem ſuppoſitione Purpuratus.

XXXVIII. Advertat modò Lector, quæ ſit Baronii ſeu in affirmando fiducia, ſeu in faciendo fuco induſtria. 1. Eſt ingenioſum iſtud commentum ex altero natum, nempè ex errore Erphordienſis Chronographi, Anonymi ſcriptoris, medio ſeculo XIII. qui aſſerturus[b] *Papam mulierem*, nomine *Iohannis octavi*, tranſtulit imprudens ad Johannem nonum, qui *ſub Rege Carolo* Craſſo *celebraſſet Synodum in Herfordiâ, Hildeberto exiſtente Archiepiſcopo Moguntino*, Anno D. DCCCLXXX. Hinc occaſio data Purpurato ſcriptori excogitandi quæ in ſpeciem mollia & fœminea in hoc Johanne viderentur,

[b] *Chron.* C. VII.

undè *mulier* dici per jocum potuerit. Licet iſtud in mentem nec Onuphrio, nec Aventino, nec Ræmundo, nec cuiquam antè Baronium, veniſſet hactenùs. 2. Quicquid ille tùm de *abjectâ omni virilitate* à Johanne IX. qui ſe *vinci ab Eunucho & Semi-viro* paſſus eſſet, tùm de *Papiſſæ* natâ hinc appellatione, qualiter *contumeliæ loco fuerit dictus* iſte Johannes, ſunt hæc cenſenda in fabulis, veri nihil, omnia falſa. Non Eunuchus unquàm Photius, ſeu puterur fuiſſe à Naturâ deſtitutus, ſeu ab Hominibus aut à ſeipſo vim paſſus, vel ferro, vel pharmaco, ſeu à Medicis ob ægritudinem aliquam eviratus. Supponit hoc quidem perpetuò Baronius, quoties is de Photio, uti de Methodio Conſtantinopolitano aliiſque precariò referunt, tacentibus Photii ſcriptis, Epiſtolis, Vitâ, Adverſariis, Actis ipſis anti-Photianis. Non etiam conſenſus Johan-

hannis Papæ in reſtitutionem Photii, poſt acceptas à ſe *Baſilii* Imperatoris literas, ſed eâ lege ut *Bulgari* Romanæ Eccleſiæ ſubjicerentur, ipſeque Photius *gratiam miſerationemque* Romani Pontificis agnoſceret, mortuo jam Ignatio, non (inquam) conſenſus ille, poſt habitam Romæ Synodum Anno DCCCLXXIX. vel improbatus Romanis fuit (quos uno ore, *uno conſenſu, unâ concordiâ* iviſſe in eam reſtitutionem, teſtatur in Epiſtolis Johannes) vel re ipſâ effœminati quicquam habuit. Imò magnum prudentiæ in hoc Johanne, promovendæ concordiæ, ac ſubmiſſioni qualicunque Orientalium, moderationiſque argumentum fuit Non denique ab ullo ejus ævi ſcriptore, ſeu vivo Johanne, ſeu relictâ jam ſucceſſoribus ſede, ut Hadriano III. Stephano VI. Formoſo &c in Photium efferatis, uſquàm legitur dictus per con-

ta-

tumeliam fuiſſe iſte Pontifex *Papiſſa*, aut *Fœmina*. 3. Quæ jam abjectæ virilitatis, inconſtantiæ, mollitiei, accuſat Baronius, alibi adſcribunt paraſiti Romani, nec invito Baronio, non tam Johanni quàm prævaricationi Legatorum Johannis, qui *contrà Apoſtolicam præceptionem egiſſent.* Multus in his eſt præ cæteris Leo Allatius, in Libro de *Octavâ Synodo Photianâ*, Romæ edito, *Capite* III. & aliquot ſequentibus. *Falſiſſimum*, inquit iſte, *reſtitutionem Photii literis Iohannis confirmatam*, falſandis nempè à Photio. Undè *Acta* ejus Synodi Conſtantinopolitanæ VIII. in quâ reſtitutus eſt Photius, præſentibus legatis Johannis, premunt hac parte quoad poſſunt Gnathones, ſolo titulo in Tomis Conciliorum expreſſo; quemadmodùm & Johannis *Epiſtolas* à Photio ipſo interpolatas eſſe contendunt, ipſaque Acta Synodi VIII *portentoſis mendaciis &*

mon-

monſtruoſis falſitatibus eſſe mixta. Adi cùm Allatium, tum quoque Baronium ad Annum DCCCLXXIX. [c] & Tomum IX. Conciliorum editionis noviſſimæ. Ac de his nos pluribus Tomo II. [d] Introductionis Hiſtoricæ majoris. 4. Undè meris præſtigiis illudit modò Cardinalis, quando *Iohannem* inducit occaſione concordiæ cum Photio, mollem, enervatum, ſemi-virum, indignum ſacerdotio; *Nicolao* contrà, & *Hadriano* II. ob tyrannidem in Photium & in Græcos exercitam, adſcribit maſculum robur, & viriles animos. Si quæ in Johanne *inconſtantia* & *levitas* accuſanda eſt, ea fuit quâ reſcidit priora ſua novâ (qualem urgent) damnatione Photii, poſtquàm falſum ſe expectatione ſuâ intelligeret. Aliàs conſenſio pro eo reſtituendo; ſub iis conditionibus quæ cederent in commodum honoremque Romanæ Eccleſiæ, *ſi Photius miſericordiam quæ-*

c *Num.* LXXIII. *&c.*

d *Cap.* XI. XII.

quæreret, attribui quidem potuit *lenitati* Johannis, prudentique ſtudio *pacis*, *ac concordiæ* inter utramque Eccleſiam, nullâ autem ſpecie animo muliebri & abjecto, ut hinc *fœmina* dicendus per cavillum fuerit.

5. Sed cavillum ipſe rideat Allatius: e *At leni animo eſt Iohannes, non adverſabimur. Eſto lenis, ideòne & ſtolidiſſimus omnium?* Ideone is, addam ego, fœmina, meretrix, in publico parturiens? Et cur locanda ea inter Leonem IV. & Benedictum III. & quidem antè Photii cauſam natam, quæ demùm emerſit ſub *initia Nicolài* I. quem iſti ſediſſe volunt ab Anno DCCCLVIII? Undè etiam ſcripſêre omnes, Johannem fœminam ſediſſe tantùm annos II. cum paucis fortè menſibus, dum Johannes alter ſucceſſor Hadriani II. ſedit totos annos X.? Quid quæſo utrique *Iohanni* commune, quos nunc componit, ac pro uno eodemque habet Annalium

e *De Syn Phot. C.* III. *pag.* 61.

lium ſcriptor; imò & diſſidens á ſe ipſo Allatius, *Capite* 11. de Synodo Photianâ: *Non videtur ergò mirum ſi ob ſimilem in Photium lenitatem, Iohannem* VIII. *fœminam compellàrunt.* 6. Ubi teſtes Baroniani, vel Allatiani, in quæſtione facti? Nempè *tùm à pluribus decantatum fuiſſe Iohannem* VIII. (qui veriùs *nonus*) *fuiſſe fœminam*; eandemque ità *jactatam fabulam* duobus poſt & ultrà ſeculis primùm *in veritatis opinionem tranſiviſſe.* Quid hariolari eſt ac divinare, vel cerebri ſui commenta teſtimonii loco obtrudere, ſi iſtud non eſt? Et factum quidem iſtud fuiſſet à Mariano Scoto, Radulpho Flaviacenſi, Othone Friſingenſi, Viterbienſi Godefrido, Martino Polono, & reliquis primi ordinis eâ quidem ætate Latiniſque Chronographis aut Scriptoribus? Hi nempè fuêre *maledici illi & otioſi*, quibus adlibuit *ejuſmodi ſcommatibus proſcindere Roma-*

ma-

manos Pontifices? aut qui ex cavillationibus id genus hiſtoriam tanti momenti adſtruere, eandemque inſerere Annalibus temporum, Vitiſque Pontificum, minimè dubitarunt? Sanè fuêre in Imperatoribus, Regibus, & Principibus non pauci, ut in Oriente, ſic Romæ, in Italiâ, Galliâ, Britanniâ, quibus *fœminæ* nomen per contumeliam attributum eſt, nullis tamen indè Hiſtoricis earum Gentium verſuris iſtorum ſexum in dubium, aut aſſerturis pari exemplo reverà *fœminas fuiſſe.* 7. Rectè in Anacriſi Blondellus noſter; ſicubi malè audiit hic Johannes, accidiſſe illud inter *Germanos* Proceres, veriùs quàm Romæ, aut inter Monachos: Quod nempè *calcatâ ſcripti à Ludovico* II. *Imperat. in gratiam Ludovici patrui, conſobrinorumque Germaniæ Regum, Teſtamenti religione, Caroli Calvi temerè partes ſecutus, Italiâ excluſerit legitimos Hæredes, Lu-*

Ludovicum filioſque. Nec tamen mollis Cathedræ iſtud factum fuit, verùm efferentis ſe Antichriſtiano faſtu Pontificis, vertentis jam pedum Paſtorale in ſceptrum Tyrannidis, & Claves Regni Cœlorum in illas Regnorum atque Imperiorum Terræ.
8. Tandem, qui nunc abjectiſſima fœmina eſt, aliis & meretricio partu infamis, *Iohannes* VIII. idem aliàs quotiens extollendus Baronio *f* fuit? Ut qui Pontifex tres ſucceſſivè Imperatores iniquiſſimis legibus conſecravit, Carolum Calvum, dein Ludovicum Balbum, tandem Carolum Craſſum: Qui Ludovicum Imperatorem *auctoritate Dei & S. Petri* abſolvit ab eo juramento quo ſe Adelgiſo Principi Beneventano obſtrinxerat, affirmans illud *nihil Ludovico obeſſe, nec Sacramentum dicendum,* ex Anaſtaſio, Reginone, Annalibus Metenſibus: Qui in *Carolum Calvum* Imperii dignitatem tranſtu-

f Vide Annal. T x ab Anno 873.

 lit,

lit, in præjudicium Ludovici fratris majoris natu, hujuſque Filiorum, interpretatus apud Carolum *ſincerum Beneficium* Apoſtolicæ ſedis: Qui hinc Papas exemit ab eâ neceſſitate ut *inveſtituram* ab Imperatoribus acciperent, ſicut factum ad hæc uſque tempora, etiam ex lege Hadriani I: Qui id effecit ut *ab eo tempore prætenderint Papæ; quod ad ſe pertineret conferre Imperium*, ut ad Annum DCCCLXXVI. Mezeræus Hiſtoricus, ſeu ut prætenderint, *neminem dici valere Imperatorem niſi quem Papa delegerit*; ex Glabro Radulpho Hiſtorico Gallo, edito Francofurti, & apud Ducheſnium: Qui in Epiſt. ad Balbum Regem, *t* auſus eſt ei Regi deferre *vicem Caroli Imperatoris Auguſti, & conſtituere eum à Secretis Conſiliarium ſuum*, intolerando quidem faſtu: Qui *Clericos, Viduas, Pupillos*, teſte Anaſtaſio in ejus Vitâ, ſubtraxit ſeculari juriſdictioni: Qui tot fulmi-

t T. IX. Concil. Ep. Ioh. LXXXVII.

minibus è Laterano vibratis formidabilem ſe reddere ſuſtinuit *Ducibus* Spoletano & Thuſco, ſic αὐτοκεφάλοις nec Romano adhuc ſubjectis, *Ravennatenſi* & *Mediolanenſi*; ità quoque *Formoſo* Epiſcopo Portuenſi, à ſe excommunicato, undè tot poſteà ſunt enatæ lites. Mittimus alia. Ac deſinant poſthac Baronianum commentum reponere, quotquot *Iohannæ Fabulam* imprudentes exſibilant.

XXXIX. Nihil equidem ſagacior aut vero propior eſt conjectura Leonis Allatii, in *Confutatione* quam vocavit *Fabulæ*, curante iteratam editionem Barth. Neuhuſio, homine ad omnes rerum ineptias contumeliaſque verborum proclivi, ex quo à Proteſtantibus defecit. Inducit Leo, ejus Diſſertatiunculæ paragrapho XXIV. ut ex *Francorum Annalibus*, & *Sigeberto*, fœminam quandam *Thiotæ nomine*, *Moguntiaci in Germaniâ res Eccleſiaſticas perturbantem*, *novam*

ſe Prophetiſſam vocantem, uſurpantemque publicè docendi munus, & concionandi. Addit, *hanc multos quaſi Magiſtram cœlitùs deſtinatam ſecutos eſſe*, ſed *re poſteà detectâ, Synodali judicio damnatam fuiſſe.* Quo ità poſito, fabulam ipſe de Papiſſâ in hunc modum comminiſcitur: *Habe, Lector, quod mihi in animo eſt certum, nec ambiguum,* ne divinationem crederes. *Poſterioris ſeculi homines nonnulli, rudes illi quidem & ſimplices,* (Marianus Scotus, Radulphus, Otho, Godefridus &c.) *dùm audiunt inter Leonem & Benedictum, vel ſaltem illo tempore, fœminam quandam Moguntiacam, non tantùm prophetaſſe, ſed & prædicaſſe, obiiſſeque alia munia, quibus ſummi Sacerdotes decorantur, animum à Femellâ avertentes, ad principem omnium magiſtram, Petri Cathedram ſcilicet (cujus id munus eſſe optimè norunt) & à Germaniâ in Italiam, à Moguntiaco Romam, trans-*

tranſferunt. Alii, ſceleſti illi quidem, (Huſſitas voluit, aut Proteſtantes) *malitiosè totum hoc in innocentem Petri thronum traducunt, & Germanicam infamiam honoratiſſimæ Romanæ Eccleſiæ attribuunt.* Iidemque *ut faciliùs fallere poſſint, Iohannam iſtam Anglicam Moguntiacam eſſe volunt, lepidi* ſcilicet *fabulatores.* Næ tu ipſe, Allati, *fabulatorum* audias tuo merito princeps, hoc *illepidus*, quod ſanguine tua omnia eſſe ſcripta, ac felle temperata, vel reſperſa maledictis, appareant! Equidem commento hoc Allatiano non aliud unquàm inſulſius, magiſque abhorrens ab omni ſpecie probabilitatis. Primò de *Thiotâ* ea fingit, quæ nulli Francorum Annales, nullus Sigebertus. Iſti, excerpente Serario Libro I.[b] Rerum Moguntinarum, undè habuit Allatius, *mulierem quandam de Alemanniæ partibus*; Allatius, *fœminam Moguntiacam* dicit. Illi, tur- [b] Cap. 33. p. 129. 130

baſſe Thioram *anno* dcccxlvii. quanquàm Sigebertus notat Annum dcccxlviii. Allatius, turbaſſe *inter Leonem & Benedictum*, id eſt poſt annum dccclv. quo Leonem obiiſſe vellet. Illi, fuiſſe *Pſeudo-prophetiſſam*, vaticinia eructantem, contrà *doctrinas Eccleſiaſticas*, quale vaticinium fuit de *certo conſummationis ſeculi die, eodemque imminente*: Græculus, obiiſſe munia *Summi Sacerdotis*, *uſurpaſſe publicum docendi Munus*, & quæ *ad principem omnium Magiſtram Petri Cathedram* pertinerent; quaſi verò proprium ſit munus Romani Pontificis concionari, prophetare, vaticinari, novas *doctrinas* eructare. Deindè, minùs convenientiæ eſt inter Vatem iſtam Alemannicam, & Johannam Pontificem, quàm inter Aquilam & Noctuam. *Thiotæ* illi nomen, non Johannæ, aut Johannis Anglici: Dogmaturiens illa ſanè, at non docens ex ordine, non in Scho-

Scholâ, non ſecundùm *Eccleſiæ doctrinam*, non cum omnium applauſu, ut de Johannâ tradidêre Chronographi: Nec Sacerdotium illa uſquàm uſurpans, minùs Petri thronum invadens, uti fertur de Papâ fœminâ: Nec prima in fœminis jactatura *Revelationes* Thiota, quales infinitæ in eo ſexu jactarunt, nec diu poſteà Hildegardis, Elizabetha, Brigitta, Catharina Senenſis, Johanna Aurelianenſis Virgo, &c. dum *ſola hæc Iohanna, à condito ævo, ſpecie Viri Pontificatum auſa eſt invadere*, ut Cœlius Rhodiginus[i] Vir minimè ineptus: Neque Alemanniæ aut Moguntiaci fines prior egreſſa, minùs itura Athenas, hinc Romam: Neque ſexum eadem mentita, fœmineo habitu ubique apparens, ac tali ſe Epiſcopis ſiſtens: Non etiam læſæ pudicitiæ, imprægnationis, partûs, uſquàm accuſanda, ſed captati ex vaticiniis *quæſtûs*: Quin eodem anno,

[i] *Lib.* xiv. *Cap* 1.

no, videlicet DCCCXLVII. Synodali jucicio damnanda, ac *publicis cædenda flagellis*, ex iiſdem Annalibus, dùm Johanna placidè Papatum tenuit, biennio circiter, poſt amotum jam Leonem IV. repentino caſu intercipienda. Et fuiſſet Marianus Scotus, ejuſdem Diœceſeôs Monachus, aut ſi vis fuiſſet Radulphus, qui *Fuldenſis* Monachus eſt Sixto Senenſi, hinc Sigebertus, Godefridus, Otho Friſing. Martinus Polonus, &c. fuiſſent hi adeò *rudes* & *ſimplices*, vel *ſceleſti* & *malitioſi*, ut ex hujuſmodi pſeudo-Prophetiſſâ, delirante intrà Moguntiaci fines, mox verò deſiturâ inſanire, obſcurâ illâ, vixque uni aut alteri Chronographo memorandâ, extunderent Papam Romanum, Johannis VIII. nomine, anteà Johannem Anglicum, ſub virili habitu fœminam, ſeſſuram Romæ inter Leonem IV. & Benedictum III. cum circumſtantiis reliquis, quæ nihil profe-

fectò ad Thiotam? Et iſta quidem propinat Leo tanquam quæ *ſibi eſſent in animo certa, nec ambigua.* Prout nempe alii ſunt oculi τ͂ λαγ͂ *leporis*, alii τ͂ κȣκȣϐαγίας *ululæ*, familiari Græculis ſuis diverbio. Ex uno diſce cætera, ac fidem Allatii intellige, *Fabulam confutaturi de Johannâ Papiſſâ.*

XL. Nondum vaniſſimis commentis finis eſt, ut ipſa credatur Johanna commentum eſſe. Prodiit poſt omnes alios Sorberius Gallus, ex Reformato Pontificius, qui Hippocrateæ quam profitebatur artis fines egreſſus, modò Philoſophi, modò Critici, modò Theologi laudem inter ſuos affectavit. Hic in eo Libello quo ſuæ ad Catholicos defectionis momenta expoſuit, citante Cl. [k] Mareſio, aliam Johannæ noſtræ vidit originem, præeunte illi, ut infit, Suarezio Epiſcopo Vaſionenſi, Viro à peritiâ rei Antiquariæ & Genealogicæ

[k] *Papiſſa Reſt. pag.* 21.

* *Tom. 2. p. 34.* in * Itinerario Jac. Sponii laudato. Supponit primò quàm ineptiſſimè, *Ranulphum* ab Higeden, Ceſtrienſem Monachum, ultrà medium Seculum xiv Polychronicon ſuum adornantem, fabulæ Johanninæ auctorem eſſe, qui tamen & Martinum Polonum teſtem adduxit, & Mariano Scoto tribus propè Seculis recentior fuit. Tùm fingendi occaſionem huic Ranulpho natam eſſe putat, ex ſchiſmate inter Johannem xxii. ſedentem Avenione, & Nicolaum v. anteà Minoritam Petri Corbarii nomine, olim conjugatum, uxore illi *Iohannâ* Matthæi de Corbario filiâ, quâ *palàm reclamante Religionis habitum* aſſumpſerat, ut refert Spondanus ad Annum mcccxxviii. Nempè hinc accidiſſe ait Sorberius, ut per jocum diceretur, *Iohannem quidèm Papam Avenione ſedere, ſed Iohannam Papiſſam* (uxorem ſcilicet Nicolai v. Petrus Corbarius quum eſ-

eſſet) *in Italiâ eſſe.* Habes Johannæ Papiſſæ fabulam, ex dicterio illo in Nicolaum v. Ranulphi tempore vulgò jactato. Auctorem verò communis illius pervulgatique dicterii, *ſedere Romæ Iohannam Papiſſam*, quum ſederet Nicolaus favore Ludovici Bavari, cave credas proferri aliquem. Nihil hujuſmodi Chronica, nihil Vita Johannis xxii. aut hiſtoria Nicolai. Nec ſanè marito convixit ea Johanna, ſeu Minoritæ, ſeu dein ad Papatum evecto. Nulla hujus *Iohannæ* mentio in prolixâ enumeratione geſtorum omnium Corbarii, Avenionem ducti coràm Johanne xxii. Pontifice, Anno MCCCXXX. apud Villanium, Maſſonum, Bzovium, Ciaconium, Spondanum, aut Waddingum in Annalibus Minoritar. Et quis non alluſionem intelligat ad eam *Iohannam*, quæ *Papiſſa* fuiſſe ferebatur, inter Leonem iv. & Benedictum iii? Undè etiam illa

Io-

Iohannæ retroactio, à temporibus Johannis XXII. ad tempus quod Leonis IV. obitum proximè excepit, annis antè *quingentis*? Quin annon ille ipſe *Iohannis* XXII. ſuppoſuit fuiſſe aliquando *Iohannem* VIII. ipſiſſimam quam aſſerimus Fœminam? Nam eâ expunctâ dicendum fuiſſe Johannem XXI. uti anteceſſor Johannes dicendus fuerat *vigeſimus*, jam [l] ſuprà obſervatum eſt, aſſentiente quoque Blondello.

l Num. XVI.

XLII. Quæ cùm ità habeant, nullam prorſùs cuſæ hujuſmodi fabulæ, qualem vellent eſſe *Iohannis fœminæ Papatum*, originem ex facto aliquo hiſtorico, quod Marianum & Scriptores cæteros in errorem induxerit, conjectari poſſe vel minimâ probabilitatis ſpecie, ac ludibrium modò debere quicquid Aventinus, Onuphrius, Bellarminus, Baronius, Allatius, Labbeus, Mabillonus, Sorberius, & qui ex iſtis ſapiunt, in medium

dium

dium produxerunt, ſtat hactenùs in ore tot Teſtium, propriam turpitudinem retegentium, mediâ in Urbe atque Orbe Papali, inconcuſſa veritas, tot facti documentis præſidiiſque munita. Invadenda nunc eſt velut cauſæ totîus Acropolis, in quam recipiunt ſeſe quicquid eſt Confutatorum Johannæ, non uno his propugnaculo inexpugnabili credito. Nec iſtud mancipatis modò Papali cauſæ quos dixi ſcriptoribus, ſed ipſi quoque Johanni Launoio in Epiſtolis, & in noſtris Davidi Blondello, M. Zwerio Boxhornio, Tim. Geſſelio, Guil. Cave, pluribus aliis eximiæ doctrinæ Viris, quorum authoritate abripitur hodie quicquid ferè Criticorum eſt in re hiſtoricâ. Opponunt igitur ſuperioribus quos aſſeruimus prolixè Teſtibus, quæve adſtruximus haud perfunctoriè documentis, trinam defenſionis arcem. Prima eſt, ſilentium Adverſariorum

Ro-

Romanæ Eccleſiæ, quale eſt *Græcorum* illud, ac in ſpecie *Photii* Patriarchæ, contemporanei Benedicto III. Nicolao I. & aliquot ſucceſſoribus. Altera, ſilentium *Anaſtaſii Bibliothecarii*, Johannæ ſi quæ fuit æqualis, qui non modo Papam fœminam neſciat, inter Leonem & Benedictum, ſed ea etiam referat à morte Leonis, quæ Johanni VIII. locum prorſùs nullum faciant. Tertia, ratio *temporum*, ac Chronologicus calculus annorum, menſium, dierum quibus ſinguli antè & poſt Johannam Pontifices ſederint, collatis annis Lotharii Imperatoris, & Filiorum; quo fit ut falſi arguantur Marianus, Martinus, & cæteri, qui *biennium* & ampliùs Johanni VIII. fœminæ attribuunt, poſt exceſſum Leonis IV. antè electionem Benedicti III. Cui calculo cumprimis etiam inſiſtunt Leo Allatius; David Blondellus, Joh. Launoius,

Phil.

Phil. Labbeus in *Cenotaphio* quod dixit *Iohannæ*, & ex his alii.

XLIII. Ac de *Græcis* primò ſcriptoribus dicendum eſt, quâ parte pæana canit Allatius, erigitque trophæa, ex *Monumentis* ſcilicet *Græcis*, in *Confutatione Fabulæ*, Romæ primùm editâ Anno MDCXXX. dein [m] ſemel iterumque recuſâ. Non enim cauſari potuit ſilentium, in Exoticis Chronographis, vel *Arabum*, vel *Iudæorum*. Non Arabum illud, qui Papalis ſucceſſionis, procul in Oriente, afflictiſſimis rebus, ignariſſimi fuêre; teſte Eutychio Batricide in Annalibus, [n] Tomo II. ubi de Chalifatu Al. Manſuri: *Anno ejuſdem primo conſtitutus eſt Theodorus Paritarcha Conſtantinopolitan. qui annos* XXVI. *ſedit, dein obiit. Non autem ſcire mihi contigit nomina Patriarcharum Conſtantinopolitanorum, à tempore quo mortuus eſt Theodorus, ad hoc uſque quo Librum compoſui; ut nec Pa-*

m *Amſtel. A.* 1645. *& inter Symm. A.* 1653.

n *Pag.* 400, 401.

Patriarcharum Romanorum, à tempore Agabii (Agathonis) *Patriarchæ Romani*, imperante Conſtantino Pogonato, *nec quid de ipſis narretur.* Idem de Gregorio Abul-farajo dicendum eſt, Malatienſi ad Euphratem Medico, eoque Chriſtiano, Hiſtoriam Univerſalem producturo ad Annum Hegiræ DCLXXXIII. id eſt Æræ vulg. MCCLXXXIV. ſed ignaro ferè rerum Occidentis, in ſpecie Romæ Papalis. At non tacituri Judæi, inſerturi omninò ſuis Chronicis Papam Fœminam. Non ſiluit Abraham Zachut, circà Ann. MD. auctor Libri ° Juchaſin, nempè בימי הקיסר לאתאריו היה יואן פפא אשר היתה אשה חכמה *in diebus Cæſaris Lotharii vixiſſe Iohannem Papam, qui fuit mulier ſapiens* &c. & reliqua quæ ſpectant ad ejus puerperium, ad declinationem viæ ducentis אל היכלם *in Baſilicam eorum* Lateranenſem, & ad explorationem ſexûs, אם זכר אם נקבה *utrum mas ſit an*

° Pag. 146.

an fœmina. Idem poſteà Auctor Zemach David, qui refert ad annum Lotharii Cæſaris XIII. id eſt Æræ Chriſtianæ DCCCLIII. *p* conſonans in reliquis cum Martino Polono. Et eadem ferè Auctor *q* Schalſcheleth-Hakkabbala, ſed breviùs, tacitis iis circumſtantiis quæ ſunt de obliquatâ viâ; & attrectatis genitalibus, referenſque ad annum הרע״ח לחרבן DCLXX. *ab Excidio*, parachroniſmo Judaico. Sed de Græcis modò videamus, omneſne Johannam Papam, quod contendit Leo, alto ſilentio prætermiſerint? Nec enim parcituri videntur fuiſſe hac parte Romanæ Eccleſiæ, ſiquidem ſediſſe Johannam aliquam credidiſſent. Ac de ſilentio *Photii Patriarchæ*, omnium acerrimi Latinorum Adverſarii, qui *ad defectionem contrà Romanos Pontifices omnes compelleret*, non conſtare modò videtur, ſed eundem etiam, in enumerandis Pontificibus Romanis il-

p Parte II. pag. 55.

q Pag. 110.

lius temporis, non ſemel *Leoni* IV. *Benedictum* III. *ſubdere*, ut ſucceſſorem immediatum Leonis. Verba refert Allatius, *Num.* XI. & XII. quæ reponit ex eo Blondellus[r] Anacrita. Nec negari poſſit Allatio, de Johannâ ne voculam legi apud *Metrophanem Smyrnæum*, *Stylianum Neo-Cæſarienſem*, Nicetam *Paphlagonem*, nec apud quoſdam *Anonymos*, qui de divortio vel defectione Latinorum, neque in *Breviario* (quod citat Allatius) Synodi VIII. Conſtantinopolitanæ, palàm à Conſtantinopolitanis *affixo in Embolo ſeu Porticu magnæ Eccleſiæ*, primo Formoſi anno. Imò verò omnes illos, ut leguntur citanturque hodie, Benedictum III. ſtatim poſt Leonem inducere, hinc Nicolaum, Hadrianum, Johannem, Marinum, &c. urget vehementer *Confutator Fabulæ*, poſt Florum. Ræmundum, aut ſi vis Richeomium Jeſuitam, Bellarminum, Serarium,

[r] Pag. 26. 27.

rium, & gregales. Addit Leo ſilentium *Barlaami*, qui poſteà Hieracenſis Epiſcopus, *ſ qui multis ſcriptis editis Romanam Eccleſiam deprimere conatus ſit*, *taceat* tamen, in citato Libello, *injuriam hanc Iohannæ fœminæ ſive calumniam.* Mox taciturnitatem miratur *Hiſtoricorum Græcorum*, quales Cedrenus, Zonaras, Nicetas, &c. *qui ferè omnes Romano nomini immeritò infenſi fuerint, at fabellæ hujus nullam mentionem fecerint*, ſic ille. Tandem urgetur ſilentium *Michaelis* III. Imperatoris Conſtantinopolitani, filii Theodoræ, commiſſi cum Nicolao Pontifice; *nec Romanæ ſedis dedecora tacituri.* Qui etiam cavillo quodam jactarit aliquando, *mihi Theophilus, Cæſari Photius, Chriſtianis Ignatius factus eſt Patriarcha*; additurus ſanè, (*ſi Iohanna illo tempore in throno Petri ſediſſet) & Romanis* Patriarcha *fœmina.* Hæc Allatius, eo ſuorum ap-

ſ Inter Symm. p. 430.

O 2 plau-

plauſu, ut de *profligatâ Fabulâ*, *etiam ab ipſis Hoſtibus ſumptis argumentis*, gratulati eidem ſint, profuſis editiſque laudibus, Antonius Caracciolus, Bartholomæus Vecchius, Franciſcus Molinus, Johannes Thuilius, Martinus Sandellius, Laurentius Pignorius, Franciſcus Marinus, Aubertus Miræus, Phil. Labbeus, Sylveſter Petraſancta, Ferdinandus Ughellus, Floravantes Martinellus, Melchior Inchoferus, Bartholdus Nihuſius, & ſi qui plures. Nunc poſtquàm Allatianum, de Thiotâ Moguntinâ in Johannam Papiſſam verſâ, commentum ridendum omnibus ingenuis nuper dedimus, age ducti è *Monumentis Græcis* argumenti vim experiamur!

XLIV. A *Photio* ordiendum, Viro omnium ſuæ ætatis conſummatiſſimo in omni genere literarum, commiſſo & ſcriptis & factis cum Romanâ Eccleſiâ, neque uno Pontifi-

ce,

ce, indè à Nicolao I. poſtquàm in Patriarchatu conſtitutus Anno DCCCLVIII. inductu Bardæ Patricii, mox Cæſaris, nec diu poſtea firmatus in eodem fuiſſet, præſentibus etiam legatis Nicolai, in Synodo primâ Conſtantinopolitanâ Anni DCCCLXI. Nunc ſi quæ Johanna fuit, recens admodùm quum eſſet rei memoria, & oppidò ignominioſa Romanæ ſedi, vix potuit eam ſiluiſſe Photius, totus in exagitandâ eâ ſede, & comprimendo faſtu Paparum. Nihil verò hujuſmodi in relictis à Photio monumentis, ſeu editis, ſeu etiam ἀνεκδότοις, citatis Allatio, imò contraria omnia, ut viſum. Scio defunctos eſſe nonnullos hoc reſponſo, & ipſum Clariſſimum Mareſium, [t] in Examine Quæſtionis: *Non potuiſſe vel Photium, vel qui ejus partes ſequebantur, hoc probrum objicere Romanæ ſedi, quod per errorem Mulier mentita Virum ad Papatum promota* fuiſ-

[t] *Contrà Blond. p.* 47

fuiſſet. Nempè *cùm ipſe Photius Eunuchus palàm eſſet , & per Canones veteres irregularis* ; ille autem *vitio carere debeat qui paratus eſt dicere in alium.* Hinc cùm *ſuæ irregularitatis hac parte ſibi Photius benè conſcius eſſet , nequiviſſet Semi-vir Mulierem objicere Romæ , quin illud audiret illicò* , Cæcus in luſcum. Sed præterquàm quod haud nova tùm res in Oriente, Patriarcha Eunuchus , quales jam fuerant Nicetas , Ignatius, & ſi fides eſſet Curopalatæ , Methodius deceſſor Ignatii à Petro ipſo pudendis orbatus . abripuit Mareſium noſtrum in errorem, nec paucos alios, auctoritas Cæſaris Baronii , *Eunuchiſmum (*de quo nihil Anaſtaſius, Nicolaus, Hadrianus, Nicetas David , & anti-Photiani ſcriptores *)* falſò & ubique affricantis Photio. Idque ex [u] *Epiſtolâ* quâdam , tanquàm ad Photium ſcriptâ , quæ veriùs fuit Photii ad Johannem Patri-

u *Annal T. x ad Ann.* 868. *N* XLV. XLVI.

tricium & Sacellarium, dicendum Ἄττιδα, Γάλλον, & *ἀνδρόγυνον*, quæ Epiſtola eſt ordine XLIX. inter Pho, tianas. Quâ de re jam Rich. Montacutius, Notis ad eam Epiſtolam, etiam Martinus Hankius, Vir Clariſſ. * de Scriptoribus Byzantinis. Nec ſanè is eſt Photius, quem execuiſſe ullum Imperatorem legas; minùs qui ſibi ipſi, quâ fuit doctrinâ, prudentiâ, & animi fortitudine, æmulus Taraſii Proavunculi, manum violentam intulerit, aut qui *cicutæ ſorbitione ſe caſtraverit*, ut *vir eſſe deſineret*, qualiter de Hierophantis Athenienſium Hieronymus, in fine Libri I. adverſùs Jovinianum. Imò ùt *neophytus*, quia antè laïcus, ità *mæchus, adulter*, non ſemel appellandus à Nicolao I. quod, quocunque ſenſu intellexerit, minùs certè in fœminam aut ſemi-virum quadravit, ſi talem credidit Nicolaus. Quare an omninò tacuerit Papam fœminam is Patriar-

* Cap. XVIII. Num III. & ſeq.

cha, & undè, inquirendum eſt paulo diligentiùs.

XLV. Primò ſupponi obſervo ab univerſis, quod fingit Allatius, neceſſariò debuiſſe Photium *feciſſe mentionem hujus mulieris, quæ Papatum ambiiſſet, ſi fuit aliqua; ut medius potiùs diſrumpi miſer maluiſſet, quàm næniam hanc, ità Pontificum gloriæ perniciosam, tacere.* Audio Græculum ſuo more declamantem. Et quàm tragicis ille vocibus, poſt Annalium ſcriptorem, confodit Virum immortalem, tùm in opere de Perpetuâ Conſenſione, tùm in altero de Synodo Octavâ Photiana? Qui verò Photium æſtimant ex propriis ſcriptis, ex Epiſtolis variis, in quibus hic de cauſâ ſuâ cum adverſariis, ex inſigni animi moderatione prudentiâque, quâ etiam oblatæ Patriarchali dignitati quàm accerimè reſtitit, aditæ autem ingemuit, ut is in Epiſtolâ VI. ad Bardam Patricium,

cium, & aliis, næ is ſibi facilè perſuadebit, ſervaſſe Photium moderamen inculpatæ tutelæ, ac peperciſſe quoad potuit perſonis Pontificum, & dignitati Romanæ Eccleſiæ. Cumprimis in errore facti, admiſſo ex ignorantiâ, ab electoribus Johannæ, antè litem ſibi intentatam à Succeſſoribus, qui error nihil attineret ad cauſam Bulgarorum, ad illam Ignatii, & ad motas controverſias, præcipuè *de Spiritu Sancto*, quas recenſet in *Epiſtolâ Encyclicâ* ad Orientales, quæ eſt inter Photianas ſecunda. Certè prudenter alicubi David. *y* Blondellus, retegens Ræmundianæ tractationis nævos, in quâ urgeret iſte ſilentium eorum qui in Nicolaum & Papas ſcripſiſſent, *nullâ Johannæ mentione; Quid ad nos*, ait Doctiſſimus Cenſor? *An quiſquis adversùs Romanam ſedem bellum ſuſcipit, hoc ipſo probra ejus omnia conquirere neceſſe habet, nec ſibi ſatis cavere*

y Anacr. p. 85.

vere dicendus eſt, ſi propriam ſine aliorum contumeliâ cauſam tueatur? Repetit idem aliàs, ad objectum ſilentium eorum qui ſecuti partes eſſent Ottonis I. adverſùs Papam: *Non ſequitur, Papæ adverſati ſunt; Ergo quicquid Romanæ ſedi ſive verè, ſive falsò, objici potuit, reverà objecerunt. Satis fuit Ottonis cauſam propugnare.* Qualiter factum eſſe noverat in cauſis adverſùs Nicolaum I. à Theutgardo Trevirenſi, & Gunthario Colonienſi, ex Annalibus Francorum, & ex Aventini Libro IV. ſic & à Johanne Ravennate, ex ipſo Anaſtaſio in Vitâ Nicolai I. etiam ab Epiſcopis Italiæ in Synodicâ Epiſtolâ, quam habes apud ipſum Annalium ſcriptorem, ad Annum DCCCLXIII. Hi omnes *Nicolai* Pontificis *gravem & intolerabilem tyrannidem, rapacitatem, fucum, factionem, ſubverſionem legum, conſuetudinum Eccleſiæ* &c. ità perſtringunt, ut parcant Ro-

manæ

manæ ſedi, & iis abſtineant quæ ejus dignitatem famamque convellerent. Sed exemplo ſit Photius. Accipit ab Italiæ partibus Synodalem Epiſtolam, [z] *ἀῤῥήτων ἐγκλημάτων γέμȣσαν accuſationibus infandis repletam, κατὰ τȣ̃ οἰκείȣ αὐτῶν Ἐπισκόπȣ contrà proprium Epiſcopum*, id eſt contrà Nicolaum, jam tùm commiſſum cum Photio. Accedunt de diverſis aliis locis literæ, *τραγῳδίας ἁπάσης καὶ μυρίων θρήνων γέμȣσαι, tota tragicis leſſis, & lamentis ſine fine, repleta.* Interim nuſquam apparent illæ literæ, inter Photiana monumenta; undè colligit doctiſſimus Auctor Notarum in Photii Encyclicam, *Photium non fuiſſe tam inimico animo ſive in Nicolaum, ſive in Romanam Eccleſiam, quàm paſſim Baronius tragicè exaggerat.* Et ſanè ſat aliundè erat accuſationum, ſive adverſùs Pontificis Nicolai, dein Hadriani II. tùm Johannis IX. immanem tyrannidem; ſive ad-

[z] *Photii Epiſt. p. 59.*

adverſùs innovationes & heterodoxias Romanæ Eccleſiæ, quas inter ex mente Græcorum præcipua fuit de additamento ad Symbolum, ut nihil neceſſe fuerit exprobrare Photium eam Fœminam quæ fuiſſet ex errore electa, nec moleſta Græcis, aut Cõnſtantinopolitanis. Idem judicium eſt de expoſtulationibus Michaëlis Cerularii Patriarchæ Conſtantinopolitani Seculo XI. quæ ut acerrimæ in errores Latinorum, v. gr. de Proceſſione ex Filio, de Azymis, de Jejunio Sabbathi, de jejunandi ratione in Quadrageſimâ, de eſu Suffocati, de Barbis abraſis, de prohibito Matrimonio, de variis Ritibus Rom. Eccleſiæ, deque violentiâ & fraude Legatorum miſſorum ex Italiâ, &c. ut liquet ex Epiſtolis quæ ſuperſunt, apud [a] Baronium, & nuper apud [b] Cotelerium, ità procul fuêre ab inſectandis Papis, aut *conquirendis probris* Romanæ ſedis, aut improbandâ

a *ad Ann.* 1503. 1504

b *Monum. Græc.* T. II.

dâ ſucceſſione, Michaële etiam magnâ cum modeſtiâ & humilitate locuto de Leone IX. Quin perſonale magis Photio litigium fuit, cum iis qui ſe acerbiſſimè perſequerentur, maximè in Oriente; quæſitâ & cum his, & cum Romanis Pontificibus, Nicolao I. (ſub cujus extrema ejectus fuit) dein & Johanne IX. conciliationis viâ, ſub hoc Papâ tandem ineundæ. Adde *φιλικείαν* Photii in acerrimos etiam inimicos aliis multis exemplis comprobatam. Cui non ſemel expreſſæ fuerunt ad Deum Opt. Max. pro iiſdem preces, quas etiam emitteret *ἀδιαλείπτως indeſinenter*, ut ex Epiſtolis diverſis Photii ad Bardam Magiſtrum, ad Manuelem Patricium, & aliis, videre eſt. Quomodò is Anaſtaſium Bibliothecarium, quo nemo in Photium iniquior, in datâ ad eum Epiſtolâ, quæ eſt CLXX. etiam in *amicorum* ordine cenſet. Hinc & vibrata in ſe anathe-

themata gloriæ duxit, quæ *ἀθάνατον δόξαν ἀντὶ ποινῆς* [c] *immortalem gloriam loco pœnæ* ſibi procurarent; & paratus haud ſemel fuit, antequam ejiceretur, Patriarchatu ſe abdicare, gaviſurus *ἐν τῷ ἐλευθερωθῆναι τοῦ ζυγοῦ καὶ τοῦ φορτίου τούτου*, [d] *ſi iſto jugo atque onere liberaretur.*

XLVII. Secundò, ſupponitur pari fiduciâ quod ſaltem apud æquos rerum arbitros *obſcurum dubiumque manebit*, videlicet nuſquam injeciſſe mentionem Photium Papæ nuper fœminæ. Nec evincunt ſatis; ſeu hodierna Photii ſcripta, quotquot ſunt ab interitu vindicata, ſeu quæ ex Vaticanis ſcriniis, aliiſve Romæ aſſervatis, proferuntur. Plurima enim quæ ex locuplete gazâ Viri tanti prodiêre, ſpeciatim *contrà Latinos*, aut periiſſe omninò, aut inacceſſis loculis eſſe recondita, invidenda publicæ luci, aut pro ingenio Latinorum fuiſſe interpolata, nulli

Do-

c *Epiſt.* cxv. p. 157.

d *Epiſt.* III, p. 66.

Docto obſcurum eſſe poteſt. Scripſiſſe enim Photium benè multa & acerbiſſima, in Nicolaum, in Romanam ſedem, in errores atque innovationes Latinorum, certè teſtatus eſt Anaſtaſius, in Vitâ Hadriani II. Synodus Romana contrà Photium ſub eodem Hadriano, inſerta Actis Conſtantinopolitanæ Synodi Anno DCCCLXIX. Actione VII. dein Baronius in[c] Annalibus, Latina tantum c ad Annos 861. 863. Photii proferens, & ipſe Leo Allatius, citatis ἀνεκδότοις ejuſdem Photii, κατὰ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης. Ubi verò ſcripta illa Photii conſpiciuntur, ſi *Encyclicam* ad Patriarchales ſedes Orientis excipias, quæ in editis *Epiſtolis* ſecunda eſt? Ità quæ idem Photius contrà Latinos de *Proceſſione Spiritûs Sancti* commentatus eſt, & inſeruit Euthymius Zygabenus Panopliæ ſuæ Græcæ *Libro* XII. ea Franciſcum Zinum conſultò omiſiſſe in Latinâ Verſione, monuit jam olim

olim * Uſſerius Armachanus. Qui jam judicium ferri de iis tutò poſſit quæ aut ſiluerit Photius, aut objecerit Nicolao, quocum primò ei lis fuit, nulla autem cum Benedicto, aut Johanna, quicquid aliquando mentiantur? Sanè in editis à Richardo Montacutio Epiſtolis, nuſquam apparent quas inſcripſiſſe dicitur Nicolao I. ac rara ibi mentio eſt Romanæ Eccleſiæ, Paparum ferè nulla. Quas exhibet Baronius literas ad Nicolaum, ad Annum DCCCLXI. Latinæ tantùm apparent, & quales voluit Roma. Planè ut nonniſi ex verſione Humberti Epiſcopi proferuntur literæ Michaëlis Cerularii Conſtantinopolit. & Leonis Achridiæ Archiepiſcopi adverſùm Latinos, ad Johannem Tranenſem, tempore † Leonis IX. interverſis aliis ejuſdem Michaëlis ad Papam ipſum. Sic Acta *Synodi Photianæ*, ſeu *Photii volumen contrà Nicolaum*, *igni ad-*

* De Symb. pag. 30.

† Baron. ad A. 1053. N. XXII. XXIII.

adjudicaſſe Hadrianum II. in ſuâ Synodo, dein apud Græcos urſiſſe, ut ea Acta *penitùs abolerentur, ut igni voranda traderentur, nec ſupereſſet apud quemlibet ex iis omnibus ſaltem unum iota*, docent Tomi [g] Concil. [g Tomo VIII. col. 1093.] Addunt, *ſimiliter de cæteris ſcripturis, quæ Viris jam nominatis Authoribus* (Photio & Michaële) *contra eandem Sedem tempore diverſo ſunt edita, gerendum modis omnibus definimus.* Confirmat Bibliothecarius in Vitâ [h] Hadriani II. *Photii librum* [h Pag. 228, 229 Ed. Reg.] in Nicolaum decreto Concilii Romani fuiſſe *in rogum conjectum*, ac igni penitùs conſumptum; ut & *nefandiſſimi Conciliabuli profanata volumina, quibus contrà ſanctiſſimum Papam Nicolaum ſuſurrâ fauce latraverat, igni combuſta.* Adde ignominioſiſſimas in Romanam ſedem Bardæ Patricii, ut & Michaëlis Imperatoris Epiſtolas, quas fuiſſe initio ſtatim *plenas injuriarum, convitiorum,* &

 in

in Nicolaum ipſum, & in *Romanam Eccleſiam*, *plenas omni pravitate & blaſphemiâ, diffundentes venena*, teſtatur ipſe Nicolaus in Epiſtolâ [i] non unâ. Et Hadrianus ſucceſſor Nicolai, in [k] Allocutione ad Synodum Romanam de Photio conqueſtus: *Putridi gurgitis guttur aperuit, & adverſus ejuſdem regni cæleſtis clavigeri Apoſtolicam ſedem, & præcipuam ac ſummam dignitatem & poteſtatem, linguam ſuam more ſerpentis exacuit; vitam ſcilicet deceſſoris mei beatæ recordationis Papæ Nicolai laceſſere nullo modo metuens, nec nobis, qui ejus vix digni famuli, ut non dicam ſequaces, extitimus, parcere utcunque conſentiens, ſed utroſque maledictis impetere, quantum in ſe fuit, & blaſphemis inficere verbis exiſtimans, falſitatis præſtigias fingere conatus; & neſcio quæ Pythonica eſt ſomnia vel argumenta, compilando procul dubio, commentatus.* Cavit autem ſeriò uterque Pon-

i *Epiſt.* VIII. *ad Michaël.* LXX. *ad Hincmar.*

k *T.* VIII. *Concil. Act.* VII. *col.* 1088.

Pontifex, & Nicolaus & Hadrianus, ne pudenda illa Romanæ Eccleſiæ objecta reregerent, *conſultò prætereunda*, inquit ipſe[1] Blondellus, ſuppreſſis iis literis Michaëlis, & Photii, *quibus eludendis impares ſe ſentirent*. Et quidni, ut ingenuè Vir optimus, *factum inſinuarint* Græci, *quod factum negat Allatius, verbi gratiâ Ioannæ Papatum, ſtuprum, partum?* Advertat Lector, & deſinat Photii aut Græcorum hodierno ſilentio in hac cauſâ commoveri. Ac par ratio fuit hujuſmodi ſcriptorum in defenſionem Photii, & in accuſationem Romanæ ſedis, par fatum quod eorum ſcriptorum, quibus cauſam ſuam egerunt Iconomachi, ſub Leone Iſauro, & Conſtantino filio, ac deinceps. Nam abolita hæc in univerſum fuiſſe omnia ſub Irene, tùm ſub Theodorâ viduâ, & deinceps, ne exceptis Actis Oecumenicæ ſub Conſtantino Copronymo Syno-

[1] *Anacr p.* 39.

nodi, mutilandis atque interpolandis pro arbitrio in Actis Synodi Taraſianæ, quæ vulgò Nicæna II.
m Sect. IV. alibi monuimus, in [m] Hiſtoriâ Imaginum Reſtitutâ. Et quis caveat, in iis ſcriptis quæ ſuperſunt ſub Photii nomine, & quibus pugnat Allatius, pro ſucceſſione immediatâ Benedicti III. à morte Leonis IV. nihil Romæ immutatum, nihil ſuppreſſum, nihil interpolatum, vel etiam ſuppoſitum fuiſſe in iſtis nihil maximo Photio? Qui amabo *Græci*, in iis tenebris quibus immerſus à tot ſeculis Oriens eſt, *de mendacio Latinos arguant*, contendente iſtud alicubi Allatio? Et quid non Romæ auſi, vel in Monaſteriis paſſim, & ubi Inquiſitio viguit, in ſcripta ipſa tot Patrum antiquorum, in recentiora Anaſtaſii, Mariani, Sigeberti, Martini Poloni, Platinæ, ſexcenta alia, etiam in hac cauſâ, ut ſuo loco prolixè demonſtratum, & infrà pluri-

ribus, ubi de Vitis Anaſtaſii? Quàm non ſtetit per miniſtros Aulæ Papalis quominùs ſupereſſet nihil, de totâ Henrici IV. Apologiâ, de Epiſtolis Friderici II. Imperatoris, de reſcriptis Ludovici Bavari contrà Johannem XXII. de Actis tot Conciliorum, ſeu in Oriente, ſeu in Occidente, quæ fuiſſent Papis adverſa, aut Romæ inviſa? Ubique ſpongiæ, pumices, obeli, ſtyli cenſorii, novaculæ expurgatoriæ, gladii Dictatorii. Rectiſſimè Vir magnus, in Indicem Librorum Prohibitorum: *Fraudulentis rabulis non abſimiles, qui è ſacculis controverſiæ exenteratis cauſæ firmamenta auferunt.* Ità quid ex adverſo non auſa eſt Roma per fraudem ſupponere, piam ſemper, quoties in rem ſuam? Nec rei exempla propè infinita, paſſim in ſpecimine noſtro Hiſtoriæ Eccleſiaſt. capiunt hæ paginæ, Doctis omnibus exploratiſſima. Quo factum ut æſti-

maturi Romæ Græcorum ingenium de ſuo, uſurique ſpecie retorſionis Baronius, Bellarminus, Binius, Piphius, Allatius, Labbeus, editores Conciliorum, impias id genus fraudes Græcis improperaverint, ſolâ affirmandi fiduciâ: *Græcos eſſe generaliter corruptores Synodorum*; *in ſextæ Synodi Actis* (in quâ damnatus eſt Honorius Papa) *quamplurima deſiderari*; *complura in iis addita*, *detruncata*; *Synodi octavæ Photianæ* (in quâ is reſtitutus fuit aſſentiente Johanne) *Acta eſſe à Photio ipſo conficta*, *commentitia*, *falſata*; pariter & *Synodos priores contrà Nicolaum*, *& Ignatium*, *nunquàm fuiſſe celebratas*, *ſed planè confictas* &c. & ſi quid his gravius eſt perfidiæ Photii accuſandæ. Eat nunc Allatius, & quæ ſub Photii nomine hodiè extant, dicat intemerata; aut ex Photianis hodiernis ſecurè inferat, ignoraſſe Johannam Photianum ſeculum!

XLVIII.

XLVIII. Denique minimè ſtringunt quæ urget ex Photii ἀνεκδότοις Græculus Leo; nempè ſemel iterumque *Leoni* IV. ſubjungi *Benedictum* III. ut ſucceſſorem, tacitâ Johannâ intermediâ. Nam *immediatam* ſucceſſionem minimè innuunt verba Photii, ut nec illa tot Chronographorum, qui Benedictum III. memorant poſt Leonem, quod *Iohanna non numeraretur*, etſi ea fuiſſet. Nempè expuncto Romæ Johannæ nomine, & irritâ fœminæ ſucceſſione ipſo jure. Quâ de re jam in[n] ſuperioribus non ſemel. Recenſentur ergò Papæ, qualiter æſtimabatur Romæ eorum ſucceſſio, & recenſentur iis locis ubi planè aliud quàm de Paparum ſucceſſione ageretur. Ac planum eſt non cenſeri potuiſſe fœminam in ordine Paparum, quæ fuiſſet per errorem electa. Nihil id ad cauſam Photii, quæ poſt Johannam demùm emerſit, haud moleſtam hinc

[n] *Num.* XI. XIV. *&c.*

Græcis. Sed quis cavebit rurſùm, Photii verbis aut textui nullam vim eſſe illatam? nullum indè Johannem VIII. expunctum? Equidem MSS. Codices citat Allatius; uti paſſim in Opere de Perpetuâ Conſenſione, nobis inacceſſos, atque indè quæ vult excerpit, & qualia Romæ probarentur. Noverat autem legem ab Eulogio Alexandrino ſcriptam, apud
a Pag. 759. Photium a Codice CCXXV: Μὴ δεῖν ἐκ μέρους τὰ συγγράμματα κρίνειν. Μηδὲ ἀποσπαράγματί τινα λαμβάνοντας, διὰ τούτων τὴν ὅλην τοῦ γράφοντος ἐνδιαβάλλειν διάνοιαν. *Non oportere ſcripta dijudicare ex parte, neque fragmenta quædam ſumendo; ex his de totâ ſcriptoris mente judicium ferre.* Ità nec illorum eſſe qui veritatis ſtudio certant, μέρος μὲν διασιωπᾶν, *partem quidem ſilere*, μέρος δὲ ἀποσπῶντας προφέρειν, *partem verò arripientes proferre.* Nec ſine cauſâ Stapletonus, in Authorum Eccleſiaſtico-

rum

rum[p] Defenſione: *Authores qui graviter & cum judicio citantur, ut minimùm excuſi eſſe debent, & hujuſmodi qui in omnium manibus verſentur*; certè qui omnibus pateant, cumprimis in controverſiis facti. [p] *Lib. III. C XIX. Sect. 13.*

XLIX. Num validius præſidium ſit Leoni Allatio in cæteris *Græcorum monumentis*, ſeu hujus ſeu proximæ ætatis, expendendum ſupereſt. Principio, exploratum eſt iſtorum quoſdam, odio Photii Conſtantinopolitani, quo tempore de ejus Patriarchatu, deque indictis in ejus cauſâ Synodis, fervebat controverſia, palàm cum Nicolao, Hadriano, Johanne, & ſecutis Romæ Pontificibus, conſpiraſſe, patrocinatos cauſæ Latinorum, & Ignatio ſemi-viro, eoſdemque de Photio multa ſtrenuè eſſe calumniatos. Non iſti ergò qui, in horum Pontificum aut Romanæ Eccleſiæ contumeliam, Johannam fœminam cum probro memorarent,

quæ vivere deſiiſſet antè belli Photiani exordia. Undè Benedicti ſolius apud iſtos mentio poſt Leonem, nec tamen, quod Allatius de ſuo apponit, tanquàm *immediati* ſucceſſoris. Inter eos fuit *Metrophanes Smyrnæus*, qui ſedit in Synodo Anti-Photianâ Anno DCCCLXIX. laudibus tollendus Nicolao Papæ Epiſtolâ VIII. uti viciſſim Nicolaus & Hadrianus efferendi in Metrophanis Epiſtolâ, inſertâ Actis Synodi Conſtantinopolitanæ, quam ſolam Romæ Oecumenicam & Octavam appellant. Hinc & ipſi Baronio ad Annum DCCCLXX. efferendus Metrophanes ut *vir inſigni Orthodoxiâ ſpectatus*, multis quoque prædicandus Leoni Allatio, Matth. Radero, & ſimilibus ſervire doctis. Jungendus eſt *Stylianus Neo-Cæſarienſis* in Euphrateſiâ Epiſcopus, membrum pariter Synodi adverſùs Photium coactæ, poſteà & cum Stephano VI. Pa-

Papâ conſpiraturus, ex vulgatis ejus ad Stephanum Epiſtolis; dein & cum Johanne IX in cujus Epiſtolâ commendatur apud ipſum Baronium, ad Annum DCCCCV. N. X. *tanquàm qui nunquàm à matre ſuâ S. Catholicâ & Apoſtolicâ Eccleſiâ Romanâ declinare voluiſſet.* Adi Baronium, & Conciliorum [r] Tomum VIII. Editionis noviſſimæ. Atque hos cum Romanâ ſede in Photium conjuratos, idque pro Patriarchâ Eunucho, quales aliquando *fœminas* dixit Roma, mirum Davidem quoque Blondellum iis accenſere *qui adversùs Iohannam ſtare videntur*, quia ſcil his ſilentio tranſmiſſam. Nec aliud de *Nicetâ Davide Paphlagone* judicium eſſe debet, quem objectat etiam Allatius. Nam & hic juratus Photii adverſarius fuit, Ignatii ſemi-fœminæ adorator, in cujus *Vitâ* à ſe ſcriptâ, inſerendâ Conciliorum Tomis, adulatur fœdè Nicolao & Hadriano, idem-

r *Col.* 1385. 1397. 1409.

idemque Baronio *ſcriptor fidelis & verax*. Et hic Romanis Pontificem fœminam exprobaſſet? Aut ex Nicetâ petenda annorum ratio fuerit, qui fluxerint ab Anno I. Leonis, ad Annum I. Nicolai, ſcilicet *ſ undecim* tantùm anni, ſecludendæ Johannæ? Ac benè eſt hanc quam quærit elabendi viam Allatius præcludi ab ipſo *t* Blondello, negante ex calculo Nicetæ confici poſſe; nullam fuiſſe inter Leonem & Benedictum Johannam. *Hujus conſequentiæ laqueis quo modo conſtringantur, qui ex* XI. *illis annis, partem Leoni, partem Ioannæ, partem Benedicto decidendam autumant, non video. Quid enim* (addit Vir ille) *ſi* octennium *non expunxerit Leo, quæ Mariani ſententia eſt? Quid ſi, ex Vrſpergenſis mente*, eodem *quo electus eſt* anno *deceſſerit Benedictus? Quid ſi, prout volebat Krantzius, anno* ſecundo *nondùm expleto, in partu perierit Ioanna?*

ſ *Allat. Confut. Fab Num.* XVIII.

t *Anaer p.* 34. 35.

L. Nec

L. Nec magis conſtringunt quæ profert Allatius ex *Breviario* Synodi VIII. tempore Formoſi producto à Conſtantinopolitanis, in quo recenſiti Pontifices *Leo, & Benedictus, & Nicolaus, qui Gregorium* Syracuſanum *anathemate damnaſſent*, à quo Photius fuiſſet conſecratus; tùm & *novem Romani Pontifices* ἐννέα πρόεδροι τῆς Ῥώμης, qui Photium ipſum anathemate feriiſſent, videlicet *à Leone Papâ uſque ad Formoſum*, nullâ Johannâ memoratâ. Si autem *decurtatus fuiſſet numerus annorum & Pontificum*, addit Allatius, *Romani arguiſſent Græcos de mendacio, moviſſentque litem.* Siſte paulisper gradum, mi Lector. 1. *Breviarum* illud Synodi VIII. inſertum Tomo VIII. *Conciliorum, factum pu- u Col. 1421. blici juris à Matthæo Radero acerbiſſimo Jeſuitâ, ut & Græca alia ad hanc cauſam, meritò ſunt ſuſpectæ dubiæque fidei. Ad hoc enim unicè

ſpe-

ſpectant, ut conficiant *Iohannem octavum*, ſive potiùs *nonum*, nunquàm conſenſiſſe in Photii reſtitutionem, nunquàm abſolviſſe Photium, imò eundem mox diris omnibus devoviſſe, cum toto Oriente, ſtatim à Synodo Conſtantinopolitanâ, in quâ præſentibus legatis Johannis Paulo, Eugenio, & Petro, fuerat pax ſancita inter utramque Eccleſiam. Quæ ſanè ex nullis Johannis Epiſtolis, nullâ ſub Johanne Synodo, nullove teſte confirmantur, antè hæc ſub Formoſo Acta, qui *quintus* à Johanne iſto fuit, & antè ea quæ addit ibi Stylianus internecino odio proſecutus Photium, de excommunicato hoc Patriarchâ *à* XII. *Pontificibus*, numerandis à *Nicolao* I. ad *Iohannem nonum*, vel potiùs decimum, qui obierit Anno DCCC. Imò verò priorem illum Johannem, ſucceſſorem Hadriani II. cùm antè habitam Synodum conſen-

ſenſiſſe *in unionem* cum Photio, jam in Oriente reſtituto, tùm à Synodo *recepiſſe quæ acta fuerant pro cauſa reſtitutionis Photii*, licet non quæ in cauſâ Bulgarorum, docent Epiſtolæ Johannis ad Græcos, CXCIX. CCL. & CCLI. inſertæ Tomo IX. Concilior. Ità *Breviarium* illud falſi arguitur à Johanne Vecco, Latinis quanquàm addicto, in *Excerptis* de Synodo VIII. quæ vulgavit Beveregius; ex Opere περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Εἰρήνης, quod laudat Allatius *Libro* II. de Perpetuâ Conſenſione, *Capite* XV. Adde quæ pro cauſâ Photii, & Synodo illâ Octavâ, tradunt Liber Synodicus, Hamartolus, Alexius Ariſtenus, Balſamon, Zonaras, Nilus Rhodius, Nilus Theſſalonicenſis, Symeon Theſſalonicenſis, Joſephus Bryennius, Nilus Damyla, Macarius Ancyranus, Matthæus Blaſtarius, Anonymi plures, in quos paſſim invehitur Allatius ut *Schiſmaticos*,

cos,

cos, homines *infimi nominis*, *inſanientes*, *ſtultos*, *mendaces*, *rerum ignaros* &c. Nec aliundè Johannes ille nonus, quem octavum vellent, dicendus fuit Baronio *ſemi-vir*, *fœmina*, *mollis*, *enervatus*, *deſtitutus omni virilitate*, quàm ab initâ cum Photio concordiâ, & probatâ reſtitutione, quam illi nunc ut commentitiam explodunt. Sed hæc alterius diſquiſitionis ſunt. 2. Accedit, Appendicem illam ad Synodum VIII. ſeu *Breviarium* iſtud Allatianum, ſi genuinum eſt, conſcriptum eſſe ſub Leone VI. Imperatore, per quem ejectus Photius fuit; vulgatumque à perditis Photii hoſtibus, qui cum Papis & Româ conſpirarunt. Dicat Allatius, de Perpetuâ conſenſione

x Cap. VII. N. II. x Libro II. *Exacto Photio Græci ſententiam Romanorum Pontificum amplexuri, & ejus judicio ſeſe ſubmittentes, non ad proprias Synodos recurrunt, neque ad dignitatem Patriar-*

cha-

chalem, & *majeſtatem Imperatoriæ Vrbis confugiunt, ſed ad Romani Pontificis auctoritatem.* Et ille ipſe Stylianus eſt, ſub Stephano & Formoſo Photium inſectatus, qui *Epiſt.* ad Stephanum VI. laudandâ Baronio, & Allatio, inſerendâque Actis [y] Synodi VIII: *Cùm ſciamus nos ab Apoſtolicâ Veſtrâ ſede regi & gubernari debere.* Atque hi Græculi memoraſſent in Paparum ſerie, per quos Photius excommunicatus; Johannem fœminam? Hi probrum illud Romanæ ſedis, XXXVI. poſt annis objeciſſent Formoſo, ſedenti ab Anno DCCCXCI. aut ſi vis Stephano, vel cuicunque alii Pontifici? Et qui ordiuntur à fulminibus *Leonis* IV. retuliſſentne in Photii caput vibratum quoque anathema fuiſſe ab imbelli *Fœminâ*, id eſt ab *impotenti brachio*, ut rectè [z] Blondellus, ceu ſtramina

quæ turbata volent rapidis ludibria ventis?

y T. VIII. Concil. col. 1406.

z Anacr. p. 37.

Jactet nunc Stylianum ſuum Neocæſarienſem Allatius, ut teſtem [a] *quo ſanctiorem nullum produxerit Creyghtonus*, nempè venditum mancipatumque Romanæ ſedi, & factioni in Photium conjuratæ! 3. Falſiſſima aſſeruntur hoc Breviario, quale iſtud inter alia; Photium per *annos quadraginta quinque*, à Leone IV. uſque ad Formoſum I. *palàm anathemate devinctum fuiſſe.* Atqui cauſa Photii emerſit demùm ſub initia Nicolai I. vel ex hujus Epiſtolis, certè non antè initia A. DCCCLIX. neque is vel à Leone IV. vel à Johanne VIII. vel à Benedictio III. unquàm percuſſus anathemate fuit. Undè & præfatus Stylianus, Vir laudatiſſimus Allatio, quia Papalis & Ignatianæ factionis, retulit Photium *damnatum à XII. Pontificibus*, incipiendo à Nicolao, & deſinendo in Johanne IX. qui veriùs *decimus* appellandus fuit, ſextus à Formoſo. 4. Ridet Al-

[a] *Allat. de Syn. Oct. pag.* 51.

Allatium pro ſuo jure Blondellus, ità ratiocinantem : *Photius fuit excommunicatus à* IX. *προέδροις τῆς Ρώμης ſeu* IX. *Romanis Pontificibus, Leone, Benedicto, Nicolao, Hadriano, Ioanne, Marino, Hadriano* III. *Stephano, Formoſo: Ergo Ioannes iſte qui ponitur inter Leonem & Benedictum non fuit!* Probè, inquit Vir magnus, indè *conficitur Ioannam πρόεδρον non fuiſſe*, ſeu non fuiſſe verum Pontificem: Non ſequetur tamen, *eam planè non fuiſſe. Fuerit enim (ex hypotheſi) Papiſſa non Papa, προέδρε larva, non πρόεδρος.* Rectè. Qualiter, qui Saulem [b] inter *Prophetas*, ut viſus eſt olim, non retulerit, nec Pſeudo-Smerdem vel Magos inter *Perſarum Reges*, uti non refert Canon Ptolemaicus, nec Conſtantinum II. inter *Papas*, ut non facit Baronius, nec v. g. hodiernum Principem Walliæ inter Liberos Jacobi II. aut legitimos Hæredes Anglicani

b 1 *Sam*. x. 11. xix. 24.

Regni, ut non ſit à ſummo Anglorum Senatu, non eô is inferet, ergò tales omninò non extitiſſe, non larvas ſaltem, quæ ità apparuerint.
5. Cui non cachinnos moverit impotens animi Græculus? Si *Græci*, tempore Formoſi, *decurtaſſent numerum Pontificum*, omiſſo in honorem Latinorum Johanne VIII. fœminâ, qui reverà ſediſſet Romæ, *Romani arguiſſent Græcos ipſos de mendacio, motâ lite.* Nempè Latini, aut ipſe Formoſus Pontifex, expoſtulaſſent cum Græcis, quod proſpicientes honori Romanæ ſedis infandam Meretricem, ſempiternâ oblivione ſepeliendam, publico in Breviario tacuiſſent? Ac revocaſſent Romæ in memoriam Græcorum, idque in facie totîus Orbis, rem adeò pudendam atque ignominioſam, ceſſuramque in æternum dedecus Papalis ſedis? Ex fimbriâ veſtimentum, ex datis ſpeciminibus reliqua cenſeto.

LI. Pergit [c] Leo in citandis ſcriptoribus Græcis, iiſque incerti & nominis & temporis, quorum *ſcopus fuerit, ut odium in Latinos dicendo excitarent, infamiam Romanæ Eccleſiæ malignè inurerent omnibus modis, homines ſceleſtiſſimi, acuti ſanè, qui dùm illa ſcriberent, ut veriſimile eſt, examinaverant omnia, conquiſiverantque diligentiſſimè.* Hi tamen Autores, inquit ille, tantùm nefas dedecuſque Romanæ Eccleſiæ ſilentio prætereunt, nuſquàm in autoribus quos legerant, talis fabula fuit, nec alium quam *Benedictum Leoni* ſucceſſiſſe tradunt. Hæc declamationis Allatianæ ſumma eſt. Primò autem magnoperè intererat cognoviſſe, qui illi ſcriptores fuerint, quando & ubi ſcripſerint, & quo fundamento cenſeat Allatius illos *examinaſſe omnia, conquiſiviſſeque diligentiſſimè.* Si enim, ut alicubi non diffitetur, æquales illi aut veriùs poſteriores

c *Allat. Conf. Fab. N.* XXVI. XXVII. *&c.*

Mariano Scoto, quales fuerunt pleri- que *καπνομάςιγες*, à tempore Mi- chaëlis Cerularii, alterutrum neceſſe eſt; vel *non conquiſiviſſe omnia dili- gentiſſimè* quæ in Occidente de Pa- parum ſucceſſione à Monachis ipſis traderentur, in ſpecie de Papâ mu- liere, poſt Leonem IV. vel non eò collimaſſe eorum ſcripta, ut *infa- miam inurerent Romanæ Eccleſiæ om- nibus modis*. Igitur garrit Græculus Leo, intorquetque tela cœco im- petu, & incerto jactu. Deindè igna- riſſimos fuiſſe hiſtoriæ Papalis pluri- mos; nec aliter edoctos de Paparum ſucceſſione, quàm ut ab Apocriſariis vel emiſſariis Romanæ Curiæ acce- perant, res ipſa docet. Vidimus antè ignorantiam Batricidis Alexandrini, [d] ingenuè faſſi in Annalibus, obſcu- ros ſibi eſſe Romanos Pontifices poſt *Agabium* vel Agathonem. Sic Græculorum prior quos citat Alla- tius, inter Sergium & Leonem IV.

d *Suprà Num.*

in-

inferit quoque *Pelagium*; niſi Sergium binominem facit, Σέργι@· ὁ καὶ Πελάγι@·, quod Latinorum nemo. Alter Photium *à Leone* IV. *anathematizatum* refert, qui tamen Leo trienniò & ultrà exceſſerit antè Photium Conſtantinopolitanæ ſedi admotum. Præterea eos Papas recenſent quibus res cum Græcis fuit, in cauſâ *Gregorii Syracuſani* primò, qui Ignatio Patriarchæ ejuſque promotioni acerrimè reſtiterat, mox deponendus ab Ignatio; dein in cauſâ *de Spiritu Sancto*, deque additione ad *Symbolum* à Latinis factâ; tandem in cauſâ *Photii* poſt annum DCCCLVIII. Johannâ dudùm ſublatâ. Implicitos fuiſſe prioribus litigiis ferunt hi ſanè *Leonem*, & *Benedictum*, hinc ſucceſſivè utrumque memorant. Quanquàm disertè Nicolaus *Epiſt.* IX. ad Michaëlem, neget *Leonem* vel *Benedictum deceſſores ſuos* cognoviſſe de cauſâ Ignatii & Gregorii Syracu-

 ſani,

ſani, aut *hanc tyrannidem intuitos* eſſe. Potuit verò ità ſediſſe intermedius Johannes VIII. qui poſt fœmina apparuit, ut domi curaverit res ſuas, non implicitus Orientalium rebus, aut certè relicturus haſce eò loco quo reliquerat Leo, morte videlicet præventus, nec diu ſeſſurus. Planè ut Allatius de Leone Johannis VIII. deceſſore: [e] *Leo rem differt, donec partem alteram audiat, & intereà Leone decedente, res ad ſucceſſorem defertur*; qui Succeſſor pari dilatione uſus eſt, cognituro primùm de his Græcorum diſſidiis Nicolao. Tandem, quòd minimè tacendum eſt, prodeunt plerique hi Græci, ſucceſſionis Papales teſtes, è Vaticanis Romaniſque ſcriniis, undè proferunt præcipuè Baronius, Raderus, Allatius. Quâ autem fide Roma pridem verſata ſit, verſeturque hodiè, in tractandis id genus MSS. & quid non permiſerint ſibi Cen-

e De Syn. Oct. p. 259.

Cenſores, Expurgatores, præſides Sacræ Inquiſitionis, monitum aliàs. Certè quod jus in alios ſtatuunt idem ut ipſi experiantur jubet ratio æquitatis. Si verò audis Allatium, ne Baronium nunc dicam, Binium, Raderum, Labbeum, ſimiles, quicquid pro Photianis Synodis, pro ejus Patriarchatu, reſtitutione, aſſenſu Johannis Papæ, damnatione prioris Synodi ſub Hadriano, & quæ id genus plura ſunt, *è Monumentis Græcis* jam olim excerptum eſt, hæc omnia à *Photio & Photianis*, vel *Schiſmaticis, fuère confiɛta; ſunt ea planè commentia, falſata, detruncata*; & quæ plures accuſationes perfidiæ Græcorum. Quin in hac ipſâ de Johannâ cauſâ, Confutationis Paragr. VIII. agens de Martini Codicibus: *Ex quo manifeſtum eſt Chronica quæ ſub Martini nomine, vel typis vel ſcripto circumferuntur, ab integritatis ſuæ gradu, utinàm non ma-*

levolentiâ, deturbata fuiſſe, Vnuſquiſque enim quæ eſſe digna memoriâ judicabat addidit, eraſitque (nota) *quæ ſibi indigna lectu videbantur.* Itâ quàm facile fuit mancipiis Romanæ ſedis *eradere* nomen *Iohannis*, inter *Leonem* & *Benedictum*, ſicubi occurrit ſeu in nominatis, ſeu in Anonymis Græcæ Eccleſiæ ſcriptoribus? Utinàm profectò liceret reſerare ſcrinia Vaticana, excutere loculos, aut percurrere Bibliothecas Mediceam, Barberinam, Altempianam, Venetam, Viennenſem, Bavaricam, Pariſiacam Chriſtianiſſimi Regis, aliaſque! In quibus ſanè conduntur ἀνέκδοτα Græcorum plurima contrà Latinos, contrà Uſurpationes Papales, contrà Joh. Veccum & ſocios, contrà Unionis & Concordiæ cum Papis molimina! Et adeò verum eſt, non è *Latinorum* modò Chronicis, qualia ſunt Mariani, Sigeberti, Ottonis Friſingenſis, Martini

Po-

Poloni, Platinæ ipſius, *eraſam* fuiſſe Johannam, ſed etiam è *Græcorum* ſcriptis, ut ſufficiat malæ fidei circà iſta arguendæ Laonicus Chalcocondylas; quantumvis recentior Hiſtoricus, relaturus prolixè *de Muliere in Pontificatum ſubvectâ*, Hiſtoriæ ſuæ Libro VI. Nam objiciente Ræmundo; *fuiſſe reſtitutum* hunc *Chalcocondylæ textum à Franciſco Varrone Blaſio Vigenerio*, & quidem *ex Domini Santandreani* MS. reſpondet ingenuè Blondellus, in obſervatis ad Ræmundianam de Johannâ tractationem: *Imò Blaſius Vigenerius textum Chalcocondylæ corrupit, ſiquidem ſciens prudens quæ in Græco exemplari diſplicebant vertendo reſecuit.* En fidem Varronis illius Francici, in tractando Græciæ recentioris monumento, quo Johanna expreſſiùs traderetur! Quid non auſuri *Romæ* miniſtri Papalis Curiæ, Cenſores, Expurgatores, Jeſuitæ, apoſtatæ Græculi,

culi, ſerva id genus ingenia, & inſidæ manus? Et quis deinceps revocet in dubium eam licentiam quâ graſſati ſunt in ſcripta Photii, in Acta Synodalia, in chartas cauſæ vel perſonis Pontificum adverſas?

LII. De cavillo *Michaëlis* III. filii Theodoræ, ludis ac vino dediti, *Mihi Theophilus*, (Protoſpatharius & Hiſtrio) *Cæſari Bardæ Photius*, *Chriſtianis Ignatius factus eſt Patriarcha*, quod ipſe cavillatur Allatius, nempè fuiſſe additurum hunc Michaëlem, *& Romanis Pontifex eſt Iohanna, ſi quæ tum temporis ſediſſet in throno Petri*, planè prodit ingenium hominis Chii, an Cretenſis: Qui nempè quocunque modo imponat, ſi tantùm Romæ placuerit, nihil profanum ducit,

dolus ipſe, nefaſque
Hac mercede placent.

Supponit primò, quæ ſunt hiſtoricè falſa, alia certè dubia. Dubium nem-

ca-

cavillum illud ipſum, quod unus habet Nicetas David, nihil non commentus in odium Photii & Michaëlis. Dubium quoque eſt, Michaëlem relegaſſe Theodoram Matrem *circà initia Pontificatûs Benedicti*, ut vult Allatius; quum relegaverit Matrem & Sorores antè Papatum Benedicti, ut liquebit infrà, nempè A. DCCCLV. ſedente veriùs Johanne VIII. Falſum quoque *Bardam* jam *Cæſarem* ſalutatum fuiſſe eo tempore; qui Cæſar demùm appellatus ab Anno DCCCLIX. ſi non ſeriùs, quando ſederet Romæ Nicolaus. Falſum denique, quod & vidit [f] Blondellus, arguens *palàm ἀβλεψίαν pudendamque ἀνιστορησίαν* Allatii, quo tempore Michaël ſibi *Theophilum* elegerat, ex ſcurrarum mimorumque choro, potuiſſe objicere Romanis *Iohannam fæminam*, ut Bardæ Cæſari ſuum Patriarcham *Photium*. Nec enim Johanna adhucdùm Viri laryam depoſue-

[f] *Anacr p.* 40.

ſuerat, nondùm Fœmina, *ſedens* adhuc *illo tempore in throno Petri*, ut ait Allatius, vel *inſultans tunc temporis Romanorum patientiæ*, ut Blondellus; nec Photius jam tùm Patriarcha fuit, qui talis demùm evaſit expirante Anno DCCCLVIII, Johannâ dudùm ſublatâ. Ità neque Michaël Imperator eo tempore in Romanos jam exacerbatus legitur, ut ſævo cum joco exprobraret illis Papam *fœminam*. Deindè, quis non videat, illo Michaëlis inter ſuos ſcommate, reſpexiſſe ad ſtatum domeſticum, ad id quod in Aulâ Conſtantinopolitanâ tùm ageretur, prout ſalibus inter ſuos delectantur Principes, dulcibuſque cachinnis? Et quid ille Romanum Pontificem, aut Romanam ſedem, res ſuas ſibi habentem, nondùm imperantem faſtuoſè Michaëli, aut interminantem anathemata, imò implorandam mox in auxilium remediumque Conſtantinopolitani Schiſ-

ma-

matis, miſſis Legatis ad Nicolaum, quid eam ſedem is Imperator fami·liari dicterio pupugiſſet?

LIII. Nihilo feliciùs abutuntur Ræmundus, Bellarminus, Allatius, cæterique, ſilentio ex. gr. *Georgii Cedreni* aut *Iohannis Scylitzæ*, in Compendio Hiſtorico, *Ioh. Zonaræ* in Annalibus, dein *Nicetæ Choniatæ*, *Georgii Acropolitæ*, *Nicephori Gregoræ*, celeberrimorum in Byzantinis Hiſtoricis. Qui modò Cedreni Epitomen aut Zonaræ Commentarios legerit ad hæc tempora, quibus ſub Theodorâ matre primò, mox ſub nutu Bardæ avunculi, imperavit Michaël, & poſt Michaëlem Baſilius Macedo, cognoſcet protinùs res Romanorum Pontificum, aut Paparum ſucceſſionem, vel Actitata Romana, etiam in cauſâ Photii & Ignatii, de quibus Nicetas Paphalogo, & Allatiani teſtes, ne attingi iis Hiſtoricis quidem. Intenti illi rebus Orientis, qua-

quarum dependentiam à Romanâ ſede ignorant, ſummatim conſignandis, ut ſolent qui in Oriente ſcripſerunt. Dixerit Blondellus, caſtigaturus Ræmundum, in poſtremâ parte ſuæ Anacriſeôs: *Zonaram Ioannæ mentionem nullam habere mirum non eſt. Siquidem pauciſſimorum Pontificum nomina breviſſimis ſuis Annalibus inſeruit.* Idem de Cedreno judicium eſt, deque Johanne Scylitze Curopalatâ, quorum alter alterum deſcripſit. Nicetas verò Acominatus, Georgius Acropolita, Nicephorus Gregoras, eas res demùm ſuis Hiſtoriis complexi ſunt in quibus Scriptores ſe priores defecerant. Nicetas quidem orſus ab Anno MCXVIII. ſeu ab obitu Alexii Comneni, in quem deſiit Zonaras; reliqui duo ab Anno MCCIII. vel MCCIV. ſeu à captâ à Latinis Conſtantinopoli, & à Theodoro Laſcari Nicææ regnaturo, poſt Alexios dejectos.

Nul-

Nullus igitur in Commentariis rerum Seculi XII. XIII. XIV. *Iohannæ* locus eſſe potuit, quæ fuiſſet Seculi *noni*. Uti nec in ſcriptis hiſtoricis ſeu *Nicephori Bryennii*, orſi ab Iſaacio Comneno; ultrà medium Seculum XI. ſeu *Annæ Comnenæ* Bryennii conjugis, quæ res Alexii Patris *Alexiados* ſuæ Libris perſecuta eſt.

LIV. Aſt verò modum omnem excedit impudentiæ idem Allatius; dùm perſuadere nititur, *nullum* in Scriptoribus Græcis *fabellæ hujus feciſſe mentionem*, eorumque *ſilentium graviſſimum ac firmiſſimum eſſe argumentum, talem fœminam in ſede Pontificiâ nunquàm ſediſſe.* Quinimò urget ſilentium ipsius *Barlaàmi Monachi*, *qui multis ſcriptis editis Romanam Eccleſiam deprimere conatus eſt*; ſcribentis tamen in Dialogo quodam contrà Latinos, ubi de Summorum Pontificum ſucceſſione, *Benedictum poſt Leonem Eccleſiæ præfuiſſe.* Quæ

ipſe multis exaggerat. Equidem fateor paucos ad nos perveniſſe è Græciâ ſcriptores, qui Papam fœminam tradiderint. Vix tamen mihi perſuadeo, vel Barlaamum illum ipſum Monachum, cujus ſilentium mendaciſſimè cauſatur Græculus, vel Laonicum Chalcocondylam, de quo jam in ſuperioribus, primos fuiſſe in Oriente qui rem tot Latinorum ſcriptis jam à Seculo XI. vulgatam, firmatamque longâ traditione, nec tacendam in ipſis[g] Hebræorum Chronicis, teſtatiſſimam adeò multis Orientalium, atque appoſitiſſimam ſucceſſionis Papalis Idolo ſubvertendo, chartis ſuis memoraverint. Et hinc juſta naſcitur ſuſpicio, vel abolitos eſſe, vel in loculis ſepultos rei teſtes ex Græcis alios, vel certè paſſos eſſe manus adulteras atque infidas, familiari Expurgatoribus ſtupro, Romæ pridem in hos fines conſtitutis. Nam Laonicus Chal-

g *Suprà Num.* XLIII.

Chalcocondylas Athenienſis, ſcriptor Græcus Hiſtoriæ Turcicæ, deſcripturus *Libro* VI. rationem eligendi Romani Pontificis, non dicit modò *conſtare*, ſcilicet Orbi toti, præſcriptione non unîus Seculi, *Mulierem quandam in Pontificatum fuiſſe ſubvectam*, ſic Interpres in Edit. Regiâ, ſed etiam eâ occaſione deſcribit ritum Conſecrationis Papalis, de quo fuſè ſuprà: Nempè morem imponendi novum Pontificem ἐπὶ σκίμποδος ὀπὴν ἔχοντος *ſedili foramen habenti*, explorando in eâ ſede virili ſexu, quod multis iſte Hiſtoricus & emphaticis admodum vocibus narrandò commemorat. Sed jam de *Barlaamo*, Papæ Fœminæ teſte, pluribus dicendum eſt, qui Laonico anterior fuit.

LV. Is ſanè Monachus, non obſcuri in Oriente nominis, in Libro contrà *Papæ* [h] *Principatum*, Salmaſii curâ ſecundò edito ad calcem Ope- ris

[h] *Capite* XIV.

ris de Primatu, ſuppoſuit Papam fœminam, ut ſuo ævo minimè ambiguam, ut extrà dubitationis aleam poſitam, ut οἰκειότερον παράδειγμα *exemplum familiare*, quod in medium proferret, περὶ τῆς ἀκολάστου ἐκείνου τῆς γυναίου γενομένου Πάπα, *de impudicâ illâ mulierculâ quæ fuit Papa.* Ratiocinium Barlaami eſt, in prudentibus neminem dicturum eſſe, *quod illa non extiterit*, quoniam *nulla antè eam mulierculam fœmina Papa fuiſſe* cognoſcitur. Quod verò Allatius ſuſpicatur, ſcripſiſſe Barlaamum τῆς λεγομένου Πάπα, *quæ diceretur Papa*, ſeu verè ſeu falſò, ex quo amanuenſes literarum ſimilitudine decepti fecerint τῆς γενομένου Πάπα, *quæ fuit Papa*, non precarium modò eſt, ſed etiam planè adverſum intento Barlaami. Ità enim vim addidiſſet iſti illationi, *talem Papam fœminam nunquam extitiſſe*, ut quæ res eſſet portentoſa nimis, & ſine exemplo, quic-

quicquid *fuiſſe* ab aliquibus *diceretur*. Igitur ad duo alia confugit [i] Allatius: Primò, *inimico teſti non credendum, nec teſtimonium improbum admitti*; ſecundò, diſcedere à ſe ipſo Barlaamum, qui videatur nonnullis eſſe auctor Græci cujuſdam Dialogi, in quo Θεῖος Βενέδικτος *divinus Benedictus* dicitur ἀρχιερατεύσας μετὰ τὸν ἁγιώτατον Πάπαν Λέοντα *ſummo Sacerdotio præfuiſſe poſt ſanctiſſimum Leonem*. Primum effugium cauſæ omnis quam aliàs agit Allatius jugulum petit. Vix enim ille ſeu adverſùs Photium, & Photianos, ſeu adverſùs Leonem Iſaurum, Conſtantinum Copronymum, Leonem Armenum, Theophilum, Michaëlem III. Baſilium Macedonem &c. tùm in cauſis Gregorii Syracuſani, Siſinnii Patr. Mich. Cerularii, Gregorii Palamæ, Adverſariorum Vecci, Marci Epheſii, Cyrilli Lucaris, & communiter in cauſâ omni Latinorum

[i] *Confut. Fab. Num.* XXX & *ſeq.*

aut Latinizantium cum genuinis Græcis quos *Schiſmaticos* vocat, vix (inquam) validiores teſtes profert quàm hoſtes juratos atque improbos, homines λαπινόφρονας, teſtes in rem ſuam, & qui in adverſis caſtris militarent. Legantur quæ is de Orientalium Conſenſione, & ejuſdem alia, de Synodo Photianâ, de Hiſtoriâ Syropuli, & quæ plura iſte adverſus Creyghtonem vel Hottingerum. Deindè nihil hîc Barlaamus de Papâ fœminâ, quod non centuriæ Domeſticorum teſtium, qui etiam Romæ, in Italiâ, Germaniâ, Galliâ, Britanniâ Papali, propriæ turpitudinis teſtes *Papam mulierem* Chronicis, Hiſtoriis, ſcriptis aliis tradiderunt. Alterum, de noſtro Barlaamo auctore ſcilicet neſcio cujus *Dialogi Anonymi*, in quo Benedictum Leoni immediatè ſuffecerit, nititur ſolâ affirmandi libidine, quæ frons Allatiana eſt: *Auctorem hunc*

(ait

(ait iſte) *quiſquis ille fuerit, quidam Barlaamum eſſe putant, & ego facilè mihi perſuadeo; nam quæ hîc habentur in aliis Barlaami ſcriptis deprehendi.* Quàm apodicticè, ad faciendam dictis fidem! Præterquàm quod ſcriptor ille Anonymus agit de decretis factiſve *Leonis*, & *Benedicti*, in cauſâ *Symboli* & *Fidei*, Johanni ſanè nec memoratâ; ut quæ nihil innovaſſet à Leone ſuo deceſſore, neque etiam negatâ.

LVI. Aliud igitur præſidium adverſùs hunc Barlaamum, elevando ejus teſtimonio de *Papâ Fœminâ*, enervandis iis quæ de *Primatu Papæ* commentatus eſt, & arguendæ hominis levitati dùm ſtringeret in Latinos calamum, repererunt Jac. Pontanus, qui Joh. Cantacuzeni Opus Hiſtoricum vertit, Jac. Gretſerus qui Notas adjecit, ipſe quoque in Opere de Perpetuâ Conſenſione Allatius Libro 11. nec alieno Da-

vide Blondello in *Anacriſi* ſuâ. Videlicet, eſſe hunc ipſum Barlaamum eundem cum Barlaamo Calabro, qui poſtquàm turbaſſet res in Oriente, Seculo XIV. ſub Andronico Juniore, & Johanne Cantacuzeno, ſimulato cum Græcis conſenſu, ablegandus etiam Concordiæ causâ ad Benedictum XII. poſteà ad ſuos in Italiam rediit, factus Hieracii ſeu Locrorum in Brutiis Epiſcopus, & indè exagitaturus Græcos, aſſertâ pluribus ſcriptis cauſâ Romæ Pontificiæ. *Ter mutaſſe Religionem*, modò Catholicum, modò Schiſmaticum, habet Maimburgius in Hiſtoriâ, quam vocat, * Schiſmatis Græcorum. Parcent tamen illi Viri, quibus acceſſit nuper in Britannis Eruditiſſimus Continuator Hiſtoriæ Literariæ, in *Barlaamo*, ſi planè adducor ut credam diverſiſſimos hos eſſe *Barlaamos*, neç *nugas agere* qui ità opinantur. Equidem Calaber ille

* *Libro* V. *p. m.* 211.

vel

vel Hieracenſis Latinorum dogmatibus fuerat ab infantiâ innutritus, *Λατίνων ἤθεσι καὶ νόμοις ἐκτραφεὶς*, ut diſertè Cantacuzenus [k] Hiſtoriæ Romanæ Libro II. & Nicephorus Gregoras [l] Hiſtoriæ Romanæ Libro XI. ejus temporis teſtes. Hinc ex Italiâ in Orientem miſſus, conturbandis rebus Græcorum, poſt amotum Veccum & oppreſſam factionem Latinam, Theſſalonicam primò dein Conſtantinopolim delatus eſt, ſub Andronico Juniore. Ubi nonniſi ex inſidiis, aſſumptâ larvâ, ſimulaſſe ſe addictum cauſæ Græcorum, teſtantur uno ore præfatus [m] Cantacuzenus Imperator & Hiſtoricus, Philotheus Conſtantinopolitanus in ſuis contrà [n] Nicephorum Gregoram, citante ipſo Pontano, Nicephorus Gregoras [o] ubi is de Barlaamo, Jacobus Pontanus Jeſuita Notis ad [p] Cantacuzenum, Bzovius in Continuatione Annalium, ad Annum MCCCXXXI.

k *Cap.* XXXI. *p. Ed.* 329. *Reg.*
l *Ed. Baſil. p.* 252.
m *Loco cit.*
n *Libro* XII.
o *Lib.* XI. *Cap. de Barl.*
p *ad Libr.* XI. *C.* XL. *p.* 925. *&c.*

XXXI. & ſi qui plures ſunt. Ita enim futurum eſſe præſagiebat, ut eâ ſub larvâ Eccleſiam Conſtantinopolitanum liberiùs reprehenderet, & mox in partes diſtraheret, captatâ occaſione à Monachis montis Athos quos Ἡσυχαστὰς *Quietiſtas* dixêre, & exagitatâ eorum ſententiâ de *Lumine Thaborio* quod *increatum* aſſererent. Nec *quieturus* ipſe ille Barlaamus Calaber, donec perfidiâ ejus detectâ, & ſententiâ in eum latâ, *in Italiam confugeret*, depoſiturus perſonam, hinc creandus in præmium Hieracii, ut dictum modò, Epiſcopus. Huic jam Barlaamo Latina ſcripta, & Epiſtolæ aliquot tribuuntur, inſerendæ à Bzovio quàm diligentiſſimè ſuis [q] Annalibus, quibus nempè quàm acerrimè defenſurus fuit *Trimatum Papæ*, *Unionem cum Romanâ Eccleſiâ*, *Proceſſionem Spiritûs Sancti ex Filio*, eamque *ex Scripturâ & Patribus* utriuſque Eccleſiæ, prolixè de-

[q] *Tomo* XIV. *ad An.* 1330. 1331. 1332. 1333. 1339.

demonſtrandam. Nunc eſſe poſtremum eum ſcriptorem, Latinum hominem, ſeu vero ſeu per fraudem aſſumpto nomine *Barlaami*, planè alium à priori verè Græco, qui modò proceſſionem Spiritûs Sancti *ex ſolo Patre*, [r] memorante Allatio, multis ſcriptis aſſeruit, modò *Primatum Papæ* invictis argumentis Græcè oppugnavit, nec uno ſcripto; omnia evincunt. Quod nec ipſe diffiteri auſus eſt [ſ] Abr. Bzovius, ſuſpicatus Barlaamum alterum, Latinos oppugnantem, fuiſſe *impoſtorem* Græcum. Hinc Claud. Salmaſius, Præfatione ſuâ ad Nilum & Barlaamum à ſe editos; *quis & undè fuerit Barlaamus, quando vixerit, quid prætereà ſcripſerit, juxtà cum ignariſſimis ſcio.* Neque tamen neſcivit Vir ſummus quæ de Barlaamo Calabro, ſub Andronico Juniore, & Cantacuzeno, prolixè adeò tradidiſſent Hiſtorici Byzantini. Ità

[r] *De Perp. Conſ. L.* II. C. XVII. *col.* 825, 826.

[ſ] *Ad Ann.* 1331. *Num.* XIII.

Bar-

Barlaamus Græcus ſua περὶ τοῦ Πάπα *de Papâ* dicitur inſcripſiſſe *Nicolao Archiepiſcopo*, πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Νικόλαον, in excerptis Allatianis, qualis ἐξόχως dici ſolitus fuit Conſtantinopolitanus. Nullus autem *Nicolaus* Patriarcha ætate Calabri alterius, benè Seculo XI. adulto, ſub Alexio Comneno, quo tempore controverſia recruduerat inter Latinos & Græcos, poſt facta & ſcripta Leonis IX. adverſùs Michaëlem Cerularium. Niſi fuerit *Nicolaus* hoc nomine VIII. qui ſedit tempore Eugenii III. antè medium Seculum XIII. ex Chronologiâ Marq. Freheri. Neque profectò Barlaamus Italus, proditor atque exagitator Græcorum, cujus fragmenta deſcribit Bzovius; uſquàm meminit ſcriptorum quæ in Latinos anteà vulgaſſet, contrà Primatum Papæ, aut Proceſſionem ex Filio. Non uſpiam retractat damnatve lucubrationes ſuas priores,

quæ

quæ plures fuiſſent & acerbiſſimæ in Romanam Eccleſiam, ejuſque dogmata; prout Pius II. qui antè Æneas, & in Oriente Johannes Veccus, aliique in Græculis, palàm ſua retractaſſe Romæ perhibentur. Quin ſi feciſſet, Græcè factum oportuit, Joh. Vecci Patriarchæ, & aliorum *λατινοφρόνων* exemplo, uti omnia ſua in Latinos Græcè conſcripſerat Barlaamus Monachus. Sed neque Calaber ille vel Hieracenſis retractavit uſquam *τοῦ γυναίου τοῦ γενομένου Πάπα* *Papæ mulierculæ* illud probrum, inter Græcos pridem diſſeminatum, & inſertum uncialibus literis Libro noſtri Barlaami Monachi. Quare in aperto eſſe putem, planè diſparem fuiſſe hunc poſtremum, antiquiorem iſto Hieracenſi, & qui diu in Bibliothecis latuerit. Et quidni plures *Barlaami* fuerint, ſeu verè hoc nomine appellandi, ſeu aſſumpto eo ab aliquo impoſtore Latino, quo perſuade-

deret rerum ignaris, reſipuiſſe Barlaamum Monachum, Latinis fortiter olim opponendum? Poſterius factum aliàs fuiſſe notum eſt, aſſumptis per fraudem nominibus, & ſuppoſitis ſcriptis *Simeoni Metaphraſtæ*, *Germano Conſtantinopolitano*, *Iohanni Vecco* vel *Becco*, *Gennadio* Patriarchæ, ac ſimilibus, quæ ex Latinæ factionis hominum prodierunt officinâ. Prius verò, ſcilicet Synonymos ſcriptores, diverſiſſimos quanquam, ſexcenta firmant exempla, uti plures fuêre in Græcis recentioribus *Symeones*, *Germani*, *Georgii*, *Nili*, *Anaſtaſii*, *Pſelli*, *Gregorii*, ſæpè nimis confundendi, quod alterius diſquiſitionis eſt. Hactenus de objecto & ad nauſeam uſque reponendo ſilentio *Photii*, & *Græcorum*, intutis iis deinceps, ſi quid judicamus, qui in Allatianam hanc Acropolim ſeſe receperint.

LV. Nunc de *Anaſtaſio* Romanæ

Ec-

Eccleſiæ Bibliothecario, id eſt Can-
cellario, dicendum ſupereſt, qui &
Monachus & Abbas dici conſuevit,
etiam πρεσβύτερος * apud Photium, vulgò ſcriptor Hiſtoriæ quæ *de Vitis Romanorum Pontificum* inſcribitur. Floruiſſe eum jam ſub *Leone* IV. cui à ſecretis fuerit, & ſucceſſuris aliquot Pontificibus, urgent precariò Adverſarii Johannæ. Et quod habet [a] Onuphrius, *referre ipſummet* Anaſtaſium, ſe *creationibus Sergii* II. *Leonis* IV. *Benedicti* III. *Nicolai* I. *Hadriani* II. *& Iohannis* VIII. *interfuiſſe*, in Anaſtaſio hocce minimè legimus. Joh. Launoïus veriùs, Epiſtolâ ad [b] Michaëlem Morollium, *floruiſſe Hadriano* II. *& Iohanne* VIII. *Pontificibus.* Petrus Lambecius, in Commentario de Bibl. Cæſareâ [c], *Floruiſſe ſub Papâ Nicolao* I. *Hadriano* II. *& Iohanne* VIII. Sanè Hadriano II. inſcripſit Verſionem Synodi Anti-Photianæ, vulgò *Octava*,

* *Epiſt.* 170.

a *Ad Plat.* p. 126.

b *Parte* III. *Ep.* 11. p. 170.

c *Libro* II. p. 277.

cujus extremis interfuit Anno dccc-lxix. Conſtantinopolim eo Anno ablegatus ad Baſilium Macedonem, à Ludovico ii. Imperatore, in *cauſâ nuptialis commercii*, ſic ille, procurandi inter Filium Imperatoris Baſilii, & Ludovici Auguſti Filiam. Addunt hunc ipſum Anaſtaſium, creationis Papalis non unîus teſtem, interfuiſſe ſpeciatim illi Benedicti iii. mox ab exceſſu Leonis, ex verbis, *Miſſi quoque qui Imperatori noſtrum decretum de benigniſſimi Electione Benedicti porrexerant.* Talem igitur eſſe qui nonniſi perſpecta & animadverſa literis mandaverit, nec in rebus hujus temporis memorandis *malæ fidei accuſari poſſit*, ut idem Launoius, in Epiſtolâ [a] ad Carolum Mauricium Tellerium. Atque ex uno illo Anaſtaſio Doctor hic Pariſinus, ne jam Onuphrium, Baronium, ac cæteros dicam, cenſet *mulieris Pontificatum fictum palàm & in om-*

[a] Parte iv. p. 155

omnium oculos defigi. 1. Ex ſilentio hujus Bibliothecarii, qui inter Leonem IV. & Benedictum III. nullam Johannam deſcripſerit; Auctor licet æqualis, ſincerus, prior omnibus reliquis qui res Pontificum hujus ævi tradiderunt. Nam Tertulliani regulam; *id eſſe verum, quod prius traditum*; valere etiam plurimum in rebus facti, ubi *inveniendum eſt Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ caput.* 2. Ex variis ejuſdem Anaſtaſii, vel in unâ *electionis Benedicti hiſtoriâ*, quæ Johannem VIII. id eſt Papam fœminam prorſùs excludant.

LIX. Primum eſt, poſt ſubtractum hac luce Leonem IV. referente eo Hiſtorico, *tunc, mox, illicò*, electum promulgatumque fuiſſe *Benedictum* III. *uno conſenſu, unoque conamine*, vi tandem coactum ſuſcipere Papatum; atque ità ad Lateranenſe Patriarchium deducendum. Repetit in Vitâ Nicolai I. *Leone*

Papâ defuncto Benedictus miræ beatitudinis Vir &c. *Romanæ præponitur ſedi.* Nec aliter Guilielmus Bibliothecarius, qui Vitas Anaſtaſii proſecutus eſt, in Vitâ Hadriani II. dein & Annales Bertiniani, Regino Prumienſis, Ado Viennenſis, Rhemenſis Hincmarus, ſcriptor Seculi IX. In ſpecie autem Hincmarus, * *Epiſt.* XXVI. *Miſſos ſuos cum literis* ad Leonem nuncios, *in viâ* dùm eſſent, intellexiſſe *de obitu Leonis Papæ*; hinc tamen pergentes Romam, incidiſſe *in Domnum nomine & gratiâ Benedictum*, à quo Hincmarus privilegium quod petebat acceperit. Non igitur mortuo Leone electa eſt Mulier aliqua, quæ *Iohanna* vocaretur; ſexûm mentita, & quæ *nullum in Romanâ Eccleſiâ gradum obtineret.* Quod & mirè urgent Editores Moguntini in *Epiſt.* ad Marcum Velſerum. Alterum eſt, Decretum de electo Pontifice

* T. II. p. 307.

Be-

Benedicto, illicò ab omnibus confectum roboratumque, *quod ut conſuetudo priſca poſcebat, invictiſſimis Lotharo ac Ludovico deſtinaverunt Auguſtis.* Ubi verò, inquit Launoius, de electâ Antiſtite Johannâ decretum, ab univerſis obſignatum, ad Imperatores Lotharium ac Ludovicum perferendum fuiſſe legitur? Ubi & quales illi Miſſi, qui decretum pertulerunt? Tertium ex Anaſtaſio argumentum ſurgit, ex circumſtantiâ *Lotharii* adhuc *Imperantis*, quo tempore electus eſt *Benedictus*. Conſtantiſſimam verò eſſe Hiſtoricorum fidem, & ipſius Mariani Scoti, quòd Lotharius, diviſo inter Filios Imperio, in Prumienſi Cœnobio obierit Anno DCCCLV. *qui Mulieris primus fuerit.* Non igitur *ea Mulier poſt Leonem* IV. *ſedit annis* II. *menſibus* V. *diebus* IV. vivente adhuc Lothario, *ut opifices fabulæ ſediſſe volunt*, ità Launoius. Undè

 quar-

quartum adverſus Johannam præſidium: Videlicet, ſi hæc ſedit uſque ad Annum Chriſti *octingenteſimum quinquageſimum ſeſqui-octavum*, tum *deferri non potuiſſe ad Lotharium Decretum de electo Benedicto, annis ferè poſt Lotharii exceſſum duobus*: Quod tamen ad eum perlatum fuiſſe retulerit *oculatus ſcriptor, & rerum in electione Benedicti particeps.* Denique, urget Launoius *conflatum ſchiſma, ſtatim atque facta eſt Benedicti electio*: Nempè à nonnullis *in Romanum Pontificem, antequàm alter Pontifex eligeretur, optatum eſſe Anaſtaſium Presbyterum*, quem Leo IV. anteà abdicatum excommunicaſſet. Quanquàm poſt altercationes multas & graves Benedictus admiſſus fuerit, pulſo Anaſtaſio. Neceſſe ergò id factum fuerit *confeſtim à morte Leonis*, ut etiam habent Annales Bertiniani, *poſt mortem jam dicti Leonis, ipſe*

ana-

anathematizatus atque depoſitus Anaſtaſius &c. Niſi quis ſibi perſuadeat, Anaſtaſium, qui ſe injuſtè depoſitum excommunicatumque crederet, *expectare voluiſſe, dùm Leonis ſucceſſor alius, Iohannes ſeu Iohanna fuerit, Pontificatu defunctus eſſet.* Quod abhorrere putant à veri ſpecie, ſi modò Anaſtaſius rerum ſuarum prudenter ſategiſſe exiſtimetur. Hæc ſumma argumentorum ex Anaſtaſio præcipuè, nullis diſſimulatis, quæ ſola cenſuit Doctiſſimus Launoius, Pariſienſis Theologus, ut alios taceam, ſufficere Johannæ configendæ; minùs ille tribuens rationibus cæteris quibus Onuphrius, Baronius, aliique Fœminam iſtam impetiiſſent.

LX. Principio autem ſupponi video plurima, quorum rurſùs alia eſſe ambiguæ admodùm fidei, alia notoriæ falſitatis, largientur opinor Viri omnes ingenui & perſpicaces.

Fertur ſanè communiter ille Abbas Anaſtaſius, qui Synodo Conſtantinopolitanæ, in Photium conjuratæ, præſens adfuit, auctor Hiſtoriæ de Vitis Pontificum. Quanquàm Voſſius noſter, inſigni errore, confundat cum Anaſtaſio Presbytero, quem depoſuit Leo IV. & poſteà etiam Hadrianus II. ut eſt in e Collectione Romanâ Holſtenii, vocetque ille *Presbyterum Cardinalem Titulo S. Marcelli*, ex uſu poſterioris Romæ, à ſeculo XI. Mihi verò nunquàm perſuaſi Vitas illas aut Damaſo, priori ſui parte, aut quoad poſteriorem, comprehenſis Vitis Benedicti III. Nicolai I. & Hadriani II. aut ſi vis etiam Johannis IX. Marini, Hadriani III. (deſinit iſtæ quanquàm) Bibliothecario Anaſtaſio eſſe tribuendas. Ac de falſò inſcripto nomine *Damaſi*, quicquid ſenſerit Platina, Trithemius, Onuphrius, ex his alii, magna Eruditorum

e Parte II. p. 143.

rum

rum conſenſio eſt, & ipſius Phil. Labbei, ac Car. Annib. Fabrotti, poſt Moguntinos Præfat. in Anaſtaſium. Cur verò Anaſtaſio Bibliothecario, qui ſub Hadriano II. & Johanne IX. potiſſimùm floruerit, abjudicem eas Vitas, certè cur ambiguus mihi ſit Auctor, hæ me rationes movent. I. Quod nec Guil. Bibliothecarius qui cenſetur Continuator, nec Sigebertus in Chronico, aut in Scriptoribus Eccleſiaſticis, nec Trithemius ubi de iiſdem Scriptoribus, nec Platina in Johanne IX. ſub quo *in pretio fuiſſe Anaſtaſium* dicit, dùm aliàs Verſionum Scriptorumque hujus Anaſtaſii cum laude meminerunt, ullam hujus Operis Anaſtaſiani *de Vitis Pontif.* mentionem injecerint. Imò verò Platina in *Præfatione*, unum *Damaſum ſi exciperet*, (qui ſedit ab Anno CCCLXVII. nec ſcribere potuit niſi ad ſuam ætatem) alios omnes qui de Vitis Pontificum

commentati, *nullum* ait *florem orationis, nullam compoſitionem & elegantiam ſecutos, non de induſtriâ ornatum fugientes*, ſed *inſcitiâ & ignorantiâ literarum*. Quod in præfatum Anaſtaſium R. E. Bibliothecarium minimè quadret. Unde de Auctore litigatum, aliis unum, aliis plures hujus Operis conſarcinatores arbitratis, & inter eos Cæſ. Baronio. In multis Codicibus ſimpliciter titulatum, quanquàm abſurdè, *Damaſi de Geſtis Pontificum*. In Vitâ Gelaſii II. qui Paſchali II. ſucceſſit, *Pandulphus* Piſanus affirmavit ſe iſta ſcripſiſſe, ut habentur hodique, quod *de toto Opere intelligi poſſe uſque ad ſua tempora*, alicubi in Notis [f] Fabrottus. P. Lambecius ex precariâ hypotheſi abſurdiſſimè, pace tanti Viri, tribuit primùm *Notariis ſedis Apoſtolicæ, ex S. Papæ Clementis Inſtitutione*; deindè *ſtudio ejuſdem Sedis* paulatim fuiſſe conflatum

f Ed. Reg. p. 252.

tum Opus, à R. E. *Tabularius, ſeu Archivi Vaticani Præfectus*, dùm in Laterano habitarent Pontifices; *continuaturo* poſt tempora Ludovici Pii *Anaſtaſio Bibliothecario*, & pari quidem ſtyli barbarie. Certè abrogant huic Anaſtaſio MSS. Codices exarati *antequàm natus eſſet Anaſtaſius*, vel antequàm emerſiſſet, puta tempore Caroli M. & Ludovici Pii, ut à Phil. Labbeo in Damaſo, à Petro Lambecio, Commentariorum g *Libro* II. *Cap.* VIII. & ab aliis obſervatum. Quo factum, ut Codices nonnulli *terminent Hiſtoriam in Paulo Papâ*, qui ſucceſſit Anno DCCLVII. qualiter Palatinus alter, teſtibus Moguntinis; ſive *pertingant tantùm uſque ad Papam Stephanum* II. *vel Stephanum* III. qui Paulum anteceſſit, ut refert de Ambraſiano Codice P. Lambecius, Tomo II. Commentariorum. Adeò ut nonniſi pauciſſimorum Pontificum Vitas ad-

g *Pag.* 927.

addere potuerit Anaſtaſius; dùm Codex Thuaneus & tot alii terminantur in *Leone* IV. nec integro; dùm Codex Freheri major deſideravit *Benedictum* III. aliis cum Onuphrio *uſque ad Nicolaum* I. produxiſſe Pontificum Vitas exiſtimantibus: Baronius[h] autem, ſed quâ ſolet affirmandi fiduciâ, etiam *Stephani* VI. *Papæ res geſtas conſcripſiſſe Bibliothecarium*, non ſemel ſtatuit, ſcribentem ità ſub Formoſo, aut ſeriùs. Quod verò totum Opus recognitum fuiſſe ab Anaſtaſio ſcripſêre alii, nonniſi quædam iſtorum conjectura eſt, ob appoſitum Codicibus Vaticanis, & ſi quibus aliis, nomen Anaſtaſii. 2. Accedit nuſquam hujus ſui Operis recordari Bibliothecarium, qui ſuarum Verſionum ſuorumque Excerptorum aliàs meminit, uti in *Epiſtolâ ad Joh. Diaconum* quam Sirmondus edidit in Opuſculis. Imò qui Honorii cauſam egit magno

h *Ad Ann.* 886. *N.* XLI.

gno ſtudio, ut ex ejus *Collectaneis* apparet quæ *ad Hæreſim Monothelitarum* ſpectant, & à calumniatoribus iniquiſſimè damnatum eum Pontificem cenſuit, debuiſſet in *Vitâ Honorii* inſeruiſſe mentionem aliquam natæ Hæreſeôs, ac falsò imputatæ eidem Honorio, ut prolixè iſtius meminit ſcriptor Vitæ Agathonis. Nihil autem hujuſmodi in eâ Vitâ Honorii, quæ inter Anaſtaſianas relata eſt. 3 Movet laus inſignis quâ præfatum Bibliothecarium omnes exornant, tanquàm Virum *in utriſque linguis eloquentiſſimum*, ſic Guilielmus Bibliothecarius; *Græco & Latino peritiſſimum eloquio*, ſic Trithemius; *ſanè in utrâque linguâ doctum*, ſic Platina, & ex his reliqui. Quo factum ut tot illi Verſiones, *è Græco ſermone in Latinum eloquium*, ea ætas extorſerit, cui *ſufficeret ſata ab aliis ruſticâ falce collegiſſe, & ad aream Latinitatis fideli hu-*

humero tranſvexiſſe, ut de ſe ipſe [i] Anaſtaſius, Latinior longè & aliàs, quàm eſt Hiſtoria quæ ejus nomine inſcribitur. Arguit enim iſta Auctorem plane barbarum, inconditum; rudem bonarum literarum, barbariſmis ac ſolœciſmis delectatum; *opus cacatâ chartâ bardum ridiculum* dixit Richardus Montacutius, Notis in [k]Epiſtolas Photii. Adeò vix quicquam in eo dignum tali Anaſtaſio, ſeu ſtylum ſeu res ipſas ſpectes; ſeu etiam conferas cum ſcriptoribus ejus ævi, Rabano Moguntino, Servato Lupo, Hincmaro, Adone, aliis, quin & cum ſequentis ætatis aliquot Hiſtoricis, quos inter caſtigatior Luitprandus; nec is tamen auctor Libri *de Vitis Romanorum Pontificum*. Dixerint Editores Moguntini: *In hoc de Pontificibus Opuſculo phraſis inculta, rudis & impolita. Adhac multa in hac Hiſtoriâ aſſeruntur à veritate aliena, quæ nullius*

[i] *Epiſt. ad Ioh. Diaconum.*

[k] *In Epiſt.* 170.

lius gravis & priſci Autoris teſtimonio confirmari poſſunt; quæ nec *ſermonis cultum* nec rerum *doctrinam* habent. Neque teſtibus opus; ſolâ apertione lectioneque inficetæ chartæ, *citrà cachinnum* quandoque non legendæ; ob *ſolæciſmos*, *barbariſmos*, ut iidem aſſerunt in Præfat. Moguntini; ſed à ſe ut libuit caſtigandos. 4. Non etiam ſufficit, ut vendicetur hoc Opus *extrà controverſiam* Anaſtaſio Bibliothecario, auctoritas Onuphrii Panvinii, quâ unâ ſe tuentur Editores Moguntini, & ex his Fabrottus. Niſi pari auctoritate *Damaſus* Pontifex credatur auctor partis prioris; *Gulielmus Bibliothecarius* continuaſſe Vitas *uſque ad Alexandrum* II. qui ſedit ab Anno MLXI. *Martinus Ciſtercienſis* edidiſſe *Opus Vitarum uſque ad Honorium* IV. aut *Galfridus Monachus* [l] *vixiſſe poſt Martinum Polonum*, quo tamen anterior fuit toto & amplius Se-

[l] *Onuph. ad Plat. p.* 7. 148. *&c.*

Seculo &c. Et quæ alia multa Onuphrius ad Platinam aut palàm falſa, aut pugnantia ſecum invicem, aut dubia certè, aliâ occaſione caſtiganda. Videſis quæ ſuprà *Numeris* XIV. XXXV. LVII. atque etiam infrà *Numer.* LXII. & deinceps, notamus Onuphrianæ levitatis & inconſtantiæ ſpecimina. 5. Nihil adeò mirum ementitas has eſſe Vitas, incerto ſcriptore, nomen *Anaſtaſii*, quando & *Damaſi* nomen, & diu poſteà *Luitprandi Cremonenſis* illud, falsò prætulerunt Vitæ Pontificum Romanorum. Poſterius agnovit ipſe quoque Lucas Holſtenius, ad [m] Breviarium Synodi habitæ ſub Leone IV. Sic *incertis Auctoribus* adſcribuntur Vitæ reliquæ, quæ poſt Guil. Bibliothecarium ſcriptæ fuerunt, qui & ipſe qualis fuerit incertum. Taceo Vitas Simeoni Metaphraſtæ, aliiſque in Orbe utroque ſcriptoribus, falsò vindicatas. 6. Tandem quic-

m *Collect. Rom. P.* II. *p.* 121.

quicquid ſcripſerit Anaſtaſius Bibliothecarius, paſſum eſt tot mutationes hodiernum Opus de Vitis Pontificum, editum primò à Jeſuitis Moguntinis Anno MDCII. & infinitis in locis ita interpolatum, ut non unum ſed ſexcentos Auctores referat. Collatis equidem inter ſe Codicibus, quibus uſi ſunt Editores Conciliorum, & Vaticanis quibus Baronius, aut quibus Onuphrius ad Platinam, tùm Auguſtano M. Velſeri, Cæſareis, Palatinis, Pariſienſi Regio, Cantabrigienſi, Thuaneo, Mazarinio &c. apparent *adjectiones, detractiones, variationes* & rerum & phraſium ſine fine, faſſis Editoribus, ipſoque Davide Blondello. Exempli gratiâ, in antiquiſſimis Codd. terminatur Hiſtoria, ut monitum ſuprà, in Stephano III. vel in Paulo I. toto ſeculo antè Anaſtaſium: In plurimis verò deſiderantur Vitæ poſt *Leonem* IV. anteceſſorem Johannæ,

quæ alibi inſertæ: In alio Cod. deeſt Vita *Benedicti* III. ut in Palatino pervetuſto Marq. Freheri, quæ extat in aliis, & vulgatis: In his Vita *Iohannis* Fœminæ expreſſa, quæ omiſſa in editis eſt: Ità integræ modò narrationes, modò periodi, inſertæ nonnullis Codd. uti in Vitis priorum Pontificum, ſic in illis Leonis II. Hadriani I. Paſchalis I. Leonis IV. Benedicti III. Nicolai I. &c. quæ deſiderantur in aliis Exemplaribus, ut ex collatione Gratiani, Platinæ, Onuphrii, Baronii, Bellarmini, Conciliorum, ac variantium Lectionum, etiam infrà liquebit. Non igitur ſupponendum pari fiduciâ & ſecuritate τὸ ἀμφισβητούμενον fuerat, modò ab Editoribus, modò à Joh. Launoio, aut Dav. Blondello, aut Phil. Labbeo, reliquiſque, Auctorem harum Vitarum, ut leguntur hodiè, neceſſariò fuiſſe eum Anaſtaſium Bibliothecarium,

Io-

Iohannæ coævum, *αὐτόπτην*, ſcribentem res quibus interfuit, ſuique temporis. Quâ de re etiam poſteà.

LXI. Sed verò vendicent ſibi Anaſtaſium Bibliothecarium auctorem hæ Vitæ; quæ poſt Damaſum in hoc Opere apparent, iſne auctor ſiluerit omninò *Iohannem Anglicum*, inter Leonem & Benedictum, ſub judice lis hodieque pendet. Prima ſanè illius Editio prodiit Moguntiæ Anno MDCII. hac Johannis Vitâ deſtituta, curantibus Editionem Jeſuitis. Quâ fide, aut ſecuritate Lectorum judicio permittatur. Primò fatentur in Præfat. [n] Anaſtaſium nec Pontificum *numerum*, nec *annos* Chriſti, aut Imperatorum, Conſulumve appoſuiſſe, quos ipſi *ex Baronii Annalibus*, *& Onuphrii Chronico deſcripſerint*. In quibus tamen rationibus Chronologicis, quæ jam unius Baronii & Onuphrii nituntur auctoritate, cardò difficultatis con-

n *Præfat. ad Lect.*

commentati, *nullum* ait *florem orationis, nullam compoſitionem & elegantiam ſecutos, non de induſtriâ ornatum fugientes*, ſed *inſcitiâ & ignorantiâ literarum*. Quod in præfatum Anaſtaſium R. E. Bibliothecarium minimè quadret. Unde de Auctore litigatum; aliis unum; aliis plures hujus Operis conſarcinatores arbitratis, & inter eos Cæſ. Baronio. In multis Codicibus ſimpliciter titulatum, quanquàm abſurdè, *Damaſi de Geſtis Pontificum*. In Vitâ Gelaſii II. qui Paſchali II. ſucceſſit, *Pandulphus* Piſanus affirmavit ſe iſta ſcripſiſſe; ut habentur hodique, quod *de toto Opere intelligi poſſe uſque ad ſua tempora*, alicubi in Notis *f* Fabrottus. P. Lambecius ex precariâ hypotheſi abſurdiſſimè, pace tanti Viri, tribuit primùm *Notariis ſedis Apoſtolicæ*, *ex S. Papæ Clementis Inſtitutione*; deindè *ſtudio ejuſdem Sedis* paulatim fuiſſe conflatum

f Ed. Reg. p 252.

tum Opus, à R. E. *Tabularius, ſeu Archivi Vaticani Præfectus*, dùm in Laterano habitarent Pontifices; *continuaturo* poſt tempora Ludovici Pii *Anaſtaſio Bibliothecario*, & pari quidem ſtyli barbarie. Certè abrògant huic Anaſtaſio MSS. Codices exarati *antequàm natus eſſet Anaſtaſius*, vel antequàm emerſiſſet, puta temporè Caroli M. & Ludovici Pii, ut à Phil. Labbeo in Damaſo, à Petro Lambecio, Commentariorum g *Libro* II. *Cap.* VIII. & ab aliis obſervatum. Quo factum, ut Codices nonnulli *terminent Hiſtoriam in Paulo Papâ*; qui ſucceſſit Anno DCCLVII. qualiter Palatinus alter, teſtibus Moguntinis; ſive *pertingant tantùm uſque ad Papam Stephanum* II. *vel Stephanum* III. qui Paulum anteceſſit, ut refert de Ambraſiano Codice P. Lambecius, Tomo II. Commentariorum. Adeò ut nonniſi pauciſſimorum Pontificum Vitas ad-

g *Pag.* 927.

gno ſtudio, ut ſex ejus *Collectaneis* apparet quæ *ad Hæreſim Monotheli-tarum* ſpectant, & à calumniatoribus iniquiſſimè damnatum eum Pontificem cenſuit, debuiſſet in *Vitâ Honorii* inſeruiſſe mentionem aliquam natæ Hæreſeôs, ac falsò imputatæ eidem Honorio, ut prolixè iſtius meminit ſcriptor Vitæ Agathonis. Nihil autem hujuſmodi in eâ Vitâ Honorii, quæ inter Anaſtaſianas relata eſt. 3 Movet laus inſignis quâ præfatum Bibliothecarium omnes exornant, tanquàm Virum *in utriſque linguis eloquentiſſimum*, ſic Guilielmus Bibliothecarius; *Græco & Latino peritiſſimum eloquio*, ſic Trithemius; *ſanè in utrâque linguâ doctum*, ſic Platina, & ex his reliqui. Quo factum ut tot illi Verſiones, *è Græco ſermone in Latinum eloquium*, ea ætas extorſerit, cui *ſufficeret ſata ab aliis ruſticâ falce collegiſſe, & ad aream Latinitatis fideli hu-*

humero tranſvexiſſe, ut de ſe ipſe [i] Anaſtaſius, Latinior longè & aliàs, quàm eſt Hiſtoria quæ ejus nomine inſcribitur. Arguit enim iſta Auctorem planè barbarum, inconditum, rudem bonarum literarum, barbariſmis ac ſalœciſmis delectatum; *opus cacatâ chartâ bardum ridiculum* dixit Richardus Montacutius, Notis in [k] Epiſtolas Photii. Adeò vix quicquam in eo dignum tali Anaſtaſio, ſeu ſtylum ſeu res ipſas ſpectes; ſeu etiam conferas cum ſcriptoribus ejus ævi, Rabano Moguntino, Servato Lupo, Hincmaro, Adone, aliis, quin & cum ſequentis ætatis aliquot Hiſtoricis, quos inter caſtigatior Luitprandus, nec is tamen auctor Libri *de Vitis Romanorum Pontificum*. Dixerint Editores Moguntini: *In hoc de Pontificibus Opuſculo phraſis inculta, rudis & impolita. Adhac multa in hac Hiſtoriâ aſſeruntur à veritate aliena, quæ nul-lius*

[i] *Epiſt. ad Ioh. Diaconum.*

[k] *In Epiſt.* 170.

lius gravis & priſci Autoris teſtimonio confirmari poſſunt; quæ nec *ſermonis cultum* nec rerum *doctrinam* habent. Neque teſtibus opus; ſolâ apertione lectioneque inficetæ chartæ, *citrà cachinnum* quandoque non legendæ; ob *ſolœciſmos*, *barbariſmos*, ut iidem aſſerunt in Præfat. Moguntini, ſed à ſe ut libuit caſtigandos. 4. Non etiam ſufficit, ut vendicetur hoc Opus *extrà controverſiam* Anaſtaſio Bibliothecario, auctoritas Onuphrii Panvinii, quâ unâ ſe tuentur Editores Moguntini, & ex his Fabrottus. Niſi pari auctoritate *Damaſus* Pontifex credatur auctor partis prioris; *Guilielmus Bibliothecarius* continuaſſe Vitas *uſque ad Alexandrum* II. qui ſedit ab Anno MLXI. *Martinus Ciſtercienſis* edidiſſe *Opus Vitarum uſque ad Honorium* IV. aut *Galfridus Monachus* [l] *vixiſſe poſt Martinum Polonum*, quo tamen anterior fuit toto & amplius Se-

l *Onuph. ad Plat. p.* 7. 148. *&c.*

Seculo &c. Et quæ alia multa Onuphrius ad Platinam aut palàm falſa, aut pugnantia ſecum invicem, aut dubia certè, aliâ occaſione caſtiganda. Videſis quæ ſuprà *Numeris* XIV. XXXV. LVII. atque etiam infrà *Numer.* LXII. & deinceps, notamus Onuphrianæ levitatis & inconſtantiæ ſpecimina. 5. Nihil adeò mirum ementitas has eſſe Vitas, incerto ſcriptore, nomen *Anaſtaſii*, quando & *Damaſi* nomen, & diu poſteà *Luitprandi Cremonenſis* illud, falsò prætulerunt Vitæ Pontificum Romanorum. Poſterius agnovit ipſe quoque Lucas Holſtenius, ad [m] Breviarium Synodi habitæ ſub Leone IV. Sic *incertis Auctoribus* adſcribuntur Vitæ reliquæ, quæ poſt Guil. Bibliothecarium ſcriptæ fuerunt, qui & ipſe qualis fuerit incertum. Taceo Vitas Simeoni Metaphraſtæ, aliiſque in Orbe utroque ſcriptoribus, falsò vindicatas. 6. Tandem quic-

m *Collect. Rom. P.* 11. *p.* 121.

quicquid ſcripſerit Anaſtaſius Bibliothecarius, paſſum eſt tot mutationes hodiernum Opus de Vitis Pontificum, editum primò à Jeſuitis Moguntinis Anno MDCII. & infinitis in locis ita interpolatum, ut non unum ſed ſexcentos Auctores referat. Collatis equidem inter ſe Codicibus; quibus uſi ſunt Editores Conciliorum, & Vaticanis quibus Baronius, aut quibus Onuphrius ad Platinam, tùm Auguſtano M. Velſeri, Cæſareis, Palatinis, Pariſienſi Regio, Cantabrigienſi, Thuaneo, Mazarinio &c. apparent *adjectiones*, *detractiones*, *variationes* & rerum & phraſium ſine fine, faſſis Editoribus, ipſoque Davide Blondello. Exempli gratiâ, in antiquiſſimis Codd. terminatur Hiſtoria, ut monitum ſuprà, in Stephano III. vel in Paulo I. toto ſeculo antè Anaſtaſium: In plurimis verò deſiderantur Vitæ poſt *Leonem* IV. anteceſſorem Johannæ,

quæ alibi inſertæ: In alio Cod. deeſt Vita *Benedicti* III. ut in Palatino pervetuſto Marq. Freheri, quæ extat in aliis, & vulgatis: In his Vita *Iohannis* Fœminæ expreſſa, quæ omiſſa in editis eſt: Ità integræ modò narrationes, modò periodi, inſertæ nonnullis Codd. uti in Vitis priorum Pontificum, ſic in illis Leonis II. Hadriani I. Paſchalis I. Leonis IV. Benedicti III. Nicolai I. &c. quæ deſiderantur in aliis Exemplaribus, ut ex collatione Gratiani, Platinæ, Onuphrii, Baronii, Bellarmini, Conciliorum, ac variantium Lectionum, etiam infrà liquebit. Non igitur ſupponendum pari fiduciâ & ſecuritate τὸ ἀμφισβητούμενον fuerat, modò ab Editoribus, modò à Joh. Launoio, aut Dav. Blondello, aut Phil. Labbeo, reliquiſque, Auctorem harum Vitarum, ut leguntur hodiè, neceſſariò fuiſſe eum Anaſtaſium Bibliothecarium,

Io-

Iohannæ coævum, *αὐτόπτην*, ſcribentem res quibus interfuit, ſuique temporis. Quâ de re etiam poſteà.

L X I. Sed verò vendicent ſibi Anaſtaſium Bibliothecarium auctorem hæ Vitæ; quæ poſt Damaſum in hoc Opere apparent, iſne auctor ſilüerit omninò *Iohannem Anglicum*, inter Leonem & Benedictum, ſub judice lis hodieque pendet. Prima ſane illius Editio prodiit Moguntiæ Anno MDCII. hac Johannis Vitâ deſtituta, curantibus Editionem Jeſuitis. Quâ fide, aut ſecuritate Lectorum judicio permittatur. Primò fatentur in Præfat. [n] Anaſtaſium nec Pontificum *numerum*, nec *annos* Chriſti, aut Imperatorum, Conſulumve appoſuiſſe, quos ipſi *ex Baronii Annalibus*, *&* *Onuphrii Chronico deſcripſerint*. In quibus tamen rationibus Chronologicis, quæ jam unius Baronii & Onuphrii nituntur auctoritate, cardo difficultatis con-

[n] *Præfat. ad Lect.*

ſtituitur in hac cauſâ. Deindè, quum diſcrepent in innumeris tàm Anaſtaſii Codices MSS. quàm Vitæ ſub ejus nomine expreſſæ in Conciliorum Tomis, & rurſùs quæ leguntur in Annalibus Baronii, huic ſe adhæſiſſe profitentur, *magiſque ſibì probatam Baronianam lectionem*, eo quod *affirmarit ipſe Baronius*, (ſatis id nempè ad ſecuritatem ac fidem) *ſe vetuſtiſſimorum quorundam Exemplarium ſcripturam eſſe ſecutum*. Tertiò, aſſerunt ingenuè ſe *in ipſo contextu quædam mutaviſſe*, aut *detraxiſſe*, vel *addidiſſe*, imò etiam *loco moviſſe*, nempè quicquid ipſis *Librarii incuriâ videbatur prætermiſſum*, *vel perperam exſcriptum*, aut etiam *barbariſmis & ſolæciſmis fœdum*. Ac ne primos id auſos eſſe Jeſuitas crederes, tuentur ſe exemplo *non ſolùm Baronii, verùm etiam eorum qui jam olim pleraſque Vitas in Conciliorum Tomos retulerant*. Quid jam non auſuri

ſuri omnes iſti, ſicubi honorem vel auctoritatem Pontificiæ ſedis periclitari animadverterunt? Notæ fraudes, notæ manus. Quartò, dùm meminerunt iidem Codicis Palatini utriuſque MS. ſuppeditati à Marquardo Frehero V. Cl. quorum major *omnium Pontificum Vitas quas nunc in lucem darent* (exceptis duabus Benedicti III. & Stephani VI.) *complexus eſſet*, idemque ex Freheri & Salmaſii oculari teſtimonio antiquitatis venerandæ, premunt iſti fraudem ſuam, quâ & Frehero, & Orbi literato impoſuerunt. Nam complexus fuit ille Codex Vitam quoque *Iohannis Fœminæ*, poſt Leonem IV. ſed exprimendam iis demùm Exemplaribus novæ Editionis, quæ unà cum reſtitutione MSS. miſêre ad Palatinos, omittendam verò in omnibus reliquis, ac rejiciendam ad calcem Leonis IV. tanquàm quæ *à quibuſdam falsò eſſet interjecta*, hoc

Anaſtaſii Codice Palatino non expreſſo: Teſtes rei Marq. Freherus, in Epiſtolâ quâdam ad Amicum, & aliàs hac de re conqueſtus; teſtis ipſe Blondellus in Anacriſi de Jo- o Pag. 48. hannâ, Jeſuitas Moguntinos o *os ſublivifſe Frehero*; teſtis denique Heidelbergæ tùm agens Claudius Salmaſius, qui omnem hanc fraudem ſolitus fuit amicis commemorare, & mihi ipſi olim, quum adoleſcens adhuc familiariùs Leydæ uterer Viro ſummo, Parentis mei manes reverito. Idem profeſſus in Galliâ fuit coràm & literis apud Cl. Sarravium, Senatorem Pariſinum; dein in Sueciâ apud J. Henr. Böclerum Virum Clariſſ. ut multis iſte in Commentario de Rebus Seculi IX. p. Idem in Belgio apud A. Rivetum, integerrimum Theologum, qui ad Codicem Moguntinum, quem poſſedit, hæc *propriâ manu*, undè illa ego, adſcripſit: *Ioh. Fœminam ab hoc ipſo Ana-*

p Böcler. in Lothar. I. S IX. p. 118.

naſtaſio inter Papas fuiſſe relatam, in Exemplari MS. Freheri, auctor mihi fuit Cl. Salmaſius. Quod exemplar Editoribus Moguntinis communicatum fuiſſe ipſi fatentur. Quod cùm reſtituerent, miſerunt ad eundem duo Exemplaria impreſſa, in quibus Hiſtoriam illam expreſſerunt, in aliis omnibus omiſſam aut rejectam, ut in hoc noſtro. De quâ fraude conqueſtum fuiſſe publicè Freherum, teſtatus mihi idem Salmaſius. Neque id modò aſſeruit princeps Eruditorum, ſed & auctoritatem vetuſtatemque ejus MS. qui in verſandis MSS regnum obtinuit, adjecitque ſibi eſſe perſuaſum, *Marianum Scotum* deſcripſiſſe compendio ſua ex dicto Anaſtaſio, indèque ſua Martinum Polonum, ſed pluribus. Ac multis apud me profitebatur, quod apud Sarravium, Boeclerum, & alios confidentiſſimè, ſe fidem hujus Johannis Fœminæ facturum Orbi Chriſtiano, quicquid deſtruere viſus eſ-

ſet Vener. Blondellus, ἐπέχειν verò olim Nicol. Vignerius, & pauci alii; q Sarrav. Epiſt. p. 172. 175. 227. ità in ſuis ad Salmaſium Cl. q Sarravius. Sed partim Miltoniano bello, partim ſcriptis aliis, diſtractus, mox interceptus fato, fidem haud præſtitit. Neque aliam à Salmaſianâ ſententiam fuiſſe *Gerh. Ioh. Voſſii* (*Varronis Belgici* ipſi Philippo Labbeo) ex ejus ore multi ſæpè didicerunt, r Exam. Quæſt. p. 12. & hos inter Celeberr. r Mareſius, addito Voſſii argumento ab appellatione *Iohannis* XXI. qui *Iohannem* noſtrum VIII. ſupponeret. Et quia ſ Pag. 922. Mareſium *falſi* poſtulat ſ Cenotaphium Labbeanum, accedat ſuperſtes alius rei apud me teſtis Stephanus Morinus, V. Cl. Cadomenſis nuper, nunc Amſtelodamenſis Eccleſiæ, ſed & Scholæ, grande decus, quum hac de re ſermones cum magno Voſſio florente ætate miſcuiſſet.

LXII. Verùm quæcunque ſive hujus, ſive illius, ſententia fuerit parùm

rùm intereſt. Quomodò vel Chamieri noſtri, vel Molinæi, vel Bocharti, & ſi qui plures, ambiguam de *Iohannâ* fidem fuiſſe, nequicquàm objiciunt; quibus Papiſſâ nihil opus fuit Papatui jugulando, nonneſciis fore cavillatoriis exceptionibus locum, poſt Onuphrianas & Ræmundianas paginas, certâ ipſis aliunde victoriâ. Non malè equidem Illuſtris olim *Sarravius*, Epiſtolâ ad Claud. Salmaſium, datâ Anno MDCXLVIII. [t] in quâ de Latino ſcripto D. Blondelli: *Omninò tutiùs eſt, recentioribus omiſſis, in antiquis & coætaneis præſertim quid tenendum ſit quærere. Vnus* Anaſtaſius *ſibi conſtans poſſit rem conficere.* Inſiſtendum igitur ulteriùs Anaſtaſio eſt. Non ſolùm Codicem alium Bibliothecæ Regiæ, præferentem nomen Anaſtaſii, protulit idem [u] Sarravius, in quo *diſertis verbis legeretur Vita Iohannæ Papiſſæ*, ſed ipſe quoque

t *Pag.* 227.

u *Epiſt. ad Salm. Anno* 1645 .*p.*] 175.

x Pag. 50. 51. Vener. Blondellus, in [x] Anacriſi, ac Codicem Vir uterque eâ parte deſcripſit. Quanquàm interpolatum eſſe iidem ſuſpicentur, à recentiore Librario, qui Paparum ſeriem uſque ad *Martini* V. tempora deduxerit. Undè inſertum illud, *ut dicitur, ut aſſeritur*, quod non quadret in rei teſtem Anaſtaſium; præter verba quædam è Martino Polono mutuata. Sed & ipſe [y] Editor Regius Anaſtaſii, in *Variis Lectionibus*, disertè de *Codice utroque*, Regio & Mazarinio; [z] *Heic interſeritur Vita Ioh. Anglici, in utroque Codice.* Audi tamen quæ mox ipſe ſubjungit! *Sed quia fabula hæc jam dudum exploſa eſt, ideò heic expungendam duximus, ne male feriati homines exindè calumniandi occaſionem raperent. Si quis autem ægrè ferat hanc Vitam à nobis prætermiſſam, is Regium Codicem conſulat, ibique Martini Poloni verba interpolata leget, quæ inepti homines Anaſtaſii Codd.*

y Car. Annibal Fabrot tus I. G.

z Pag. 290. Ed. Reg. 1649.

Codd. inſeruerunt. Hæc Fabrottus. Quidni verò ea verba utriuſque Codicis, extraneis Viris inacceſſa, quâ debuit fide, ipſemet Fabrottus expreſſit? Ut liberum ſaltem Lectori judicium eſſet, nùm derivata omnia ex Martino in Codices Anaſtaſii, an veriùs ex Anaſtaſio, ſeu quocunque auctore de Vitis Pontificum, in Martinum compilatorem? Et undè quæſo *interpolaſſent* eo modo Anaſtaſium, continuo textu, *inepti homines*, ut etiam infarſiſſent fabulam quæ nulla unquam fuiſſet in Anaſtaſio? Delecti ſcilicet aſſervandis deſcribendiſque MSS. Viri Monachi, Librarii, ſub Præfectorum oculis, ſubque Papali dominatu, interpolaturi ſcriptorem primæ notæ, Bibliothecarium Romanæ Eccleſiæ, admiſſâ fraude jam à tot retrò Seculis, diverſiſſimis in Europæ locis, tamque diverſis Codicibus, quod magis eſt in opprobrium Ro-

Romanæ ſedis, æternamque hujus infamiam; quam avertebat alias ſilentium Anaſtaſii? Quidni pari jure cenſeantur Codices Vaticani, quos ſecutus Baronius eſt, ejuſque commatis plures, hac parte fuiſſe mutili, quod accidiſſe in hac cauſâ etiam Codicibus Mariani Scoti, Sigeberti, Martini Poloni, Platinæ, aliorum, ne ipſi aliquando inficiantur? Inprimis *lacunas in extremâ Operis parte*, jam à Leone IV. (quas *expleri* cupiebat Lucas Holſtenius *ex Regiis Codd.* MSS.) deprehendi *in Italicis* ſpeciatim *Codicibus*, monebat Vir Clariſſ. Epiſt. XXI. ad Petrum Lambecium, Nepotem ſuum. Hinc Editores; Vitas Anaſtaſii *nonnullis in locis*, plurimis iis & conſpicuis, *adulterinâ aliorum adjectione, vel detractione, ob ſummam ſuperiorum ſeculorum inſcitiam*, adde perfidiam, *depravatas fuiſſe*. Et faſſus antè *a* Allatius eſt: *Vnuſquiſque*, ut in Martiniano Chro-

a *Confut. Fab par.* VIII.

Chronico, ſic in aliis, aut *quæ ipſe digna memoriâ indicabat, addidit,* aut *eraſit quæ ſibi indigna lectu videbantur.* Quo factum ut ſuppleverint alii in margine, quod in contextu deeſſe cognoſcerent. Hinc Onuphrius ad Platinam; *in vetuſtis quinque Damaſi Bibliothecarii, & Pandulphi Vitarum Libris*, additam fuiſſe *in margine, alienis characteribus, à poſteriore auctore, hujus rei Fabulam.* Et *additiones* eas, niſi ex Codicibus aliis de hiatu perſuaſi, deque facti veritate, tuliſſentne rei Librariæ in Bibliothecis ac Monaſteriis Præpoſiti, in re tantæ invidiæ, tantique probri? Adde Codices alios MSS. Anaſtaſii, ſed nobis haud acceſſibiles, qualis ille Codex qui penes Gabrielem Naudæum fuit, *in quo Papiſſæ elogium repertum eſſe,* [b] ipſe rurſus Blondellus admonuit. b *Anacr. p.* 57.

LXIII. Nolumus attamen diffiteri, haud pari integritate verſatos eſſe,

eſſe, qui hanc Johannæ hiſtoriam in Anaſtaſiano Opere, antè aliquot ſecula deſcripſerunt. Ratio fuit, quod jam olim mutilatum poſtremâ ſui parte fuerit, antè extrema Vitæ *Leonis* IV. in pleriſque *Codicibus*, ut ne Johanna appareret, hinc neque in iis *Benedictus* III. qui eam excepit. Ità Thuaneum Codicem deſiiſſe in Vitâ Leonis IV. nec integrâ illâ, Editores Regii: Idem de Italicis Codd. teſtatus [c] Lucas Holſtenius, *lacunas in extremâ Operis parte*, & paſſim alias, *illud Opus deturpare.* Similiter [d] Blondellus; *nullos ferè niſi à fine mutilos, utpotè in Leonis* IV. *elogium deſinentes, Galliam, Germaniam, Italiam, Hiſpaniam, Britanniam, Belgium, Manuſcriptos Anaſtaſii Codices reconditos habere.* Quo factum ut exſcriptores in Monaſteriis, *Semi-docti librarii* Johanni Launoio, qui deeſſe in ſuis Exemplaribus Vitam Johannis Anglici, hinc ſuc-

c Tomo VI. P. Lambecii.

d Anacr. p. 45.

ſucceſſorum cognoſcerent, priorem præcipuè, deſtituti authentico Codice, interpolaverint, qualiter in Chronico Martini Poloni, aut Bernardi Guidonis, de quibus ſuprà, legeretur. Et ea mutilatio Anaſtaſii, ultrà Leonem IV. quâ parte Papa Fœmina aliàs occurrit, certo indicio eſt factæ fraudis, ſtudio premendæ infamiæ, & abolendæ Papiſſæ. Aut ſi mutilationem negent, nec ultrà proceſſiſſe Anaſtaſium contenderint, nullum jam ex Anaſtaſii ſilentio, nec ex Vitâ hodiernâ Benedicti III. vel Nicolai I. tanquàm quæ ſint Anaſtaſii, duci argumentum poteſt, Johannæ Papatui obſcurando. Sed ſint modò alia corrupti de induſtriâ, in favorem Rom. ſedis, truncatique, etiam aucti, Anaſtaſii exempla. V. gr. Gratianus, Diſt. LXIII. Capite Adrianus, refert tanquàm ex *Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ* ſcilicet Anaſtaſii, & Platina quoque tanquàm

e *In Vitâ Paſchal.* I. quàm ex *Bibliothecario*, e *Hadrianum Papam conceſſiſſe Carolo poteſtatem eligendi Pontificem* &c. Quæ tamen nulla legas in Hiſtoriâ aut in Vitâ *Hadriani*, apud hodiernum Anaſtaſium. Itâ nec legas in Vitâ *Paſchalis* I. quod rurſùs tanquàm *referente Bibliothecario*, (quemcunque voluerit) B. Platina: *Paſchalis ſatisfactionem accepiſſe Ludovicum*, poſtquàm ſe juramento à crimine liberaſſet: Item, *Civitates Etruræ Imperio ſubjectas literis declaraſſe*: *Aretinum, Volaterras, Cluſium, Florentiam, Piſtorium, Lucam, Piſas, Peruſiam, & Vrbem veterem*: Prætereà *Ludovicum liberam eligendorum Epiſcoporum poteſtatem Paſchali dediſſe*, undè colligatur id juris anteà fuiſſe penes Imperatores. Rurſùs quod legit Bellarminus *f* in *Hiſtoriâ Anaſtaſii Bibliothecarii*, de *Honorii* nomine, inter eos qui damnati à VI. Synodo, *inſerto ab æmulis Romanæ Eccleſiæ*, certo indicio eſt,

g *De Rom. Pont. L.* IV. C. XI. §. *Ad ſecund.*

eſt, niſi Lectoribus impoſuit hic Purpuratus, extitiſſe Romæ ſimile exemplar Anaſtaſianæ Hiſtoriæ, interpolatæ in favorem Honorii. Qui inter *condemnatos* aliàs diſertè apparet cum *Cyro*, *Sergio*, & reliquis. in Vitâ Leonis II. à quo *ſextam Synodum ſuſceptam eſſe* Bibliothecarius iſte memorat. Fruſtrà etiam quæras in Codd. Anaſtaſii, ubi is de electione Paſchalis I. quod habet Platina, cum *legatis ab Ludovicum miſſis* deprecatum, quod nullâ ſuâ culpâ *Pontifex creatus eſſet, nullâ interpoſitâ Imperatoris auctoritate.* Aut quod idem Platina in Gregorio IV. *Non prius Pontificium munus obire voluiſſe, quàm à Legatis Ludovici Imperatoris, ob eam cauſam Romam miſſis, qui diligenter tantam electionem diſcuſſerant, confirmatus eſſet.* Aut ſi preſſit illa ſtudio qui vulgò cenſetur Anaſtaſius, indè ſcriptoris hujus fidem intelligas, quoties laboravit

vit illi Paparum auctoritas. Petrus Lambecius in Comment. de Bibliotli. Cæſareâ, [g] T. II. deſcribens Codicem Ambraſianum MS. Anaſtaſii, non modò terminatum dicit in Papâ *Stephano* II. vel III. ut alii, ſed etiam ex eo Codice refert integras graviſſimaſque *parentheſes*, quæ *deſint in Editionibus impreſſis Moguntinâ & Pariſienſi.* Claudius Sarravius, in [h] *Epiſt.* ad Salmaſium, ubi is de Codice Anaſtaſii ex Bibliothec. Regiâ, collato cum Editione Moguntinâ, Anni MDCII. *In ſequentibus*, inquit, *multæ reperiuntur varietates; & habet plurima Editus, quæ in Regio deſiderantur.* Cæſar Baronius in Sergio II. ad Annum [i] DCCCLVII. *Hactenùs apud Anaſtaſium, apud quem multa de Sergio deſiderari videntur*, NB. *quæ haud potuerunt à quovis etiam negligente ſcriptore prætermitti.* Idem de Adriano II. ad Annum DCCCLXXII. [k] *Res ab eo geſtæ deſcriptæ ab Anaſtaſio* (ut

g Pag. 927. 928.

h Sarav. Ep. p. 17.

i Num. VI. T. X.

k Num. I.

(ut quidem ſupponit jam Baronius) *fine carent*. Et de Stephano VI. poſteà, ad Annum DCCCLXXXVI. [l] *Anaſtaſius Bibliothecarius Stephani* VI. *Papæ res geſtas conſcripſit, ſed eædem nobis haud integræ conſervatæ, quæ decurtatæ in multis habentur*. Quomodò inter Hadrianum II. & Stephanum VI. prætermiſſos eſſe in Vitis Anaſtaſianis tres Pontifices, *Iohannem* VIII. *Marinum*, & *Hadrianum* III. aliàs indignantur. Mittimus *detractiones, additiones, mutationes*, quas falſi ſuprà Moguntini, & quotquot aliæ ex collatione Codd. ac [m] Variantium Lectionum, tùm & Onuphrii, ac Baronii paſſim, ſeſe produnt. Sufficiat modò quod ad rem præſentem facit. In antiquiſſimis Codd. quales Regius & Mazarinius collati à Nicol. Fabrotto, prior etiam à D. Blondello, dicitur Leo IV. obdormiviſſe XVI. Kal. Auguſti, & ceſſaſſe *Epiſcopatus menſes duos, dies*

[l] *Num.* XLI.

[m] *Ad calcem Edit. Reg.*

XV. Idem Platina ad finem Leonis, ex ſuo (ut videtur) Bibliothecario; idem Chronicon Norimbergenſe, poſt Leoném IV. *vacaſſe ſedem menſes* II. *dies* XV. & quoque Albertus Stadenſis, qui notat *menſes* II. *dies* XII. ſcil. à XVI. Kal. Jul. ad III. Kal. Octobr. quando inthronizatus fuerit Leonis ſucceſſor. Baronius verò ad [n] Annum DCCCLVIII. dicit hoc ipſum computum *Anaſtaſio hujus temporis ſcriptori adverſari*, nempè qualem è Vaticano habuit. Rurſùm Onuphrius refert in Epitome Romanor. Pontific. tanquam ex Anaſtaſio, *vacaſſe ſedem à morte Leonis menſem* I. *dies* XV. ſeu *dies* XLV. *Quod* (inquit) *ex eorum temporum ſcriptoribus excerpſimus, Anaſtaſio videlicet, & ex Bibliothecario*, ubi cum Platinâ diſtinguit *Anaſtaſium*, & *Bibliothecarium*, qui ſi *Guilielmus* eſt, non jam ſcripſit prior electionem Benedicti. Sed ſibi is minimè conſtat in [o] Chrono-

n *Num.* I.

o *In Leone* IV.

nologiâ Pontificum Romanorum, ubi *vacaſſe ſedem*, ab obitu Leonis IV. *uſque ad electionem, dies* VI. Plures alii, quos inter [p] Bellarminus, *ceſſaſſe Epiſcopatum* nonniſi *dies* XV. ex Anaſtaſio rurſùm: *Ille igitur* (Anaſtaſius Bibliothecarius) *ſcribit poſt Leonem* IV. *vacaſſe ſedem* XV. *diebus*, quod Blondellus negat componi poſſe cum phraſi hodierni Anaſtaſii. Annalium ſcriptor contendit aliquando, idque [q] *ſecundùm Anaſtaſium*, Benedictum III. *conſecratum fuiſſe die* VI. *menſis Auguſti*, diebus XXI. à morte Leonis quæ inciderit in XVII. Julii. Aliàs Leoni volunt Benedictum ſubſtitutum fuiſſe *poſt dies* VI. ſeu *vacaſſe ſedem diebus ſex* à morte Leonis, ipſeque in Chronologiâ Onuphrius, idque colligi ex Anaſtaſio, etiam ex Bernardo Guidone, & Magno Chronico, Blondellus in Tabulâ Chronologicâ. Quanquàm iſtud Chronici M. [r] Bel-

p *De Rom. Pontif. L.* III. *c.* XXIV. §. *Ad Argum.*

q *Ad Ann.* 858. *N.* I.

r *Ad Ann.* 855. *Num.* XXXVI. *&c.*

gici, *Vacavit ſedes diebus ſex*, referri æquè poſſit ad interPontificium antè electionem Leonis, de quâ ibi ſermo eſt, ut legenti apparet. Ciaconius, Benedictum III. *electum fingit* (ità Blondellus in Notis ad Tabulam Chronol.) *octiduo poſt Leonis dormitionem*. Denique Blondellus noſter, ab omnibus diſcedens, nonniſi *biduum* interponit, & *mavult altero à Leonis exequiis die*, *Iulii* XIX. *feriâ* VI. contigiſſe Electionem ſucceſſoris. Si verò cum his omnibus conferas hodiernum Anaſtaſium, qualem citat Baronius, & ediderunt Moguntini, nulla omninò hîc mentio *quamdiu* vacaverit ſedes, ab exceſſu Leonis, multo minùs vacaſſe ultrà *menſem* unum & alterum. Idque ut *mox*, *illicò* (Baronius *ſine morâ*) Benedictus III. ſurrogatus illi diceretur. Adde, quod infrà monemus, nomen *Lotharii* Imper. additum illi *Ludovici Auguſti*, in Vitâ Benedi-

ćti III. ut iſte adhuc in vivis fuiſſe crederetur, quando decretum de electione Benedicti deſtinatum ad Imperatorem fuit. Quæ ſanè documenta nimis quàm arguunt, quâ fide verſati olim ſint ſeu in deſcribendo hoc Anaſtaſio, ſeu in edendo nuper; vel quâ ſecuritate nitantur hoc Auctore, qui ex eo uno, certè præcipuo, Johannam explodunt, quod facit quoque Launoius. Atque id in Pariſino Theologo eô magis demirandum, quod nemo liberiùs perſtrinxerit hujus Libri *lacunas*, *mendas*, & *falſatum* datâ operâ contextum. In Epiſtolâ * ad Johannem Gerbaſium: *Qui opus Anaſtaſii de Vitis Pontificum tranſcripſerunt, aut typis mandari curarunt, cum vox* PRÆSIDENTE *ſibi incommodaret, ab eâ literam P. ſuſtulerunt*, & reliqua. In Epiſt. ad Raimundum Formentinum, quæ extat Parte *VII. *Hîc certa duo ſunt. Unum eſt, Anaſtaſii Librum de*

* Epiſt. P. VIII. p. 732.

*Pag. 669.

Vitis Pontificum, emendatione, & ad priſcos Codd. MM. SS. *recenſione penitùs indigere, quia paſſim lacunis & mendis adſpergitur, & inobſcuratur* &c.

LXIV. Accedat, quod prætermittendum minimè eſt, haud quicquam familiare magis eſſe huic ſcriptori, qui vulgò putatur Anaſtaſius, conſignanti Romæ Vitas Pontificum, quàm ea premere quæ Romæ inviſa eſſe cognoſceret, & cauſæ Paparum adverſa, prodita autem à fide digniſſimis probatiſque Scriptoribus. Ut Tullianam *f Hiſtoriæ legem*, eamque *primam*, minimè ſervarit, *ne quid veri* Hiſtoricus *non audeat, & ne qua ſuſpicio gratiæ ſit in ſcribendo.* Undè nec ex ejus de Johannâ ſilentio, ſi vel maximè iſtud largiamur, infertur tutò ſatis, Papam Fœminam extitiſſe nullam. Age rei demus exempla, vel ex hujus & proximi ævi Hiſtoriâ. Inter Sergium

f Cic. Libro II. de Orat.

gium I. & Johannem VI. ponunt *Leonem* III. Martinus Polonus, Rolwinkius, & Indices Paparum nonnulli, licet *non ponendum in Catal. Pontificum*; quem tacet omninò Anaſtaſius. Gregorium II. mox & III. privaſſe interdicto Leonem Iſaurum *tributorum Italiæ exactione*, & *tum Romanos tùm Italos ab ejus obedientiâ recedere penitùs feciſſe*, ſeu *Pontificis ſuaſu deſciviſſe ab Imperatore*, *excommunicato* etiam eo ut *Hæretico*, tradunt *Græci Hiſtorici omnes*, [t] ipſo Baronio poſt Onuphrium urgente, & Bellarmino, Perronio, Allatio, Mezeræo, Cangio, ac Romá Pontificiâ univerſâ. Tacet interim Anaſtaſius, in Vitis utriuſque Pontificis, rem tantæ invidiæ, imò *compeſcuiſſe conſilium tale* Pontificem. Zachariam haud diu poſteà, confirmaturo Stephano III. Childericum *regno depoſuiſſe*, ac *juſſiſſe Pipinum Francorum Regem inſtitui*, una penè

[t] *Ad Ann.* 730. *Num.* V.

omnium Hiſtoricorum atque Annalium vox eſt, in Orbe utroque, ipſiuſque Gratiani. Aſt verò altum eâ de re ſilentium eſſe apud Anaſtaſium, urgent illi ipſi qui Juribus Regiis in Galliâ patrocinantur. Deprædationem Baſilicæ S. Petri per Luitprandum, Gregorio III. Pontifice, & alia *multa prætermiſſa ab Anaſtaſio inveniri*, indignatur Baronius, ad A. [u] DCCCXXXIX Hadrianum I. conceſſiſſe Carolo Regi *jus eligendi ſummum Pontificem, & ordinandi ſedem Apoſtolicam*, atque *inveſtiendi Archiepiſcopos, Epiſcopos*, referunt Chronica penè omnia, & Gratianus, Platina, ex his recentiores Galli; Cave autem credas tradi in hodierno Anaſtaſio, cujus hac de re ſilentium [x] Baronius, & quicquid Paraſitorum eſt, præcipuè cauſantur, undè conceſſionem illam fabuloſam eſſe conficiunt. Leonem III. mox ab ordinatione ſuâ *juraſſe fidelitatem Carolo Regi*, poſteà, appellato eo Imra-

u *Num.* v.

x *Ad Ann.* 874. *N.* x. *&c.*

peratore, *adoraſſe Imperatorem, tanquàm Dominum, more antiquorum Principum*, habent Alcuini Ep. LXXXIV. Francor. Annales, Vitæ Caroli M. Ado Viennenſis &c. Tacente hanc ſubmiſſionem, proſtrationemque Pontificis, noſtro Bibliothecario, uti aliàs teſtatam illam Hadriani I. & anteà Gregorii I. Agathonis, Stephani II, Pauli I. &c. proſtratorum ad genua Imperatorum, Regumque Pipini, & Caroli. Eundem Leonem III. ubi ſedere cœpit, miſiſſe Carolo *vexillum Vrbis Romæ*, & *Claves Confeſſionis Petri*, in ſignum *fidei ac ſubjectionis*, *per ſacramenta firmandæ*, referunt Annales, Auctores Vitæ Caroli M. Sigonius, & qui plures; ſilente rurſùm rem tanti momenti Anaſtaſio, quam aliò intorquet pro more & ingenio ſuo [y] Baronius. Decretum Stephani V. ab Anno DCCCXVI. Pontificis, ne *abſque Imperiali notitiâ fieret conſecratio*, quod exhibet

[y] *Ad Ann.* 796 *N.N.* XVI.

bet Gratianus, indignato vehementer ᶻBaronio, nullus profectò retulit Anaſtaſius. Sed neque idem de Paſchali I. de Eugenio II. de Gregorio IV. quod Annal. Bertiniani, Platina, Auctor Vitæ Ludovici, alii, ipſe Gregorius IV. in Ep. ad Francos, nempè non obiviſſe prius Pontificium munus, quàm *à Ludovico & Lothario Augg.* vel à *Legatis Ludovici Imperatoris, confirmati eſſent, juratâ etiam fide* Imperatori. Cujus tamen *jurisjurandi facti Imperatori immemor* poſteà hic Gregorius fuit, fotâ rebellione Filiorum Ludovici in Optimum Patrem, premente iterùm tantum nefas Bibliothecario, cujus teſtis Aimoinus, Vita Ludovici, & ex documentis indubitatis Stephan. Baluzius, in *Notis ad Agobardum. Miſſum fuiſſe Romam ſub Sergio II. Ludovicum Lotharii Imperatoris filium, *ad confirmandam electionem, & ne deinceps decedente Apoſtolico, quiſquam illîc præter juſſionem*

z *Ad Ann. 816. N. ult.*

**Pag. 116. &c.*

nem Imperatoris, *Miſſorumque ſuorum præſentiam* ordinaretur Pontifex, non Sigebertus modò retulit, in quem unum debacchatur [a]Baronius, ſed inſuper Annales Bertiniani, ad A. DCCCXLIV. quorum auctoritatem in hac de Johannâ cauſâ unicè crepant. Nihil autem tale Anaſtaſius, cujus ſe ſilentio tuetur rurſùm Purpuratus; parvi aliàs pendens idem ſilentium, quoties omiſſa ab Anaſtaſio ſunt, quæ in favorem Romanæ Eccleſiæ alii retulerunt, ex. gr. de *Angliâ* modò, modò de *Hiſpaniâ*, Romanæ Eccleſiæ vectigali, ex Polyd. Virgilio, aut Gregorio VII. avidè haurienda ab Auctore Eccleſiaſticorum Annalium, ad Annos DCCI. DCCXL. DCCCXLVII. &c. Ità Sergium II. Luitprandus falſò inſcriptus inducit, ut *Pontificem imbecillem*, qui *Eccleſiaſticam & publicam curam* permitteret *ſtolido Fratri* Benedicto, & ſub quo vigeret *Simoniaca Hæreſis*; dùm [b]Anaſta-

a *Ad.* 844. I

b *Ed. Reg.* p. 170.

ſtaſius eum effingit ut abſolutiſſimum omnibus virtutibus Pontificem. De ſilentio in edito Anaſtaſio, quoad inter-Pontificium inter Leonem IV. & Benedictum III. tot ſcriptoribus ſignandum, diximus Paragr. ſuperiore. Quæ autem non ille premit de Nicolai I. (ſi tamen is ſcripſit unquam Vitam Nicolai) Antichriſtiano faſtu ac dominatu, eoque teſtatiſſimo ſcriptis, & factis, *ac ſi Dominus eſſet terrarum*, uſque adeò ut *abdicationem* regni comminaretur Lothario Regi? Uti inſignem Nicolai errorem tacet circà formam *S. Baptiſmi*, in Capitulo CIV. ad Bulgaros; & ſi quæ alia certæ fidei, apud Reginonem, Gratianum, Platinam, & ex Epiſtolis ipſis Nicolai, Tomiſque Conciliorum. Ita quoque de Johanne VIII. qui reverà *nonus* fuit,[c] Annalium ſcriptor, *ejus rès geſtas deſiderari apud Anaſtaſium*, ſpontè nempè *prætermiſſas*, *ob odio-*

c *Ad Ann.* 882. *N.* VII.

odioſam reſtitutionem Photii. Nec finis exemplorum eſſet, ſi iremus per ſingula.

LXV. Imò verò haud familiare tantum Anaſtaſio, vel quiſquis ille fuit, *non audere verum dicere*, malam ne gratiam iniret Romæ, ſed & alterum Tullii monitum, *ne quid falſi dicere audeat qui* Hiſtoriam ſcribit, poſthabuit frequenter nimis hic ſcriptor ſtudio cauſæ Pontificiæ. Qui Vitas Anaſtaſii legerit, hoc unum negotii illi datum intelliget, ut quorum Paparum Seculo VIII. & IX. Hiſtoriæ penè omnes ſuperbiam, tyrannidem, avaritiam, ſimoniam, quandoque ignaviam, & ſi quid his gravius eſt, cum indignatione referunt, eorum iſte majeſtatem, jura tanquam Principis Apoſtolorum, pietatem, ſanctimoniam, cœlo efferat, hancque omnem conſtituat in ſtudio novarum Reliquiarum, tranſlationibus Corporum, Revelationibus, Ap-

pa-

paritionibus Deiparæ, Viſionibus id genus, tùm Donariis, Ædificiis, profuſis Largitionibus ſuprà fidem., idque ornandis Altaribus, Sacellis, Titulis, Baſilicis, Imaginibus, Crucibus, Reliquiis, in quibus commemorandis totus eſt. Et *falsò* quidem ſcripta ab Anaſtaſio demerendæ gratiæ Romanæ ſedis, & augendæ ejus poteſtati, vel invidiæ creandæ Principibus, in præjudicium poteſtatis Imperatoriæ, Regiæve, etiam Dignitatis, accuſant paſſim Doctiſſimi in Galliâ præſertim Pontificiâ, ac Germaniâ, ſcriptores, ubi is de *Donationibus* factis Petro & Romanæ Sedi, & de cauſis variis inter Papas & ſummos Seculi Principes. Imò Baronius [d] non ſemel, *mendacia ab Anaſtaſio primùm tradita*, & *crebras antilogias*, & *talia quibus haud aſſentiendum facile putet*, aut quæ *corrigenda* ſint, in Annalibus ſuis coarguit, quæ deſcribere hoc loco nihil ne-

[d] *Ad Ann.* 552. *N.* XVI. | 739. *N* V. 817. *N.* I. 844. *N.* V. *&c.*

neceſſe eſt. Rei exempla nos quoque produximus aliàs, partim in Eccleſiæ Hiſtoriâ, partim in illâ Imaginum, ubi mendaciſſimè Anaſtaſius, ſi Anaſtaſius eſt, ex cauſâ, in Sergio I. *Patriarchas Orientis* conveniſſe ad Synodum Quini-ſextam; in Gregorio II. Leonem Iſaurum *omnem operam adhibuiſſe ut Gregorii necem procuraret*; in Adriano I. *Catholicam Eccleſiam à priſcis temporibus*, id eſt ab Apoſtolicis, *erexiſſe atque honoraſſe Imagines* &c. Et quæ id genus fallere nata in Paparum Hiſtoriâ, Seculi præcipuè *octavi* & *noni*, occurrunt paſſim. Sic in Vitâ Leonis IV. malè interpolator, in editis Codd. refert Danielem quendam Magiſtrum Militum, accuſaturum perduellionis Gratianum, *properaſſe ad veſtigia Domni Ludovici Imperatoris*, tacito Lothario. Quum *Lotharius* Pater & tum adhuc *Imperator*, idemque ſuperſtes Leoni,
X fuiſ-

fuiſſet primo loco memorandus, quod & fecit Platina. Rurſùm ad tempora Benedicti III. quando unus Ludovicus imperavit, inducitur adhuc *Lotharius Inviǳiſſimus Auguſtus*, ut dicendum mox fuerit, quæ fraus & in Sigeberto admiſſa, ubi is de ſchiſmate in Benedictum, & in aliis huic Pontificis tributis. Sed quid opus eſt exemplis? Dicant Editores Moguntini, probantibus Editoribus Regiis, Præfat. ad Lectorem: *Multa in hac Hiſtoriâ aſſeruntur à veritate aliena, quæ nullius gravis & priſci Authoris teſtimonio confirmari poſſunt; multi in eâdem Chronographici lapſus; nonnulla pugnantia & ἀσύςατα.* Idem ſenſiſſe *Illuſtriſſimum Cardinalem Baronium*, illi ipſi Jeſuitæ monent. Ne jam ad teſtes alios provocemus, aut retegamus pudenda omnia hujus Anaſtaſii, cujus falſa narrata non pauca perſecutus eſt Vir Doctiſſ. Alexander Cooke,

in

in ſcripto [e] Gallicè Sedani edito, *de Iohannâ Papiſſâ.* Adde Anaſtaſii Bibliothecarii, quem illi Auctorem hujus Operis ebuccinant, Miniſtri Pontificii, & horum cauſæ mancipati, ingenium immite, vafrum, μυρεψόπαχνον, abjectæ ſervitutis, vel ex iis quæ adverſùs Photium & ſcripſit, & machinatus in Oriente fuit. Legantur modò Præfatio illius in Synodum VIII. ad Papam Hadrianum, hujuſque Synodi Actiones cum Notis Anaſtaſii, & Vita Hadriani II. in Opere Anaſtaſiano; item [f] Epiſtolæ Photii, in quibus hic de machinis contrà ſe admotis, & vi illatâ. Indè conſtabit hominis in Photium furor, latrocinalis eo ſuadente probanteque agendi modus in eâ Synodo anti-Photianâ, libertas facta Anaſtaſio recognoſcendi transferendique pro arbitrio Synodi Acta, & vel diſpungendi vel addendi quæ viderentur è re Apo-

[e] *Pag.* 106. 107. *&c.*

[f] *Epiſt.* CXVII. CLXX. CXVIII.

ſtolicæ ſedis: Unâ certè Anaſtaſii fide ſubnixis iis Actis, & ſeu *Græco Codice*, ſeu *Latinâ* ejus *Verſione*, quæ *in Archivo Romanæ Eccleſiæ recondi, ac comprobari meruerunt*, ut ipſe ad Hadrianum. Venditent nunc hujus Anaſtaſii *optimam fidem, candoremque*, ipſe Launoius, aliàs ingenuus, & hujus deinceps auctoritate Papam Fœminam explodant! Certè movebit ea neminem paulo æquiorem, nec mirum accidet Viris quibus oculi in fronte, ſi in præfatâ Hiſtoriâ Pontificum, & in Paparum ſerie ac laudibus quas perſequitur Anaſtaſius, Johanna nulla compareat: Sive factum ſit vitio eorum qui Opus illud interpolarunt, ſive ipſius Anaſtaſii, ſcribentis (ut volunt) ſub Nicolao I. vel Hadriano II. vel Johanne VIII. quo tempore reſciſſum atque abolitum infandum nomen oportuit, [g] *non numerandum in Catalogo Pontificum*, ut uno ore qui

[g] *Vide ſuprà Num.* VIII. *&c.*

qui Johannæ meminerunt.

LXV. Nunc quæ tacitæ Johannæ ratio eſt in Vitis Bibliothecarii, quanquàm editis Codd. nullam certè parùm tutam eſſe fidem, demonſtratum, eadem & omiſſæ vel expunctæ hujus Fœminæ in *Guil.* altero *Bibliothecario*, in *Annalibus Bertinianis* Monachali Opere, per manus Jeſuitarum accepto, ac primùm edito à [h] Franc. du Cheſne; tùm in *Adone Viennenſi*, in *Hermanno Contracto*, in *Conrado Urſpergenſi*, & in *Monachorum* quorundam ac mancipum Papalis ſedis monumentis, qui Benedictum III. illicò ſeu immediatè Leoni IV. ſubjiciunt. Sed de his adhuc poſteà, & fuſè jam in [i] ſuperioribus. Quædam tantùm auctarii loco ſubjicienda. Ex. gr. Editores Moguntini, ſub nomine Joh. Albini Typographi, pro immediatâ ſucceſſione Benedicti III. & ex his alii, urgent tanquàm verba A-

[h] *Tomo* III. *Script. Francic.*

[i] *Suprà à p.* 33. 34. *&c.*

naſtaſii & Guilielmi Bibliothec. ex Vitâ *Nicolai* I. & *Hadriani* II. quæ in eâ Editione extant paginis 306. 329. At qui Codices Regios inſpexêre, negant in iis comparere ea verba, inter eos Claudius Sarravius, Epiſtolâ ad Salmaſium antè laudatâ: *Johannes Albinus duos locos citat ex Vitis Nicolai* I. *& Hadriani* II. *quibus idem omninò evincatur, Leoni nempè immediatè ſucceſſiſſe Benedictum; at in MS. noſtro non comparent.* Minùs extant in iis Codd. Anaſtaſii, quos terminari in Leone IV. eoque mutilo, [k] ſuprà docuimus. Itâ quæ citantur ex Vitâ *Benedicti* III. tanquàm Anaſtaſii Bibliothecarii, pari ratione deſiderata in præfatis Codd. in quibus nulla Vita Benedicti, fortè ne ſolâ *Johannâ* mutilati Codices apparerent. Et ipſi illi Moguntini fatentur de Codice MS. Palatino, (quo de ſuprà pluribus) *Benedicti* III. *vitam non complexum eſſe.* Undè

k *Num.* LXII. *init.*

dè omnibus palàm fit, quæ ſit vis illi inſtantiæ, deſumptæ ex Vitâ hodiernâ Benedicti III. in quâ legitur Benedictus ſurrogatus Leoni, *mox ubi hac luce ſubtractus Præſul occubuit, illicò properantibus* Clero, univerſâ Plebe, quaſi nullâ interpoſitâ morâ. Quod nullâ ratione *componi poſſe* cum eo intervallo quod inter Leonem & Benedictum definiunt Codices Anaſtaſiani MSS. Regius, Mazarinius, Palatinus, & quibus uſi Alb. Stadenſis, Platina, Onuphrius, Baronius, Bellarminus, alii (ut viſum modò eſt) Blondellus noſter agnovit in Marginal. Notis ad Tabulam ſuam Chronolog. Certo indicio has particulas *mox, illicò*, & quæ cum iis connectuntur, fuiſſe in textum Anaſtaſianum illatas, Johanni VIII. Fœminæ deturbandæ. Par videtur omninò ratio ejus quod additur, *decretum* de electo Benedicto, *invictiſſimis Lothario ac Ludovico de-*

Num. LXII.

ſtinatum Auguſtis. Unde conficiciunt omnes, ipſe Doctiſſ. Launoius, nullum eſſe Johannæ locum, antè hunc Benedictum III. utpotè quæ ultrà *biennium* ſediſſe fertur, ab *Anno* DCCCLV. Quo fit ut *migraverit annis ferè poſt Lotharii exceſſum duobus*, mortui ſcilicet in Prumienſi Monaſterio, in quod ſeceſſerit diviſo Filiis Imperio, Anno DCCCLV. juxtà omnes Hiſtoricos. Ac de tempore quidem exceſſûs Lotharii Imperat. dicimus infrà, uti de characteribus annorum, menſium, dierum quibus ſediſſe feruntur hujus ævi Pontifices indè à Sergio II. Quod verò inſertum eſt Vitæ Benedicti III. de *decreto* electionis *Benedicti deſtinato ad Lotharium & Ludovicum Augg.* fraudem Interpolatoris arguit. Aut enim dictum de Benedicti electione, quod electioni Johannis aptandum fuit, inſinuandæ Lothario adhuc ſuperſtiti, prout aliàs obſervatum ex Codd.

MSS.

MSS. Martini Poloni, etiam ex Sigeberto, quod qui *Iohannes* fuit *alibi legitur fuiſſe Benedictus* III. Aut veriùs *Lotharii* nomen additum ad illud *Invictiſſimi Ludovici Auguſti*, ut ſemel *Auguſtorum* poſitum in plurali (*quod nullatenùs Auguſtorum juſſione præceperant*) pro *Auguſti*, quod proclive fuit, dùm uterque conjungitur in Leone IV. & aliàs. Hinc immemores ſui interpolatores, mox ſubjiciunt *decretum Ludovico benigniſſimo Cæſari datum*, nullâ mentione mortis Lotharii quæ interveniſſet. Indè etiam unîus *Cæſaris*, unîus *Auguſti*, *Imperatoris*, unîus *Ludovici*, in eodem contextu mentio eſt, non modò ubi de porrecto illo electionis Benedicti decreto, à Nicolao & Mercurio Legatis, clàm pro Anaſtaſio conſpirantibus; verùm etiam ubi de *juſſionibus*, *reſponſis*, *miſſis Imperialibus*. Nec aliter [m] Platina, *Ludovici Imperatoris Legati ad confirmandam*

m *In Benedict.* III.

dam Cleri & Populi electionem Romam miſſi. Sed nec [n] Baronius, qui in hac de electione Benedicti hiſtoriâ meminit *unius Imperatoris Ludovici*, *& legatorum Imperatoris.* Atque antilogiæ hujus manifeſtæ, quales in his Paparum Vitis frequentes largiuntur, & accuſat ipſe Baronius, haud obſcura ratio eſt. Dum *Lotharii* & *Ludovici* ſimul ſit mentio, item *Auguſtorum*, pertinent illa ad Johannis tempus, & conſignatum decretum de electo Johanne VIII. Scholaſticâ & Sacrâ eruditione, quali & Leo IV. fuerat, Romæ ſuprà reliquos inclyto. Sed ob Johannæ tempus adſcriptum Benedicto, quod vel ex Sigeberto liquet ad Annum DCCCLIV. & ob confuſas res utriuſque, hinc & confuſum decretum fuit quod deſtinatum ad *Auguſtos*, vel ad *Lotharium* cum Filio imperantem, in cauſâ Johannis; & quod ad *Auguſtum* ſeu ad *Ludovicum* in cauſâ Be-

[n] Ad Ann. 855. Num. XXXVI.

Benedicti, mortuo dudùm Lothario. Certè plana fraus eſt Interpolatoris Sigeberti; *Anaſtaſio à Legatis Lotharii Imperatoris dejecto*, referendo hoc ad Annum DCCCLIV. Quo ipſo aſſignavit Benedicto, poſt mortem Leonis, id tempus quod Johannis Mulieris fuit. Idem judicium eſt de *Diplomate* quod fertur *Benedicti* III. de Privilegiis Corbejenſis Abbatiæ, tanquàm *dato Imperante Domino Piiſſimo, Auguſto Lothario, Anno ejus* XXXIX. *ſed & Ludovico novo Imperatore ejus filio, anno* VII. *Indict.* IV. & quidem menſe *Octobrio*. Ità in Tomo VIII. [o] Concilior. Edit. novíſſimæ, & tanquam ex Archetypo Monaſt. Corbejenſis apud Mabillonum, de Re Diplomaticâ, [p] Libro V. Sed verba illa, *imperante Lothario* &c. ad calcem illius Diplomatis adjecta, nec Lucam Dacherium expreſſiſſe in [q] Spicilegio, à quo Diploma primò erutum *ex vetuſtiſſimis*

[o] Col. 242.

[p] Pag. 440.

[q] Tomo VI. Pag. 408.

ſimis Monaſterii Corbejenſis Chartularius, nec ſibi conſtare, aut concordare cum hiſtoriâ, multis infrà demonſtramus. Undè de aliis id genus fraudibus judicium eſſe poteſt. Hinc etiam nonniſi *jam defuncto Lothario Imperatore* collocatum in ſede Pontificiâ Benedictum fuiſſe, diſertè [r] Continuator Adonis Viennenſis. Et fuiſſe Benedictum *temporibus Ludovici, filii Lotharii filii Ludovici Imperatoris*, dixit Auctor qui vulgò Luitprandus eſt, licet non ſemper ſui memor. Neque ſediſſe hunc Pontificem niſi ab Anno DCCCLVI. juxtà rationes Hermanni, aut Compilatoris Chronologici, vel ab Anno DCCCLVII. juxtà rationes Mariani, Conradi Urſperg. Martini Poloni, aliorumque, id eſt poſt mortem Lotharii Imperatoris, infrà pluribus.

r *Vide ſuprà* 33.

LXVI. Neque ſtringunt quæ urget præ cæteris Joh. Launoius, in præ-

præfatâ Epiſtolâ ad Tellerium. Multis ille ex hiſtoriâ conflati *ſchiſmatis*, per *Anaſtaſium ex-Presbyterum*, depoſitum à Leone IV. ac percuſſum anathemate, optandum verò in Pontificem, ſimulac electus fuerat Benedictus III. conficit, *nullis machinis, arietibus, & tormentis, inter Leonem* IV. *& Benedictum* III. *Ioannis vel Ioannæ Pontificatum interponi.* Ratio illi gemina eſt; prima, quod nemo ſibi perſuadeat iſtum Anaſtaſium, qui ſe injuſtè excommunicatum crederet à Leone, nihil moviſſe ſedente Johanne, ſed expectare voluiſſe *donec iſte Pontificatu defunctus eſſet*, quaſi præſciviſſet hujus fatum, poſt *annos duos, menſes* v. *dies* IV. Altera ratio eſt, ab auctoritate Annalium qui dicuntur Bertiniani, in quibus refertur, *poſt mortem Leonis, ipſum anathematizatum atque depoſitum Anaſtaſium, redeuntem ab abditis, quibus ſicut fur latitaverat,* lo-

locis, Eccleſiam invaſiſſe, & quæ ibi plura. Ego verò hanc machinam, hunc arietem, hoc tormentum Johannæ de ſolio Pontificio deturbandæ impar eſſe, mihi omninò perſuadeo. 1. Anaſtaſianæ narrationi nec ſecumipſâ ſatis, nec cum Annalibus Bertinianis, convenit. Nam ſi Codd. hodiernis fides eſt, Benedictus *mox* ab obitu Leonis, & ut vult Blondellus, *biduo* poſt, alii *ſexto* poſt die, in Papam aſſumptus eſt, & quidem ſummo omnium conſenſu, *omnis Cleri, univerſorum Procerum, cuncti Senatûs, univerſæ plebis*, quaſi divinâ inſpiratione. Si tamen credimus antiquis Anaſtaſii Codicibus, & tot Chronographis aliis, à morte Leonis vacavit ſedes *ſ menſibus* II. *diebus* XV. ſuſpenſis ad tempus Clero Populoque Romano. Et quum mortuum Leonem ferant XVI. *Kal. Auguſti*, illi Anno DCCCLIV. alii Anno DCCCLV. imperante adhuc *Lo-*

ſ *Vide ſuprà N.* LXII.

Lothario, narratio illa de electo mox Benedicto, & prælato ab aliis Anaſtaſio *pridie ejus diei*, quo Benedicti *pedes de more oſculati ſunt omnes*, ut Platina, idque ſolo tum imperante (ut vidimus) *Ludovico*, & properantibus Romam *Legatis Ludovici*, non connecti poteſt cum morte Leonis. Hinc Bertiniani Annales, *poſt mortem Leonis* prodiiſſe ſanè è latebris Anaſtaſium, non autem illicò, vel immediatè. Quod nec patitur id quod addit Pontificale, ſtatim ab electione Benedicti III. Nempè lætatam omnem Urbem, exultaſſe Eccleſiam, Senes, Virgines, Pauperes, &c. *quia extenſa in iis triſtitia fuerat, contemplabantur confuſa*, & turbatis modò rebus jam *tranquillitas videbatur erecta*. Atqui ſedente Leone fruita ad extremum Urbs & Eccleſia fuerat ſummâ tranquillitate, & felicibus votis, poſt fugatos Saracenos; nec *confuſio* illa, & *triſtitia*,

tia, & *conturbata* res, quo tempore electus primùm Benedictus ſuit, reſpiciunt tempus prius Leonis, ſed potiùs dolorem acceptum, & confuſionem natam, ex infamiâ & caſu Johannis Fœminæ. Quâ de re Lectoris judicium eſto. 2. Qui penſitatiùs legerit in hodierno Anaſtaſio hiſtoriam hujus Schiſmatis & nati, & coërciti, cognoſcet perplexam illam & ſecum ipſâ pugnantem, ac phraſi barbaram. Ex. gr. quis illa ſatis expediat? *Properantibus quidem ad Martyris jam fati Baſilicam, ipſi de quibus jam ſuprà Legati meminimus, eidem depoſito anathematizatoque Presbytero Epiſcopo, Clerus Romanæ Plebis, ac Proceres obviaverunt, cum quibus pariter equitantes per Neronis campum, Vrbium jam mœniis properabant.* Ità qui tanto conſenſu Benedictum modò deduxerant ad Lateranenſe Patriarchium, nunc cum Anaſtaſio anti-Papâ, qui omninò

late-

latere non potuit, pariter equitant per Neronis campum, & ad Vrbem properant. Rurſùs, modò *Lotharii* ſimul & *Ludovici*, item *Auguſtorum*, meminit ſcriptor in hac cauſâ, modò unîus Ludovici, qui certè tùm ſolus Auguſtus fuit, ſolus Cæſar, Imperator, *Lotharii* nomine per fraudem inſerto, & hîc, & apud Sigebertum, atque in Diplomate Benedicti, [t] de quo multis infrà. Ità narrantur ibi quæ nemo ſatis capiat. Ex. gr. Benedictum miſiſſe ad Legatos Imperiales *G. G. Majonemque* Epiſcopos, ſed tradendos cuſtodibus; & ſtatim, miſiſſe *Hadrianum Secundicerium, & Gregorium Ducem.* Rurſùs, quum omnes vinctos ac comprehenſos oportuerit à factione Anaſtaſii, unus inducitur *Hadrianus quem vallatum cuſtodibus deducebant.* Ità tanquàm eodem *die*, (*alterâ autem die*) geſta referuntur, directum à Legatis Imperialibus, qui longè adhuc

huc ab Urbe abeſſent, *mandatum* ad Clerum Populumque Rom. ut ſibi obviam iret; tùm ipſe occurſus Romanorum, egreſſorum *trans Milvium Pontem* longâ viâ, quæ duceret ad Baſilicam Leucii Martyris; tùm pompæ omnis equitatus ad *Vrbis mœnia*; hinc Anti-Papæ Anaſtaſii cum Legatis Cæſareis *in Vrbem ingreſſus*, invaſio *Baſilicæ* S. Petri, *Imaginum confractio*, *concrematio* &c. Quæ intrà unîus diei anguſtias, Septembri menſe (ut volunt) jam adulto, abſurdè concludi, multaque hîc à Blondello gratis ſuppleri, ut efficeret *eodem die* incardinatum Benedictum, quo fatis conceſſit Lotharius, pluribus obſervarunt adverſùs eum Virum [u] Congnardus Advocatus, & Celeberr. [x] Mareſius, quos non reponimus.

[u] *Traitté de la Pap.* p. 179. 180.

[x] *Exam. Quæſt. a pag.* 157.

3. Abſurdiſſimè Launoius, ſed & Blondellus, in hac omni Anaſtaſiani Schiſmatis hiſtoriâ, *Iohannam* nullam

lam apparere. Credo equidem, ut quæ hiſtoria ſpectat ad tempus Benedicti III. poſtquam eſſe perſonatus Papa deſierat. Sed inquiunt, an *expectaſſet* ille depoſitus atque excommunicatus Anaſtaſius, *dùm Leonis ſucceſſor alius Pontificatu defunctus eſſet?* Expectavit non ultrò, non propriâ ſponte, ſed coactus, occaſione turbandi aut invadendi Pontificatum nondùm natâ. Recens nimis memoria fuit ſolemnium anathematum in hunc Anaſtaſium R. E. Presbyterum, Ravennæ primùm, hinc Romæ promulgandorum, Synodali decreto, magnâque conſenſione, biennio circiter (ut ferunt) antè mortem Leonis. Acta refert Lucas Holſtenius, Collectionis Romanæ Parte II. Sententiam eam firmarat per ſuos Epiſcopos, eidemque ſubſcripſerat Lotharius Imperator. Vivus adhuc ſpiranſque Lotharius, ſtatim à morte Leonis

iv. ac plerique Epiſcopi qui in anathema conſenſerant. Nullâ igitur veri ſpecie fingunt eum Anaſtaſium ab illis ipſis Epiſcopis, imò ab ipſis Legatis Lotharii, mox ab exceſſu præfati Leonis, adſpectante Clero Populoque Romano univerſo, fuiſſe ex ſummo ignominæ gradu ſubvehendum uno ſaltu ad faſtigium ſummi Sacerdotii. Expectanda à dejecto Anaſtaſio Lotharii mors fuit, illorumve qui ſe perdidiſſent, certè opportunum tantis moliminibus tempus, ac ſufficiens ſubdolis longiſque machinationibus. Quomodò exempli causâ *Formoſus* Portuenſis Epiſcopus, quem dignitate exuerat Johannes ix. nonniſi aliquot intermediis Pontificibus emerſit ad Papatum. Ac facinus illud depoſiti Anaſtaſii accidiſſe ſub Lothario, nulli Annales Bertiniani referunt. Sed nec vel hi, vel Auctor Pontificalis, abdicandum fuiſſe rurſùs Anaſtaſium con-

confirmato Benedicto, ipſo die XXIX. *Sept.* ſeu III. *Kal. Oct.* A. DCCCLV. quo obiiſſe fertur Lotharius, quæ Chronologia precaria eſt, & gratis conficta. Igitur motus illi Anaſtaſiani ſpectant ad tempora Ludovici Imperatoris, & ad Annum veriùs DCCCLVII. Quemadmodum idem *Sacerdotalibus expoliatus veſtimentis* à Benedicto, quievit longo intervallo ſub hujus Pontificatu, & ſub illo Nicolai I. rurſùs violaturus ſacra omnia ſub Hadriano II. ut docuit ex Synodo Romanâ ſub Hadriano habitâ, & ex Bibliothecæ Barberinæ Monumento, Lucas Holſtenius in y Collectione Romanâ. Neque profectò ullam aſſentiendi legem imperat Tabula Chronologica Davidis Blondelli, aut Marginales ad eam notæ, ſolâ affirmantis auctoritate haud ſemel ſubnixæ, ut legentibus pateſcit, & ſuperiora ex parte docuerunt. Par fides Chronologiæ *

y *Parte II. à pag.* 136.

* *In Cenotaph.*

Labbeanæ eſt, de quâ pluribus poſteà.

LXVII. Sed verò nullus eſto Johanni VIII. Fœminæ inter Pontifices locus, ſeu in hodierno Anaſtaſio, ſeu in Annalibus Bertinianis, vel in Adone, Hincmaro, Joh. Diacono, Luitprando, Hermanno Contracto, & ſi qui plures citantur ab Onuphrio, cæteriſque confutatoribus *Fabulæ*, quam vocant! Eône efficiunt, aut *Marianum Scotum* primum omnium illîus meminiſſe; aut ſi omninò primus eſt, neceſſariò hinc *Fabulam* coargui? Neutrum ineluctabili aut evidenti ratione conſequitur, opinor. Ac prius quod attinet, inter Anaſtaſium Bibliothecar. & Marianum Monachum produximus nuper, diverſimodè quanquam, teſtem non unum intermedium. Primò quidem [z] *Herchempertum* vel *Herembertum* Monachum Caſſinenſem clarum ſub Stephano

z Vide ſuprà Num. 111.

VI.

VI. Auctorem Hiſtoriæ Longobardicæ, vel Chronici editi cum aliis Neapoli Anno MDCXXVI. citatique ipſi [a] Mabillono. Dùm enim hic finxit, aut figmentum retulit, xxx fortè annis à caſu qui in Johannâ contigerit, *Conſtantinopoli* aliquando (tempore Arechiſi Ducis Beneventani, coævi Carolo M. & Adriano I.) *Patriarcham fuiſſe*, qui *Fœmina eſſet, ſexum maſculinum ſub Clerici veſte mentita, turpi & pernicioſo errore*, ſed detecto tandem; planum eſt commentum hoc Monachale de infamiâ Conſtantinopolitanæ ſedis, cui tùm præeſſet Mulier habitu virili, ſcripto traditum quo tempore flagraret Romæ ſummâ invidiâ Photius cum ſuis, non fuiſſe niſi retorſionem adverſùs æmulam in Oriente ſedem, ejus quod nuper in Papali ac Romanâ acciderat. Nec enim huic fabulæ, repoſitæ à Leone IX. Pontifice, ullum

a *Muſ. Ital. T. I. p. 27.*

fuiſſe in Hiſtoriâ Seculi viii. Conſtantinopolitanâ fundamentum, aut obtentum ullum, in ſuperioribus docuimus. Teſtis alter fuit *Radulphus*, ſeu jam Flaicenſis ille Cœnobii, ſeu Fuldenſis Monachus fuerit, auctor Commentariorum *in Leviticum*, ſcripti pro ætate diſerti & eruditi, inſerti Tomo xvii. Maximæ Biblioth. Patrum. Quem Radulphum, ab ipſo Blondello relatum inter *aſſertores Latinos Iohannæ Pontificatûs*, floruiſſe *ſeſqui-ſeculo* circiter antè Marianum, perſuaſiſſimum omnibus fuit, antè Blondelli, & Labbei aſſerta, [b] ſuperiùs expenſa, quò redeat Lector velim. Teſtes haud obſcuri præterea videntur, chronicæ notæ ad calcem *Adonis Viennenſis*, & in *Hermanno Contracto*, [c] de quibus ut ſuprà monitum, ſic preſſiùs infrà. Nam Adonis quiſquis Continuator fuit, tradit [d] *Benedictum in ſede Apoſtolicâ ſubſtitutum*, jam de-

b *Num.* vii.

c *Num.* viii lxv

d *Tomo* vii *Bibl. M. Patr. col.* 382.

defuncto Lothario Imperatore, qui tamen Imperator in vivis fuit, quum Leoni ſucceſſor decerneretur. Alter Leoni IV. largitus *annos* IX. cum aliquot *menſibus*; prorogato valdè Leonis Pontificatu (quod & deinceps ab Urſpergenſi, Alberto Stadenſi, aliiſque factitatum, prout anticipant alii initium Benedicti) ſuſpicionem meritò ingerit obſcurati temporis, quo media Fœmina ſederit inter Leonem & Benedictum. Adde quæ Johannæ indicia aut veſtigia in ipſo [e] *Anaſtaſio* deprehendimus, ſuperiori Diſquiſitione; etiam in Vitâ [f] Benedicti III. ubi meminit ſtatûs Urbis & Eccleſiæ, quando optatus Benedictus fuit, uti meminit Ludovici ſolîus imperantis. Ac quæ ratio ſtuprati Anaſtâſii, ut ex datis ſine fine exemplis deinceps ratum eſſe putem; poſteà & corrupti Hermanni Contracti, Mariani, Sigeberti, Martini Poloni, Platinæ, &c.

[e] *Num* LX. LXI. LXII.

[f] *Num.* LXVI.

g Num. VI. VIII. XI. XII. XIII. &c. LXV. &c. h Suprà N. LXVII. LI.

ex [g] demonſtratis; adde & vis illatæ [h] monumentis Photii, & Græcorum, ne dicam Pontificum Diplomatibus, Bullis, aliiſque Vaticani Archivi documentis; familiari uſu hujus Præfectis, Monachis, Inquiſitoribus, Expurgatoribus, Jeſuitis, Minſtris aliis atque Emiſſariis Romanæ Curiæ: Eandem quidni fraudem meritò ſuſpicemur in deſcribendis Annalibus Bertinianis, aut poſtremis Adonis Viennenſis, aut Vitis Guilielmi Bibliothec. vel Luitprandi, vel Abbonis Floriacenſis, ac ſcriptis id genus, anterioribus Mariano, nec niſi è Vaticanis ſcriniis, aut illis Monachorum, ſtudentium nimis honori Rom. Sedis, propagandis in vulgus?

LXVIII. Verùm ſit *Marianus Scotus* primus hujus *Iohannæ Mulieris*, in Paparum ſerie, narrator, largitis [i] antè Baronio, Launoio, Blondello, quin ipſo Flor. Ræmundo, aſ-

i Suprà N. V.

aſſerente * *Germanos omnes Marianum hujus Hiſtoriæ principem communi ore celebrare.* Num neceſſariâ illatione inducatur atque explodatur ea Fœmina, prudens Lector, paucis obſecro advertat. 1. Aut finxit de ſuo Fabulam Marianus, nequiter impoſiturus Orbi, aut errore turpiſſimo rem aſſeruit, tùm novam, inauditam, nullis antè ſe monumentis traditam, eandemque fœdiſſimam. Neutrum ſine ſtoliditate, ſummâ certè imprudentiâ, dici aut cogitari poſſe, prolixè [k] viſum, quum de Mariano teſte ageremus, qui Aventino, in Annalibus Bojorum, aliquoties appellatur *Divus Marianus.* Neque nos iter per eadem veſtigia otioſi relegimus. 2. Aut mox à Mariano fidem accepit fabula, aut certum omnibus fuit luſiſſe hominem, qui

—— delirus & amens
Vndique diceretur meritò.

* De Fab Ioh. C. 11.

k Pag. 18. 19. 20. 21. &c. 148.

Po-

Poſterius ne ipſe perſpicaciſſimus Launoius cenſuit, qui, in *l* antè allegatis, jam Mariani ætate, *ducentis* circiter *annis ab obitu Leonis* IV. in vulgus ſpargi credique hanc cœpiſſe Fabulam pronunciavit, mox acquiſituram vires, ut aliquot ſeculis *nemo vel certè pauci dubitarint, quin Fœmina Romanam ſedem occupaſſet.* Nec alienus ab hac opinatione Blondellus noſter. Ità Mezeræus Hiſtoricus, in *m* Epitomè Chronologicâ, ad Annum DCCCLV. faſſus *totis annis quingentis habitam rem eſſe ut conſtantem veritatem*; ſed pro *quingentis*, in noviſſimâ Edit. majoris Operis, ſubſtituerunt Cenſores *quadringentis*. Ergò indè à Mariano Scoto ad Onuphrii, vel Ræmundi, vel Richeomii Jeſuitæ, ac ſimilium tempora, ſuperiori ætate, habita res fuit ut conſtantis veritatis, judicio ſagaciſſimi Hiſtorici. 3. Vel tempus quo ſcripſit Marianus, & quod

l Pag. 43. 44.

m *Abbr. Chron. Ed. de Par. T.* 1. p. 216.

quod proximè eum excepit, id eſt quo *ſparſa primùm in vulgus fabula* fuit, demerſum fuiſſe cenſetur barathro teterrimæ ignorantiæ, nullis tum Scriptoribus qui fœdum errorem arguere aut vellent, aut poſſent; vel diſtinctum fuit ſagaciſſimis Pontificibus, & acerrimis cauſæ Papalis aſſertoribus ac vindicibus. Prius illud ſuſtinuerit nemo, niſi cujus inſcitiam protinùs arguant, cùm Hiſtoria Pontificum indè à Leone IX. Victore II. Nicolao II. Alexandro II. Gregorio VII. Victore III. Urbano II. &c. ſeveris oppidò metuendiſque Romæ Antiſtitibus; tùm Catalogus celebrium ſcriptorum, quos Mariano ſuppares aut proximos fuiſſe[m] aliàs retulimus. Si verò hi ipſi ſive Pontifices, ſive Scriptores, Fabulam omninò eſſe intellexerunt, quæ jam tum ex craſſo errore, aut certè ex improbâ calumniandi libidine, ſpargi

m *Suprà pag. 45.*

gi in vulgus cœpta fuerat, undè illi lupinâ taciturnitate, ac præpoſtero ſilentio, ſcientes volentes permiſerunt cùm Mariano tribui famam doctrinæ, fidei, ſanctitatis, tùm radices agere vaniſſimum commentum, nullo obelo expunctum, nullâ cenſurâ notatum? Quo factum eſt, ut *Fabula* (ità Pariſinus Doctor) *inter annorum vices, detrimenta temporum, & labentium Seculorum inſolentiam, obtinuerit, inveteratâ perſuaſione.* 4. Aut perpetuæ veritatis eſt, efficax argumentum duci, in facto etiam turpiſſimo ignominioſiſſimoque, à *ſilentio* ſcriptorum ſupparium vel æqualium, qui nihil hujus tradiderint; aut pro confeſſo erit, fallere ſæpè in ejuſmodi caſibus *negans argumentum.* Prius ne ipſe Doctiſſ. Launoius exiſtimavit, ſatis intelligens, propriæ turpitudinis neminem facilè eſſe primum teſtem velle. Sic ille Diſſertatione de *n* Auсto-

n Pag. 272. 274.

ctoritate Negantis Argumenti: *Nam etſi Auctores, Leonis* IV. *vel Benedicti* III. *æquales vel ſuppares, de Muliere illâ ſiluerint, viciniores tamen illis minus verecundi, ſilentium facere deſierunt.* Blondellus pariter, ° *ne ipſos qui Papis adverſati ſunt*, (quales mox à Johannâ, inclinato Seculo IX. Photius in Oriente, in Occidente Theutgardus Trevirenſis, Guntharius Colonienſis, Johannes Ravennas, Hincmarus Remenſis, Anaſtaſius Presbyter à Leone & Hadriano excommunicatus &c.) *aut qui adversùs Romanam ſedem bellum ſuſceperunt, hoc ipſo probra ejus omnia conquirere neceſſe habuiſſe.* Quinimò ne in favorabilibus, quæ retuliſſe intererat plurimum, concludere *negans argumentum*, à ſilentio æqualium Scriptorum, ſexcenties Baronius, & univerſa Roma. Exemplorum abundè *p* ſuprà fuit, ubi graviſſimas Traditiones Ro-

° *Anacr. p.* 74.

p *Vid Num.* XXIX. XXX. XXXI. XXXII.

Romanæ Eccleſiæ, ſæpè ab *uno alterore* nugivendulo chartis primùm illitas, plerumque *aliquot* poſt res geſtas *Seculis* auditas demùm, narratasque ſcripto fuiſſe, pluribus evictum fuit. Sed audi Baronium, in cauſâ *Hiſpaniarum* Regni, antequam invaderetur à Saracenis, à *Gothorum Regibus maximè piis, B. Petro & S. Romanæ Eccleſiæ in jus & proprietatem traditi!* Credi jubebit [q] Purpuratus rem tam inſolentem & monſtroſam, licet *nemo antiquorum Scriptorum enarret*, licet *à nemine, Hiſpanicarum rerum hiſtoriam proſequente memoriæ proditam eſſe ſciret*, idque *ex literis Gregorii* VII. Qui tamen Piis illis Regibus quatuor aut ultrà Seculis poſterior fuit, etiam in cauſâ propriâ teſtatus. J. Bapt. Thirſus, [r] Exercitatione contrà Launoii Diſſertationem: *Quot, amabo, ab Apoſtolis per traditionem accepimus, quorum nulli Apoſtolorum æquales aut ſubpares teſtes pro-*

[q] *Tomo* VIII. *ad Ann.* 701. *Num.* XV. XVI.

[r] *In Præf. A.* 1661.

produci poſſunt? Quot in Eccleſiâ pro compertis & exploratis habentur, quæ ſi ad Auctores æquales aut compares decurrendum eſſet, falſiſſima reperirentur? Et quæ in hanc rem ibi plura, vi enervandæ *Negantis Argumenti*, ex *Scriptorum æqualium vel ſupparium ſilentio*, in facto Hiſtorico. Idem profeſſus Hadrianius Valeſius, V. Cl. in Diſceptatione de Baſilicis, citatâ in priori hujus meæ Diſquiſitionis parte. Taceo aſſertores Factorum ſine fine Pontificios, & in iis ſuperiori & noſtrâ ætate Onuphrium, Surium, Molanum, Gretſerum, Alanum Copum, Turrianum, Bellarminum, Florimundum, Gueſnæum, Bzovium, Chifletium, Allatium, Raynaldum, Neuhuſium, Aringhum, Labbeum, Heroas id genus, ne dicam commiſſos quoque cum præfato Launoio Johannem Cheronium, Thomam Aquinatem nuperum, Philibertum Feſaium &c. qui de poſte-

Num. VIII. *p.* 31.

ſteriori tempore præſcribendum eſſe negant in punctis Hiſtoriæ. Quæ nos accerrimis iſtis Johannæ exagitatoribus, ducto his infitiali argumento à *ſilentio noni* & *decimi* Seculi ſcriptorum, ad hominem modò opponimus.

LXIX. Aſt verò diſparem longè rationem eſſe omiſſæ Papæ Fœminæ ſeu ab Anaſtaſio, ſeu ab Adone, ſeu ab Hincmaro, ſeu à reliquis ejus & proximi ævi Scriptoribus, ac eſt tacitarum Traditionum tot retrò poſt res narratas Seculis, quarum interim veritati hiſtoricæ patrocinatur univerſa Roma, prolixè eſt à me demonſtratum. Redibit Lector ad[t] ſuperiora, niſi grave eſt. Intelliget longiori omninò intervallo disjungi à ſe invicem Facta pleraque, quibus Romæ fides eſt, & primos Factorum illorum teſtes, ac disjungitur *Iohannes Fœmina* à tempore *Leonis* IX. vel *Mariani Scoti*, quando

[t] *Indè à Paragrap.* XXIX. *&* *ſeq.*

do ſparſam jam fuiſſe per ora hominum, mox & chartis propagatam, æquiores largiuntur. Nulla etiam inter primos illos fabellarum ineptiſſimoſque venditores, & Marianum Seculi ſui decus, mox Sigebertum, Radulphum, Ottonem Friſingenſem, Galfridum Arthurum, Godefridum Viterbienſem, Martinum Polonum, cæteroſque Johannæ ſuprà aſſertores, juſta comparatio eſt. Sed neque ulla, inter ſuave ſomniantium Monachorum deliria, aut propinata Romæ commenta, & inter occupatam à Johanne Anglico Papalem ſedem, ſub virili ſpecie, poſt comparatam ſibi doctrinæ famam & ſanctitatis, in Scholis Romanis, iis temporibus quibus ut ſexum fingere, ſic nefariis artibus ad Papatum graſſari, haud nova equidem res fuit. Adde ſilentii nullas habuiſſe cauſas, qui æquales aut ſuppares fuêre iis Factis, quæ in fidei

 hi-

hiſtoricæ Capita Romæ abiverunt; dum graviſſimas habuêre Johannam in Paparum ordine nullam memorandi, qui omiſiſſe referuntur, ſcientes nempè volenteſque. Hæc enim ſine contumeliâ Romanæ ſedis, & fulminibus Nicolai, Hadriani, Johannis IX. ac ſucceſſorum, *numerari inter Pontifices* haud potuit. Vulgata autem poſteà tabulis fuit, ſed ità ut *numerum non faceret*; quo tempore teſtatiſſimum Orbe toto erat, intrà *ſeſqui-Seculum* vix niſi Monſtra occupaſſe Papalem ſedem ac tyrannidem, cui adeò haud parcendum ampliùs duxêre Viri graves & Chronographi inſignes. Nec quotquot in his Scriptoribus, aut in Actis Conciliorum, *Benedictum* Papam inducunt ut *Succeſſorem Leonis*, nempè legitimum, ac ſolum cenſitum Romæ, cujus etiam poſt Leonem Actis ac Decretis ſua conſtitit auctoritas, non illi (inquam) hoc ipſo negant ul-

ullam occupaſſe ſedem Fœminam, inter utrumque Pontificem mediam, haud longo tamen errore, perſonâ brevi depoſitâ. Ipſum Sigebertum, dùm Leoni Papæ *centeſimo primo* ſubjunxit Benedictum *centeſimum ſecundum*, & quidem ad Annum DCCCLIV. interim mediam *Iohannem Fœminam* probè intellexiſſe, *non numerandam* tamen, reſectis ejus annis, & imputatis Benedicto, [u] viſum ſuprà fuit. Nec profectò aliàs Benedicti initium referendum erat ad Annum DCCCLIV. quod fit in omnibus Codd. Sigeberti, indignato in eum Blondello. Ità *ſucceſſor* vel *deceſſor* frequentiſſimè dicitur hujus & illius Imperatoris, Regis, Pontificis, qui non immediatus. Nicephorus Hiſtoriæ [x] Libro XVII. *Ipſe etiam Agatho μετ' ἐκεῖνον ἡγησάμενος, ſeu* interprete Ducæo, *Agapeti in Rom. Eccleſiâ ſucceſſor*, cui tamen Agapeto Sylverius proximè ſuffectus. Idem,

u Num. IX. à pag. 52.

x Tomo II, p. 745.

Ormiſdas. ὁ πρὸ Ἀγαπητοῦ καὶ Ἀγάθωνος *qui antè Agapetum & Agathonem Epiſcopatum geſſit*, medio tamen non uno Pontifice. Sic *Stephanus* IV. dicitur *Pauli* I. *ſucceſſor*, intermedio ultrà annum Conſtantino II. removendo licet. Sic & Platina, qui *Iohannem Anglicum* ſubſtituit Leoni, uti Papam ordine CVI. tamen de Benedicto III. Papâ illi CVII. quaſi Johanna nulla fuiſſet, *eum unum dignum Leonis ſucceſſorem habitum.* Ità Stephanum VI. vel VII. Baronius facit *Formoſi ſucceſſorem*, medio rurſùs Bonifacio VI. controverſo hujus tempore, quem *ſediſſe annis duodecim quidam referrent*, apud Platinam. Et Flodoardus Remenſis, uti Benedictum [y] *Leonis ſucceſſorem* vocat, Libro III. Hiſt. Remenſis, ſic poſteà [z] Libro IV. *Stephano quoque hujus Formoſi ſucceſſori* (licet nonniſi poſt Bonifacium) *ſcribens idem Dominus Fulco.* Quod verò illi de hoc Bo-

y *Hiſt. L.* III C XI.
z *B Patr. T.* XVI. *p.* 726.

Boniſacio, [a] *non numerandum inter Pontifices, utpotè qui damnatus fuit* &c. tùm etiam, [b] *in Hiſtoriis nullam vel parvam ejus fieri mentionem*, quaſi *ejus res geſtæ nullæ* fuerint; planè quadrat id ipſum in Johannem Fœminam, cujus res geſtæ obſcuratæ ſunt, vel etiam Benedicto adſcriptæ. Fateor in Adonis Chronico ad calcem legi: *Benedictum* fuiſſe *Leoni in Sede Apoſtolicâ ſubſtitutum*; quaſi proximè conſecutâ Leonis exceſſum *ſubſtitutione.* Sed additur, factum *jam defuncto Lothario Imperatore*, imò *mendoſiſſimè*, Anno DCCCLXV. Ac ſuprà jam monitum non eſſe illa Adonis, terminaturi Chronicon in morte Ludovici, atque initio Filiorum; in vetuſtiſſimo autem Cod. MS. Voſſiano, in morte Pipini. Igitur poſtrema hæc ſunt ineptiſſimi Interpolatoris, uno ſtudio expungendi Johannam. Siquidem poſt memoratum obitum Lotharii, & ſub ejus

[a] *Baron. ad A.* 947. *N.* 1.

[b] *Platin. in Bonif.* VI.

Imperio illum Bernardi Epiſcopi &c. ſubjungit: *Et Pontifex Romanus Gregorius moritur, atque ejus loco Sergius ordinatur. Illo defuncto Leo ſuccedit. Quo obeunte Benedictus* &c. Atqui ſub Lotharii Imperio moritur quoque antè Gregorium *Paſchalis* I. *Eugenius* II. *Valentinus*, quorum nullus meminit interpolator, non magis quàm Johannæ. Porrò non computatorum *Nominum*, neque *temporis*, ſeu in Gentium Regibus, ſeu in Romanis Pontiff. ob damnatam memoriam, dedimus jam [c] antè exempla. Quibus & alia adjungere, non planè abſimilia, in promptu foret. Ex. gr. apud Matthæum illud, in Genealogiâ Servatoris, quo Ozias ut *filius & ſucceſſor* Jorami recenſetur, omiſſis Regibus tribus, ob maledictionem effuſam in Domum Achabi, ut Eruditi Interpretes. Sic omiſſi Magi, aut perſonatus Smerdis, in ſerie Perſarum

c *Supra p.* 38. 39. 40.

Re-

Regum, in Canone Ptolemæi Aſtronomico, cujus adeò tempus includitur annis Cambyſis. Ità ſi [d] Joſepho Hiſtorico fides eſſet, & nuperis aſſertoribus Chronologiæ novæ, *Salomonis* Idololatræ toti anni XL. reticentur, quibus à Deo defecit, dùm mortuus cenſetur *βασιλεύσας μὲν ὀγδοήκοντα ἔτη exactis in regno annis* LXXX. Iſaacus Voſſius, Libro de Sibyllinis Oraculis; [e] *Græcis quidem & Romanis quàm ſolenne fuerit tyrannorum eradere titulos, omnemque eorum abolere memoriam, omnibus eſt notiſſimum.* Quod addit ille *in Perſarum Chronicis, & in multis Orientalium populorum monumentis* obſervari, *in quibus mali Principes, & mala paſſim expunguntur Tempora.* Nec implemus hanc paginam documentis id genus. Ferè ut imprecatus olim Jobus diei aut nocti nativitatis ſuæ, [f] *ne in numerum dierum anni, aut menſium, referretur.* Sed aperta nimis

[d] *Antiq. Libr.* VIII. C. III.

[e] *Pag.* 5.

[f] *Cap.* III. 6.

 mis

mis ratio eſt, diſpunctæ hujus Fœminæ è Paparum cenſu, quàm ut firmari exemplis neceſſe ſit.

LXX. Nunc de loco Hincmari Remorum Epiſcopi, in Præfatâ *Epiſtolâ* ad Nicolaum Papam, paucis dicendum ſupereſt. Extat illa tùm apud Baronium, ad Annum DCCCLXVII. tùm inter Opuſcula & Epiſtolas Hincmari edente [g] Joh. Cordeſio Canonico Lemovicenſi, tùm in Magnâ Bibliothecâ Patrum Pariſinâ, [h] Tomo XVI, tùm in Operibus Hincmari ex editione Jacobi Sirmondi, [i] Tomo II. Ibi Remenſis Præſul de literis à ſe Romam directis per Miſſos ſuos, unà cum Epiſtolâ & Legatione Imperatoris Lotharii, & quidem ad Leonem Papam, pro confirmatione Synodi Sueſſionenſis II de juſtè cùm ejecto Ebbone Præſule, tùm ordinato in ejus locum Hincmaro Remenſi, ac pro confirmandis Privilegiis Remenſis Prima-

g *Paris* 1615. *p.* 511.

h *Pag.* 582.

i *Ep.* XXVI. *p.* 298.

matûs ac Diœceſeôs. Addit Hincmarus, quum eſſent *in viâ* illi Miſſi, *nuntium veniſſe de obitu Papæ Leonis* : Nihilmominus *perveniſſe Romam, cum præfatis literis*, ubi invenerunt ſucceſſorem jam datum Leoni, *Domnum nomine & gratiâ Benedictum*, qui Privilegium quod petebatur Româ direxit. Negant igitur inter Leonem & Benedictum fingi poſſe *duos annos & quinque menſes*, quibus interim Papiſſa ſederit. Hæc ſpecioſè qui Papiſſam in Utopiam ablegant. Quibus addunt *Privilegium* Corbeienſi Abbatiæ ad Suminam fluvium confirmatum à *Benedicto* III. ſub initium Pontificatûs, *tertio menſe* ab obitu Leonis ; *Imperii Lotharii Auguſti* & *Conſulatûs* Anno XXXIX. Indict. IV. id eſt, Anno DCCCLV. Exhibent illud Lucas Dacherius, Spicilegii *Tomo* VI. Editores Conciliorum noviſſimi Tom. VIII. & tanquam ex Archetypo
ipſ-

ipſo Benedicti, Joh. Mabillonus de Re Diplomaticâ *Libro* v. Undè rurſùs confici autumant, certo documento, Benedictum immediatè ſucceſſiſſe Leoni, vivo adhuc Lothario Imperatore, ut nullus *Papiſſæ* ultrà *biennium* ſeſſuræ locus eſſe poſſit. Ex quo nihil à nobis eorum diſſimulari Lector intelligit, quæ Johannæ fidem vel ſubleſtam reddunt, vel ambiguam. Nec enim aliud intendimus, quàm examen veri an falſi, nullo profectò Papiſſæ adſtruendæ præpoſtero ſtudio.

LXXI. Ad Hincmari verba quod attinet, ipſus ſecum reputet Lector quæ modò obſervamus. Primò, ex tribus Editionibus Epiſtolæ Hincmari ad Nicolaum, ſcil. Baronianâ, Cordeſianâ, & Sirmondi illâ, nulli inter ſe convenire conferentibus patet. Statim in exordio in ſingulis diſcrepantia eſt, & deinceps paſſim in Epiſtolæ contextu. Et quam Sirmon-

mondus ex Codice Laudunenſi primùm vulgavit, alterâ parte auctiorem eſſe liquet. Ità quod habent hoc in loco Cordeſius & Sirmondus; *Pervenientes autem Romam cum præfatis literis*, [k] legit Baronius, *Pervenientes autem Romam cum fratris literis*, undè aliæ à prioribus literæ, poſt acceptum nuncium de morte Leonis, intelligi poſſent. Rurſùs, in Editione Cordeſii, quam ſequitur Auctarium Bibliothecæ Patrum, legitur; *Domnus nomine & gratiâ Benedictus mihi, quod eſtis, Privilegium indè direxit.* In illâ verò Baronii, & Sirmondi, *Dominus* &c. *mihi quod noſtis Privilegium indè derexit.* Blondellus autem in Anacriſi, priorem quidem lectionem ſecutus, parentheſi includit; *Dominus nomine & gratiâ Benedictus (mihi quod eſtis) privilegium indè direxit.* Quo ex ſpecimine colligitur, dubiam meritò eſſe vel integritatem Epiſtolæ Au-

k *An Ann.* 867. *Num.* XXXII.

Authenticæ, vel fidem tranſcriptorum quaſi ex Authentico. Secundò, quàm proclive fuit, amabo, quod in expurgandis ſcriptoribus propè infinitis factitatum, addere vel diſpungere voculam, aut periodum, quæ intermediæ Fœminæ inter mortem Leonis, & ſurrogationem Benedicti, locum nullum relinqueret? Quidni inter illa verba, *venit nuncius de obitu Papæ Leonis*, quæ terminant periodum, & ſequentia, *Pervenientes autem Romam*, hiatum aliquem concipiamus? Quî nulla apud Hincmarum mentio mutatæ rerum ſcenæ mox *ab obitu Leonis*; nulla *temporis* quo Romam Nuncii illi pervenerint; nulla *Benedicti* intereà electi, ac tandem confirmati, poſt compreſſum graviſſimum Schiſma? Vel etiam, quidni ſcriptum fuerit, *Pervenientes poſteà Romam, cum Fratrum literis*, vel cum *novis literis*, aut cum *repetitis mandatis*, Benedicto ſcili-

cet in Apoſtolicâ ſede intereà firmato? Quo magis *literæ* priores, cùm Epiſtolâ & legatione Lotharii, directæ fuerant ad *Leonem*. Cujus auditô à Legatis exceſſu, fortè nondùm Italiam ingreſſis, ac dubio Leonis ſucceſſore, vacaturâ ſede per *menſes* II. *dies* XV. quis non intelligat novis literis, noviſque mandatis, opus fuiſſe ad novum Pontificem? Imò verò annon illius ingenium explorandum primò fuit, quî propenſum in Gallos, in Hincmarum; poſtquàm à Leone Papâ *repulſam* jam paſſus fuiſſet Hincmarus, nec niſi *per ſubreptionem* impetraturus à *Benedicto* quod peteret, ut diſertè [l] Baronius, poſt Flodoardum Hiſtoricum, ex Nicolai Epiſtolis. Revocet nunc ad animum Lector exemplorum myriadas, interpolatarum per inſignem fraudem in paucis modò vocibus, modò literis, modò etiam periodis, *Epiſtolarum*, v. gr.

[l] *An Ann.* 853. *N.* XIV.

v. gr. Cypriani, aut Gregorii I. aut tot vulgò Decretalium, vel judicibus Latinio Viterbienſi, Nicol. Rigaltio, Johanne Launoio, Steph. Baluzio, Dav. Blondello, ſimilibus emunctæ naris Criticis. Cogitet quid vel in *Epiſtolis Iohannis* auſæ ſint ſacrilegæ manus, teſtibus præ cæteris [m] Hieronymo, & [n] Socrate Hiſtorico, atque ipſâ collatione Codicum. Meminerit, ipſo vivo Gregorio Pontifice, fuiſſe qui ejus *falſarint Epiſtolas*, ut ipſemet conqueſtus eſt [o] Epiſtolâ ad Euſebium Theſſalonicenſem. Ne dicam de *Epiſtolis* falſò ſuppoſitis ſeu eidem Gregorio I. ſeu tot mediæ ætatis Scriptoribus; vel etiam (ſicubi adverſarentur receptæ hypotheſi) perperàm expungendis, ex ipſo Cypriano, ut factum eſt à Manucio, à Latinio, & ab aliis, præeunte in Editione ſuâ Eraſmo, de celebri Epiſtolâ *Firmiliani ad Cyprianum*, adverſùs Stephanum Papam.

[m] *Præfat. in Epiſt. Canon.*
[n] *Lib.* VII. C. XXXII.
[o] *Lib.* IX. *Ep.* LXIX.

Ac

Ac vel unîus literulæ, aut voculæ mutatio, etiam eraſio; ut ſenſum omnem immutet; docent infinitæ Obſervationes in Scriptores Eccleſiaſticos, ſpeciatim querimoriæ Latinii, Aub. Miræi, Jac. Sirmondi, Dav. Blondelli, Joh. Launoii, Pet. Lambecii, Phil. Labbei, &c. qui ipſi in Adverſariis Johannæ principes apparent. Factum iſtud ſcripſêre circà characteres annorum, menſium, dierum quibus ſederint Pontifices, aut dederint has & illas Epiſtolas, in Anaſtaſio, Adone, Annalibus Bertinianis, Luitprando, Sigeberto, Radulpho, &c. & in Epiſtolis Paparum paſſim. Sic in cauſâ Dogmatum, v. gr. *Tranſſubſtantiationis*, quâ ratione ex Epiſtolis *Ælfrici* Abbatis (ut docent MSS. Codices Anglicani) induxerint quæ dogmati iſti adverſa, pridem eſt à Joh. Foxo obſervatum, in alterâ *p* Parte Monumentorum Eccleſiaſticor. In ſpe- *p* *T. II. ad A. 1538.*

 cie

cie prætet exempla ſuperiora fraudum in Vitis Anaſtaſianis, quæſo in Vitâ Leonis II. in quâ de ſextâ Synodo ſub Conſtantino Pogonato; quantum intereſt diſcriminis, ſi legas cum antiquis Codd. *Præſidente* piiſſimo ac Clementiſſimo Principe &c. vel cum editis exemplaribus demptâ litera P. & diphthongo; in ſimplex E. mutato, *Reſidente*, ſcil. eodem Principe, alii *Præſente*, ne Præſes hic fuiſſe Synodi crederetur? Sic in Vitâ Leonis IV. ubi de *poteſtate Petro traditâ ligandi & ſolvendi Animas* &c. quum iſta ad *Animas* reſtricta fuiſſet ab Anaſtaſio, deſcriptis verbis Gregorii I. & anteriorum Pontificum, quæ alicubi habet *q* Launoius, placuit recentioribus vocem *Animas* diſpungere, ut etiam ad vinculum ſubjectionis & obedientiæ, quo ligantur aut ſolvuntur ſubditi, Paparum hæc poteſtas nullis limitibus extenderetur. Sed ſint exem-

q *Launoii Epiſt. pag.* 669.

empla, quæ propiùs ad rem faciunt. Quî enim mirum videatur eraſa quædam fuiſſe ex contextu Epiſtolæ Hincmari? Siquidem majoris fraudis ipſum Hincmarum poſtulavit Nicolaus I. *Epiſt.* ad Hincmarum, inſertâ apud Baronium, ad Ann. DCCCLXVI. & Tomo VIII. Conciliorum in Actis Synodi Sueſſionenſis III. Ibi Nicolaus, quod uncialibus literis ſignat Annalium ſcriptor, *deteſtatus eſt perpetratam falſationem*, tùm *in mutilandis literis Benedicti*, ſententiâ integrâ ſubtractâ, quam interpoſuerat Pontifex, tùm *in iis depravandis*, *interſerendo quæ idem ſummus Pontifex aut nunquàm aut aliter ſanxerat.* Nec ſemper intemerata fuit fides Hincmari, cauſæ ſuæ ſtudio. Alterum exemplum conjectura quædam noſtra ſuppeditat. In Epiſtolis Lupi Ferrarienſis, ſupparis Hincmaro, inſcribitur Epiſtola CIII. in editione Maſſoni, *ad Domnum*

Apoſtolicum Benedictum III. Et mox in contextu *Vniverſali Papæ Benedicto*, cujus *Leonem deceſſorem* vocat. Quando verò in antiquiſſimo MS. codice, undè Steph. Baluzius edidit eandem Epiſtolam, nullum Papæ nomen adſcriptum fuit, ſimpliciter *ad Domnum Apoſtolicum*, meritò ſuſpicari poſſemus, fuiſſe ab inſcriptione eraſum nomen Papæ; quod ad *Iohannem* ſpectaſſet ea Epiſtola, quæ poſt Fœmina prodita eſt, pro quâ nomen *Benedicti* in textu ſuppoſitum. Nam Johannem reſpiciebat veriùs petitum Epiſtolæ, pro impetrandis Libris Scholaſticis, *Tullii de Oratore*, *Inſtitutionum Quintiliani*, *Donati in Terentium*, & quibuſdam *Hieronymi*; nempè ob doctrinæ famam, ac bonarum artium, quam ſibi Romæ & apud omnes perſonatus ille Johannes comparaſſet, recens ferè è Scholis, & bonarum Sacrarumque literarum ſtudiis, quod ne-

nemo de Benedicto. Tertium adde, ex Epiſtolâ Gregorii IV. ad Epiſcopos Regni Francorum, quam primus edidit, tanquàm quæ Gregorii eſſet, [r] Steph. Baluzius, in Parte II. Operum Agobardi. Quum hæc luculenter teſtaretur perfidiam Pontitificis, tranſgreſſi in partes Lotharii contrà optimum Patrem, & Gallicanorum Epiſcoporum in eodem Pontifice arguendo, additis etiam minis, libertatem, cave credas vulgatam eam Romæ, aut inter Epiſtolas Decretales Pontiff. Hinc & delendum fuit dolo malo præſcriptum nomen *Gregorii*, ſeu *titulus* Epiſtolæ expungendus, quam Agobardo Maſſonus, Anonymo ſcriptori Goldaſtus, tribuerunt, demptâ etiam Epiſtolæ clauſulâ, reſtituerunt autem Gregorio Petrus de Marca, & ex eo ingenuus doctiſſimuſque Baluzius.

[r] Pag. 53. &c.

LXXII. Sed verò ex Epiſt. Bene-

 di-

dicti ad Hincmarum, pro confirmatione Synodi Sueſſionenſis, ac privilegiorum Remenſis Eccleſiæ, quæ inter Benedictinas [f] *primo* eſt, apud Sirmondum, & Labbeum, evidentiſsimè patet, perveniſſe Romam Miſſos Hincmari cum literis non jam ad Leonem, ſed ad ſedentem placidè Benedictum, compoſito pridem Schiſmate, quicquid neget Labbeus. *Noſtri quemadmodùm Pontificii cor dulciſonis tuæ benignitatis apicibus latius effectum eſt* &c. *ſtrenuâ quos perlegentes inquiſitione noſtræ te eſſe conjunctum, dilectioni internis novimus oculis* &c. Indè etiam intelligitur, Hincmarum aliquoties pulſaſſe limina Apoſtolorum, pro impetrandâ eâ Confirmatione, ut ſub Leone, ità quidni ſub Johanne VIII. latente adhuc Fœminâ ſub habitu Papali? *Et quia ut devotus fideliſque in omnibus Filius, pro inſtructione ſeu confirmatione geſtorum, ac regularum Eccle-*

[f] *T. VIII. Concil. Col. 232. Sirm. T. III. p. 107.*

cle-

cleſiaſticarum, *ſemper ad hanc te ſedem recurrere contemplamur*. Ex quibus luce clarius fit omnibus palàm, non immediatè *cum præfatis literis*, ſcil. ad Leonem, *perveniſſe Romam* Miſſos Hincmari, mox ab auditâ illius morte; hinc & laborare eâ parte Epiſtolæ fidem. Undè & nullâ circumſtantia temporis iſtîc expreſſa, quando *Romam pervenerint* illi Nuncii: Et precariò, ut ſolet Phil. Labbeus, in ſuppoſitâ Chronologiâ: *Eodem tempore circiter* (i. e. Anno DCCCLV. Nonis Octobr.) *ſcriptam* NB. *fas eſt credere Epiſtolam* Benedicti *ad Hincmarum*. Nempè immediatè à *conſecratione* ſuâ, nondùm profectò notâ Hincmaro, & necdum acceptis Hincmari literis; qui haud potuit ſcripſiſſe ad Benedictum, niſi poſt ejus acceptam confirmationem, in placidâ jam poſſeſſione Papatûs. Adhæc *conſecrationis* Benedicti Epocham ſub finem *Sept.*

pro arbitrio definiunt. Accedit, eo ferè tempore quo *nuncius venit de obitu Papæ Leonis*, dum eſſent *in viâ* non modò Hincmari nuncii, ſed & Legati Lotharii Imperatoris, hunc ipſum Lotharium abdicaſſe ſemet Imperio, dividendo inter Filios, acceptâ Tonſurâ in Prumienſi Monaſterio. Factum demùm eſſe XXII. *Septembris*, *ſex* antè obitum *diebus*(quod ſoli habent Annales Bertiniani, à quibus in non paucis diſcedunt) poſt electum jam *Benedictum*, inthronizandum ſcil. ut illi, XXIX. *Sept.* rurſùs hariolantur, Chronologiâ pro arbitrio in hanc ſuam hypotheſim inflexâ. Imò verò obiit Leo menſe ſeu *Iulio*, ſeu *Auguſto*, ut poſterius diſertè Annales Bertiniani, ex iis Mabillonus, Mezeræus, aliique, in his licet *dormiturientem Amanuenſem* fingat de ſuo Phil. Labbeus: Lotharius autem obiiſſe fertur *Septembri menſe*, ſed incerto die, quem

XXV.

xxv. ſtatuit Mezeræus, *aliquot menſibus* poſt poſitam dignitatem, ut idem Hiſtoricus in utroque [t]Opere, Krantzius[u] aliquot demùm *annis*, & *octo* quidem. Nunc advertat Lector, an ſit vero ſimile, Legatos Lotharii inſtructos hujus Imperatoris Mandatis, ac Epiſtolâ ad *Leonem*, poſt auditum Leonis exceſſum, mox & audituros in viâ abdicationem *Lotharii*, ſeu jam eſſent Italiam ingreſſi ſeu nondùm eſſent, nihilominùs *perrexiſſe Romam*, & ſub Imperatore Ludovico, Benedicto III. novo intereà (poſt tot turbas) Pontifice, expoſuiſſe priora Lotharii ad priorem Papam mandata, nullis novis inſtructos? Si autem novâ commiſſione vel delegatione opus fuit, noviſque ad Benedictum Literis, quis non intelligit hiulcam eſſe Epiſtolam Hincmari, & ſtudio quædam reſecta, ut Benedictus Leoni immediatè ſuffectus crederetur.

[t] *Abbregé* T. I. p. 216. *Hiſt.* T. I p. 549.
[u] *Saxon.* L. III. p. 65.

 tur.

tur. Taceo nunc quod jam attigimus ſuprà, ubi [x] de pugnantibus Lectionibus in Anaſtaſio, Benedicti initium, invitis graviſſimis Chronographis, duci illis ab Anno DCCCLV. pleriſque *Septembri* menſe, aliis *Auguſto*, aliis etiam *Iulio*; certi verò apud eos nihil, ex ſententiarum collatione. Quod tamen initium in A. DCCCLVI. incurrere, mortuo Lothario, ipſe Joh. Launoius, ex dicendis Paragrapho ſequente, optimè intellexit, alii verò demûm in Annum DCCCLVII. Si urgeas, dùm *biennium* & ultrà labitur inter obitum Leonis, & ſurrogationem Benedicti, medio Johanne VIII. ubi intereà hæſerint illi Legati, antequàm *Romam pervenirent*? Solutio ex dictis in promptu eſt, regreſſos è viâ ad Hincmarum, & ad Ludovicum Imperator. vel certè expectaſſe nova Mandata, & tempus quod Dominis ſuis cenſeretur opportunum ei ne-

x Num. LXIII. p. 305. 308. &c.

negotio gerendo. Ac pari ratione urgebo, ubi ſubſtiterint Legati, an *in viâ*, an *Romæ*, an in *Galliis*, donec Benedictus poſt longum inter-Pontificium, & compoſitum Schiſma, cognoſceretur Remis, & in Aulâ Imperatoris, defungi quàm placidiſſimè Papatu? Supponuntur inſuper quæ meritò dubia, dùm anceps eſt tot nominibus Johannis Fœminæ Pontificatus. Quid ſi apud *Johannem* urſerit Hincmarus, quæ antè apud Leonem, ſed expungendo ubique turpiſſimo Nomine, eradendo è Catalogo Pontificum, abolendis Actis, ut illis Conſtantini II. vel Formoſi, & obſcurando ejus tempore quod imputatum Benedicto fuiſſe, uti etiam res aliàs ſub Johannâ geſtas, ſuperiùs non ſemel obſervatum? Et quis miraretur, ſcribentem Hincmarum poſt retectam Papiſſæ infamiam, in *Epiſt.* ad Nicolaum, noluiſſe *Privilegium* Eccle-

ſiæ ſuæ à *Fœminâ* ditivare, aut videri in eo acquieviſſe; ſed rem eandem deinceps apud *Benedictum* egiſſe, ab hoc ipſo terminandam ex voto Hincmari, quod (inquit) probè *noverat Nicolaus*? Sed nec opus eſt fingere *Iohannem*, ſucceſſorem Leonis, ſollicitatum ab Hincmaro fuiſſe, impetrando quod diximus privilegio. Siquidem mox ab obitu Leonis, tùm & Lotharii Imperatoris, magna rerum converſio in Galliis, & in Imperio acciderat. Ludovicus Imperator apud Patruos ſuos, Ludovicum Germanicum & Carolum Calvum, initio ſtatim conqueri de anguſtis nimis finibus Imperii; Franciæ regnum, ſub Carolo Calvo, Anno DCCCLVI. miſceri diſſidiis, factionibus, deprædationibus, cædibus, conſpirationibus in Carolum; Britonum idem ac Normannorum incurſionibus crudelem in modum vaſtari; intereà Ludovicus Ger-

Germaniæ Rex Neuſtriæ regnum armis invadere, Placito ſeu Conventu *Remis* habito; à Wenilone Senonenſi in Regem inungi Anno DCCCLVII; & Calvus in Ludovicum promovere exercitum, mox à ſuis deſerendus. Confirmant Francorum Annales, & Hiſtorici paſſim. Quæ dùm fiunt, intereà ſediſſe Johannem VIII. Fœminam tradunt Marianus, & reliqui. Quo tempore Hincmarus Remenſis Præſul turbatis afflictiſque in ſuâ Diœceſi rebus, nec Epiſcopis illius in Synodum convocandis appoſito ſatis tempore, differre rem neceſſe habuit in opportunius aliud, ſub Benedicto eidem oblatum. An verò *in ipſo conſecrationis ſuæ principio* reſcripſerit Benedictus, ut habet Epiſtola Nicolai I. quæ eſt XLVI. ad Sueſſionenſem Synodum, non ità certum. Nec enim Literæ Benedicti, inſertæ Tomo VIII. Concilior. Edit. Labbeanæ, ullum characterem

tem-

temporis, ſeu *Datum* expreſſum habent. Sanè doctiſſ. de Launoy, x Epiſt. ad Thomam Rullandum, cenſet Benedicti III. literas ad Hincmarum, quarum hoc in loco meminit Remenſis Præſul ad Nicolaum Papam, ſcriptas fuiſſe dudum à morte Leonis, labente ſaltem Anno DCCCLVI. in quo ponit *initium Benedicti.* Undè Vir ſagaciſſimus, urgens aliàs ex Anaſtaſio, & Annalibus Bertinianis, ſuffectum proximè *Leoni* fuiſſe *Benedictum*, verba ſuperiora Hincmari nullus protulit, nec in ſubſidium cauſæ hujus adducenda eſſe exiſtimavit. Atque hæc ad motam ex Hincmaro difficultatem ſatis, *quod palmare argumentum fuiſſe Iacobi Sirmondi*, pridem antè Blondelli Anacriſim, jactat alicubi Ph. Labbeus, in y Cenotaphio Johannæ.

x *Epiſt. p. 186. Ed. Angl.*

y *Prob. VIII. ex Hincmar. Rem.*

LXXIII. Num validius telum intorqueant ex Benedicti III. Diplo-

plomate, in favorem Monachorum Corbejenſium, *ad Vniverſos Galliarum Epiſcopos*, ſcripto nempè antequam *Lotharius* abdicaret, aut concederet fatis, verbo anquirendum eſt. Quinam illud exhibeant, diximus nuper, ac præcipuus in eo urgendo eſt Phil Labbeus Jeſuita. Sed primò laborat apud me ſubſcriptionis ſeu *Dati* fides: *Actum Nonis Octobris per manum Theophylacti ſecundicerii S. Sedis Apoſtolicæ, imperante D. piiſſimo Auguſto HLothario à Domino coronato magno Imperatore Anno* XXXIX. *& poſt ejuſdem Annum* XXXIX. *ſed & HLudovico novo Imp. ejus filio Anno* VII. Ità Labbeus & Coſſartius, in Editione Conciliorum, quamvis in Labbei Cenotaphio legatur, *Imperatore anno* XXXVIII. Apud Mabillonum paulo aliter; *Datum nonas Octubrias per manum* &c. *imperante domino noſtro piiſſimo* PP. (perpetuo) *Auguſto HLo-*

HLothario, *à Deo coronato* &c. *&* *P. C.* (poſt Conſulatum) *ejus anno trigeſimo nono* &c. In fine additur, *Indictione quartâ.* Lucas verò Dacherius, Monachus Benedictinus, de Re Literariâ præclarè meritus ſuis Collectaneorum Tomis, deſcribens eaſdem Benedicti Literas; Primò *datum* illud *imperante Lothario*, &c. quæ ſequuntur, nullus habet in [z] Spicilegio, ubi totum Diploma vulgavit. Deindè in contextu ipſo ſemel atque iterùm aliter legit ac Mabillonus, addito nomine *Caroli*, rurſùs *Caroli Auguſti*, ad illud Lotharii & Ludovici. Et quod mirêre, ſinguli referunt ut ex authentico Corbejenſis Monaſterii. Labbeus, [a] *deſcriptum* illud in *mundiſſimis Membranis, antè annos plus minùs octingentos.* Mabillonus, [b] in *Papyro Ægyptiacâ, latâ duos pedes, altâ viginti*, (dixit alio loco *viginti & unum*) *corio æqualis menſura impoſitâ.* Rurſùs, quum præceſ-

z *Spicileg. T.* VI. *p.* 408.

a *Tomo* VIII *Conc. p.* 183.

b *De Re Diplom. p.* 40 2436.

ceſſerit, *ſcriptum per manum Theodorici Scriniarii R. E.* ſeu Notarii, *in menſe Octobrio*; ſubjungitur, (poſt *Bene Valete*, quo terminatur Diploma in Spicilegio) *Datum Nonas Octubrias per manum Theophylacti ſecundicerii* &c. Nec tamen Secundicerius alius à Notario vel Scriptore aut ſcribâ Pontificio fuit; quomodo Gregorius I. Epiſt. XXV. Libri quarti; *Hanc Epiſtolam Paterio* Notario *ſcribendam dictavimus*, qui idem *Secundicerius* dicitur *Epiſt.* XXIV. Libri Noni. Idem ergò ſecundicerius qui ſcriniarius, in Notariis ſecundi ordinis, nec diffitente aliàs Auctore Rei Diplomaticæ. Quin videtur ille ipſe *Theophylactus Secundicerius*, qui eſt [c] *Theophylactus Notarius & Scriniarius*, ſcriba Pontificius, in Epiſt. Paſchalis I. quâ Pallium Archiepiſcopo Viennenſi conceſſit Anno IV. Imperii Ludovici Pii. Ind. X. id eſt Chriſti DCCCXVII. Indè per fraudem

[c] *In Append. T.* VIII. *Conc.*

in hanc Epiſtolam Benedicti tranſlatum nomen fuiſſe, par eſt credere. Atqui debuit confirmari hujuſmodi Scriniarii Inſtrumentum, ſi fides [d] ipſi Mabillono, appoſito ſigillo, manu *Cancellarii*, vel *Bibliothecarii*, aut *Primicerii*, qualiter Diploma quod fertur ejuſdem [e] Benedicti, pro Privilegiis Monaſterii S. Dionyſii, & Diplomata Sergii 1. Paſchalis 1. Nicolai 1. &c. apud dictum Mabillonum, & in Tomis Conciliorum. Nulla demùm ſubſignata à *Secundicerio*, præter hoc unum quod Benedicto tribuunt, vivo ſcilicet Lothario Auguſto. Adde BENEDICTI nomen inter duas *Cruces* adpoſitum, ad calcem Privilegii, in Editione Labbeanâ, non verò apud præfatum Mabillonum. Prout non infrequenter ſubſcripſiſſe propriâ manu Pontifices, antè & poſt tempora Caroli M. aliundè evinci poteſt.

d *Ibid. L.* 1. c. xiv. *&c. Lib.* v. *à pag.* 436.

e *In Chron. Iac. Dupletii, Par.* 1625.

LXXIV.

LXXIV. Sint verò alia ſi non ſuppoſitæ Benedicto Epiſtolæ, certè poſteà hoc Inſtrumento interpolandæ, non obſcura documenta. Inprimis quoad additum nomen *Lotharii*, & notatum tempus Patris & Filii, quod reſpondeat Anno DCCCLV. Nonis Octobribus, *qui annus Benedicti Pontificatûs primus fuerit, à Menſe Auguſto*, ſic[f] Mabillonus. Ficta omninò Epocha; Johannæ expungendæ, falſiſſimaque. 1. Mortuo Leone a. d. *Iulii* XVII. Anno DCCCLV. (Annales Bertiniani demùm *menſe Auguſto defunctum*) ſi vacavit indè Pontificatus *menſes* 2. *dies* 15. ut ex Platinâ, & aliis ſuprà viſum, ne ipſe quidem Benedictus antè initium Octobris Sedem occupavit, quanquam Labbeus cum aliis figit Ordinationem Benedicti in XXIX. *Sept.* Quod ergò hi à *Iulio*, alii ab *Auguſto* eandem ordiuntur; ut facit quoque Mabillonus, omnes

f *De Re Diplom.* p. 440.

à ſe invicem, & à graviſſimis Chronographis diſcedunt, ex ſuperiori diſquiſitione. Nec alio intuitu, quàm ut anticipent abdicationem mortemque Lotharii. Nunc finge Benedictum inthronizatum jam XXIX. Sept. poſt motus Anaſtaſianos, quis ſibi perſuadeat primam fuiſſe curam hujus Pontificis, ut Privilegiorum Corbejenſium confirmationem illicò decerneret, expediendam obſignandamque ſexto poſt die, *Nonis Octobribus?* Quâ ratione fingebant modò ex Hincmaro, nihil prius habuiſſe Benedictum, quàm ut Hincmaro concederet, ſtatim ab adito Pontificatu, necdùm ſalutatus Hincmari literis, quod pertinaciter negaſſet Leo IV. ejus anteceſſor, ac negavit poſteà Nicolaus I. ut multis Baronius.
2. Abdicaſſe Lotharium, civiliter mortuum, poſito Imperio, & tranſlatâ omni poteſtate in Filios, demùm XXII. *Sept.* negat Labbeus ipſe colligi

cer-

certò ex Annalibus Bertinian. minùs ex poſteriori Continuatore Adonis. Nam *aliquot antè menſibus* renunciaſſe Imperio & Seculo (non definito die aut menſe apud Reginonem, Auctorem Annalium Fuldenſ. Lambertum, Ottonem Friſing. Marian. Scotum, Sigebertum, Urſpergenſem, Godefridum, Martinum, Mutium, pleroſque alios, neque charactere ullo Chronico expreſſo) plures crediderunt, & inter eos[g] Mezeræus recentiorum primus in Galliæ Hiſtoriâ. Imò ſi juxtà Fuldenſe Chronicon obiit Lotharius VI. *Kal. Octob.* id eſt XXVI. Septemb. ità vix quatriduum exegiſſet in *profeſſione* Monachali, & ſanctâ in eodem habitu *converſatione*, quam Lothario tribuunt Chronographi. Saltem à XXII. *Septemb.* quo tonſus fuerit in Prumienſi Monaſterio juxtà Blondellum, ſeu potiùs à die XXI. quando *pridie* ſui ſeceſſûs dixit Filiis ul-

[g] *In Epit. Chron. Tomo I. Lib. I. p. 549. Major. Hiſt.*

timum vale, uſque *ad Nonas Octobres*, dies omninò XIII. vel XIV. prætérlapſi, quibus annon veloces Nuncii deferri equis diſpoſitis Romam potuerint, è Trevirenſi Diœceſi, rei tantæ denunciandæ, æqui rerum æſtimatores judicent. Si verò huic Inſtrumento fides eſt, *Nonis Octobribus* ignota Romæ hæc abdicatio fuit, creditus tùm ſedere ad clavum Lotharius, *obſecrandus monendúſque* à *Benedicto*, ut exemplo priorum antè ſe Regum Corbejenſi Cœnobio conſervaret Privileg. *eligendi de ſe ipſis Abbatem* &c. Quod excipiunt Labbeus, & Mabillonus, ille, mortuum Lotharium XXVIII. Sept. alter, XXIX. Sept. hinc *mortis ejus nuncium tam citò Romam pervenire non potuiſſe, per id tempus*, ut precarium ſic miſerum quoddam effugium eſt. Nec enim à die obitûs, qui tamen ex Annalibus Fuldenſibus *decem* diebus præceſſit *Nonas Octo-*

bres, ſed à die tonſuræ Lotharii, & poſiti Principatûs, *ſolus Imperii habenas rexit Ludovicus*, ut in Chronico ſuo diſertè Huldr. Mutius, [h] & cæteri ferè, atque hujus demùm imploranda auctoritas fuit. Præterquàm quod dies ille obitûs Lothariani III. *Kal. Oct.* ſignetur quidem in paucis Chronicis, ut nominatim apud Reginonem, Marianum, ſed dubiâ fide, tacentibus diem vel facientibus dubium tot Chronographis, ipſo Mezeræo notante XXV. *Sept.* ſeu VII. *Kal. Oct.* Baronio ad Annum DCCCLV. definiente ex Annalibus Bertinianis IV. *Kal. Octobr.* *ſive ut alii traderent* (quod faciunt Annales Fuldenſes) VI. *Kal. ejuſdem*: Aliis verò Annum quidem DCCCLV. quo exceſſerit Lotharius, ſignantibus, & locum in Monaſterio Prumiæ, non verò menſem aut diem; quod obſervo in Adone, Lamberto Schafnaburgenſi, Sige-

h *Lib.* XI. *p.* 82.

 ber-

berto, Conrado, Chronico Aquitan. Chronico Leodienſi, & in pleriſque Chronographis. Quin Annalium S. Bertini calculum, v.gr. in Anno uncti Romæ Ludovici, qui fuerit demùm *Annus* DCCCL. ſic in menſe mortui Leonis IV. qui fuerit *Auguſtus*, ipſi emendant Blondellus & Labbeus, hic etiam obiiſſe Lotharium XXVIII. *Sept.* non ut prior tanquàm ex Chron. Bertiniano, die XXIX. Ne jam advocem non infimæ notæ Chronologos, qui Lotharii mortem rejiciunt in Ann. DCCCLVI. initio ducto Imperii ab A. DCCCXLI. (quo demùm obierit Ludovicus Pius) eoque ultrà Annos XV. adminiſtrato. Quod ex Chronico Sangallenſi, Chronico Saxonico, Hermanno Contracto, Godefrido Viterbienſi, Chronico M. Belgico, Weſtmonaſterienſi, Bergomate, & aliis, pluribus adſtruere conatus eſt in Gallico Tractatu contrà Blondellum [i] Congnardus in Normanman-

[i] *Traitté p.* 103. *&c.*

mannis quondam Advocatus. Sed in hanc litem deſcendendi, aut controvertendi initium Lotharii, vel tempus mortis Ludovici Pii, Anno ſcil. DCCCXL. tot characteribus ſignatum, Feriæ I. Eclipſeôs, Indictionis &c. nulla jam nobis neceſſitas imponitur. 3. *Lotharii* Imperat. hîc juncti *Ludovico* & *Carolo*, non alia in *Benedictino* hoc Diplomate mentio eſſe potuit, quàm reſpectu temporis jam exacti, ſeu præteriti *mandati*, atque *ſupplicationis*, ad Apoſtolicam ſedem directæ, pro confirmatione privilegiorum Corbejenſium, prout quidem inducitur loquens Pontifex. Quanquàm nec Caroli M. tempore, nec Ludovici Pii, nec Lotharii, moris fuerit *ſupplicare* Romano Pontifici Imperatores, vel Francorum Reges, aut ejus implorarè *auctoritatem*, vel *juſſionem*, quando ageretur de conſtituendis Abbatibus, jure planè Imperatorio,

& Regio, aut de diſpenſatione hujus juris, per liberrimam Principis diſpoſitionem, datâ Monachis *poteſtate eligendi ex ſe ipſis Abbatem.* Dixerit Baluzius, poſt tot aſſertores Juris Regii, [k] Notis in Lupum Ferrarienſem, ubi ait, demùm poſt tempora Lotharii & Ludovici, *vertiſſe ſe Chriſtianorum pietatem ad ſedem Petri. Totam* verò *Monaſteriorum diſpoſitionem* anteà *penes Principes fuiſſe, ſive in conſtituendis Abbatibus, ſive in ordinandis rebus Monaſteriorum.* Vide eundem ad Capitularia Ludovici Pii, Lotharii, Caroli Calvi, ne alios referam. 4. Characteres additi ſuppoſitionem haud obſcurè indicant. Notatur Ludovici novi Imperat. *Annus* VII. *Indictio* IV. *Nonis Octobribus.* Atqui Annus VII. Ludovici, ex quo conſors factus Imperii, & à Leone IV. coronatus unctuſque fuit, non concurrit cum Anno Incarnationis DCCCLV. ſecundùm

k *Notis ad Lup. p.* 354.

dùm Annales Bertinianos, ad quos aliàs provocant. Hi enim inchoant annos Imperii Ludovici, non ut Ph. Labbeus cum ſuis, ab Anno DCCCXLIX. ex Actis ſcil. Synodi Romanæ, ſed ab Anno DCCCL. uno anno ſeriùs, fatente quoque D. Blondello. Mezeræus in Epitome Chronologicâ; inchoat ab Anno DCCCLII. Ità ſi notata *Indictio* IV. inchoetur non à *Septembri* menſe, ſed à *Kalendis Januariis* ſequentibus, concurrit cum Anno Æræ Chriſt. DCCCLVI. Nulla enim lex imperat, in tam diverſâ ſignandarum Indictionum ratione, ut in *Dato* Pontificis intelligatur Indictio Græca à Kal. Sept. vel Cæſarea, potiùs quàm Romana ſeu Pontificia à ſequente Januario. Quâ poſtremâ frequentiſſimè uſos eſſe Pontifices, ævo Carolino, imò in ſuis Diplomatibus Francorum Reges, plerumque certè *Ludovicum Pium*; etiam *Carolum Calvum*, ob-

ſervarunt aliàs Cangius & Mabillonus. Quo fit ut Romana Indictio à Kal. Septembribus, vel etiam ab VIII. Kal. Octobres, unitate minor eſſet, uſque ad Januarium: Et quæ tunc *quarta* inchoata fuit, ex more Græcorum, ea nonniſi Indictio *tertia* Pontificia cenſenda fuit; aut ſi *quarta* Pontificia, *Nonis Octobribus*, jam *quinta* fuit in uſu Civili, reſpondens ità Octobri Anni DCCCLVI. qui & cum *anno ſeptimo Ludovici novi Imperatoris* feliciùs conciliatur. Planè ut quæ nonniſi Indictio XI. Pontificia fuit, Anno DCCCXXXIII. Octobri menſe, quando exauctoratus Ludovicus Pius, in Concilio Compendienſi, eadem notatur in Actis Indictio XII. quia poſt VIII. Kal. Octobr. Ità quod exprimitur in Diplomate Benedicti III. annus *Imperii* Lothariani XXXIX. *P. C. ejus* XXXIX. numerando ſcilicet ab anno XVII. Ludovici Pii, quo in Con-

Conventu Aquiſgranenſi, nullo interventu Pontificis, Filium donavit Pater Coronâ Imperiali, alienum videtur ab ingenio Papalis Curiæ. Factum quidem lego in Actis Synodi Romanæ utriuſque, ſub Eugenio II. & Leone IV. editis ab Holſtenio, ubi annus DCCCXXVI. concurrit cum *Lotharii novi Imperat. anno* X. *Ind.* IV. & annus DCCCLIII. expirans, cum Imperii Lotharii *anno trigeſimo ſeptimo*. Sed deſumpta videtur hæc Epocha, mendoſè quidem notata in ActisConcil. ex Epiſtolâ Caroli Calvi, ad Johannem VIII. vel IX. apud Hincmarum Remenſem,[l] edente Sirmondo. Aliàs procedente tempore vix ſoliti Pontifices cenſere annos Imperatorum, niſi ex quo à Papis inuncti coronatique eſſent, atque *Imperatores* appellati, vel certè nonniſi à morte Patrum, & inito tùm Principatu. Quomodò plerumque ſolent anni Imperii Lothariani nu-

[l] *Oper. Hincmar. T. II. p.* 779 *Holſt. Coll. Rom. p. II. p.* 2.

me-

merati, in ipſis Lotharii Diplomatibus, ſcilicet à morte Ludovici Pii, ut fit quoque à Cæſ. Baronio. Aliàs *& ſæpiùs*, ut alicubi Labbeus, *ab anno* DCCCXXIII. *quo à Paſchali* I. *Imperatorio nomine fuit inſignitus*, exactis ità XXXIII. annis Imperii; nonnunquàm ab Anno DCCCXXXIII. Octobri menſe, quo abdicare coactus fuit Ludovicus, nefariâ conſpiratione Romanæ Curiæ & Ebbonis Remenſis cum Lothario. Novum verò eſt, quod hoc Diplomate anni P. C. (*poſt Conſulatum*) exprimantur iidem qui à deſignato Imperio, ſeu concurrant cum annis primis aſſumpti à Patre Lotharii, pridem antè appellatum eum Imperatorem à Paſchali I. Anno DCCCXXIII. Nec ſimile exemplum produxerit Mabillonus, in ſuis de Re Diplomaticâ, adæquatorum annorum *P. C.* iis annis *Imperii* quos cum Patre exegerant Filii. Undè hunc morem, pla-

planè inſuetum Pontificibus, ſolent ordiri ab hoc Diplomate Benedicti III. ſed nimis eo quàm ambiguæ dubiæque fidei. 5. Quàm incerti ſint hi characteres *Indictionum*, in Diplomatibus aut Bullis Pontificiis, pro arbitrio aut peritiâ Notariorum vel Scribarum, & quàm frequenter fallant hujuſmodi notæ, monet non ſemel laudatus Mabillonus, in præfato Opere. Sic in Diplomate Johannis V. *Neſcio* (inquit) *an benè Scriba expreſſit Indictionem.* In alio Sergii I. *In ſpecimine noſtro Scriba annum Pontificatûs legere non potuit, ſed expreſſit Indictionem* II. *quæ in editis eſt* XI. De Diplomate quodam Johannis VIII. *Emendandum etiam ejuſdem Iohannis* VIII. *privilegium pro Eccleſiâ Papienſi*; nempè emendato anno Imperatoris, & Indictione. De Bullâ Paſchalis I. ad Bernardum Archiepiſcop. Viennenſem; *Corrigenda videtur clauſula Bullæ*
Pa-

Paſchalis I. ubi annum *quartum* Patriciatûs Ludovici, loco anni *tertii*, ſubſtituit. Phil. Labbeus [m] Tomo VIII. Concilior. de *Dato* Epiſtolæ Eugenii II. ad eundem Bernardum: *Falſa Indictio. Falſus annus.* Ità de Diplomate quodam Ludovici Pii, quod extat Tomo II. Capitularium; *ſi menda expers eſt Ludovici Pii Diploma, pro Cænobio S. Chriſtinæ* &c. Quid plura congererem?

m Col. 1869. 1870.

LXXV. Sed verò quot Privilegia, quot Bullæ, vel certè earum *clauſulæ*, adſcriptæ inſigni fraude fuerunt Romanis Pontificibus, quas ſuppoſitionis arguerunt Viri docti & ingenui, medio in Papatu? Age rem demonſtremus exemplis. Notiſſimum Privilegium eſt, tributum Gregorio M. in favorem Monaſterii Sammedardenſis Sueſſionum, cum hac clauſâ, *Si quis Regum, Antiſtitum, Iudicum* &c. *noſtræ præceptionis decreta violaverit, aut contradixerit, aut ne-*

negligenter duxerit, vel Fratres inquietaverit, honore ſuo privetur &c. Quod quamvis aſſertum [n] Baronio, & Gnathonibus, nuperque in Galliâ ipſâ Anton. Alteſerræ Anteceſſori Toloſano, quis neſcit à cordatioribus Gallis exploſum, ut *ſexcentis ab hinc annis Gregorio ſuppoſitum?* Id eſt à temporibus Hildebrandi, ita [o] Joh. Launoius, ſcribens Anno MDCLXX. Ne teſtes alios impoſturæ referam, Perronium Cardin. Petrum de Marca, Ludov. Maimburgium, &c. Adverſariis exploratiſſimos. Ità Privilegia Auguſtodunenſi Cœnobio data, ab eodem ſcilicet Gregorio, cum pari clauſâ, ejuſdem farinæ eſſe, multis idem Launoius, [p] Epiſt. ad Joannem Rolandum, & ex profeſſo Maimburgius Hiſtoriæ Gregorii M. [q] Libro III. Nec aliter cenſuit Vir Doctiſſimus de Privilegio Sueſſionenſi, quod [r] *affictum Iohanni* III. *ut ſuppoſitor ſibi fidem conciliaret.*

n *Ad Ann.* 593. & 603.

o *Laun Epiſt. ad Mich. Girard p.* 675.

p *Epiſt. p.* 626.

q *A pag. meæ Ed.* 295.

r *Laun. ib.* 677.

Quod ipſum aliàs pronunciavit, & cum eo vindices jurium Epiſcopalium, de Privilegiis variis, quibus Papæ *Monachos ſubduxerunt Canonicæ Epiſcoporum obedientiæ, in rebus ad diſciplinam & mores.* Sic quoque Bullam quandam Innocentii III. quantumvis *ex Authentico* allegatam, propter *Indictionis vitium*, ſententiâ latâ Judicum fuiſſe habitam *ſuppoſititium reſcriptum*, in cauſâ Epiſcopi Aurelianenſis contrà Canonicosſuos, monet ex Stephano Baluzio Mabillonus ſ Rei Diplom. Libro VI. Bullam Johannis XXII. dein alteram Alexandri V. quæ vulgò dicuntur *Sabbatinæ*, pro privilegiis Carmelitici Ordinis ac Sodalitii, & Sabbathi Mariani, in honorem Deiparæ, ſpurias eſſe & à Monachis Carmelitici Ordinis ſuppoſitas, multis probatum dedit Launoius Pariſinus, t non unâ Diſſertatione. Idem evicit Vir multum ingenuus *de ſubdititiâ* *Bul-*

ſ *Pag.* 623.

t *Diſſert. Tres Pariſ.* 1663.

Bullâ Clementis VI. pro Scapularis Carmelitici Privilegio. Quod ſi recentiora Inſtrumenta ac Diplomata ſubjicere Pontificibus auſi ſunt Monachi, in favorem ſuorum vel Ordinum vel Cœnobiorum, quid mirum eſt ſi longè vetuſtiora, quale fuerit illud Benedicti III. ſaltem refingere atque interpolare ſuſtinuerint? Luculentum accedat exemplum de ſuppoſitis Privilegiis, ab Abbatiſſâ & Monialibus Capuanæ Diœceſeôs, antiquioribus Papis *Zachariæ*, *Adriano*, & *Leoni*. Qui teſtatur is eſt Alexander III. Papa, in Epiſtolis „Innocentii III. alterius Pontificis, additis characteribus ſuppoſitionis. *Suſpecta* (inquit) *Privilegia & fide non digna judicavimus*: Zachariæ quidem Privilegium, *propter ſtilum dictaminis, & corruptionem Grammaticæ artis*, &c. *& propter Pergamenum etiam, quod vix C. videbatur eſſe annorum*; Privilegium Leonis,

u *Libr.* XI. *Ep.* CXXVI. *apud Baluz.*

Cc 2 *pro-*

propter vitium & corruptionem Grammaticæ artis, quod de tam Literato Viro abſurdum eſt extimare, quod tam idiotas Scriptores habuerit, & propter Bullam quæ à Bullis ejuſdem Leonis omninò comparebat diſſimilis &c. Sed plures ſunt *νοθεύσεως* characteres, ut ſuppoſiti, ſic & falſati alicujus Diplomatis, aut Pontificiæ Bullæ, expreſſi in ˣDecretalibus Gregorii, ex Innocentio III. ipſâ *αὐτοψίᾳ* Inſtrumentorum dignoſcendi. Certiores verò nulli, quàm ex mendoſis Chronographiæ notis. Nec ſatis eſt literarum, aut Alphabeti, quod illi ævo reſponderit, quædam ſimilitudo, facili imitatione. Mittimus nunc obvias in caſtris adverſis accuſationes, de corruptis paſſim, falſariorum manu improbâ, Gratiano, Martyrologio Uſuardi, Breviario & Ordine Rom. Capitularibus Regum, Actis Conciliorum, Eccleſiarum ac Cœnobiorum monu-

ˣ *Lib.* v. *Tit.* xx. *De Crim. Falſi.* C. v.

men-

mentis, quæ res Doctis omnibus teſtatior eſt, quàm ut exemplis paginam repleamus.

LXXVI. Advertant nunc Lectores æqui, quantillum inſit roboris adverſùs Papam Fœminam, ex hujuſmodi *Dato Privilegii* Benedictini, aut ex notis ejuſdem Chronicis, vel memoratis ibi annis *Lotharii* tanquàm adhuc Imperatoris, unà cum Ludovico Filio, & qui cum eodem *Ludovico* & *Carolo ſupplicaſſet*, *Benedicto* ſcilicet. Deſierat omninò imperare Lotharius, ſed & vivere, ut diſertè continuator Adonis |, antè confirmatum Pontificio in throno Benedictum. Certè nihil rei fuiſſe *deliteſcenti Lothario* cum *turbis* Romæ excitatis in cauſâ Anaſtaſii & Benedicti, fatetur exertim *y* Blondellus; accuſans errorem in textu Sigeberti, Benedictum *à Legatis Lotharii relocatum*, reverà Ludovici. Nec ideò (quod factum à Viris

y Notis ad Tab. Chron. A. 855.

Cl. Cl. Congnardo, Mareſio, & aliis) controvertimus tempus ſeceſſûs Lothariani, in Prumienſe Monaſterium, Anno DCCCLV. putatis annis XV. quos in Imperio expleuit, ab Anno DCCCXL. quo magnâ conſenſione mortuus fertur Ludovicus Pater. In quo demonſtrando dùm totus eſt Launoius, ex ejus & proximi ævi Chronicis, facturus rem gratam ſuo Tellerio, Remenſium hodiè Archiepiſcopo, nihil omninò agit. Nam eundem annum poſiti Imperii ſignavit quoque Marianus Scotus, qui tamen Johannam præponit Benedicto. Quæſtio igitur tota, an ex iis Monumentis conficiatur perſpicuè & neceſſariò, jam *ſediſſe Benedictum*, antequàm abdicaret ſolemniſſimâ ratione *Lotharius*. Cujus rei falſitas antè revicta. Idne verò demonſtrent pari evidentiâ, ſeu ex ſtuprato fœdè Anaſtaſio, ſeu ex Annalibus Bertinianis, ſeu ex Epiſtolâ Hincmari, ſeu

ſeu ex Privilegio Benedictino, haud perfunctoriè anquiſitum eſt, ſuperiori diſquiſitione. Equidem cautior Pariſienſis Doctor ille fuit, dùm conquiſivit ſtudioſiſſimè argumenta ex Anaſtaſio, Johannæ configendæ, quàm ut niteretur præfato vel loco Hincmari, vel Privilegio Benedicti. Neutrum in cauſæ hujus præſidium adhibuit. Subleſta nimis illi ipſi fides hujuſmodi Privilegiorum fuit. Ac quid de Anaſtaſio hodierno editiſque Codicibus aliàs ſenſerit, ex eodem z Launoio intelleximus. Neque is datas literas à Benedicto credidit *Nonis Octobribus*, Anni DCCCLV. quaſi tum quieto Bened. in Papali ſede, poſt oppreſſum Anaſtaſium, & quaſi inſcio adhuc ſeceſſûs Lothariani; qui Launoius nuſquam eum ſeceſſum arctavit (quod nec faciunt citati ab eo Chronographi) intrà paucos dies antè emortualem Lothario diem, qui etiam Benedicti exordium fixit

z *Suprà N. LXII.*

alibi in Annum DCCCLVI. quod & Chronicon S. Gallenſe, Hermannus Co.itr. & alii. Sic enim in Epiſt. [a] ad Thomam Rullandum: *Benedictus* III. *cujus initium Pontificatûs in Annum* DCCCLVI. *incurrit, in Epiſtolâ ad Hincmarum Remenſem* &c. Quid jam illos dicam qui Benedicti initium, nullis equidem certis characteriſmis inſignitum, rejiciunt cum Mariano, Urſpergenſi, Martino, aliiſque, in Annum DCCCLVII. quidam & DCCCLVIII. Undè ſuperiora quæ diximus *Benedictinorum* præſidia, ſit venia voci, multis inſigni errore pro inexpugnabilibus habita, velim cum noſtris conferant æquiores arbitri, ſingulis æquâ lance libratis, ac perpenſis ſimul iis omnibus quæ Papam Fœminam ſuperiùs adſtruxerunt, excogitatas autem tam pertinacis (quam vocant) *Fabulæ* origines, vel occaſiones, ridendas propinarunt. Securi jam erimus, ſi non de

[a] *Parte* III. *Epiſt.* p. 186.

de omnimodo aſſenſu, certè de ancipiti ſuſpenſoque illorum judicio, qui ſeu Onuphrii, ſeu Allatii, ſeu Labbei, ſeu etiam clariſſimorum nominum, Dav. Blondelli, & Joh. Launoii, auctoritate præventi, Papiſſam expuerunt ut deſpicatiſſimam fabellam.

LXXVII. Supereſt modò de Chronologiâ *Blondellianâ*, & *Labbeanâ*, coronidem ut adjiciam. Horum enim ſi Tabulis fides eſt, & aſſumptis ferè ex Anaſtaſio, Guil. Bibliothecario, Chronico Bertini, Pſeudo-Luitprando, hypotheſibus, tùm mutuatis ex Onuphrio Panvinio calculis, tantùm abeſt Papatum hæc ut Fœmina geſſerit *annis* II. *menſibus* V. *diebus* IV. juxtà Marianum, ut ne menſis quidem ullus, vix dies, eidem ſuperſit. Primus nempè Onuphrius annos Pontificum in Chronico ſuo ità digeſſit, ut Johannæ locus omninò nullus eſſet. Promiſerat

in ſuis ad Platinam Notis, ex quibus omnes Papiſſæ maſtiges tela ſua promſêre. *Ab anno Chriſti* DCCLXXII. *quo Hadrianus primus creatus eſt, uſque ad Annum* DCCCLXXXII. (ità lege) *in quo obiit Iohannes* VIII. *ne menſis quidem unus, nedum duo anni alieni Pontificatûs interjici poſſunt, ſtante maximè temporum & annorum ſerie, quam ego accuratiſſimè ex Anaſtaſio ipſo, nec non vetuſtis Inſcriptionibus, Diplomatibus, & Inſtrumentis conſtitui.* Crederes affirmanti. Dùm ille ipſe Onuphrius eſt, qui in Johannâ oppugnandâ, & conſtituendis annis Pontificum, imponit ſecurè Lectoribus, plus ſemel à ſe ipſo diſſidens, frequenter à probatiſſimis Chronicis; lubricâ omninò fide deturpatiſſimi, etiam in annorum ac menſium numeris, Anaſtaſii Bibliothecar. tùm & Inſtrumentorum ac Diplomatum quæ Archivum Papale Onuphrio ſuppeditaret. Quod po-

 ſte-

ſterius ne ipſe negavit Alanus Copus,[b] ſeu Nicol. Harpsfeldius, ubi is de Libris Carolinis, *ex Romanâ Bibliothecâ* productis: *Habere eam Libros tùm ſuppoſititios, tùm improbatæ lectionis*, re hodie Doctis teſtatiſſimâ, cumprimis de vitiatis *Pontificum Catalogis*, & *Pontificalibus libris*: Ac quamvis horum jam facta in ſuperioribus pleniſſima fides eſt, ubi de,[c] Onuphrio plura, deque ſumptis ex[d] Anaſtaſio, ex Hincmaro, ex Diplomate Benedicti III. argumentis; quàm bellè conveniat Onuphrio, ſed & Phil. Labbeo, noſtroque Blondello, ſeu cum Anaſtaſio quandoque, ſeu etiam cum probatis Chronographis, ipſove[e] Baronio, in ponendis calculis, & conſtituendis annis Paparum qui proximè antè & poſt controverſam hanc Fœminam Romæ ſederint, ex ſubjiciendis ſpeciminibus conſtabit. In anteceſſum ſint τῷ πάνυ Blondelli quædam ferè data.

b *Dial.* IV. C. XIX. p. m. 405.

c *Suprà* p. 170. 171. 172. 306. &c.

d *Suprà* à N. LVII. &c.

e *Num.* N. LXXII. LXXIII. &c.

data. Agens de Teſtimoniis Nicolai, Adonis, Hincmari &c. ipſe reſponſum[f] occupat: *Incommodi nihil ſequi, ſi ſupremum obeunte diem*, ſubtractoque ab hac luce Leone, *Ioannes primùm dein Benedictus ſubrogati, ubique verò numerorum nota ab Exſcriptoribus Romano Clero addictis interpolata fuiſſe, dicantur*, frequentibus nimis documentis. Mox, ad objectionem Allatianam ex Anonymo quodam anti-Photiano, ſcil. *à primo Leonis ad primum Nicolai*, XI. *tantùm annos fuiſſe*, reponit ipſe[g] Blondellus: *Hujus conſequentiæ laqueis, quo modo, qui ex undecim illis annis partem Leoni, partem Ioannæ, partem Benedicto decidendam autumant, conſtringantur, non video. Quid enim, ſi* octennium *non expunxerit Leo, quæ Mariani ſententia* eſt? *Quid ſi* (ex Urſpergenſis mente) *eodem quo electus eſt anno, deceſſerit Benedictus? Quid ſit* (prout volebat Krantzius) *anno ſecundo non-*

f *Anacr.* p. 33.

g *Ibid.* p. 34. 35.

nondùm expleto, in partu perierit Ioanna? Annon Leonis, Ioannæ, Benedicti undecennio *facilè tempora concludentur?* Et ſtatim expreſſiùs, Allatiano faſtui retundendo, reponit exceptionem *Mariani ſequacium*, id eſt aſſertorum Johannæ: Quidni *veteres, quos deteſtandi ſcorti memoriam refricare puduit, productis ad lubitum Leoniani Benedictinique Pontificatûs annis lacunam expleverint? An verò neceſſe eſt, ut qui in circumſcribendâ rei quam contigiſſe credunt duratione, errorem quemlibet incurrerunt, nonniſi falsò rem contigiſſe aſſeverent?* Quæ ſibi dicta eſſe tacitè intellexit Vir æquiſſimus aliàs. Dixerat pridem [h] Bellarminus, occaſione *dubii temporis* quo Petrus Romam venerit, aut dubiorum *à Petro* Pontificum, non propterea res ipſas *in dubium vocari debere.* Addit exempla, puta dubii ac controverſi Mariti Eſtheræ, dubiæ Epochæ Mun-

h *De Rom. Pont. L.* I I. c. v.

Mundi Cond. aut Monarchiæ Perſicæ, LXX. Hebdomadum, Paſſionis Chriſti, &c. *Num igitur* (inquit ille) *propterea dicemus Reges Perſarum non fuiſſe*, &c. aut *ullus dubitandum cenſuerit*, *Maritumne habuerit Eſther, an non?* Addit, *ſæpiſſimè accidere, ut conſtet de re, & non conſtet de modo, aut de circumſtantiâ*, qualis illa *temporis*. Quo etiam factum, ut Blondellus in Tabulâ ſuâ Chronologicâ, imitaturo eum Labbeo, paſſim non modò à Mariano Scoto, ſed etiam ab Anaſtaſio, Reginone, Hermanno Contr. Sigeberto, Luitprando, Annal. Fuldenſibus, Bertinianis, Alberto Stadenſi, & aliis diſcedat, ut legentibus ſit obvium. Ità nec ſemel Labbeus à Blondello diſcedit, ex. gr. circà diem tonſurati Lotharii Imperat., qui Blondello eſt XXII. Sept. [i] *Non videtur certum quod contendit Blondellus, ex Annalibus Bertinianis, die* XXII. *ejuſdem menſis, Imperio de-*

i *Ioh. Pap. Cenotaph. ad A. 855.*

po-

poſito, factum fuiſſe Monachum. Sic diem Lotharii emortualem ille III. *Kal. Oct.* hic IV. *Kal. Octobr.* definit, dùm alii VI. alii VII. *Kalendar.* ſcripſêre, pleriſque diem obitûs prementibus alto ſilentio, Adone, Lamberto, Sigeberto, Ottone Friſing. Urſpergenſi, Chronic. Aquitanico, Chron. Leodienſi &c. ut jam antè obſervatum eſt. Sic ad Ann. DCCCLXIII. committit Sirmondum cum Annalibus Bertinianis, circà tempus *Sueſſionicæ* Synodi, *neque quicquam opis eſſe ad eruendam temporis rationem aut à Libello Rothadi, aut à Gratiano, aut ab Epiſtolis Nicolai.* Hoc verò magis ingenuus Blondellus noſter Labbeo Jeſuitâ, quod hic in Tabulâ ſuâ *Annorum* XL. diſſimulet ferè Chronographorum diſſenſum, quem non infrequenter Blondellus arguit. Sed quàm tuta fides ſit Chronologiæ Papalis, ex quâ ferè unâ Johannam configi declamitant, age Lectorum

ocu-

oculis uno velut obtutu ſubjiciamus!

LXXVIII. In genere, eſſe planè incertam, fallacem, ac lubricam Chronologiam penè omnem Pontificiam, indè à Petro ipſo, ſeu ab ipſo Chronici Pontificalis exordio, promovendo ad Seculum *octavum*, & *nonum*, ſeu ad Pontificatum uſque Hadriani II. vel Johannis VIII. in quibus nempè deſinunt Tabulæ Blondelli, Labbeique, confidenter pronunciamus. Docent collati inter ſeſe tot Indices ac Catalogi Pontificum, ſeu editi, ſeu MSS. in principibus Bibliothecis, ac collatæ Vitæ Anaſtaſianæ cum celebratiſſimis Chronicis, & Annalibus, vel cum Onuphrio, Antonio Auguſtino, Latinio, Pontaco, Carranzâ, Genebrardo, Baronio, Bellarmino, Binio, Sirmondo, Bucherio, Petavio, Henſchenio, Papebrochio, Bollando, Holſtenio, Labbeo, Schelſtra-

ſtratio, Pagio nupero, & ſi qui plures reſtituere eam Chronologiam allaborarunt. Noviſſimè Anton. Pagi in Criticâ Anti-Baronianâ, citandus hic à me, quia is poſt omnes alios, & totus in oſtendendis ſuorum parachroniſmis, ad [k] Ann. LXVII. *Fateor mihi non ſemel aquam hæſiſſe, & variorum Pontificum initium & finem, etiam poſt longum moleſtùmque ſtudium, detegere potis non fuiſſe.* Nec longè [l] poſteà: *Indè apparet quàm arduum ſit Chronologiam Pontificiam, quàm plurimis in locis labefactatam, reſtituere.* Ibidem de Henſchenio, & Papebrochio, quorum ille Apparatum edidit ad Chronologiam Pontificum, hic Conatum Chronico-Hiſtoricum ad Catalogum Romanorum Pontificum: [m] *Non animadverterunt errorem plerumque irrepſiſſe in annos, menſes, & dies, qui in Chronico Damaſi cuilibet Pontifici aſſignantur.* Paulo poſt: *Incerti ni-*

k *Num.* v. p. 56.

l *Num.* xx.

m *Num.* XVII.

nimiùm numeri, & ſæpè inter ſe diſcre-pantes, qui in Pontificum Catalogis leguntur; ſicuti & Interpontificio, tam in Auctiore Chronico Veterum Pontificum, quàm in Anaſtaſio memorato, multum non fidendum, ut jam Baronius obſervavit. Catalogi enim illi Librariorum & tranſcribentium culpâ errorum pleni, & ab Auctoribus parùm accuratè confecti: Magis peccatum in vacatione Sedis, quæ poſt cujuſlibet Pontificis mortem contigit, aſſignandâ. Idem ad Annum CXXX.[n] *Illud hîc valdè notandum, antè Alexandrum ſciri non poſſe, quibus diebus aut menſibus ſedere cœperint.* Mox, *Nec complurium Pontificum, Alexandri ſucceſſorum, dies Ordinationis & mortis certiores, quia tempus Interpontificiorum nobis ignotum.* Annotatur quidem *illud tam in Libro Pontificali, quàm in Chronico auctiori Veterum Pontificum, ſed præterquàm quod inter Librorum horum Au-*

n *Num.* III. *p.* 32. *Sec.* II.

Auctores non convenit, vacatio Sedis non ex certis monumentis, ſed ex proprio calculo ab illis deſcripta. Adde Joh. Mabillonum, Analectorum T. III. in quo Veteres duos Indices Romanorum Pontificum deſcripſit, in quibus fatetur, *miram eſſe diſcrepantiam numerorum, tam unius Indicis ab altero, quàm utriuſque à vulgatis.* Ac diſſonantiam eam pluribus profeſſus eſt Emanuel à Schelſtrate, in ſerie Chronolog. Romanorum Pontificum, antè annos XII. vulgatâ, cum præmiſſâ Diſſertatione: *Adductis variorum circà primos Pontifices ſententiis, prævideo quidem aliquos conquaerituros, ex iis nihil certi haberi in re Chronologicâ: Sed vitio verti non poteſt plures referre, ubi nullius ſententia indubitata exiſtit*; & quæ in hanc rem ibi plura ſunt. Ac res ipſa docet, & collatio Codd. cumprimis MSS. de Vitis Pontificum, quales hîc nobis Leydæ

vetuſtiſſimi, inter alios Codex Voſſianus Pontificalis Damaſi, ſcriptus in Membranâ ævo Caroli M. deſinens in *Stephano* III. præmiſſo *Ordine Epiſcoporum* R. E. continuando ſed alienâ ac recentiore manu indè à *Paulo* I. Incipit Ordo, *B. Petrus Natione Antiochenus*, *ſedit Annos* XXV. *menſ.* II. *dies* III. ſecùs ac in editis Codd. Hinc quàm parùm conveniat *Onuphrio Panvinio* in Chronico vel in Epitome Pontificum, aut in Notis ad Platinam, ex quo Onuphrio ſapiunt ferè ἀντιλέγοντες, ſeu cum vetuſtiſſimis Pontificalibus, aut Codd. Anaſtaſianis, ſeu cum aliorum olim nuperque calculis, quàm etiam fallaci nomine Labbeus vocet uncialibus literis DEMONSTRATIONEM CHRONOLOGICAM, quam ſcilicet ex Pontificum annis, menſibus, diebus inſtituit, ad Onuphrii, tùm & Blondelli exemplum, *Iohanna Ce-*

no-

notaphio evertendo, vel ſequentes tabellæ κατόψιν ad oculum demonſtrabunt. Prima exhibebit diſcrepantias quaſdam inſigniores, in texendâ Chronologiâ Pontificum Romanorum, i itio ducto à *Petro* ipſo, à quo Catalo i Pontificii plerique ordiuntur. Altera, ab ipſis *Seculi* IX. primordiis Paparum tempora, Anaſtaſio & Chronographis aliis notata, conferet cum iis temporibus quæ definiunt Papiſſæ maſtiges, Onuphrius ac cæteri, Johannæ prohibendæ. Et ex utrâque Lectori conſtabit, perplexam omninò ac parùm tutam eſſe fidem Chronologiæ ſeu Onuphrianæ, ſeu Labbeanæ, nec ex ſubductis horum calculis certò atque evidenter confici, nullum ſediſſe Johannem inter Leonem IV. & Benedictum III. quod perſuaſum imprudentibus voluêre. Ac voluit poſt omnes Phil. Labbeus, pari linguæ intemperantiâ,

ac verborum contumeliâ, etiam *Blondello* accuſato, diſcorde jam concordiâ, quod *bonæ cauſæ offuſis tenebris ſæpiùs incommodaverit*:

Maledicta hinc aufer, linguam compeſcas face,

niſi rem fidemque perdidiſſe hoc ipſo credaris,

Dùm ipſe ſat habes quod in te poſſit verè dicier.

LXXIX. *Sit jam ſpecimen diſcrepantiarum quarundam inſigniorum, in texendâ Chronol. Pontificum Romanorum, indè à Petro Apoſtolo; Onuphrio Panvinio cum Anaſtaſio, cum Indicibus antiquis, & cum Phil Labbeo, ac recentioribus, collato.*

Anni.	Mens.	Dies.

Ordiri poſſemus à diſſenſu, in *numero* Romanorum Pontificum deſignando, ſed nimis illo obvio. Nam v. gr. Onuphrius in Chronico, annexo ad Platinam, numerat uſque ad *Paulum* II. includendum iſti calculo, Pontifices nonniſi ccxv. & ex eo Ciaconius. Aſt plures non numerat modò ex Indicibus ſe prioribus Platina, qui ccxx ſed & Genebrardus, Papyr. Maſſonus, Ph. Labbeus, ac plerique, pro perpetuâ *Indicum Pontificiorum*, ſeu veterum, ſeu poſteriorum, diſcrepantiâ. Ità nec variationes referimus, in *ordine* ipſo Pontificum conſtituendo, mox à Petro Apoſtolo. Quomodò *Clementem* anteponit *Cleto* Onuphrius, in Epit. Romanorum Pontificum, & cùm

eo Antonius Auguſtinus Tarraconenſis, in ſerie Chronologic. Pontificum, præmiſſa Gratiano. Ità *Anacletum*, vel *Anencletum*, hi ſubjiciunt *Cleto*, ut quoque Criticus anti-Baronianus A. Pagi, quem expungunt Halloixius, Henr. Valeſius, & vetuſtiſſimi Indices, utroque certè in unum hominem conflato. Quod & circà *Marcellum* & *Marcellinum* accidit, quorum ille apud Euſebium, Hieronymum, Proſperum, &c. non diverſus Papa à Marcellino eſt. Ità ex gr. *Anicetum* antè *Pium* locat Anaſtaſius, in editis Codd. uti poſteà Seculo III. *Anterum* præponit *Pontiano*, quos reliqui omnes poſtponunt.

Adde diſſonantiam perpetuam circà *Interpontificia*, ſeu tempus *ceſſantis* vel *vacantis*

Anni.	Mens.	Dies.

	Anni.	Menſ.	Dies.
ſedis, plerumque incertum ac dubium, ut ex collatione ſententiarum liquet, & ex incerto emortuali die tot à Petro Pontificum. Quod multis Ant. Pagi adverſùs Baronium & ſuos urget. Undè mirè conturbari rationes omnes Chronologiæ Pontificiæ neceſſe eſt.			
Petrum Apoſtolum, qui primus illis Pontifex eſt, tacitus tamen in nonnullis etiam Latinorum Catalogis, ſediſſe vult Onuphrius, Annotat. ad Platinam, hinc Arnaldus Pontacus, Genebrardus, annos ——	24	5	12
Baronius *qui ſuam ſententiam ab Onuphrio acceperat*, ut nuper in Criticâ ſuâ Antonius Pagi, ad Ann. LXVII. hinc Phil. Labbeus, cæterique non multum abludunt: Ro-			

 tun-

	Anni.	Mens.	Dies.
tundo aliàs numero daturi Romano Petri Pontificatui annos ——— ———	25		
Alii quos inter Ciaconius, numerant ——— ———	24	3	12
Quanquàm ſignat Baronius Martyrii Petrini Annum Chriſti LXIX. ex confuſione Æræ Chriſtianæ Veræ, cum Vulgari ſeu Dionyſianâ. Dùm ubique ferè terminant annos Petri in annum Chr. LXVII. vel LXVIII.			
Index Seculi IV. Bucherianus, & alius apud Eman. à Schelſtrate, tribuit Petro annos ——— ———	25	1	9
Index alius Seculi VI. ut & Codex noſter MS. quem ſequitur quoque Carranza, ſed putans annos Petri ab Anno Chriſti XXXIII. ———	25	2	3
Index Corbejenſis, productus à Mabillono, Anale-			

cto-

	Anni.	Mens.	Dies.
ctorum T. III. tanquàm *ſcriptus tempore Vigilii Papæ*, habet *ſediſſe Petrum annos* ——	20	2	3
Anton. Pagi Criticâ Baronianæ Chronologiæ oppoſitâ cenſet Petrum Martyrio coronatum, Anno Chriſti LXV. Neronis XII. quod & Henſchenius ſtatuit, neque ſediſſe ultrà annos completos —	11		
Nempè *primo ejus Sedis Romæ anno cum primo Neronis inchoando*, ut ille; quomodò Lactantius diſertè libro de Mortibus Perſecutor. *Romam adveniſſe Petrum, cùm jam Nero imperaret.* Et ità quoque ex Lactantio Steph. Baluzius V. Cl. in *Notis.*			
Diſcrepantias plures exhibet Eman. à Schelſtrate, in ſerie Chronologicâ Pontif. Romanor. Nunc de vulgatis Petri ſucceſſoribus, ac vario eo-			

rum

	Anni.	Menſ.	Dies.
rum tempore, exempla modò quædam ſint, ſpeciminis ergò.			
Linus, juxtà Onuphrium, à Petri morte, non ſedit niſi ——— ———		2	26
Pontificale Damaſi, ut vocant, ſive editus Anaſtaſius, annos putat ——— —	15	3	12
Codex MS. Voſſianus Seculi VIII. uti Index primus Mabilloni, Analect. T. III. p.426. quem ſequuntur Pontacus, Genebrardus, &c. —	11	3	12
Index alter, Anal. p.428.	12	5	12
Ph. Labbeus, poſt Cæſ. Baronium, ut mittamus cæterorum diſcrepantes calculos, terminans annos Lini in annum LXXVIII. tribuit eidem -	11	2	23
Anton. Pagi, Lini annos terminaturus in Ann. Chriſti LXVI. tribuit ſoli Lino, annos ——— ———	2		

In-

	Anni.	*Menſ.*	*Dies.*
Index ſeculi IV. apud Schelſtratium — —	12	4	10
Index Bucherianus &c - -	12	4	12
Cletus, juxtà Onuphrium & Veteres alios, poſtponendus *Clementi*, in Epit. Romanorum Pontificum, ſecùs atque in Chronico Onuphrii, in Baronio, & in Catalogis pleriſque Pontificum;			
Onuphrio ſediſſe fertur, à Clementis ſcilicet obitu, annos — —	6	5	
In Chrnnico tamen Onuphriano ad calcem Platinæ, lego — —	9	4	26
Anaſtaſius quem ſequuntur Pontacus, Gencbrardus, habet annos — —	12	1	11
Index primus Mabilloni habet annos — —	11	3	12
Index alter — —	8	2	5
Catalogus Schelſtratii, & alter Ægidii Bucherii, —	6	2	7.10

	Anni.	Mens.	Dies.
Ph. Labbeus, uti Baronius, Bellarminus, — ——	12	7	2
Antonius Pagi Cleto tribuit (ſed poſt annos Clementis Rom.) annos ——	8		
Clemens, (quem Cleto præponunt Onuphrius, Anton. Tarracon. Anton. Pagi, & Indices vetuſtiſſimi Seculi IV. apud Ægid. Bucherium & Eman. à Schelſtrate) juxta Onuphrium, obierit jam anno Chriſti LXXVII. ſub Veſpaſiano, ſederit verò annos - -	9	4	26
Anaſtaſius etiam in MSS. Codd. notat —— ——	9	2	10
Index primus Mabilloni -	8	10	1
Index poſterior ——	6	1	14
Phil. Labbeus, poſt Pontacum, Genebrardum, Baronium, —— ——	9	6	6.7
Catalogus antiquus Schelſtratii ſeculi IV. & alter Ægidii Bucherii, —— ——	9	11	12

An-

	Anni.	Menſ.	Dies.
Antonius Pagi, qui ſimiliter Clementem anteponit Cleto, abdicaſſe vult Pontificatum modò anno LXXVII. modò anno LXXVI. moriturum anno C. ſediſſe verò in annum *nonum* uſque, annos totos -	8		
Anacletus, ſecundùm Onuphrium, Cleti ſucceſſor, ſederit annos — —	12	1	27
Secundùm Codices Anaſtaſii, hinc Genebrardum, &c. -	9	2	10
Secundùm Catalogum Sec. IV. Schelſtratianum, & Bucherianum, — —	12	10	3
Secundùm Catalog. Seculi VI. apud eundem Schelſtrat. -	12	2	
Secundùm Catalog. alium Seculi VIII. apud eundem —	14	2	10
Secundùm Baronium, Labb. &c. annos - — —	9	3	10
Secundum Ciaconium, —	9	2	18
Secundùm Anton. Pagi, —	12		
Si verò audiantur Halloi-			

xius

Anni. Mens. Dies.

xius in Vitam Irenæi, *Cap.* VII. *Tomo* II. & Henr. Valeſius ſuis ad Euſebium Annotatis, nullus fuit *Anacletus*, aut potiùs nullus *Cletus*; ſi ſtum alterutrum nomen, quatenùs hæc conſentur diverſa diverſorum Pontificum. Nec *Anacleti* ulla mentio in Indicibus duobus Mabilloni; ſed nec in Indicibus Pontificum, quos refert Valeſius aſſervatos in Monaſterio S. Germani, & in Collegio Claromontano Soc. Jeſu. ———

Euariſtus, juxtà Panvinium, ſedit poſt Anacletum, annos ——— ——— 13 (Anni) 3 (Mens.)

Anaſtaſius, non modò habet ſediſſe *temporibus Domitiani & Nervæ Trajani*, caſtigante Latinio, nec fieri hoc ullo modo potuiſſe, quum Clemens obierit *tertio Tra-*

	Anni.	Mens.	Dies.
jani; verùm etiam Euariſto tribuit in editio Codd. ——	13	6	2
At Codex MS. Voſſianus Sec. VIII. deſinens in Stephano III. — —	9	10	2
Catalogus Schelſtratianus Seculi IV. & alter Bucherianus, —— ——	13	7	2
Schelſtr. Index Sec. VI. ità etiam Genebrardus, - - -	9	10	2
Catalogus Mabilloni prior	8	10	2
Catalogus ejuſdem poſterior —— ——	14	3	12
Juxtà Baronium, Labbeum &c. - - - —	9	3	
Juxtà Antonium Pagi, emendantem Anaſtaſii contextum, in quo non legendum ſit, *annis tredecim*, *ſed annis duodecim*, incerto menſe & die, —— ——	12		
Alexander I. Euariſti ſucceſſor, de quo vir nuper Doctiſſ. nullam eſſe diſſenſionem,			

	Anni.	*Menſ.*	*Dies.*
nem, juxtà Onuphrium ſedit annos — - - - -	7	5	19
Juxtà Codices editos Anaſtaſii —— ——	8	5	2
Index Bucherianus, —	7	2	1
Index Seculi IV. Schelſtratianus, habet - ——	8	2	1
Index Seculi VI. ——	10	7	2
Index Seculi VIII. ——	10	6	2
Index Mabilloni prior,	12	7	2
Index poſterior, ——	7	6	6
Baronius, & ex eo Labbeus, —— - ——	10	5	20
Pontacus, Genebrardus, —	7	10	2
Ant. Pagi ſequitur Chron. editum Damaſi, ſeu Anaſtaſianum, quoad annos Alexandri; ſed ità ut conjiciat Martyrium Alexandri in Annum Chriſti CXVI. quem Baronius in A. CXXXI. Labbeus in A. CXXX.			
At Codex Pontificalis Voſſianus habet ——	16	7	11

LXXX.

LXXX. Ac quæ diſſenſionis ratio eſt in *ſex* iſtis poſt Petrum Epiſcopis Romanis, eadem & major quandoque in reliquis, in ſuccedentium Pontificum longâ ſerie. Ex. gr. *Hygino*, qui Onuphrio ſedit annis XI. aliis XII. & ultrà, vix ampliùs annos III. aut IV. tribuunt Genebrardus, Baronius, Petavius, Labbeus. Eadem ferè diverſitas in annis *Pii* I. *Aniceti*, *Soteris*, *Eleutheri*, & conſequenter; vix ullo Pontifice in cujus tempora conſentiant Papales Chronographi.

Conferantur modò pari ordine, rationes *Onuphrii*, cum illis Pſeudo-Damaſi, vel Pſeudo-Anaſtaſii; utræque rurſùm cum Indicibus memoratis primæ, ut ajunt, vetuſtatis; omnes iſtæ cum rationibus Baronii, aut Bellarmini, aut Labbei, aut Henſchenii, aut Anton. Pagi, & qui plures in eâ operâ deſudarunt. Et intelligetur non aliud quidquàm

ſuccurrere in re Chronologicâ magis perplexum, & nutans, & inſtabile ac perpetuo ſecum conflictu præbens jucundius attendentibus ſpectaculum, quàm eſt illa Chronologiæ Papalis digeſtio. Seu jam *initium* Pontificatûs ſingulorum attendatur, ſeu *duratio* ſedis, ſeu *vacatio* ejuſdem, ſeu combinatio cum annis *Æræ Chriſtianæ*, aut *Coſſ.* aut *Imperatorum*, aut cum *Indictionibus*, & qui alii ſunt characteres in collatione temporum. Quomodò deinceps turbati anni Pontificum, cumprimis occaſione Paparum ex Schiſmate. Itá Seculo VIII. inducitur omne id tempus quo ſedit *Conſtantinus* II. & mox *Philippus*, inter Paulum I. & Stephanum IV. Nam Conſtantino tribuit Martinus Polonus, *annos duos*, *menſem unum*, alii quos ſequitur Onuphrius, *annum* I. *menſem* I. *dies* XI. Philippo autem idem Onuphrius, quod *ſe-*

de-

derit in Patriarchio Lateranenſi per annum. Baronius verò, Bellarminus, Labbeus &c. perpetuâ ſerie continuant tempora Pauli I. Stephani III. vel IV. & Hadriani I. Adde quos antè dicebamus fœdos ubique errores *Anaſtaſii*, ipſo refutante atque arguente paſſim Baronio, Onuphrio quandoque, ſed & accurationibus Chronographis, ac Criticis, quos inter in Bibliothecâ ſuâ Latinus Latinius, obſervationibus ad *Librum Pontificum.* Adde Anaſtaſium non expreſſiſſe annos *Æra Chriſt.*, ſæpè nec Indictiones, aut has quandoque in Codd mendoſas, quibus ſinguli ſedere incepe-rint Pontifices, ut nec annos *Imperatorum*, nec *Coſſ. Romanos*, ſupplendos ubique ab Editoribus, ac *deſcribendos ex Annalibus Baronii, & Onuphrii Chronico*, ut illi. En teſtes temporum omni exceptione majores, ſed nimis in rem ſuam!

LXXXI. Ex his jam facilius judicium eſt, quantum inſit roboris arieti Onuphriano, Labbeano, Blondelliano, Johannæ exturbandæ è cenſu & ordine Pontificum, deſumpto videlicet ex Chronologiâ Papali, cujus ità rationes inſtituunt, ut ſpatiis iniquis excludatur Fœmina. Nunc ſit Tabella altera Paparum præcipuè Seculi IX. & temporis illis attributi, planè diſcordibus calculis atque ſententiis. Undè quâ *demonſtrationis Chronologicæ* evidentiâ negent poſt mortem Leonis fuiſſe locum Johanni ſive VII. ſive VIII. affirment verò Benedictum III. paucis poſt diebus, certè *eodem menſe Iulio* electum, poſtquàm obierat Leo, in apertam lucem educemus.

Initium quidem duci à me poſſet, jam indè à *Leone* III. qui ſub finem Seculi prioris Hadriano I. ſubſtitutus eſt. Hujus ſiquidem electionem re-

refert Martinus Polonus ad Annum Chriſti DCCXCIV. Marianus, utique falſus, ad Annum Chriſti DCCXCVII. qui annus etiam notatur in Epitome Pontificum Onuphrianâ; Ut plurimùm verò referunt ad Annum expirantem DCCXCV. hinc Sigebertus & alii ad Annum DCCXCVI.

	Anni.	*Mens.*	*Dies.*
Jam *Stephanum* v. aliis IV. Leonis proximum Succeſſorem, ſediſſe VII. *menſes* cum aliquot *diebus*, Onuphrius in Epitome Pontific.	o	7	4
Idem in Chronico, *menſes* VI. *diebus* XXIII.	o	6	23
Anaſtaſius in editis Codd. & in Codice Thuaneo MS. *ſediſſe annos* VII. *menſes* VII.	7	7	

indignato Baronio, *errore Librarii factum eſſe.* Qui tamen fatetur ad Annum DCCCXVII. ea tribui huic Stephano in Codice Anaſtaſii, *ad quæ con-*

	Anni.	Mens.	Dies.
ſummanda plurium annorum ſpatia oportuiſſet interceſſiſſe. Sed excipit, multa *adſcribi Stephano*, quæ *ad Leonem ſint referenda* ejus deceſſorem; planè ut à nobis obſervatum, non pauca adſcribi Benedicto III. aut referri in ejus tempus, ab ipſo Anaſtaſio, Sigeberto, &c. quæ ad Johannis deceſſoris illud ſpectare videantur. Adde Stephani Pontificatum ordiri Marianum ab Anno Chriſti DCCCXVII. Martinum ab A. DCCCXIV. pleroſque ab Anno DCCCXVI. Indict. IX. Verùm & antiquiſſimi Codd Abbonis Floriac. ſediſſe Stephanum ·	7		

Inde ab *Eugenio* II. Paſchalis ſucceſſore, nullæ in aliquot Pontiff. notantur *Indictiones* in textu Anaſtaſii, nec Characteres annorum.

	Anni.	Mens.	Dies.
Quo ipſo meritò ſuſpecta eſt ſeu hujus Anaſtaſii fides, ſeu veriùs tranſcriptorum, ob ſcurando Johannæ tempori Eidem verò Eugenio, cujus initium figunt in Anno DCCCXXIV. tribuuntur ab Anaſtaſio, anni ——— ———	4	2	23
Ab Hermanno Contr. Mariano &c. ſimpliciter anni —	3	0	0
A Martino Polono, anni -	3	2	0
A Platinâ rurſùs anni —	4	0	0
Ab Onuphrio in Epitome Pontific. & à Genebrardo, anni ——— ———	4	6	24
Ab eodem Onuphrio in Chronico, anni — —	3	0	24
A Baronio, Labbeo &c. anni —— — —	3	2	23
A Ciaconio, anni ——	3	6	24

Quos calculos, & quos plures obſervamus in Codd. MSS. diſcrepantes, concilient Viri ſi poſſunt.

	Anni.	Mens.	Dies.
Valentino, inter Eugenium II. & Gregorium IV. medio, Aimoinus *Lib.* IV. citatus Baronio, tribuit *unum menſem*,	0	1	0
Baronius, *alios dicere quod vix menſem unum impleverit*, ad Ann. DCCCXXVII. N. XXIX.		0	*Dies incertos.*
Plerique ex Anaſtaſii numeris, tribuunt, ——	0	1	10

Rurſùs protendunt alii Papatum Valentini in Annum DCCCXVII. alii in Ann. modò DCCCXVI. quo reverà electus fuerit Gregorius, *triduo* ab obitu Valentini.

Gregorius IV. ſediſſe fertur, apud Auctorem Annalium Fuldenſ. Bertinianorum, Metenſium, Annalium Francorum Pithœi, Hermannum Contractum, Marianum Scotum, Matthæum Weſtmonaſterienſ. Magnum Chronicon Belgicum &c. & Cæſ. Baro-

nium,

	Anni	Menſ.	Dies
nium, atque editores Anaſtaſii, &c. ab Anno Chriſti DCCCXXVII. die *Sept.* XXIV. quem ſanè diem ſignat Analium Scriptor. Quidquid jam alii ordiantur annos Gregorii, poſt Onuphrium nec ſibi conſtantem, ab anno ſeq. DCCCXXVIII. modò à III. *Kal. Febr.* modò à VII. *Kal. Febr.* modò à XVII. *Kal.* ejuſdem. Eidem in ſede tribuit Gobelinus Perſona, editus à Meibomio, *Tomo* I. annos —	15	0	0
Platina, mortuum anno Papatûs XVI. quem tamen impletum non dixit.			
Plerique autem ex hodierno Anaſtaſio, rotundo numero, nec ad accuratam temporum rationem exacto, tribuunt annos XVI. quaſi præciſè adimpletos; ignari ſcilicet menſis aut diei emortualis, —	16	0	0

Hinc

Hinc ipſe Baronius ad Annum DCCCXLIII. N. XXVII rectè accuſat Anaſtaſium in diligentiæ, in rebus hujus & aliorum Pontificum prætermittendis, quæ ad *hiſtoriam* ſpectant, ſolertiæ verè nimiæ in recenſendis iis, *quæ minimum obtinent locum in hiſtoricâ facultate*. Quod & ſuprà à me obſervatum eſt, totum eſſe hunc Anaſtaſium in enarrandis Paparum donariis, ædificiis, profuſis theſauris, immodico luxu, ſanctitatis ſpecie. Ex quibus intelligitur, I. Gregorium IV. (electum nempè Anno Chriſti DCCCXXVII. ac ſeſſurum annis completis XV. aut prorogaturum Pontificatum in annum XVI.) mortuum eſſe anno Chriſti DCCCXLIII. quo ceſſit Sergio II. ſucceſſori locum. Quod	Anni.	Mens.	Dies.

præ-

Anni.	Menſ.	Dies.

præter Annales Fuldenſes à Marq. Frehero editos, & Veteres Francorum Annales à Pithœo, alioſque, ipſe Baronius adſtruit, ad eum annum, *Num.* XI. refutatis iis qui *Gregorii obitum in annum ſequentem abſque Veterum aſſertione rejiciant.* 2. Quàm fallax ſit Chronologia Onuphrii, Blondelli, Labbei, qui ut locum Johannæ omnem præcludant, inter cætera, Gregorii IV. Pontificatum extendunt uſque in Annum DCCCXLIV. menſibus aliquot adjectis, ultrà annos totos XVI. geſti Pontificatûs. Hinc Labbeus, *Gregorius* IV. *Papa obit, Ann.* DCCCXLIV. *die, ut volunt*, 25. *Ian. aut circiter*; quo circiter tempore defunctum *Sergium* II. notant Annales Bertiniani, nempè VI.

	Anni.	Mens.	Dies.
Kal. Febr. En quàm certa ſit ſupputatoris fides! Idque ex precariâ hypotheſi, vacaſſe ſedem à Gregorii obitu *diebus* XV. quod nullus habet Anaſtaſius, deindè electum Sergium fuiſſe x. *Febr.* pari ſuppoſitione; hinc dies ille XXV. *Ian.*			
Sergius II. paucis poſt diebus ſucceſſurus Gregorio IV. ſedere cœpit (quicquid ſentiant Papiſſæ adverſarii) ex tot Annalium, quos diximus, fide, Fuldenſium, Francorum, Magni Chronici Belgici, Bernardi Guidonis, Gob. Perſonæ, &c. ipſius quoque Baronii, ex dictis. ab Anno Chriſti DCCCXLIII. *menſe* non ità certo, quia non definitur menſis emortualis Gregorii. Nec ſibi conſtat Annalium ſcriptor, dùm Sergii initium poſteà conjicit, in IV. Id. *Febr.*			

Anni

Anni DCCCXLIV. Anaſtaſius nec Indictionem, nec annum Chriſti expreſſit, quem Editores pro lubitu notant DCCC XLIV. retulerit licet, quo die electus eſt Sergius, *tantam nivem in Vrbe effuſam, ut omnibus candidata cerneretur.* Quod nondùm adultâ Autumno Anno DCCCXLIII. accidiſſe potuit, & iſte ut rem ominoſam narrat, vel potius Verno tempore ejuſdem Anni. Neque Annalium Bertinianorum, aut Pſeudo Luitprandi, qui removent in annum ſequentem, majòr auctoritas eſſe debet, quàm Annalium Fuldenſium, Francorum Pithœi &c. Uti nulla eſt Blondello, vel Labbeo paſſim, Mariani illa, aut Sigeberti, aut Martini, qui notant pariter ſediſſe Sergium	Anni.	Menſ.	Dies.

	Anni.	Mens.	Dies.
II. ab Anno DCCCXLIV Neque nos profectò, vexatos his ipſi Viris Mariani Scoti anti Chroniſmos, vel errores Chronologicos, quales (vel in ipſo Leone IV. dùm ex gr. ejus obitum refert ad A DCCCLIII.) Mariani Codd. exhibent, minimè præſtamus. Gravior ille eſt Compilatoris Chronologici, edente Piſtorio, apud quem legitur: *Anno Domini* DCCCXLI. *defunćto Gregorio Papa hujus nominis* IV. *Sergius Papa* CV. ordinatur.			
Fixo Sergii initio in Anno Chriſti DCCCXLIII. de fine quæritur. Anaſtaſius ſediſſe *annos tres*, *tribus annis glorioſiſſimè rexiſſe*, ——	3	0	0
Et ſic Abbonis Codex MS. Leydenſis, Hermannus Contr. Marianus, & plerique. Platina, *mortuum tertio*			

	Anni.	*Mens.*	*Dies.*
Pontificatûs ſui anno, an impleto, rurſùs non dixit. Diem & menſem non adjiciunt, minùs Indictionem, aliumve characterem. Onuphrius quidem, Blondellus, Labbeus, definiunt diem emortualem Sergii, XII. *April.* ſeu *prid. Id. April.* idque tanquàm ex Anaſtaſio; atque ità volunt ſediſſe Sergium, putando (ut illi) ab x. *Febr.* Anni DCCCXLIV. annos —— ——	3	2	2
Martinus Polonus, ſediſſe	3	2	15
Baronius ut ex eodem Anaſtaſio, *ſepultum* Sergium *die* XII. *menſis April.* ſediſſe tantùm *annos tres*, *menſem unum* — — —	3	1	

Ad quæ obſervo, præter diſſenſum illum circà ſedis tempus, nec in editis Codd. Anaſtaſii, nec in MSS. collatis ab Editoribus, legi iſta

 de

Anni.	Menſ.	Dies.

de electo *Sergio* IV. *Id. Febr.* aut ſublato *die duodecimâ menſis Aprilis*; nec illud, rexiſſe Eccleſiam Sergium annis tribus, & *menſe uno*, aut *duobus*. Quæ ſunt aliundè ad Anaſtaſium adjecta. Et Bertiniani Annales, ad quos aliàs provocant, *Sergium Pontificem* VI. *Kal. Febr. defunctum*, id eſt XXVII. Januarii, non XII *April.* En demonſtrationes Chronologicas! Certi equi apud iſtos nihil.

Igitur, pari ſi non majori certitudine colligimus, ſedentem Sergium circiter *annis tribus*, ab Anno labente DCCCXLIII. mortuum eſſe Anno DCCCXLVI. quocumque menſe, & die. Quam & *Hermanni* de Sergio ſententiam eſſe, Leonis etiam IV. exordium referentis ad Ann. DCCCXLVI. pro-

feſ-

Anni.	Menſ.	Dies.

feſſus eſt Blondellus; *ſed (in*quit) *malè, utrobique falſum* Hermannum, pro auctoritate ut ſolet in hac cauſâ, *pag.* 42. & in Notis marginalibus, ad eum Annum. Ità quoque Magnum Chron. Belgicum, *Leonem cepiſſe Anno Domini octingenteſimo quadrageſimo ſexto*, & hunc fuiſſe *Leonis primum.* Concinunt Annales Fuldenſis, etiam Bertiniani, & Metenſes, dum in hunc annum referunt *vaſtatam* Romæ à *Mauris* ſive Saracenis *Eccleſiam S. Petri*, & quidem *Auguſto* menſe; quem annum notat & Sigonius, de Regno Italiæ *Lib.* v. & alii. Atqui accidiſſe iſtud ſub tempus obitûs Sergii, & concurriſſe utramque calamitatem, *repentinam mortem Sergii, & devaſtationem quæ facta fue-*

rat in Eccleſiis, diſertè Anaſtaſius, ſub initium Vitæ Leonis. Neceſſe eſt indè quoque ortum eſſe annos Leonis Sigebertum, ſeu ab Anno DCCCXLVI. hos dùm terminat in annum DCCCLIV. ut mox dicimus. Bernardus Guido in Codice MS. Bibliothecæ Leydenſis: *Leo* IV. *cæpit A. D.* DCCCXLVI. quanquàm addit, *vel* DCCCXLVII. Nauclerus ſimiliter, *ſubrogatum Leonem* IV. *Papam anno Salutis* DCCCXLVI. Volumine II. *Gen.* XXIX. Mitto Compilationem Chronologicam, quæ Leonis IV. initium refert ad Annum DCCCXLIV. Platina ex adverſo, demùm ad Annum *Incarnationis* DCCCXLVIII. alii etiam ſeriùs; adeò Romæ omnia de Pontificum, hujus etiam ævi, temporibus & ſeu

Anni.	*Mens.*	*Dies.*

ini-

initio ſeu fine, ambiguæ obſcuræque fidei.

Igitur *Leo* IV. (qui Sigeberto *quintus* eſt, & Martino Polono,aliiſque Chronographis) ſedere cœpit veroſimiliùs, ex dictorum fide, & ipſâ Baronii de exordio & fine Gregorii IV. (undè pendet Sergii tempus) ſuperiori confeſſione, ab Anno DCCCXLVI. ſeu jám à menſe *Auguſto*, ſeu ab illi proximo. Nempè auctoritati auctoritates opponimus, nec eas inferiores. Quod verò *eodem die* quo obiit Sergius, electum Leonem IV. volunt Onuphrius, Baronius, ex his Blondellus, Labbeus, nec præciſè dixit Anaſtaſius, ut legenti patet; nec ſimile vero eſt; neque conſentiunt Codices MSS. quos inter Palatinus, & Thuaneus, qui

Anno.	Menſ.	Dies.

 ceſ.

Anni.	Mens.	Dies.
	2	15

ceſſaſſe Epiſcopatum menſes II. *dies* XV.

Et quoque Platina exertim, *Vacat in ejus morte Romana ſedes menſibus* II. *diebus* XV. Quanquàm nihil his vacantis ſedis temporibus dubium magis atque incertum, uti nec lectionibus ſeu editis ſeu MSS. Codicum Anaſtaſii, ex ſuperiùs demonſtratis. At per nos *illo ipſo die*, quo exceſſerat Sergius, ſubſtitutus fuerit Leo! Prodeſt magis quàm officit cauſæ.

Quamdiu verò hic Leo ſederit non expreſſit Bibliothecarius, cujus etiam plerique Codd. MSS. deſiderant extrema Leonis, ut eſt antè obſervatum Num. LXIII. In editis autem fertur obdormiviſſe XVI. *Kal Aug.* anno non expreſſo, & quidem *non multos*

	Anni.	Menſ.	Dies.

poſt dies à diſceſſu Romano Ludovici Imperatoris. Quem Imperat. anno primùm DCCC. LV. Romam profectum eſſe, ob injectam ſuſpicionem perfidiæ Leonis, fruſtrà Blondellus, ex uno Anaſtaſio. Imò ad Annum DCCCLIII. refert illud iter, nec ſolius *Ludovici*, ſed *Lotharii* ipſius, diligentiſſimus Mutius in Chronico, *Lib.* XI. Ità referens Sigonius *Libro* V. delatam accuſationem ad *Lotharium*, ſubjungit eam mox à memoratâ ſibi Synodo Romanâ in Anaſtaſium Presbyt. quam conſtat habitam eſſe Anno DCCCLIII. Et falsò legitur in Anaſtaſio, *Danielem* accuſatorem properaſſe ad veſtigia *Domni Ludovici Imperatoris*. Imò verò ad veſtigia *Lotharii* Auguſti adhuc Imperantis. Et prodit ſe

Blondellus, dum ait *Lotharii* nullum meminiſſe Anaſtaſium, ſed *ſolius Ludovici, quia Lotharius hoc ferè tempore Prumiam ſeceſſerat.* Qui tamen Blondellus contendit alias, Lotharium nonniſi *ſex* antè obitum *diebus* in Prumienſe Monaſterium *ſeceſſiſſe*, XXII. *Sept.* Anni DCCCLV. Et Labbeus, ex eo Mabillonus Notis ad Diploma Benedicti III. adhuc *Nonis Octobribus* ejuſdem Anni, ſedente Benedicto, Lotharii abdicationem *nondùm fuiſſe nunciatam Romæ*, quæ civilis jam mors fuit, *paucis* poſt *diebus* à naturali excepta, ut iſti exertim. Igitur mortuum Leonem eſſe Anno DCCCLV. ex genuino Anaſtaſio minimè probatur Uti tacent ad eum annum Annales Fuldenſes, Metenſes,

Anni.	Mens.	Dies.

& Chronographi benè multi. Ac de Notis Chronicis apud Anaſtaſium, habeat ſibi Labbeus ſuas voces, quas ille ad A. DCCCL. in Tabulâ Chronolog Johannæ opponendâ, ubi de *Ticinenſibus* Synodis: *Certum eſt* (inquit) *apud omnes vitiatas eſſe quaſdam in iis temporum notas.* Vitiatæ, ubi obſunt cauſæ quam agunt, genuinæ & authenticæ, ubi proſunt.

Leonem porrò IV. feciſſe locum ſucceſſori, Anno minimùm DCCCLIV. (legitur apud Marianum Anno DCCCLIII.) ex Mariano, Sigeberto, Ranulpho, Palmerio, aliiſque colligi, fatetur Blondellus; & ſuperiora docent, ubi de initio Leonis, cui laxiore calculo tribuunt annos circiter ——— 8

Anni.	Mens.	Dies.
8	3	5

Quod verò deputant Leoni communiter, annos —— ex precariâ hypotheſi natum eſt, eâque geminâ: 1. Leonem fuiſſe ſubſtitutum Sergio, *eodem die* quo hic exceſſerat; exceſſiſſe verò Sergium XII. *April.* 2. Obdormiviſſe Leonem XVI. *Kal. Aug.* ad quem diem, à XII. *Aprilis*, putantur menſes III. dies V. Ità Chronologiam aptare ſuis hypotheſibus norunt. *Annales* verò *Bertiniani* (ne reponam antè dicta) quorum ſe auctoritate muniunt aliàs Blondellus, Labbeuſque, utrique hypotheſi refragantur: Sergium quidem defunctum VI. *Kal. Febr.* Leonem IV. duntaxat, *menſe Auguſto*, quod & Mabillonus, & alii, qui ab *Auguſto* Benedicti III. Papatum ordiuntur, *mox* à morte

Anni. Mens. Dies.

Leonis, *biduo* ex Blondelli calculis. Luitprandus verò, & Alb. Stadenſis, deputant Leoni annos —— 8 6 3

Seu id ex inverſis numeris *menſium*, & *dierum*, ut vult Blondellus, ſeu veriùs ex incertâ & confuſâ horum temporum ratione, in Chronologiâ Papali.

In aliud extremum ivêre, qui Leonis IV. Pontificatum prorogarunt in annum exactum *nonum*, vel *decimum*. Sic Chronicon S. Galli quod deſinit in Annum DCCCCXXVI. Hermannus Contractus, Urſpergenſis Abbas, Albertus Stadenſis, qui terminant annos Leonis in annum vel DCCCLVI. vel DCCCLVII. Florentius Wigornienſis Monachus, clarus ſub initia Seculi XII. terminat adhuc ſeriùs, in an-

Anni.	Mens.	Dies.

annum DCCCLVIII. ſed peſſimè orſus iſte Leonis ſedem ab Anno DCCCLIII. Quod indè factum eſſe jam in *ſuperioribus* monui; quoniam conſtabat non antè annum DCCCLVII. certè non antè DCCCLVI. ſediſſe Benedictum, Johannæ verò Pontificatus Romæ cenſendus non erat. Prolongandus igitur prior iſte Leonis; à Chronographis qui Bergomatem præceſſerunt; referentem hunc Johannem Fœminam demùm ad Annum DCCCLVIII. Hinc & certi Characteres Chronici nulli, quando inceperit Benedictus, niſi precarii, quomodo *Ferias* ubique notat Blondellus, ſed ſuppoſito illi *Anno*, & *Cyclo*. Et à Bertinianis Annalibus quos in hanc rem proferunt, ut ipſi diſcedant,

ex.

Anni.	Mens.	Dies.

ex. gr. in notando initio *Gregorii* IV. aut fine *Sergii* II. vel *Leonis* IV. ſic in anno coronati *Ludovici* Imperat. atque in conſortium à Lothario Patre aſſumpti, & in aliis, dictum ſuis locis fuit. Qui Annales cæteroquin, teſtante Ducheſnio, initio *Tomi* III. prodiêre ab Exemplari deſcripto curâ Herib. Roſweydi, & tranſmiſſo illâ Joh. Bolandi: Utroque Jeſuitâ, ex eâ Societate cujus pernota in cenſendis atque expurgandis Scriproribus fides eſt, quomodò ſuprà dictum de editione Anaſtaſii.

Jam à morte Leonis, (quam pari jure, ſi non potiori, attento Leonis initio, collocamus in A. DCCCLIV. & menſem ſeu *Iulium* ut plerique, ſeu *Auguſtum*) obſervet Le-

ctor,

	Anni.	Menſ.	Dies.
ctor, quàm adverſis inter ſe frontibus committantur, aut diſtrahantur ſententiis, circà tempus Interpontificii. Imò quàm plerique properent in ſubſtituendo *Leoni Benedicto*, ne ſit Joannæ locus. Et quod jucundiori ſpectaculo eſt, omnes ferè tuentur ſe auctoritate depravatiſſimi Anaſtaſii; cujus etiam pleroſque ac vetuſtiſſimos Codices ne quidem exhibere Vitam *Benedicti* omnes *à fine mutilos*, *&* *in Leonis* IV. *elogium deſinentes*, viſum ſuprà ex confeſſione Moguntinenſium, Fabrotti, Holſtenii, Blondelli, *Num.* LX, LXIII.			
Igitur Codd. Anaſtaſii Regius, & Mazarinius, Platina, Schedelius in Chronico Norimberg. vacaſſe ſedem		2	15

	Anni.	Menſ.	Dies.
Quo ipſo, ſi exceſſerit Leo XVI. *Kal. Auguſt.* id eſt *Julii* XVII. in *Kalendas Octobres* inciderit ἐνθρονισμὸς Succeſſoris.			
Alb. Stadenſis, Matthæus Weſtmonaſterienſis, & alii, conciliaturi cum III. *Kal. Oct.* ſeu XXIX. *Sept. ſedem vacaſſe ſcripſerunt, nec falsò*, ut de iis quidem Blondellus in Notâ Marginali, —— ——		2	12
Quanquam in meis Alberti, Matthæique Codd. illa non lego.			
Onuphrius, tanquam ex Anaſtaſio, in Epitome Pontificum, *vacaſſe ſedem* ——		1	15
Baronius, *conſecratum Benedictum*, idque *ſecundùm Anaſtaſium*, Auguſti menſis die VI. ut vacaverit ſedes *diebus* ——			21
Bellarminus, ſuprà jam citatus, ait *ceſſaſſe Epiſcopatum*,			

ſeu

	Anni.	*Mens.*	*Dies.*
ſeu *vacaſſe ſedem*, & quidem *ſcribente Bibliothecario*, ſed *ſomniante Bellarmino*, ut addit Blondellus, diebus, ——			15
Ciaconius, *electum Benedictum* à *morte Leonis*, IX. *Kal. Aug.* id eſt vacaſſe ſedem diebus —— ——			8
Onuphrius in Chronico, rurſùs ut ex Anaſtaſio, quem ſequuntur plerique maſtiges Fabulæ Johanninæ, *vacaſſe ſedem diebus* — — ——			6
Blondellus autem poſt omnes alios, putavit rationibus ſuis eſſe accommodatius, ſi *altero à Leonis exequiis die, id eſt Iulii* XIX. *feriâ* VI. *contigiſſe Benedicti electionem* ſtatueret, ut vix vacarit ſedes diebus —			2
Labbeus verò in Tabulâ Chronolog. *Benedicti tertii primus procedit à menſe Iulio* ſcil. A. DCCCLV. *Alii* XIX. *diem,*			

alii

alii XXI. *alii alium deſignant, nec ad demonſtrationem noſtram refert.* Mox, *non videtur certum quod contendit Blondellus ex Annalibus Bertinianis*, &c. quos & ibidem incuriâ *Amanuenſis*, aut *errore Librarii* vitiatos cenſet. Mabillonus autem, Notis in Diploma Benedicti III. ad *Tab.* XLVII. *Benedicti Pontificatûs primus annus erat à menſe Auguſto.* Mezeræus ſimiliter in *Epit.* Chronologicâ ad initium Caroli Calvi, *Benedictus electus in Auguſto*, ut antè quoque Baronius, Bellarminus &c. Dùm *Iulium menſem* definiunt hodierni in Papiſſam conjurati. Cautiùs Steph Baluzius, Notis ad Lupum, *pag.* 440. *ſediſſe Benedictum anno* DCCCLV. menſe non definito. Launoius verò antè citatus, nec ſui memor,

Anni.	Mens.	Dies.

	Anni.	Menſ.	Dies.

Benedicti initium in annum DCCCLVI. *incurrere*, nihil profectò de menſe determinans.

Fuerint verò à morte Leonis pauci *dies* interjecti, uſque ad novum ſucceſſorem! Iſne *Benedictus* III. fuerit, ſub judice lis eſt. Et præſidia quidem omnia ex Anaſtaſio, Adone, cæteriſque Chronographiæ Papalis ſcriptoribus ex Photio, Styliano, Græcis aliis, ex Epiſt. Hincmari, ex Privilegio Corbejenſi, ex ſilentio multorum de Johannâ, ex perpetuâ phraſi quâ Benedictus *ſucceſſiſſe* dicitur *Leoni*, &c. non indiligenter excuſſimus. Id nunc agitur, an à dormitione Leonis, ad conſecratum Benedictum, nullum omninò ſuperſit Johannæ tempus, ne *menſis* quidem

aut

	Anni.	Menſ.	Dies.
aut *dies*; ut πεντζομάστιγας ex Onuphrio? ———			
Ponamus ergò mortuum Leonem A. DCCCLIV. etiam *Auguſto* menſe, ex modò diſſertatis. Hinc addamus deputatum tempus *Johannis* Pontificatui; in quo certè ratione annorum magna conſenſio eſt, ut *biennio* circiter ſederit, imò juxtà Crantzium in Metropoli, *nondùm exple to*, ——— ——— ———	2		
Sic definit Johannis Fœminæ Papatus in annum DCCCLVI. undè inchoandus *fuerit* ille Benedicti III. Si verò *menſem unum* addis ultrà biennium, cum Platinâ, Carranzâ, &c. rurſùm nihil obſtat ſediſſe Johannem, ut illi, ——— ——— ———	2	1	4
Sed per nos etiam prorogaverint Johannæ Papatum			

	Anni.	Mens.	Dies.
Marianus, Martinus, ex his alii, ut ſederit ——— ———	2	5	4

Satis ad eam ſedem ſpatii, ſi dubium ac varium tempus attenderis priorum & ſubſequentium Pontificum, ex hac noſtrâ collatione. Compilatio autem Chronologica ſcribit, hujus *Pſeudo-Papæ, quæ mulier erat, fatentibus Romanis, & nomen* (quale à Baptiſmo habuit) *& annos ignorari.* Nempe quod nunquam inter Papas numerata ſit, hinc nec tempus ſedis exprimentibus Sigeberto, Godefrido Viterbienſi, & hoc ſimpliciter, *Papiſſa Iohanna non numeratur*, poſt Leonem IV.

Quod verò prudentiores hujus teſtes diſſentiunt, quoad *exordium* ſedis, an ab Anno DCCCLIV. an verò ab Anno DCCCLV. uti etiam quo-

ad

Anni	Mens.	Dies

ad *menſes* aut *dies*, non eſt quod eum diſſenſum vertant in argumentum ficti Pontificatûs. Niſi pariter indè à *Petro Apoſtolo* omnes Papas expungant, vel ex ſuperiore Tabulâ: Quæ ut in ſeculum II. producta fuit, ad ſedem *Sixti* I. *Hygini*, vel *Pii* I. ità ratione eadem ac methodo produci poteſt in Secul. III. IV. V. VI. VII. ad tempora, ex. cauſâ, *Lucii*, *Stephani* I. *Sixti* II. *Dionyſii*, *Marci*, *Damaſi*, *Siricii*, *Innocentii* I. *Sixtii* III. &c. & ità porrò uſque ad Hadriani I. ferè ſedem. De quorum utique Paparum numero, ſede, initio, duratione, mira eſt inter Pſeudo-Damaſum, Anaſtaſium, Chronographos, & Catalogos Veteres, item Platinam, Onuphrium, Genebrardum, Latinium, Baro-

 nium,

Anni.	Menſ.	Dies.

nium, Labbeum ipſum, ac recentiores alios, diſcrepantia.

Nec excipiat aliquis, majorem eſſe conſenſionem circà Pontifices Seculi IX. aut X. Imò verò cernere eſt Papale iſtud bellum, ut in iis Pontificibus qui Johannam præceſſerunt, & in Interpontificiis, ſpeciatim illo à morte Leonis IV. ex modò demonſtratis; ità quoque in aſſignandis annis & definiendâ ſede *Benedicti* III. *Nicolai* I. *Hadriani* II. Nam ex. gr. *Benedicti* Papatum Radulphus de Diceto, inter Hiſtoricos Anglicanos editos Londini Anno MDCLII. orditur ab Anno DCCCLI. Sigebertus in Chron. Johannæ tempus adſcripturus Benedicto, hujus ſedem inchoat ab Anno DCCC-

Anni.	Menſ.	Dies.

LIV. Papiſſæ Confutatores, (eos ſecuti quibus non numerata Johanna eſt, *propter mulieris ſexum*, ut habet Bernardus Guido, vel *propter rei turpitudinem*, ut alii, & *quia ſacri Ordinis non capax, etſi fuiſſet Iohannes fœmina*, ut Onuphrius ad Plat.) putant ſedem Benedicti ab A. DCCCLV.

Sed *Ado Viennenſis*, qui nonniſi *mortuo Lothario* cœpiſſe Benedictum, Hermannus Contractus, Godefridus Viterbienſ. Bernardus Guido MS. Compilatio Chronolog. (quæ Leonis IV. annos inchoavit ab Anno DCCCXLIV. nec extendere potuit ultrà Ann. DCCCLIV.) & ipſe quoque Joh. Launoius, in Epiſt. ad Thom. Rullandum, &c. ordiuntur ab Anno DCCCLVI.

Rurſus Conr. Urſpergenſis

Abbas, Albertus Stadenſis Monachus, Benedictinus, laudatiſſimi Scriptores, tacitâ licet Johannâ, Benedicti Papatum inchoant demùm cum Mariano, Martino Polono, & aliis Papiſſæ aſſertoribus, ab Anno DCCCLVII. Quâ de re jam diximus ſuprà, *Num.* XIV.

Tandem nec defuit Florentius Wigornienſis, qui inchoaret Anno III. Ludovici Imperator. & Chriſti Anno DCCCLVIII.

	Anni.	Menſ.	Dies.
Ità quoad tempus quo ſederit Benedictus, alii cum Bern. Guidone, Mart. Polono &c. ſediſſe —— ——	2	5	
Magnum Chron. Belgicum ſediſſe — —— ——	2	6	
Marianus, ſediſſe ——	2	6	6
Anaſtaſius, ex eo Platina, Onuphrius in Epitome, Genebrardus &c. —— ——	2	6	9.10

Onu-

	Anni.	Menſ.	Dies.
Onuphrius in Chronico, ab electione Benedicti, quem Ciaconius, & alii exſcribunt, ——— ———	2	8	16
Blondellus, Labbeus, ut jam cæteros prætercam, prorogando Benedicti Papatui tribuunt ab electione *d.* XIX. *Iul.* DCCCLV. uſque ad mortem Benedicti, quæ contigerit VIII. *April.* DCCCLVIII. —	2	8	20
Alii verò, quorum par fortaſſe ſit auctoritas, quos inter Godefridus Viterbienſis, Auctor Compilationis Chronologicæ, &c. ſimpliciter ſediſſe Benedictum annos ——	2		

Ex quibus palàm fit, ſi inchoetur Papatus Benedicti, ab Anno DCCCLVI. *Septembri* vel *Octobri* menſe, poſt *Iohannæ* caſum, terminari eundem vel in Anno DCCCLVIII. biennio exacto juxta Gode-

fri-

fridum, undè annos *Nicolai* I, ducunt Annales Bertiniani, Herm. Contractus ex Editione Urſtiſii, Urſpergenſis Abbas, Alb. Stadenſis, (ſed hi duo intrà *Annum unum* terminaturi Papatum Benedicti) Bernardus Guido, Matth. Weſtmonaſterienſis, & ſi qui alii.

Vel certè, ſi Benedicto tribuas *annos* II. *menſes* VI. ex ſuperiore calculo; terminabitur ejus ſedes in Anno DCCC. LIX. *Aprili* menſe, à quo anno Nicolai Papatum putant Regino, terminaturus ſcil. in A. DCCCLXVIII. tùm Herm Contractus ex Edit. Piſtorii, Marianus ferè (licet notetur Ann. DCCCLX. uti in Auctore Compilat. Chronolog.) Martinus Polonus, Florentius Wigorn &c. Quanquàm an-

Anni.	Menſ.	Dies.

num

num initialem Nicolai, tacent Anaſtaſius, Regino, Annales Fuldenſes, Godefridus, Otto Friſing. Gobel. Perſona, non pauci alii. Et Arnaldus Pontacus, quem compilavit poſterioribus Libris Genebrardus, ad ejuſdem *Nicolai* primordia, notavit in Chronographiâ, *hic mirè variare Hiſtoricos in annotatione annorum*. Utique ſanè, ipſo Sigeberto referente initium Nicolai ad Annum DCCCLVII. quia anticipavit tempus Benedicti, ſepeliendæ Johannæ. Ne dicamus Godefridum Viterbienſem, qui poſt Benedictum III. antè Nicolaum inſerit medios *Paulum* quendam & *Stephanum*, in Cod. MS. Leydenſi, atque illi tribuit *annos* X. *menſ.* II. Stephano *annos* IV. præter Interpontificia.

Anni.	Menſ.	Dies.

Jam

Jam *Nicolai* I. Papatum terminat hodiernus Anaſtaſius *Indict.* I. *Id. Nov.* quæ Indictio, ſi Pontificia eſt, concurrit cum A. DCCCLXVIII. quem emortualem fuiſſe Nicolai, Annales Fuldenſes, Metenſes, Ado, Regino, Hermannus ex Edit. Piſtorii, Albert. Stadenſis, Magnum Chron. Belgicum, & plures alii Chronographi ſunt teſtati: Invitis jam Onuphrio, Blondello, Labbeo, *παπιζομάστιξι*, qui deſignant Annum DCCCLXVII. Advocato jam in ſubſidium *Sigeberto*, à quo tamen diſcedunt in conſtituendo Anno I. ejuſdem Nicolai, & quem paſſim accuſat erroris Blondellus ad Annos DCCCXLIII. DCCCLIV. DCCCLV. DCCCLXV. DCCCLXIX DCCCLXX. Uti is frequente cenſurâ notat

Anni.	Mens.	Dies.

An-

	Anni.	Menſ.	Dies.
Annales Bertinianos, *Fuldenſes*, *Reginonem*, *Hermannum*, *Marianum*, *Vrſpergenſem*, &c. quia rationibus ſuis in hac cauſâ parùm commodos.			
Eidem Nicolao tribuit Marianus annos ——	8		9
Anaſtaſius variè interpolatus, citatuſque, modò dicitur tribuere Nicolao annos, quos & tribuit Martinus Polonus ——	9	2	20
Modò, ut Codex Palatinus MS. Freheri, annos —	9	7	10
Modò apud Onuphrium, Baronium, Bellarminum, Ciaconium, & Papiſſæ oppugnatores, ——	9	6	20 21
Codex MS. Leydenſis, Fol. in membranâ, longè brevior edito Anaſtaſio, quod obſervavit de Codice Regio Claud. Sarravius, habet annos ——	10	10	

Ab-

	Anni.	*Mens.*	*Dies.*
Abbonis Floriacenſis Codex MS. antiquiſſ. qui fuit Iſ. Voſſii, tribuit Nicolao ——	11	6	7
Godefridus, Florentius Wigorn. Magnum Chronic. Belgicum, Palmerius, ——	10		
Hermannus Contractus, omiſſis quoque (ut iſti) menſibus, habet —— ——	9		9
Platina verò non tribuit niſi —— —— ——	7	9	13

Addit idem Platina, *eſſe qui ſcribant, poſt mortem ejus ſedem vacaſſe annis octo, menſibus ſeptem, diebus novem.* Nihil horum omnium in editis Codd. Bibliothecarii, qui nec profectò retulit quod habent Annales Bertiniani, Labbeo ſacri, *Nicolaum favore magis Ludovici, & Procerum ejus, quàm Cleri electione, ſubſtitutum.* Imò verò Anaſtaſius, ut ſolet, vel quiſquis eſt,

Cle-

Anni.	Mens.	Dies.

Clerum, Proceres, cum Univerſo Populo, ſidereo accenſos fulgore, unanimes illum Apoſtolicæ Sedis Præſulem ſanxiſſe.

Par diſſonantia eſt in deſcribendis annis *Hadriani* II. Nicolai ſucceſſoris. Cui alii annos II. alii IV. & *decem* aut *undecim* menſes, alii annos V adſcribunt, alii ignari quamdiu ſederit, ſimpliciter, *Hadrianus ſedit ann.* nec plura, ut habet Codex MS. Leydenſis Abbonis Floriacenſis. cui Ado Viennenſis annexus eſt. Et ita in Chronico S. Vincentii, apud Ducheſnium T. III. *pag.* 670. poſt annos Nicolai expreſſos, de Hadriano hoc tantùm, *Hadrianus Romæ ſepelitur ad S. Petrum.* Nihil de tempore geſti Papatûs.

Quid jam, circà ſecuturos Pontifices, miſeram inter

Chro.

Chronographiæ Papalis digeſtores, & qui de Vitis Pontificum, pugnam ac diſcordiam memorarem? Conſulantur iſti ad tempora *Hadriani* III. *Bonifacii* IV. *Stephani* VI. *Theodori* II. *Benedicti* IV. *Sergii* III. &c. Quem poſtremum v. gr. ſediſſe alii ab Anno ineunte DCCCCIV. ut Ciaconius; alii ab Anno DCCCCV. ex Matthæo Weſtmonaſterienſi; alii ab Anno DCCCCVI. ut Onuphrius; alii ab Anno DCCCCVII. ut Sigebertus, Martinus Polonus, ex his Phil. Labbeus; alii ab Anno DCCCCVIII. ut Marianus Scotus, ex eo Baronius, Bellarminus &c. Rurſùs eidem *Sergio* Baronius, & Bellarminus tribuunt annos

	Anni.	*Mens.*	*Dies.*
tribuunt annos — —	2		
Labbeus in Indice Pontificum, — — —	3	4	

Onu-

	Anni.	*Mens.*	*Dies.*
Onuphrius, Ciaconius &c. ex Mariano, Martino Polono, —— —— ——	7	3	16
Sigebertus etiam annos plures, ab Anno DCCCCVII. ad Annum DCCCCXVII. quo ſucceſſerit Anaſtaſius III, ultrà annos —— —— ——	9		
Index attextus Leydenſi Codici membranaceo MS. de Vitis Pontific. de quo ſuprà -	6	3	23

Quid adderem conturbatum *ordinem* ſucceſſionis, etiam ad hæc tempora, quum hunc illi ſubrogatum Pontifici, alii alium tradunt? Ità ex gr. *Nicolaum* immediatè ſubjiciunt *Benedicto* ferè omnes; non ità Godefridus, nec Compilator Chronologic. qui interſerunt omninò *Paulum* quendam, ſuppleturi (ut videtur) defectum *non numeratæ* Fœminæ. In Cod. MS.

 Ab-

Anni.	Menſ.	Dies.

Abbonis Floriacenſ. de Vitis Pontificum; inter Hadrianum II. & Johannem VIII. medius dicitur ſediſſe *Gregorius*. Ità *Stephanum* V. vel VI. hi Formoſo ſubjiciunt, alii anteponunt: Hi rurſùs Formoſo ſubdunt *Bonifacium* VI. Codex nobis MS. quendam *Romanum*, annis IV. diebus XX. Ità de *Stephano* V. Suffridus Petri Annotat. ad Martinum Polonum, Edit. Plantin. *hujus Pontificis præcipuum Cod. MS. nullam facere mentionem*. Sic inter Marinum ſive Martinum & Hadrianum III. medius *Agapetus* occurrit apud Marianum, & Sigebertum, uti *Baſilius* quidam medius inter Hadrianum III. & Stephanum V. apud eoſdem, non autem alios. Rurſus *Sergium* III. notat Luitprandus (non ſe-

Anni.	*Menſ.*	*Dies.*

ſemel appellatus Blondello in Tabulâ Chronologicâ) ſucceſſiſſe *Formoſo*, quem *lapſum Luitprandi* arguit Baronius, ad Ann. DCCCCVIII. *Num.* I. Hi denuò Sergium eundem ſucceſſiſſe *Chriſtophoro*, ut Onuphrius, Baronius; iſti *Benedicto* IV. ut Herm. Contractus.

LXXXII. Tandem, quod ad inſtitutum noſtrum omninò facit, quandoquidem imputata diximus nonnulla *Benedicto* III. quæ ad *Iohannem* VIII. pertinerent, niſi *numerum facere* prohibita fuiſſet Fœmina, ecce ut non deſint varia ſimilis permixtionis ac confuſionis exempla. Ac faſſus ſuprà Baronius, referri nonnulla ab Anaſtaſio ad tempus *Stephani* V. quæ ſpectent ad illud *Leonis* III. Sic Suffridus Petri in Notis ad

 Mar-

Anni.	Mens.	Dies.

Martinum Polonum dicit, in *præcipuo ſuo Codice* MS. *Bonifacio præcedenti attribui*, quæ alii attribuunt *Stephano* VI. Ità quæ *Iohannis* IX. ſive X. eſſe dicuntur, idem monet in Codice ſuo MS. attribui *Theodoro præcedenti*. Similiter Aub. Miræus, caſtigationibus in Sigebertum, ad Annum DCCCCLXIII. cauſatur de *Iohanne* XIII. narrari, quæ de *Iohanne* XII. *narrentur & expendantur apud Baronium*. Sed quid cumulemus exempla? Equidem ut ex abundati horum quædam demus, confuſorum ſcilicet temporum *Leonis* IV. *Iohannis* Fœminæ, & *Benedicti* III. dùm cauſantur Fabulæ accuſatores, nihil ab eâ Fœminâ, aut ejus ſub Papatu, toto *biennio*, omninò geſtum oſtendi, advertat Lector ad ſequentia.

I. Lar-

1. Largimur malè referri quædam ad *Iohannæ* tempus, ſeu illud à morte *Leonis* IV. quando ſecundùm Marianum aut Martinum ea Fœmina ſederit, quæ veriùs referenda ad anteceſſorem Leonem. Ità ſub Leone *Ticinenſis* Conventus, indicente Ludovico Aug. qui in Actis refertur ad Annum DCCCLIII. à Blondello ad Annum DCCCLIV. Indict. II. à Labbeo autem ad Annum DCCCLV. Indictione III. Dùm in *editis Codd. notatur (vitioſè utique) *Indictio* IV. eademque combinanda *cum Ludovici Imper. Aug. anno* VI. quæ *Ind.* in Diplomate Benedicti, (ſupra *pag.* 394.) combinatur cum *anno Ludovici Imper.* VII. & quidem *Nonis Octobribus*, quâ de re ibidem. Sic falſum, quod quidam Johannæ aſſertores, *tributum & munera ab Anglorum Rege accepiſſe Fœminam.* Nempè iter Romanum Æthelwulphi Regis Anglo Saxonis,

* *Conc. T.* VIII. *col.* 78. *Ed. Labb.*

cum filio juniore Ælfredo, (de quo fuſè Anglorum Chronica, Chronicon editum Heremperti, Sigonius de Regno Italiæ, Balæus, Foxus, Spelmannus, Baronius &c.) ſuſceptum fuit *viſendi Leonis* cauſâ, permoto Rege *vulgatâ Leonis ſanctitate*, cui & oblaturus fuit dona ac munera. Hæc verò oblata Romæ fuiſſe à Rege Saxonum, *poſtulante ſanctiſſimo Benedicto Papâ*, mentitur vulgatus Anaſtaſius; ut & alterum, ſcil. eum Regem, *reverſum ad proprium regnum, poſt paucos dies vitam finiviſſe*, qui biennio minimùm ſuperfuit ab itinere Romano. Igitur ad Leonem IV. rectè Annales referunt; & quidem Radulphus de Diceto refert ad A. DCCCXLIX. Sigonius *Libro* V. ad Ann. DCCCLI. Matth. Weſtmonaſterienſis ad Ann. DCCCLIV. & quoque Ingulphus Saxo, natione Anglus, *Vir magnus & celeberrimus*, apud Editores nuperos. Hic enim

Ro-

* Romanam profectionem Ethelwulphi præponit piæ Donationi *Decimæ omnium ſuarum terrarum*, factæ *Anno Dominicæ Incarnat.* DCCCLV. *Indict.* III. *Non. Novemb. cùm de Româ noviter revertiſſet.* Florentius Wigorn. refert quidem iter illud ad Ann. DCCCLV. ſed triennio antè ſedem Benedicti, cujus initium ponit Anno DCCCLVIII. In Chronico autem Longobardico Herempertî, Neapoli edito, de quo nos nuper, quæ de Ethelwulphi ad Urbem profectione, & annexis, referuntur ad Annum DCCCLV. *ea deeſſe in MSS. Codd.* adnotatur, nec *Benedicti* poſt Leonem ibi mentio eſt. Et ſanè jam vivis exceſſiſſe Leonem Anno DCCCLV. *Julio* menſe, fatentur Benedictini, & exindè turbas Anaſtaſianas cenſent, ac menſes II. dies XV. antè confirmatum Benedictum. Quod ſi Leo IV. *mortuus eſt dum Rex Romæ verſaretur*, ut* Anno-

* *Hiſt. Ingulph.* p. 17. *ad A.* 855.

* *Lib.* 1. *pag.* 6.

notationes ad Vitam Ælfredi, non ſequitur aut accidiſſe Anno dccclv, ex iis quæ diximus de tempore Leonis; aut, ſi quæ exceperunt Ethelwulphi donationes, factas eas eſſe *Papæ Benedicto.* Imò qui Rex juxtà tot Chronographos redux jam fuit Anno dccclv. & quidem poſt celebratas nuptias cum *Judithâ Reginâ*, Filiâ Caroli Calvi, daturus mox Deo & Eccleſiæ *decimam* Regni ſui, eodem *Anno*, ſub initium *Nov*: *Indict.* iii. (Malmesburienſis habet *Indict* iv.) referentibus quoque Henric. Spelmanno, & Labbeo T. viii. Concil. is non ſedente jam placidiſſimè Benedicto, poſt mixtam Urbem tot tantiſque motibus, Romæ adhuc commoratus, curavit *confici* ea Ornamenta, de quibus Pſeudo-Anaſtaſius ad extrema Benedicti. Nec ſufficit auctoritas Annal. Bertinianorum, apud Blondellum, aut Labbeum, (à quibus diſcedunt illi plus ſe-

ſemel, quoad characteres Chronicos) ut differantur nuptiæ Ethelwulphi cum Judithâ in Annum DCCCLVI. *Kalendis Octobribus*, quo tempore conſtat turbatiſſimum fuiſſe Caroli regnum, ac penè proximum exitio. Nec habent hunc characterem temporis alii Francorum Annales. Quod ſi vel maximè ſucceſſorem Leonis vidiſſet Romæ Rex Anglo-Saxo, ubi dicitur *annum commoratus*, quicquid ei tribuitur pietatis aut donorum, apud Chronographos, non ad *Benedictum* ab ullo refertur, ſed ad *Apoſtolicum, Vniverſalem Papam, Petrum* &c. Ac parum ſimile vero eſt, hæſurum fuiſſe Romæ Æthelwulphum, à morte Leonis; ſi Roma tùm turbis & factionibus mixta fuit per fautores Anaſtaſii Presbyteri, & quod mirêre proprio intereà Regno neglecto, ubi Æthelbaldus filius in *abſentem* Patrem, quô *regno eum repelleret*, cum Pri-

moribus conjurabat, ut multis Aſſerius, in Vitâ Ælfredi.

2. Sunt verò quædam quæ precariò ad *Benedicti* ſedem referuntur, paulo poſt mortem Leonis, veriùs ſpectantia ad *Iohannæ* tempus, ſed hujus obſcurandæ, abolendo nomine, & Actis. In hoc ordine fuerint ex. gr. Mors Rabani Archiep. Moguntini: Mors Lotharii Imperat. qui ſedente Benedicto eſſe deſierat: Imperii cœpta adminiſtratio per ſolum Ludovicum Auguſtum: Ludovici Germaniæ Regis molitiones in Carolum Calvum fratrem, favente Ludovico Imperatore: Conventus ad Carifiacum Palatium à Carolo indictus juxtà Baronium, Binium, Mezeræum, A. DCCCLVI. concurrente cum *Indict.* IV. quicquid Labbeus & Coſſartius referant ad A. DCCCLVII. *tempore Benedicti Papæ* III: Laborans Gallia cùm Barbarorum vaſtationibus, tùm inteſtinis diſſidiis, cædibus,

rapinis, conſpirationibus: Decimæ ab Ethelwulpho Deo & Eccleſiæ datæ, ſi hæc largitio proximè reditum ejus ex Urbe excepit. Quæ enim fabulantur ex Sigonio, vel Polydoro Virg. de facto *Regno* ſuo *vectigali* Rom. Pontifici, hi Leoni iſti Johannæ, exploſum eſt doctioribus Britannis. Ità nihil obſtat contigiſſe ſub Johannâ; v. gr. inundationem Urbis Romæ, de quâ Pſeudo-Anaſtaſius, in Benedicto; Terræmotus, portenta alia, de quibus Sigebertus à morte Leonis; Sic Acta Papalia non pauca, ut Conſecrationes, Collationes Beneficiorum, indictæ Litaniæ, &c. & quæ id genus uel diſſimulanda Romæ, vel imputanda Succeſſori, ab eoque confirmanda. Neque verò mirari quemquam ſubeat intermitti ab Hiſtoricis quæ ſub *Johannæ* geſta fuerint Pontificatu. Præter enim ſedis ejus infamiam, nuſquam magis ſterilis

Hi-

Hiſtoria eſt quàm ad hæc tempora, indè ab extremis Lotharii Imperatoris. Quod ex Chronographorum inſpectione liquet, ad Annos DCCCLV. DCCCLVI. DCCCLVII. Ità ſterile omne hoc tempus fuiſſe Synodorum, Collectiones earum docent.

3. Denique patimur imputari *Benedicto* alia, ſed peſſimè relata ad Annum DCCCLV. aut DCCCLVI. inchoatum. Hujuſmodi ſunt ſuperiùs expenſa; nec ſanè perfunctoriè, v. gr. Privilegia confirmata *Corbejenſi* Abbatiæ, aut illi *Sancti Dionyſii*; Epiſtola Benedicti ad *Hincmarum*; ejuſdem Benedicti aliud, in Epiſt. adverſùs Hubertum Clericum, de *pace à ſe munitâ inter Ludovicum Cæſarem, ſuoſque glorioſos Fratres*, ſcil. Lotharium II & Carolum adhuc puerum, Provinciæ Regem. Quæ verba, nullo charactere temporis, uti nec Epiſtola ipſa, diſtincta, gratis Labbeus refert ad Conventum

Lu-

Ludovici cum Fratribus apud Urbam (Blondellus malè *apud Vrbem*) in Helvetiorum ac Sequanorum confiniis, notatum ad Annum DCCCLVI. in Annal. Bertinianis. Nec enim habitus is ullo interventu Pontificis; neque tam diſſidia inter hos Fratres nata fuêre, Carolo adhuc puero, quàm inter Patruos Ludovicum Germaniæ, & Car. Calvum, horumque nepotem *Lotharium* II. à quo *Lotharii regnum*, deinceps demùm componenda Anno DCCCLIX. in Concilio apud Soponarias quod Palatium fuit Epiſc. Tullenſis.

LXXXIII. Prudenti itaque Lectori, ac præjudiciis vacuo, dicta probataque ſufficiant. Saltem nemo non intelliget poſthac fallaces Onuphrii, Allatii, Blondelli, Labbeive calculos, ac vaniſſimum triumphum, circà tempus exceſſûs *Leonis*, electionis *Benedicti*, *Lothariani* ſeceſſûs, *duobus circiter menſibus* (ita Blondellus)

lus) poſt electum Benedictum, & quæ alia cum iſtis cohærent. Ac parum temperavit affectui Vir magnus, dum ſupputationibus ſuis non modò addidit Demonſtrationis ſpeciem, ſed etiam contumelioſas in tot Chronologos, ac Theologos voces; ſcillicet *impoſturam vel feciſſe, vel paſſos, quicunque tandem illi eſſent, decantatæ Fabulæ ſive parentes ſive amatores,* quam *ire tandem aliquando εἰς κόρακας*, commotiore animo jubet. Imò

θαυμάσεις πλέον
Οἵας τέχνας τε καὶ δόλους ἐμήσαντο

illi ipſi, quàm certè intenderint omnes induſtriæ ſuæ nervos, contexendæ inſigni artificio Chronologiæ Papali, ne in ſplendido theatro, in ſacrâ hac ſcenâ, Johanna ulla ſpectaretur. Et an πεπτωσομανέντων, ὀνοχρόνων, ἑτεροδόξων, *triconum, nebulonum, ægrâ mente delirantium,* quos vocat, *obſtruxerit ora* Labbeus Jeſ. *Tabulâ ſuâ* XL *Annorum*, in quâ aliena plurima, quæ nihil

hil ad hanc cauſam, permiſcuit, diſſimulavit non pauca, ſuppoſuit alia quæ vel perpetuâ ſcriptorum diſſenſione controverſa, vel ſubnixa unîus modò aut alterius Chronographi fide, quandoque & ab ipſomet accuſandâ, æquis Judicibus pronunciandum committimus. Certè ille ipſe Labbeus eſt, quem pridem Geographorum in Galliis noſtro ævo facilè princeps, *Nicol. Sanſon*, quantumvis Societatem reveritus, Gallus ipſe, & addictus Romanæ ſedi, publico * ſcripto diſtulit, atque infamavit, ut *Zoilum*, *Plagiarium*, *calumniatorem*, *ſycophantam*, *futili vanitate* hominem, qui in *Pharo Galliæ Antiquæ*, ab ipſo editâ, *ad ſingula omnium Locorum nomina, aut Furti ſive Plagii, aut Falſi ſive Erroris argueretur.* ὀλοφαγῶν dixiſſet Feſtus; nos mortuo temperamus.

* *Ed. Par.* 1647.

AD-

ADDENDA

Quæ Diſquiſitiones haſce Academicas relegenti mihi occurrerunt.

Vel etiam

Legenda prout hic ſubjicimus.

* Ed. Par. 1647.

Pag. 12. *lin.* 5. à fine, *lege*; XXX & aliquot annis poſt obitum Leonis IV.

Pag. 14. *lin.* 9. à fine, *poſt* (ſedit) *adde*: Nempe haud aliter memorat Pontifices antè & poſt Johannam, quàm pauciſſimis verbis; *Gregorius Papa ſedit* &c. *Sergius Papa ſedit* &c. *Huic ſucceſſit Leo annis* VIII. &c. *Huic ſucceſſit Iohanna mulier* &c. Nullas addit uſquàm circumſtan-

tias

rias electionis, vitæ, mortis, minùs additurus ad Johannam. Satis illi habuiſſe rationem *ſucceſſionis*; in eo tamen parcens Romanæ ſedi, quod Johannæ *numerum* non addat, puta, *Papa poſt Petrum* 103. quem numerum transfert ad Benedictum III.

Pag. 15. *lin.* 4. poſt *duobus*, adde: Et ſanè hæc ipſa via eſt, quæ duxit in *Lateranum*, ſito Coloſſæo Veſpaſiani & Titi Urbe olim mediâ, Cœlium inter & Eſquilinum, uti Templum S. Clementis ſitum fuit in monte Cœlio, in quo & illud Johannis Lateranenſis. Neque tamen infertur, habitaſſe tùm Pontifices in *Palatio Vaticano*; quamvis cœptâ in Baſilicâ Petri Litaniâ ſeu Proceſſione (quales etiam ab aliis Baſilicis exorſi) pergeret hic Pontifex ad Lateranenſem. In Patriarchio autem Lateranenſi licet habitarent ordinariè Pontifices, habuiſſe & ad

Baſilicam Petri, & in ſpectatiſſimis Urbis locis, Ædes ſpacioſas, in quibus cum omni *famulatu ampliſſimè hoſpitarentur*, vel ex Anaſtaſio diſcimus in Vitâ Leonis III. & illâ Gregorii IV. ſub finem. Porrò non ſola hæc inter Fœminas fertur &c.

Pag. 17. *lin.* 7. à fine: *lege*; & exhibent omnes (quos vidi) editi Codd.

Pag. 22. *lin.* 15. *lege*: apud Florim. Ræmundum, Fabulæ Johanninæ *Cap.* 11. & aliàs, Jac. Gretſerum, Nicol. Serarium &c.

Pag. 26. *lin.* 2. *adde*: Id verò fatendum eſt, rariſſimos fuiſſe *Mariani Scoti* Codd. non viſos utpotè plurimis Chronographis, qui Mariani hujus nulli meminerunt. Hinc factum, ut neque Martinus Polonus eundem inter illos memoret, *Præfat.* ad ſuas Supputationes, *ex quorum ſcriptis compilaſſet ſuum Opuſculum*, uti meminit Chronicorum Gil-

 ber-

berti, Richardi, Godefridi Viterbienſis, & aliorum. Imò verò aut non viderat Marianum Onuphrius, aut certè eum de *Iohannâ Muliere* ſcribentem diſſimulavit, *Annotat.* in Vitam Petri, & in Johannem VIII. Tacent eum ſimiliter Ptolom. Lucenſis, Bergomas, Rolwinkius, & ſi qui plures.

Pag. 27. *lin.* 6. *poſt* (largiuntur) *adde*: invito licet Gretſero, & ſuis; Undè removere eum allaborant à ſeculo X. ad ſeculum XII. Mihi quanquàm, fateor, non viſum unquàm uti nec Voſſio, nec aliis qui de Eccleſiaſticis Scriptoribus, ejus *Breve Chronicon*, Sixto Sen. ac pluribus memoratum. Nec Johannem in editis Radulphi *ad Leviticum*, currente oculo viſis, adhuc reperire datum.

Ibid. lin. 9. à fine, *adde*: Undè & in Editione Commentariorum in Leviticum, Anni MDXXXVI. dicitur floruiſſe antè *annos ſexcentos*.

Pag. 33. *lin.* 7. adde: Sive jam obierit Præſul Moguntinus Anno DCCCLV. ut Florentius Wigornienſis, notatâ *Indict.* III. Joh. Trithemius, & alii; ſive Anno DCCCLVI. ut ex Annalibus Fuldenſibus volunt. Sic *Aimoinus* florens ſub Ludovico Pio, & Lothario, non progreſſus eſt ad Benedicti III. uſque tempora.

Ibid. lin. 2. à fine, *lege*; quorum & nonnullos ſine ratione tacet, qui ſederunt ante recenſitos illi *Gregorium* IV. *Sergium* II. &c. Quo de Pſeudo-Adone etiam infrà, *pag.* 357. 358.

Pag. 34. *lin.* 12. *poſt* (Nicolai ſucceſſore) *adde*: Qui *Guilielmus Biblioth.* quando vixerit, aut quis fuerit, ambiguum; & in quem inſerta eſſe, ut in Vitâ *Nicolai* I. ſic & illâ *Hadriani* II. ea quæ citant Editores Moguntini, ſub nomine *Albini*, in *Epiſt.* ad M. Velſerum, Johannæ

ſcil.

ſcil. expungendæ inter *Leonem* & *Benedictum*, monet Illuſtris Sarravius, ex MS. Cod. Regio, Epiſt. ad Salmaſium, Ann. MDCXLV. Idem obſervamus in Codice Pontificalis MS. Leydenſi, ex Bibl. Voſſianâ, in Folio, chartâ pergamenâ, ubi brevior longè Vitâ *Nicolai*, & *Hadriani*, ut etiam aliæ, nec in iſtis occurrunt citata Moguntinis, & repetita in Edit. Regiâ, ea verba quæ *Leoni defuncto* proximè *Benedictum* ſufficiunt. Et infrà notamus abeſſe quoque has Vitas à Codd. quamplurimis Anaſtaſii.

De *Iohanne Diacono*, qui familiaris fuit Anaſtaſio Bibliothecario, Blondellus Caſtigationibus ad Ræmundum, p. 79. *Cum unius Gregorii* I. *quam Iohanni* VIII. *dicavit*, *Vitam conſcripſerit*, *de reliquis omnibus ſiluerit*, *quiſquis ex eo Iohannam non fuiſſe colligit*, *quod de ejus Papatu tacuerit Diaconus*, *eâdem operâ Leonem*

Benedictumque, quos pari ſilentio involvit, inter entia rationis *computet neceſſe eſt.* Abſurdiſſimus verò Onuphrius eſt, qui poſt Anaſtaſii ſilentium cauſatur illud *Ademari* ſive *Adelmi* Monachi Benedictini, *quem Annonius ejuſdem Monaſterii* (S. Germani Lutetiæ Pariſiorum) *Monachus ante annos* 400. *ſecutus ſit.* Atqui Ademarus ille (non Engoliſmenſis Monachus alter cognominis, ſcriptor Chronici præcipuè Aquitanici, ad Ann. MXXIX. apud Labbeum *Biblioth. Tom.* II. idemque miſerrimus Chronographus) Hiſtoriam non perduxit ultrà tempora Ludovici Pii, ad Annum uſque DCCCXXIX. Nec *Annonius* ſed *Aimoinus* Pariſinus eundem ſecutus eſt, perſecutus res Francorum, non Paparum illas, & dubium multis an ultrà annos Lotharii Imperatoris.

Pag. 35. *lin.* 13. *adde*: De loco ex Flodoardi Hiſtoriâ Remenſi, vide infrà

frà *pag.* 356.

Pag. 43. *lin.* 12 *lege:* Doctiſſimus iſte in Collegio Navarreno Pariſienſi Theologus, &c.

Pag. 44. *lin.* 2. *lege*: Dixerant Onuphrius, Ræmundus, Gretſerus, &c.

Pag. 51. *lin.* 6. à fine, *poſt* (Floriacenſis) *adde*: Nec meminit idem Lambertus ad Seculum IX (in eâ brevitate rerum quas attingit) ullius Pontificis, inter *Leonem* III. & *Hadrianum* II. non Paſchalis I. non Valentini, non Gregorii IV. &c. Et quod Hugoni rectè tribuitur *Chronicon* rerum ab exordio Mundi, vel à Nino Aſſyriorum Rege, id Doctiſſ. Lambecius refert tanquàm Yvonis Carnotenſis, ex Codice Cæſareo; quod antè ipſum quoque Marq. Freherus, in Corpore Hiſtoriæ Francicæ. [Jam de hoc diſertiſſimis verbis &c.

Pag. 52. *lin.* 2. *poſt* (perduxit) *ad-*

de: Id eſt ad extrema Ludovici Pii, & annum DCCCXL. in quo reverà deſinit. Igitur &c.

Ibid. lin. 6. poſt (obſervavit) *adde:* Ut non urgeri poſſint tanquam Hugonis, quæ ad Chronicon illud poſtmodùm adjecta, uti ad Chronicon Adonis, de ſucceſſione Pontificum quales Romæ cenſerentur, nempe; *Gregorio ſucceſſiſſe Sergium, Sergio Leonem* IV. *& Leoni Benedictum, ac Benedicto Nicolaum.* Quem tamen *magni momenti locum* eſſe dixit Petrus Lambecius, contrà *Fabulam de Ioh. Papiſſâ.* Ita eſt, ſi verè Hugonis illa forent, & niſi fuiſſet nefas *ſucceſſionem* adſcribere *Fœminæ.*

Pag. 59. lin. 4 poſt (Johannæ) *adde*: Wilhelmo Malmesburienſi, Henrico Huttingtono, Rogerio Hovedeno, Honorio Auguſtodunenſi &c.

Pag. 61. lin. 6. à fine, *poſt* (&c.) *adde:* Et antè hos dixerat Onuphrius.

Pag. 64. *lin.* 15. *poſt* (exemplar) *lege:* aut ſi vis, ex P. Lambecio ad Bibliothecam Cæſar. plura exemplaria id genus, in quibus fortè &c.

Pag. 65. *lin.* 2. *poſt* (Piſtorio) *adde:* Accedat Antwerpienſis Plantiniana, cui inſerta quoque Johanna eſt, notante ipſo Suffrido Petri, in eam licet iniquiore, *cæteros Codd. MSS. quoad rem geſtam attinet, cum publicato convenire.* Quicquid abſit illa ab editione Colonienſi Anni MDCXVI. editore Joh. Fabricio Cæſare, Canonico Gladbacheno. Ac ipſe fatetur Lambecius, *Libro* II. *C.* VIII. ad Chronicon Martinianum, ex *Octo* Codd. MSS. Bibliothecæ Cæſareæ, *quatuor* eſſe quibus deſcripta ſit Johannæ hiſtoria, & in iis *duos membranaceos*, quorum antiquitati non refragatur, licet plus deferat Codicibus in quibus omiſſa Johanna, Viennæ ſcilicet iſta commentatus. Accedat Codex Martini

MS. Voſſianus, chartâ pergam. in 4. *Cod.* 157. qui minimùm eſt Seculi Conſtantienſis, in quo eadem leguntur, continuo textu, manu eâdem, quæ in editis. Præter Cod. vetuſtiorem, p. 66.

Ibid. lin. 11. *poſt* (fuit) *adde, intrà parentheſim :* & Annales produxit ad Annum MCCCIII. non uſurpato *Mariani* Chronico, quem nec Martinus viderat.

Pag. 68. *lin.* 7. à fine, *poſt* (Hæreticos) *adde*: Quod reponere non puduit Lambecium, dicto loco Commentariorum ad Bibliothecam Cæſar. inſerta hæc Martino fuiſſe, *malitiâ falſariorum Hæreticorum.* Sed dixerit Allatius &c.

Ibid. lin. ult. poſt (fœminâ) *adde :* eradenda videlicet omittendave ab Exſcriptoribus nonnullis Monachis, pro iſtorum ingenio ac ſtudio in Papalem ſedem. Ac meminit ipſe Lambecius, *Tomo* II. *pag.* 171. 172.

Hi-

Hiſtoriæ ineditæ *Pontificum & Imperatorum Romanorum*, in Biblioth. Cæſar. *ex S. Hieronymi*, *Iſidori Hiſpalenſis*, *Venerab. Bedæ*, *Sigeberti Gemblac. Richardi Mon. Cluniacenſis*, *Sicardi Cremonenſis*, MARTINI POLONI &c. Chronicis collectæ, & continuatæ ab *Alberto Monacho* uſque ad Annum MCCCCLIV. In quâ nempè Hiſtoriâ tradatur, *Martinum Polonum Iohannæ Papiſſæ meminiſſe*, etiam cum addito Auctario.

Pag. 69. lin. 5. poſt (Habuit ex) *adde*: Onuphrio, Nicol. Serario &c.

Pag. 70. lin. 7. poſt (teſtatur) *adde:* Quæ verò corradunt ex Martino ignorantiæ & credulitatis documenta, Hardingus, Florimondus, Bernartius, & recentiores, ea aut falsò Martino imputari, vi verbis ejus factâ, aut non imputanda illi eſſe primo, tanquam auctori, pluribus oſtendit Vir Doctiſſ. Alexander Cooke, in *Dialogo* ſuo de Johannâ

nâ Papiſſâ, Gallicæ edit. p. 64. 65. &c.

Pag. 71. *lin.* 7. poſt (MCXLVI.) *adde*: *Libro* VII. C. XXXV. *Iohannes* VII. *Fæmina*, ſed inſerta loco non ſuo.

Pag. 78. *lin.* 7. *lege*: *Guilielmus Brevinus* Anglus, ex Codice MS. Alex. Cookio aliiſque citato, *De* VII. *Eccleſiis Principalibus Vrbis Romæ*, inter eos &c. Verba, *aſſertor Iuris Regii*, ex margine noſtrâ hîc inſerta à Typographo, ſpectant ad finem *pag.* præcedentis, ubi de *Theodorico à Niem.*

Pag. 79. *lin.* 8. *poſt* (*Schedel*) *adde*: Doctor Patavinus, ſcriptor Chronici Norimbergenſis, in quo etiam accuſat *Hæreſim Huſſitarum*, impreſſi &c.

Ibid. l. ult. poſt (*Bergomas*) *adde*: Trithemio *Hiſtoriographus celeberrimus*, cùm in Libro de Claris Mulieribus ad Beatricem Arragoniam, Capite *de Iohannâ Papiſſâ*, tùm in Supplemento &c.

Pag.

Pag. 80. *lin.* 3. *poſt* (Venetus) *adde*: Vir *maximo in pretio*, *& undequaque Doctiſſimus*, apud Trithemium illi ſupparem: *Iohannes Laziardus* Cœleſtinus, in Epitome Hiſtoriæ Univerſal. *Raphael* &c.

Pag. 86. *lin.* 8. à fine, *poſt* (videtur) *adde*: Quanquàm his verbis, *ut fertur*, *aſſeritur*, *dicitur* &c. ſoliti ea tradere quæ quantumvis veriſſima, haberent aliquid comparati ad invidiam vel odium. Ità Platina non ſemel, Clemangius, Onuphrius, & alii, ubi de factis aut dictis Gregorii x. Alexandri III. Johannis XXIII. Pii II. &c. quæ ſingula deſcribere nihil attinet. Alanus Copus, idem qui Nicol. Harpsfeldius, Dialogo III. C. XI. defenſurus Apparitiones Sanctorum poſt mortem, in ſpecie Potamiænæ Virginis, ex Euſebii *Libro* VI. C. V. de quibus relatum ſit per τὸ φασὶ, γράφουσι, λόγος ἔχει, πολὺς λόγος ᾄδεται, *ferunt*, *dicunt*, *ſcribunt*,

bunt, fama eſt, frequens ſermo eſt, &c. negat indè colligi, res ſic narratas *incertas* eſſe, aut dubias; *Si enim hanc iſtorum rationem ſequamur, propter* ferunt, & dicitur, *non hanc modò Potamiana apparitionem, ſed & reliquam ejus hiſtoriam, nec ipſam modò, ſed & Serenum, de Martyrum albo exgungamus*, & quæ ibi plura. Sexcenta vel Baronius exempla ſuppeditaret.

Pag. 87. *lin. ult. poſt* (Labbeo) *adde*: Lambecio (ad Biblioth. Cæſar. *Lib.* 11. & in Auctario Hiſt. Hamburgenſis) Alexandro &c.

Pag. 88. *lin.* 7. *poſt* (Monacho) *adde*: quomodo & Mezeræus in Epitome Chron. ad Annum DCCCLV. *totis annis quingentis habitam rem eſſe ut veritatis conſtantis.*

Ibid. lin. 15. *poſt* (ludibrio) *adde*: Qualis & error Genebrardi [a] Chronographi, aſſerentis, *Marianum Scotum, & Martinum Polonum, antè*

a *Chronol.* p. 539.

300.

300. *annos, rem evulgaſſe.* Quaſi Marianus Scotus aut coævus Martino fuiſſet, aut nonniſi 300. antè Genebrardum annis florens.

Pag. 92. lin. 4. à fine, poſt (μνημόσυνα) *adde:* Ità quamvis *Ioh. Caſtelli*, tollendo Henrico IV. falſâ ſpe à Jeſuitis excitati, ſimiliumque Regicidarum ac Monſtrorum nomina, æternâ oblivione ſepelienda fuerint, non eô intermiſſæ Pyramides, vel Inſcriptiones, execrandorum facinorum teſtes.

Pag. 95. lin. 4. poſt (Pontifice) *adde* parentheſim; (alii Pio V. tribuunt, *ut memoriam hiſtoriæ illius aboleret*) certum &c.

Pag. 107. lin. 5. poſt (Pandulphum) *adde*, Piſanum, & Presbyterum Cardin. Libro de Romanis Pontificibus à Gregorio VII. uſque ad Honorium II. Mox ad *lin.* 15 *poſt* dixerint: Ac Blondellus ipſe in Anacriſi, *pag.* 101. Florimondum explo-

plodit, qui *Pandulphi additamentum inſertum* eſſe *Manuſcriptis* contenderet; & quidem à talibus qui antè Pandulphum vixêre; *Ab eorum ullo interpolata Pandulphi exemplaria vel ſcribere, vel putare, abſurdiſſimum eſt.*

Pag. 111. *lin.* 5. à fine, *poſt* (Seculi XIII.) *adde*: impreſſo Pariſiis Anno MDXIII. antè Lutherum exortum, quem citant Wolfius in Memorabil. Alex. Cookus in Dialogo de Papiſſâ, Rivetus &c.

Pag. 132. *lin.* 1. *poſt* (Labbeus) *adde*: Lambecius quoque, Notis ad excerpta ex Yvone Carnotenſi, Commentarior. L. II. p. 859. *ineptiſſimam ſimul atque impudentiſſimam fabulam ab hoſtibus fidei Catholicæ confictam* fuiſſe. Sed (obſecro) tùm quibus, nec enim *Græcis* attribuunt? Pridem antè hos Poſſevinus in Apparatu, ad *Ioh. Noviſanum* Aſtenſem J. C. auctorem Sylvæ Nuptialis, in

in quâ meminiſſet Johannæ, *Dele*, inquit Jeſuita, *quia Iohanna hac Fæmina chimæra eſt, & impoſtura Calumniatorum*: Uti idem ſcriptor in Indice Tridentino apparet inter Prohibitos, *donec emendetur*.

Pag. 115. *lin.* 4. à fine, *poſt* (apud) *interſere*, Onuphrium *Annotat.* in Platinam, & ex eo Ciaconium &c.

Pag. 158. *lin.* 3. *poſt* (Mulier) *adde*: Dixerat eum antè Joh. Pariſius, Seculi XIII. ſcriptor, Tractatu de Poteſtate Regiâ & Papali, C. XXIII. in Syntagmate Tractatuum, p. 149. *Et iterùm Papa propter defectum perſonæ, cùm interdum poſſet aliquis eſſe quod eſſet à Sede repellendus, ut ſi eſſet Fæmina, vel Hæreticus. Sicut fuerunt aliqui qui ob hoc non enumerentur in Catalogo Pontificum.*

Pag. 171. *lin. ult. poſt* (Romano) *adde*: Par Onuphrii & ſequacium ſuppoſitio eſt, electum nullum Pontificem, qui *eſſet incertæ originis &*

patriæ; aut quorum non *parentes* in Annalibus legantur, quod â Ræmundo, Ciaconio, cæteriſque reponi video. Immemores illi quidem eorum Pontificum, quorum *Genealogiam* aut *genus non inveniri*, aut *cognomen vel patriam ignorari*, aut *Patrem* controverti, Anaſtaſius non ſemel, Martinus Polonus, B. Platina, Joh. Stella, & alii, qui de Vitis Pontificum ſcripſêre. Tales *Sixtus*, *Teleſphorus*, *Hyginus*, *Dionyſius* &c. Poſteà *Iohannes* XIX. ignorato genere & patriâ, *ob ignobilitalem*, & *Alexander* V. *obſcuriſſimo genere ortus*, ut Hiſtorici. Ita quamvis *Lini*, *Cleti*, *Clementis*, *Enariſti*, *Sixti* &c. patres nominent Annales, & ſive Pſeudo-Damaſus ſive Anaſtaſius, non hoc profectò Genitores illi certi ſunt, ac nota Actorum fides eſt, undè iſtiuſmodi origines promptæ. Sic pernoti *Papæ* benè multi abjectiſſimis natalibus, geniti à pauperculis,

 &

& infimæ ſortis hominibus, vel etiam ex illicito concubitu. Ac de Onuphrianis ſive fraudibus ſive erroribus, etiam infrà.

Pag. 190. *lin.* 3. à fine, *poſt* (annos x) *adde*: Ut taceam Johannem ix. fuiſſe patriâ *Romanum*, notis etiam *parentibus*, dum Johanna ſeu Moguntina, ſeu Anglica fuiſſe perhibetur, dubio quidem loco natali, ut & illo complurium Pontificum.

Pag. 193. *lin.* 4. *poſt* (vertentis jam) *adde*; exemplo Nicolai & Hadriani II. deceſſorum, pedum Paſtorale &c.

Pag. 203. Sed quod hominem jugulat, eſt MS. Chronicon à principio Geneſeos, Gallico idiomate ſcriptum illo ipſo tempore quo ſedit Avenione *Iohannes* XXII. deſidens in hiſtoriâ hujus *Nicolai*, Fol. chartâ pergam. indubio charactere vetuſtatis, ex Bibl. Voſſianâ, inter MS. Gallica, N. 5. Ibi legitur de Jo-

liannâ Fœminâ, *fol.* LXIII. pag. verſa: *Aprés le Pape Leon le quint*, (qui Leo IV.) *tient le ſiege Papal Iean* VIII. *d'Angleterre*, 2. *ans*, 5. *mois*, *& quelques jours. Et aprés fut vaquant un mois. Or iſt étoit femme, & fut veſtu comme homme par le conſeil de un ſien eſpecial* &c. Sequitur deſcriptio *ſcientiæ*, morum, electionis in Papam, imprægnationis, partûs; & claudit, *Et pour cette honte éteindre ne fut pas mis ſon Nom exprés entre les noms des Papes.* Eat Sorberius cum ſuis, & fabulam derivent à temporibus Nicolai anti-Papæ.

Pag. 222. *lin.* 8. *poſt* (liberaretur) *adde*: Legantur & Epiſtolæ ad Theodoſium Monachum, quæ ſunt CXVII. & CXVIII. In quibus ſimul deſcripta hoſtium in ſe exercita barbaries, quæ profligatiſſimarum Gentium excederet τὸ ἀνοιδὲς, καὶ παράνομον, καὶ μανικὸν, καὶ ἐμβροντητον *ex legem*-

impudentiam, *inſanoſque furores*; ſimul editum exemplum admirandæ fidei, & ſpei, & *gaudii* mediis in *certaminibus*, intuitu Providentiæ omnia imperveſtigabili quodam modo, ordineque ſapientiſſimo, librantis ac dirigentis.

Pag. 228. *lin.* 3. à fine, *poſt* (Poloni) *adde*; Ranulphi Ceſtrienſis, Platinæ, Joh. Noviſani, Meſſiæ Hiſpani &c.

Pag. 229 *lin.* 3. *poſt* (Dictatorii) *adde*: Etiam lege latâ, undè tot Indices Expurgatorii, tot Decreta Romæ lata, etiam à Tridentinis, pro *corrigendis*, *expurgandis*, *delendis*, &c. quæ *præſertim Pontificum*, & *Eccleſiaſticorum famæ detraherent*.

Pag. 246. *lin.* 3. à fine, *poſt* (Agathonem) *adde*: Sic Nicephorus ipſe, Hiſt. Eccleſiaſt. [b] Libro XVII. [b] *Tomo* II. p. 745. inducit falsò *Agathonem* ut *Agapeti in Romanâ Eccleſiâ Succeſſorem*, τὸν μετ᾽ ἐκεῖνον τῆς Ρωμαίων ἡγησάμενον Ἐκ-

 κλη-

κλησίας, qui & cum Menâ præfuiſſet alteri Synodo *τοπικῇ* in Urbe Conſtantinopolitanâ. Atqui Agapeto ſucceſſit Sylverius, huic Vigilius &c.

Pag. 259. *lin.* 8. à fine, *poſt* (commemorat) *adde*: Et quicquid Florimondus nugatus ſit, nihil hîc in Laonici contextum illatum eſſe, ſed in omnibus Codd. MSS. Græcis eadem legi, quæ in editis, Gretſerus quantumvis iniquiſſimus aliàs agnovit.

Pag. 281, *lin.* 2. à fine, *poſt* (Commentariorum) *adde*; Accedat Codex *Pontificalis Damaſi*, ut inſcribitur, ævi Carolini, membranaceus nec *vitiatus dentibus ævi*, inter MSS. Voſſiana, *Num.* 195. ex Bibl. *S. Remigii*, *Vol.* LXIX. qui omninò deſinit cum Vitâ Stephani III. ante Paulum I. ut finis reſpondeat *Paginæ* editionis Moguntinæ 127. Idemque Codex ab editis, indè à

Petro Apoſtolo, ex datis ſpeciminibus in noſtrâ Collatione Chronologicâ, diſcrepans in quàmplurimis.

Pag. 286. *lin.* 4. *poſt* (dubia certè) *adde*: tutandæ ſcilicet cauſæ Pontificum Romanorum. Quale & illud eſt ad Vitam *Honorii* I. quod *conſtet condemnatam ab eo fuiſſe Hæreſim Monothelitarum*, & quidem *ex Maximi Monachi Epiſtolis Græcis*, quas nunquam viderat, & excidiſſe fatetur Combefiſius, in Cauſâ Honorii Papæ, *Cap.* III. Sed hæc, & quæ id genus plura ſunt, aliâ occaſione &c.

Pag. 289. *lin.* 10. *poſt* (Agathonis) *adde*: Nec quæ habentur in Vitâ *Leonis* II. eſſe Anaſtaſii, diſertè Fr. Combefiſius, in Diſſertat. pro Actis VI. Synodi, C. III. *Vox illa nuper ſatis arguit, quod ſuprà ex ſtylo deprehendimus, eſſe hunc alium auctorem ab Anaſtaſio; haud quippe ità*

vicinus fuit VI. *Synodo, ut hoc modo loqui poſſet.*

Pag. 292. *lin.* 7. *poſt* (Frehero) *adde*: Prolixius rem narrat & confirmat Vir Optimus, in *Epiſt.* præfixâ Libello Gallico, de Johannâ Papiſſâ, edito A. MDCXLVII. *Cum M. Velſerus ex præcipuis Auguſtæ Magiſtratibus, miſiſſet Anno* MDCI. *ad Ieſuitas Moguntinos MS. Anaſtaſii, ut prælo committeretur; rogarunt Marquardum Freherum Electoris Palatini Conſiliarium, ut Symbolam huc conferret; polliciti ſe bona fide publico daturos quod cum ipſis fuiſſet communicatum. Miſit itaque duo Manuſcripta Anaſtaſii, in quibus extabat Papiſſæ Vita: At illi duo tantum Exemplaria ejuſmodi curaverunt excudi, & in reliquis omnibus Exemplaribus ſuppreſſerunt quod habebant Palatina manuſcripta, adeò ut illud in publicum non exiverit, & neceſſitas Frehero impoſita ſit conquerendi edito*

 Li-

Libello, in ſpeciem Manifeſti, ut vocant, fraudis adverſus ipſum commiſſæ. Facti hujus fidem in dubium vocare nullus cogito, affirmantibus id tot Viris, quos eo loco habeo, ut niſi mei oblitus, atque eorum exiſtimationi, maximæque virtuti injurius, eo devenire non poſſim.

Pag. 315. *lin. ult. poſt* (Hæreſis) *adde:* quod & notant Chronographi alii, ut exertim Gobelinus Perſona, Ætate VI. *Cap.* XLIV. in Tomo I. Collectaneorum Meibomii.

Pag. 324. *lin.* 12 *poſt* (comparent) *adde.* Idem ſuprà obſervatum de Codice MS. è Biblioth. Voſſianâ, *Add.* ad *pag.* 34.

Pag. 334. *lin.* 12. *poſt* (barbaram) *adde*; ne dicam in Codd. quibuſdam MSS. aliter expreſſam, primis turbis adſcriptis cuidam *Iohanni Diacono Lateranenſi*, qui *collectâ ſeditioſorum manu in Patriarchium per vim fractis januis, ingrederetur, in throno Pontifi-*

cali locandus, ſed indè *magnâ cum turpitudine expellendus.* Poſteà aliis & brevioribus verbis deſcribitur factio pro Anaſtaſio, quæ *Francis* tribuitur; dùm aliàs primum ſtudium Benedicti prædicant, (ex verbis Hincmari, & Privilegii Corbejenſis, de quibus nos *Num.* LXX. *& ſeq.*) ut gratificaretur *Francis*.

Pag. 336. *lin.* 5. *poſt* (Pontem) *adde* παρενθετικῶς, (qui ad 11. ab Urbe lapidem fuit, Viâ Flaminiâ, propè quem Julianus à Severo, Maxentius à Conſtantino M. oppreſſi) longâ viâ &c. *Tot res, tantas, tam opportunè in unum concludi decens?*

Pag. 341. *lin.* 7. *poſt* (contigerit) *adde*: in fuſiore Hiſtoriâ undè deſcripſit Antonius Caracciolus editor, *pag.* 90.

Ibid. l. 10. *poſt* (Adriano I.) *adde*: defunctique apud eundem Herembertum Anno DCCLXXXVIII. *Patriarcham* &c.

Pag.

Pag. 342. *lin.* 4. *poſt* (docuimus) *adde*: Undè nec illa deſcripſit Baronius, qui Heremberti Chronicon viderat, *nonniſi magno cum delectu indè excerpturus*, quæ eſſent è re ſua, *cæteris Auctori relictis*, ut ipſe monet Caracciolus editor; ad deſcriptum ſomnium Arechiſi. Ità idem Herembertus, ad Annum DCCCLV. dicit, *mortuo Lothario regnum Gallicum Pontificis auctoritate diviſum fuiſſe*, aſt tacito nomine Pontificis; quem fuiſſe tûm Johannem Fœminam tot Chronographi: Undè & fabula de *Patriarchâ fœminâ*, ut dictum modò eſt.

Pag. 352. *lin.* 2. *poſt* (Hiſtoriæ) *adde*: Atque in ſpecie Bellarminus, hac in re multus eſt, v. gr. in quæſtione de *Petri* in Urbem adventu, & aliàs paſſim, *nihil concludi ex argumentis ab auctoritate negativè: Magis credi debere tribus teſtibus affirmantibus, quàm infinitis nihil*

di-

dicentibus; Satis eſſe *nihil iſtorum negari* à ſcriptoribus ejus temporis &c.

Pag. 354. *lin.* 8. à fine, *poſt* (inſignes) *adde*: Undè quod argumentum Launojus Doct. Pariſienſis aliquando ſtrinxit, confingendæ fabulæ de cauſâ ſeceſſûs Brunonis in Carthuſiam Eremum, ſcilicet ex *redivivo quodam Pariſiis Canonico æternis ſeſe ſuppliciis damnatum aſſerente*, non idem ſtringit adverſùs Papam Fœminam. Fuit illud, à *tempore* quo primùm audita ſcriptave narratio de Canonici ἀναςάσει, ait nempè *poſt annos à condito Cartuſianorum Ordine* CCLXX & *ampliùs*, *fictam illam fuiſſe*. Utique ſanè; nam totius non modò Cartuſiani Ordinis, ſed & Eccleſiæ, & Bonorum omnium intererat, noſſe publicum hujuſmodi ſive portentum ſive miraculum, excitandis ad Pœnitentiam animis. Undè ſilere nec potuerunt rem tanti mo-

momenti Pariſini Doctores ejus temporis, ipſe cumprimis Bruno, nec debuerunt. Planè ut nos alibi, de *Petrino* Romam adventu, deque Romano Epiſcopatu, & Baronianis aliis, quæ tacere nec Lucas, nec Paulus, nec Petrus ipſe, nec Clemens Romanus, &c. omninò potuerunt vel debuerunt. Abſurdus verò Serarius eſt de Rebus Moguntinis, *Lib.* I. *C.* XLII. *Num.* XXXV. qui idem contendit de re ad æternam Rom. Eccleſiæ infamiam comparatâ: *Affirmativa potiùs auctoritas ſic eſt; Illi tales tantique Viri*, (Anaſtaſius, Guil. Bibliothecarius, Lupus Ferrarienſis, Nicolaus I. Hincmarus, Ado Vienn. Johannes Diaconus) *poterant meritoque debebant momenti tanti rem, quæ ipſorum temporibus, rebuſque quas ſcribebant cohærenter contigiſſet, ſcribere.* Quibus verbis imprudens Jeſuita jugulat quicquid Apoſtolicarum

Tra-

Traditionum fertur, quæ Romanæ Eccleſiæ aut Fidem, aut Cultum, aut Regimen, aut Ceremonias, fundant ac ſtabiliunt.

Pag. 383. *lin.* 14. *poſt* (Noni) *adde:* Pariter Sigebertus, Libro de Viris Illuſtr. C. XLI. eundem Paterium vocat *Romanæ Eccleſiæ Notarium & Secundicerium.*

Pag. 394. *lin.* 8. *poſt* (cenſenda fuit) *adde:* Quomodò in Chartâ Ethelwulphi Regis de decimis totîus Angliæ, apud [c] Ingulphum, ex eo Spelmannum, Labbeum, notatur *Annus Incarnat.* DCCCLV. *Indictio tertia*, & quidem *Nonas Novembris*, nempe *tertia* Ind. Pontificia, quæ tum *quarta* fuit Græca, aut Cæſarea. Aut ſi quarta Pontificia &c.

c *Hiſt. p.* 17 *Edit.* 1684.

Ibidem poſt (conciliatur) *adde:* Certè in Actis [d] Conventûs Ticinenſis, quanquàm mendoſo charactere ejus Conventûs, concurrit *Indictio* IV. cum *Anno* VI. *Imperii*

d *T.* VIII. *Conc. col.* 78.

Do-

Domini Ludovici Imperat. Auguſti. Prout Appendice Actor. ad Capitularia Caroli Calvi, *Num.* LXXVIII. edente Baluzio, *Indictio* IV. combinatur cum *Anno* XVII. *Caroli Calvi*; in marg. dicitur annus DCCCLVII.

• *Pag.* 397. *lin.* 4. *poſt* (dubiæque fidei) *adde omiſſa*: Quale & Diploma eſt eidem Benedicto III. adſcriptum, editumque à Jac. Dupletio vel Doubleto, atque inſertum T. VIII. Concil. à Ph. Labbeo, *in Confirmationem Privilegiorum Monaſterii S. Dionyſii in Franciâ.* Datum illud ſcil. per manum Megiſti Epiſcopi & Bibliothecarii, *quinto Idus Maji, imperante D. Piiſſ. P. A.* (nomine Ludovici non expreſſo, nec annis Imperii) *à Deo Coron. Magno Imperat. Conſ. ejus anno* VIII. (putando jam annos Conſulatus ab Anno DCCCL. quando à Patre aſſumptus fertur, *Indict. quintâ, non ſeptimâ*, ut addunt. Fraudem ſubolfecerunt

Do-

Doctiſſ. in Galliâ Pontificiâ Viri, ſeu materiam Privilegii, ſeu formam, ſeu Datum ipſum attenderint; hinc illud à Sirmondo, Mabillono, Acherio, Baluzio, neglectum, à *Blondello* vix bonâ fide aſſerendum in Tab. Chronol. ad Annum DCCC-LVII. Ipſeque ad hunc annum Labbeus, hoc de Privilegio: *Sunt equidem in hoc Tabulario quædam falſa ac ſuſpecta.* Solâ lectione opus eſt, fraudi Monachorum detegendæ.

Pag. 402. *lin.* 14. *poſt* (notis) *adde*: Quomodò Joh. Launoius Bullam *Iohannis* XXII. & aliam *Alexandri* V, ex *datis* earundem præcipuè exploſit, *ut evidentiſſimo ſuppoſitionis indicio.*

Pag. 499. *lin.* 8. *poſt* (libris) *adde*: Non poſſumus verò non adferre teſtem ipſummet [e] Baronium, ubi de ſuppoſito per inſignem *impoſturam* Inſtrumento Johanni & Petro Diaconis Gregorii M. inter *Codices* ipſos *Vaticanos*: *Sed & execratione æquè*

[e] *Ad Ann.* 604. *Num.* I.

inſectanda ſunt quæ nomine Iohannis & Petri Diaconorum S. Gregorii in medium adferuntur, ex Codice Vaticano ſcripta, quæ ob id recipienda ſimplices putent tanquàm divinum Oraculum. Quaſi non omnis copioſa Bibliotheca referat ſimilitudinem ſagenæ miſſæ in mare, ex omni genere piſcium congregantis &c. Intereà de Documento pervetuſto ibi ſermo eſt, deque facto Pontificis, inſerto *Codici Dialogorum* Gregorii M. Suppoſitionis verò argumentum ducit præcipuè Baronius, quod ibi aliena quædam *ab uſu Romanæ Eccleſiæ*, (ut nos modò de diplomate Benedicti) v. g. ut *Sanctus nominaretur Divus*; ut *antè Epiſcopos ponerentur Cardinales* &c. Adde Joh. Launoium, Virum Clariſſ. Diſſertat. [e] de Viſo Simonis Stochii: *Manuſcriptus Codex, qui Steph. vitam repræſentat, ſive ab aliquo Carmelitâ, ſive ab alio homine in Vaticanâ Bibliothecâ* e *pag.* 35. *Par.* 1663.

 po-

poſitus ſit, indè majorem fidem non ſortitur. Ex ſeipſis MSS. Codices, non ex locis in quibus aſſervantur, auctoritatem ſibi adſciſcunt.

ERRATA TYPOGRAPHICA

obiter obſervata.

Pag. 78. *lin.* 7. *lege*, Brewinus Anglus.
143. *lin.* 5. *lege*, Petrum Equilinum.
Ibid. lin. 7. *lege* Baptiſtæ Gueſnæi.
169. *lin.* 9. Papiſſæ maſtigum, *ut aliàs.*
218. *lin.* 12 *lege*, Theutgaudo Trevirenſi, ſic & *pag.* 349.
223. *lin.* 14. *lege*, τῆς παλαιᾶς.
268. *lin.* 14. *lege*. Nicol. hoc nomine III.
270. *lin. ult. lege*. LVII.
283. *lege init. pag.* 283. non 289.
304. *lege in marg.* Sarrav. Ep. p. 172.
320. *lin.* 9. *lege*, huic Pontifici.
513. *lin.* 4. *à fine*, *lege*, deſinens in &c.

FINIS.

401/45895